

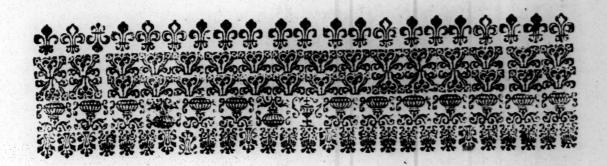
SEU,

Annorum & mushmilas Patriarcharum, meetulas Israëlitarum in Ægypto, Annorum etiam Judicum, Regum Judæ & Israëlis 'Amislus is CHRONOLOGICA.

Opus Posthumum hucusque avendony.

Editionem accurante THOMABARLOW Coll. Reg. Praposito, & B. B. P.

OXONIÆ, Excudebat W. Hall, Impensis 70h: Forrest. 1660.

LECTORI.

Benevole Lector,

pretium facturus sum, si te ad Lectionem facræ hujus Chronologiæ properantem, Quali du mgoauxiu& vestibulo paucis morer; dum nonnulla de Opere hoc Chronologico, & e jus Authore succincte & quasi compen-*** nignus Lector, opus hoc Chronologicum Reverendissimi Archi-Præsulis (annis & meritis gravis, ævo pariter & judicio maturi) conatum fuisse Ultimum. Opus scilicet Viro sancto, & summo Antistite dignum. Regendi enim gubernandique temporis munus apud omnes populos, soli quondam sacerdotes & Pontifices obierunt, ut iisdeni (communi naturæ suffragio) & sacrorum cultus, & (rei omnium sanctiffimæ) temporis procuratio concessa sit: Igitur apud Babylonios Chaldai, apud Indos Brachmanes, apud Ægyptios Hierophantæ, apud Romanos Pontifices, apud Britannos Gallosque Druidæ, apud Judæos Sacerdores popularibus Fastis ordinandis, summo

jure præsecerunt. Dum ideo Chronologiæ addicendæ primulum, mox ornande fusiusque & penitius explicande operam dedit Vir sanctissimus, rem suo ne, & sacra Infula dignissimam aggressus est. tos autem in Chronologia (præsertim sacra) dubisque illis nodisque pene Gordiis enodandis, explicandisque progressus fecerit, ex Annalibus, alissque scriptis etiamnum editis, ex parte pateat, & ex hoc Tractatu, luce (si quid judico) & xternitate digno, ulterius elucescat. Postquam utriusque Testamenti Annales diligentia summa, & judicio æquali condidisset, & bono publico edidisset Insulatus Senex, Tractatum hunc

a Eorum que in Sacra Hi. (quem prius sub (a) conditione promisit) seriò aggreditur.

storie disposi- Sed dum

tione ampliorem confirmationem requirere videntur, in Chronologia sacra (si vitam Deus, & vires dederit) rationem sum redditurus. Jac. Ufferius in Præfat. ad Annal. part. 2.

> ---- Veritatem Dumos inter & aspera Scrupulosis sequitur vadis,

dum operi instat, dum Authores omnis ævi optimos revoluit, dum mella sacro hoc alueari recondenda colligit, dum inceptum opus ad Umbilicum perducere festinat, in morbum fatalem, & reipub: literariæ damnosum incidit: ex quo decubuit primum, & tandem fatis cedens, vitæ finem imposuit, sed non ità Chronologiæ. Sic magnus Antistes Armachanus in cœlum receptus,

> ---- sub pedibus vidit nubes, & amana piorum Consilia, Elysiumq; colit.

h Fatis ces- Usserio sic in cœlum (b) recepto, Bibliothecam (quam hafit Rigatæ non longe à buit instructissimam) adeunt, Codices (quà excusos, quà Londino die manu exaratos) sustrant, Chronologiam hanc sacram (o-VenerisMart. pus magnum, sed mediis incudibus ablatum) in pluteo repo-21. borâ 1. pomeridiana. Anno 1655. Rilo Veterja FX

Sitam

BIBLIOTHECA ACAD. GEORGIA AUGUSTÆ

sitam inveniunt, cum Viris doctis communicant, de editione deliberant, & tandem à Reverendo Viro, D. D. Bernard alisses rogatus sum, ut Tractatum hunc edendum aliquando curarem. Terruit me primo opus ipsum, utpote ab Authore ipso manu ultima non elaboratum; Terruit me ipfius Codicis MS. scriptura, quem (ut esset prelo idoneus) pulchre non descripserat, nec secunda cura emaculaverat; multa video expuncta, multa passim interscripta, multa (que notulis quibusdam signaverat) interserenda: adeo ut labore jugi, & pertinaci diligentia opus erat. Subdubitabam insuper ne his Meandris implicatus, satis commodè memet non expedirem, aut doctifimi Authoris mentem non affecutus, luxatos Autographi artus in integrum restituendo non essem. Ex adverso, ad Provinciam (duram licet) suscipiendam, nonnulla me relu-Etantem animant, scilicet quod Authoris manum jam à multis annis familiariter noveram, quod opus ipsum (extra omnem controversiæ aleam) yvinov esset,& genuinum, hoc est verè Userianum, magno Authore suo, Prelo, & luce dignum; necnon quod à Viris doctis (quâ nostris quâ exteris) seriò, & ardentissimis desideriis estagitatum vidi. Exterorum desideria (ut alias non paucas mittam) ex (a) literis Clariff. G. Hornii, Historiarum in Academia Leydensi Professoris, ad Dodist. Virum S. Hart- a Sed nune libium datis, abunde discas: quarum exemplar mihi communi- vehementer

velim, ut inquiras quid factum sit

Chronologia Sacra, quam Usferius se edtturum in Prafatione Annalium promiserat. Quia enim ille Vir omnium accuratissime tempora digessir, damnum Foret irrecuperabile de conjunctum cum maximo Ecclesia de Reipub. detrimento, si Labores illi Chronologici perirent. Haud dubie pleraque à multis annis jam perfecit : Inquire igitur apud heredes ejus, vel qui Bibliothecam habent, ut illud opus (sive perfestum sive imperfectum) reperiatur, dr ut repertum in Lucem edant. Da operam (quaso) per amicos, do (si necesse est) implora authoritatem superiorum, ut editio illius procuretur. Nullus enim labor est, quo Ecclesia magis indigeat, & ex quo majorem utilita-rem in interpretandis Scripturis, maxime Prophetis, & qua ad Historias speciant, sperare ausim do c. Hec Hornius.

cabat Vir (a) optimus, non minus virtute suâ, & multiplici a D. Robertus eáq; reconditâ eruditione, quam splendore generis nobilis-ratissimi Co. simus.

mitis Corcagia demortui silius, & superstitis frater.

Quod ad nostros spectar, ut alios (infinitos pene) præteream (quis enim mortalium est, cui cordi sunt humaniores literæ, qui Usserii omnia non deamat?) Vir magnus & (b) Jurisconsultissimus, (quem honoris, & observantiæ meritissimæ ergo gratus nomino) Legis Anglicanæ alter Tribonianus, de Chronologia hac sacra sæpe multumque rogitabat, editionem Urget, & (ut erat nominis Usseriani amantissimus) schedas a prelo madentes, summo desiderio legendas exposcit, nec minore gaudio transmissas legit. Hæc & consimilia, me ad editionem sacræ Chronologiæ, qua sieri poterat diligentia accurandam animabant, ne periret opus æternitate dignum, nec sive publico Ecclesæ pariter & Reinard designum, nec sive publico Ecclesæ pariter & Reinard designum desi

b D. Matham pub. damno periturum.

Hale, Serviens ad Legem

(ut Jurisconsulti nostri loquuntur) Vir de Actlemia Oxoniensi, (cujus olim Alumnus erat) de Ecclesia & Universa Republica (siquis alius) optime meritus.

Habes igitur (benigne Lector) iega xaraneiquala, sacras Reverendiss. Archi-Præsulis reliquias, genuinas illas quidem sed (quod dolemus) posthumas. In quibus si legenti tibi opdapara aliqua & raeggipara, si nonnulla inconcinna, & minus elimata occurrunt; mihi, corectori, aut Typographo imputetur, & cuivis potius quam Usserio; cui si vitam Deus, ille Chronologiam hanc sacram persectam tibi dedisset & cumulatam. Illud tantum addam, (quod de Platone

Ad Lectorem.

Platone olim dixit (b) Socrates) πεοσῆκον εναί μοι φάινεσαι ο Socrates κὸ ζῶντα, κὸ τοθνηκότα πλάτωνα τιμεν. Congruum judico, ut Epist. XXX. sicut Vivo, ita Usserio mortuo honorem habeas. Vale Lector p. LXX. per & his gratus fruere.

JAC. USSERII Armachani Scripta Latina antebac edita.

Y Acobus Ufferius Armachanus de Ecclesiarum Christianarum Successione & Statu. Quarto Londini. 1613. Epistolarum Hibernicarum Sylloge. 40 Dublin. 1630. 4. Dublin. 1631. Historia Gotteschalci. De Primordis Ecclesiarum Britannicarum. 4. Dublin. 1639. Ignatii Epistole cum annotationibus. 4. Oxoniæ. 1645. De Anno Solari Macedonum. 8. Londini. 1648. Annales Veteris Testamenti. Fol. Londini 1650. Annales Novi Testamenti &c. Fol. Londini 1654. Epistola ad Capellum de Variantibus textus hebraici lectionibus. 4. Londini 1652. De Graca Septuaginta Interpretum versione Syntag. 4. Lond. 1655.

His English Works.

A Sermon preached before the House of Commons Feb. 18.1618. A Declaration of the visibility of the Church, Preached in a Sermon before King James, Jun. 20. 1624.

A Speech delivered in the Castle-Chamber in Dublin the 22.

of Novemb. 1622.

His Answer to Malon the Jesuit. quarto 1631. The Religion profest by the Ancient Irish and Brittans. 4° 1631. Immanuel, or the Incarnation of the Son of God 4. Dublin. 1639. A Geographical Description of the Lesser Asia. 4. Oxford 1644. Confessions and Proofes of Doctor Reynolds and other Protestant Divines concerning the right of Episcopacy. 4. Oxf. 1644. His Discourse of the Original of Bishops and Arch. bishops. 4.

His small Catechisme re-viewed.

12. London 1654.

The Summe and substance of Christian Religion, being in part his; but published without his consent. Fol. London.

A Method for Meditation, or a Direction for the hearing of the Word.

His Annales of the Old and New Testament; with the Synchronismes of Heathen Story to the destruction of Jerusalem, now ready for the Presse. Fol.

LECTORI.

Benigne Lector,

SI rogites car Chronlogia Regum Judæ & Israelis, parti alteri de Annis Patriarcharum bic præponitur? Sic babe. I. Codicem MS. schedasque Userianas (a quibus recedere Religio nobis erat) secuti sumus. 2. Cum pars illa altera (de Annis Patriarcharum) esset anéqua. integrum caput in principio desideratum, Bibliopolæ (genus hominum satis avarum, qui utilitati suæ consulunt, potius quam publicæ) bysteron proteron ipsis profuturum cogitantes, illam (quod ordo naturæ postulat) præponi no luerunt, quia exordium impersectum ipsis inauspicatum videbatur, librosque minus venales redditurum. Vale.

ERRATA.

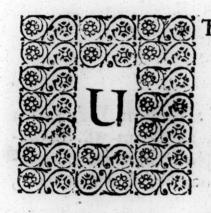
Pist. Dedic. pag. ult. lin.' 3. Virtus enim dele enim. Pag. 2. lin. 8. pro. 28. lege. 8. Reliqua festinantis Preliπαροράματα pro judicio suo videat Lestor, & pro candore corrigat.

Chronologia Annorum Regum

ISRAELIS & JUDÆ

Ad Calculum Redacta, & Illustrata per FACOB. USSERIUM ARMACHANUM,

Tov Manacitny.

T Regum Judæ & Israelis annorum calculum, qui admodum perplexus est, commodius assequamur: duæ Periodi distincte sunt considerandæ, in quarum capite utriusq; regni Principum initia concurrunt. Prior est, à principio Rehoboami Regis Judæ & Feroboami Israelis, usque ad Achazia Judaici & Jehorami Israelitici exitum: posterior, ab initio Athalia

quæ Judæ, & Fehu qui Israelis regnum invasit, usque ad Regni Israelitici excidium, quod in fine anni sexti Ezechiæ regis Judæ contigit. Quum enim (ex II.Regum IX.) eodem tempore Achaziam & Fehoramym à Fehu occisos constet : cum illorum exitu ipsius Jehu & Athalia simul conjunctum esse initium, manisestum est. Et licet inter mortem Salomonis, quam statim excepit regni Rehoboami initium & distractionem regni Israelitici, qua Jeroboami dominatuif principium dedit bimestre sere temporis spatium intercesserit, Scriptura tamen regnum Rehoboami, in Juda, & Jeroboami in Israele ab eodem deducit principio. Cum enim 17. annos Hierosolymis Regnavisset Rehoboam; ei desuncto filius Abia anno 18. Jeroboami successisse memoratur (I. Reg. XIV. 21, 31. cum XV. I. similiterque, II. Chron. X 11. 13, 16. cum XIII. 1.) quod recte dici non potuisset, si ab altiori termino Rehoboami quam Jeroboami numeratum fuisset exordium.

~~

Facob. Ußerii

In priori igitur periodo, sequentibus Regibus hosce annos sacra tribuit Historia.

JUDÆ.

I. Rehoboam, ann. 17.

II. Abia, 3.

III Aja, 41.

IV. Jehosaphat, 25.

V. Jehoram, 8.

VI. Achazia, 1.

ISRAELIS.

I. Feraboam, ann. 22.

II. Nadab. 2.

III. Boasa, 24.

IV. Ela, 2.

V. Zimri, 7. dies.

VI. Omri, ann. 12.

VII. Achab, 22.

VIII. Achazia 2.

IX. Jehoram, 12.

Ubi, quum paria deberent esse spatia: Regum Jude tamen numeri 95. tantum annorum; Israelis, annorum 98. & dierum 7. summam exhibent. Quare ut propior adhuc siat exæquatio, utrorumq; instituenda est collatio quam explibris Regum, ita delineare possumus.

Judæ.	ISRAELIS.
Rehoboam, ann. 17. 1	1 Jeroboam ann. 22. (1 R
(1 Reg. XIV.21.)	XIV. 20.)

Abiab, ann. 3. incipiens 18. Feroboami (1 Reg. XV. 1.

2 19

18

Chronologia sacra.

*Asa, ann.41. incipiens 20 Feroboami (c. XV. 9, 10.) desinente sc.

```
I. Nadab, ann 2. incipiens
  2
     22
            2. Asa (c.XV.25.)
          2. Baasa, ann. 24. incipi-
  3
            ens 3. Ase (c. XV. 33.)
  4
  5
     3
 6
     &c.
&c.
     22
24
     23
25
     24 1. Ela, ann. 2. incipiens 26.
26
           Asa (c. XVI. 8.)
         2. Zimri, 7. diebus anno,
27
             Ase 27. (c. XVI. 10.
             15.)
           * Omri, anno 31. Asa
             regnare capit, & 12.
             annis regnavit. (c.
             XVI. 23.)
28
    3
29
    4
30
    5 .
31
32
33
34
    9
35
    IO
36
    II
37
     12. I. Achab. ann. 22. incipiens
           38 Afa (c. XVI. 29.)
38
    2
39
    3
40
41
```

* Jehosophat ann. 25 incipiens 4. Achabi (c.

2

XXII.

Facob. Ußerii

```
XXII. 41,42.) ad finem
    vergente sc.
                               3
                                  &c.
                             &c.
                                   20
                             16
                                        I. Abaziah, ann. 2. in-
                                  21
                             17
                                          cipiens 17. Jehosa-
                                          phati (c. XXII.51.)
                             18
                                  22.
                                      * Jehoram, an. 12. in-
                             19
                                       cipiens 18. Jehosophati
                                       (II. Reg. III. 1.) defi-
                                       nente sc.
                             20
                             21
                             22
Feboram, ann. 8. incipiens 1.23
  5. Forami Israelitici. 2. 24
  (II Reg. VIII. 16,17.) 3. 25
                                 9
                                 10
                                 II
Abazie ann. 1. incipiens 1.
   Forami Israelitici 12.
  (c.VIII.25,26.)
```

In isto diagrammate, Regum principia (quæ præcipuè hic spectanda) ad eundem regis συγχεόνε annum referri vides, qui in Sacrà Scriptura habetur expressus: quatuor tantum exceptis locis, quos apposito asterisco prænotavimus. Eorum præcipuus ille est, qui Omrin regem spectat, Samariæ conditorem. Cum enim

Chronologia sacra.

in I Regum XVI. 23. anno 31. Ase regnavisse dicatur, & anni 12. ei assignentur: non à 31. sed à 27. Asæ deducendos eos esse communis Chronologorum est sententia: quandoquidem alias, Ase (qui 41. regnavit annos) superstes fuisset Omri, eoque adhuc regnante principatum in iisset Febosophat, quum tamen filius & successor Omri, Achabus anno 38. Asa, atque Asa Fehosophatus anno 4. Achabi, regnare capisse memorentur (1 Reg.

XVI. 29. & XXII.41)

Ita igitur res sese habuit. Sublato Zimri, anno 27. Ase, in partes populus Israeliticus est divisus: Thibnin una Omrin altera parte sequente. (1 Reg. XVI.15.21. Æmulo deinde Thibni mortuo solus imperavit Omri ann Ase 31. ita tamen ut in legitima annorum serie continuanda, annorum illius 12. numerus non à monarchia hac sed à primo ipsius dominio sit repetendus. Quod & in Latina sua versione ita expremendum censuit Tremellius. Anno trigesimo primo completo Asa regis febuda (regnavit enim Homri super Israelem duodecim annis) Thirtzæ (vel regna-* regnabat sexto anno; quum emit montem Schomronis à Schemero duobus talentis argenti. Quæ tamen verborum translatio nobis omnino esse viderur coactior.

Tres loci reliqui minus habent difficultatis: ut qui supponant, tantum, numerum annorum Regis, cum quo alterius initium comparatur prope completum fuisse; reipsa illud postulante. Et cum in annorum serie recte digerenda, id imprimis curandum sit ut anni absoluti ab incompletis distinguantur: in hac Periodo est observatum, extremos Regum annos plerosque omnes, Juda quidem plenos, Israelis vero inchoatos esse accipiendos. Cum enim Rehoboamus una cum Jeroboamo annis 17. regnavisse dicatur, eidemque Abiah filius anno 18. Feroboami in regno successisse: &17 Rehoboami illos plenos suisse, & feroboami, 18. inch oatum facile intelligitur. Deinde cum per triennium regnans Abiah, successorem habuisse Asam anno fercboami 20 memoretur: & Abia tertium, & feroboami illum vicellimum prope completum fuisse,à diligentioribus Chronographis est notatum; ita ut Ase primus cum vicesimo feroboami aliquot tantu dies, cum proximo vero annum pene integrum comunem habuerit. Aliter enim Nadabus statim post Jeroboamum patrem mortuus suisset: cum tamen post illius mortem regnum eum accepille.

~~

accepisse, & ultra integrum annum illud tenuisse, ex I Reg.

XIV. 20. collat. cum XV 25. appareat.

nino moriturum. (2 Reg. I.)

Sic & Ase quoque annos 41. integros tribuentes, initium filii & successoris ejus Jebosaphati in anno 4: Achabi ad finem tendente collocamis. Alioque ipsius Achibi filius & successor Achazia patri vel non omino, vel per paucos tantum dies fuisset superfles, que eadem etiamnos movit ratio, ut Feborami, in regno Israelitico fratris Achazie successoris initium ad Fehosophati annum 18. pariter desinentem-referremus. Et quidem ex attenta facri contextus confideratione colligi posse videtur, Achabum & Fehosophatum eodem fere tempore filios suos Proreges constituisse, consilio (ut à * viro prudente est observatum) ab Achabo profecto qui suo fortasse exemplo affinem regem ad eundem ho-Raleigh, Hift. norem filio Feboramo deferendum invitare voluerit: nt eo Mund. lib. 2. c. 20. Parag. 1. splendidior genere, & cum eo Athalia filiæ suæ conditio atque flatur eminentior obtingeret. Hinc Abazia, Achabi filius ann. 7ehosophati 7. copisse, & biennio super Israelem regnavisse legitur. (1 Reg. XXII. 51.) cu jus biennii ut majorem partem vivente patre Achabo fuisse exactam, synchronismi ratio dubitare nos non finit: ita & reliquam, quâ mortuo patre non vicariam jam sed absolutam potestatem obtinebat, undecim dierum (ut Codomano placuit) aut ejulmodi minutulo temporis spacio non esse cohibendam, illud suadet. Quod societatem cum fehosophato in Ophiritana expeditione primum negatam ac ulterioredemum folicitation: Obtenta in, inierit, & classem simul cum eo Ezione Geberis paraverit; (1 Reg. XXII. 49. 2 Chron. XX. 36.) deinde membrorum contusione quem ex casu contraxerat, laborans, ab Elia propheta tertià vice accertito responsum acceperit, ex lecto non esse descensurum, sed ex ægritudine illa tandem om-

Illi vero mortuo, frater Jehoramus in regno Israelitico successis dicitur, anno secundo invivas Jehorami silii Jehosophati regis Judæ: (2 Reg. I. 17.) quod commodius explicari non potest, quamilla admissa hypothesi, quæ eodem illo anno 17. Jehosophati, Jehoramum e jus silium Judæ Proregem constitutum suisse, e jusque vicariæ potestatis anno 2 (Jehosaphati patris desinente 18.) mortuo fratri Achazia successisse in regno Israelitico Jehoramum alterum, ex Prorege jam regem sactum. Cu jus den

inde

inde ita regnantis anno 5. Feboramum quoque Judæ proregem à vivente patre Jehosaphato, jam seniore, regni factum suisse consortem, & quasi ex Cesare creatum Augustum, locus ille 2 Reg. VIII. 16. clare indicat. Anno quinto Forami filii Achabi regis Israelis Jehosaphato existente tunc rege Jude, regnavit Jehoram

filius Jehosaphati rex Juda.

Sic & ipsum Fehoramum Judaicum, intestinorum incurabili morbo laborantem filium Abaziam Proregeni constituisse anno Jehorami Israelitici 11. ex 2 Reg. IX. 29. colligimus: qui, patre deinde mortuo, regnum adierit_anno ejusdem Jeborami 12. & per anni fere spatium illud administraverit. (2 Reg. VIII. 25.) Cum enim aliquam partem 12. anni Jorami Ifraelitici 8. (licet inchoatus) annus Jehorami Judaici occupaverit, (posito, cum Scriptura 2 Reg. VIII. 16. in anno 5. Israelitici Jorami regni iphus exordio:) initium Abazia nullum locum in 11. Jehorami Israelitici habere poterat, nisi aliquod ille imperium vivente patre obtinuisset. Unde simul cum patre Febosaphato triennio Jehoramum, & post patris mortem, tum ipsum tum Abaziam filium quinquennio, regnavisse concludimus. Ita igitur anni Chronologici regum Judaicorum hujus periodi eorumque initia ad annos Mundi accommodata representari poterunt: 3b Israeletici regni distractione quam circa 3. mensis diem 23. in capite superiore contigisse ostendimus) ducto principio.

A.M. 3029. (circa mensis 3. dieni 23.) Rehoboam, ann. 17. 3046. (circa mensis 3. diem 23.) Abiah, ann. 2. mens. 11. die. 17.

3049. (circa menfis 3. diem 10.) Afa, ann. 41.

3090. (circa mensis 3. diem 10.) Jehosaphat ann. 25. 3115. (circa mensis 3. diem 10.) Jehoram ann. 4. mens. 1. circiter.

3119. (circa mensis 2. diem 10.) Abazia mens.11.

3120. (circa mensis 3. diem 10. Principium sequentis Periodi.

Summa est annorum 90, mens. 11. dier. 17.

Ad quam Israeleticorum regum anni hoc conformandi sunt modo. Ab initio Rehoboami ad 18. Jehosaphati prope completum pletum quo Jehoramum, postremum hujus periodi regem Israeliti cum, imperare capisse diximus; annos fere 79.essuxisse vidimus. At sex primorum Regum Israeliticorum anni in Scriptura expresi, Feroboami 22. Nadabi 2. Baase 24. Ele 2. Omri 12. & Achabi 22. sum nam annoram 84. constituunt : præter 7. dies Zimri, & tempus illud quo Abaziam patri Achabo superstitem fuisse ostendimus. Postremi ergo anni sex illorum regum inchoau tantum suisse supponantur : sic ut dimidiatus fere mensis pro postremo cujusque anno computetur, & octo circiter menses Ahazia post patris mortem tribuantur: ea tamen lege, ut fiquid supra semestre spatium ultimis Regum illorum annis foret addendum, tantundem ab Abazia tempore detrahendum fuisse intelligatur. Quod cum sciri omnino non possit, & ut sciatur non multum admodum intersit: assignato maaturas cuique Regum semestri isto, eandem annorum 90. mensium 11. & dierum 17. summam exhibens. Chronologicorum annorum hu-

A.M. 3029. (circa mensis 3. diem 23.) Feroboam, ann. 21. die. 15.

justinodi exurget dispositio, & ad annos Mundi applicatio.

3050. (circa 4. mensis diem 8.) Nadab, ann. 1. di. 15.

305 1. (circa 4. mensis diem 23.) Baasa ann. 23. di. 15.

3074. (circa 5. menlis diem 8.) Ela, ann. 1. di. 15.

3075. (circa 5. mensis diem 23.) Zimri, di. 7.

3075. (circa 5. mensis diem 30.) Omri, ann. 11. di. 15.

3086. (circa mensis 6. diem 15.) Achab, ann. 21. di. 15.

3 107. (circa 6. mensis diem 30.) Abazias, mens. 8.di. 10.

3108. (circa mensis 3. diem 10.) Jehoram, ann. 12.

3120. (circa mensis 3, diem 10.) Principium sequentis

Vid.hâc de re Laurent. Codoman.

Cum enim verno tempore, quo solent reges ad bella procedere (2 Sam XI. 1.) & Jehoramus Israelis & Ahaziah Judæ rex, ad bellum cum Hazaele gerendum, Ramothas Giliadis profecus suisset, & vulnerato Jehoramo uterque domum redisset; Jehu, cum reliquis copiarum principibus & toto Israele, ad urbem adversus Hazaelem custodiendam, relictus est, (2 Reg. VIII. 28, 29. & IX. 14, 15.) Ubi quum in Regem Israelitarum,

juxta

Facob. Ußerii

juxta Dei mandatum, fuisset unctus, & Feboramum qui æger ibi decumbebat, & Ahaziam qui ad illum invisendum eo venerat, è medio sustulit; vere (ut historie series patesacit) jam adulto; in quo & hujus Periodi exitum, & sequentis initium, eam ob causam reponimus: circa. 10. videlicet mensis.3. diem; ut in

sequente quoque capite mox declarabimus.

Interim, quum tres esse difficultates in Regum historia a Ma- a Beroald. theus Beroaldus affirmet, que egent sapientie cxlestis afflatu, ut cap. 5. aperiri & intelligi possint; earumque priores duæ ad hanc spectent Periodum: harum explicationem, in parte hujus capi- Aliam dat Patis reliqua, prius placuit absolvere. Sic igitur ille; Baasa rex ludanus. pag. Israel dicitur muro circumdedisse Rama, anno 36. regis Asa; 242.243. 2. Chron. XVI. At obiisse Baasam. 26. anno Asa colligitur, ex & Mendoz. 1.Reg. XVII. 6.8. ubi eo anno Ela, patre Baasa defuncto, regnum Israeliticum cepisse dicitur. Hunc nodum b Cajetanus, c Lucidus b Cajetan.in.2. & d Canus, cum solvere non potnissent dissecuerunt: exemplaria Paralipom. c. Hebræa, Græca, & Latina, tum in hoc, tum in loco eodem ge- 15.16. nuino. 2. Chron. 15.19. corrupta esse pronuntiantes; gravi & c Jo. Lucid. prudenti Abulensis illa præmonitione rite prius non expensa. cap. 9. e Ista est periculosa solutio, quia si in uno loco Scripture corrupti- d Melch. Caonem esse fateamur; de omnibns aliis locis dubitabimus, an corrup- nus. Loc. tio ibi sit : sicut dicit Augustinus, (& habetur in Decretis dist. 9. Theologic. cap. Si ad Scripturas sacras) quod si aliquod mendacium in Sa-lib. 11. cap. 5. cra Scriptura confitemur, nullam auctoritatem inde relinquemus. e Tostat.in.2. Ideo inquit, aliam solutionem cogita, si occurrat. Occurrit vero quast.3. facilis ista solutio, quam dat Tremellius, quum regna modo à populis denominentur, modo à personis regnantibus; regnum Asa hic appellari regnum Judæ, à diviso populo quod tunc obtinebat Asa. Cum enim confecto bello Æthiopico, Hierosolymam rediisse dicatur Asa, anno regni decimo quinto, 2. Chron. XV. 10. in postremo e justem capitis versiculo subjicitur: Bellum enim non fuerat, usque ad annum trigesimum quintum regni Asa. Ad annum vero Asa. 15. additis annis Rehaboami. 17. & Abiæ. 3. exurgit annus. 35. regni Judaici ab Israelitico sejuncti.

Posterior longe majore difficultate premitur locus; 2. Chron. XXII. 2. Filius quadraginta duornm annorum erat Abaziah, quum regnaret ipse; & anno une regnavit Hierosolymis: & matri

f Petav. Rationar. tempor. part. 2. lib. 2. eap. 11.

ejus nomen Athalia filia Omri. At Joram patrem Achazia vixisse tantum annos. 40. colligitur ex. 2. Chron. XXI. 20. ubi dicitur Ioram triginta duorum annorum fuisse quum regnare capisset. & octo annis regnasse Hierosolymis. Atque hic etiam post alios. novillime Dyonysius Petavius i Necesse esse in Hebrais codicibus (quibus & Latinos suos addere poterat) numerum esse corruptum afferit & (ex.2.Reg. VIII. 26.) pro.42. legendum.22. quæ sane solutio ut ob lapsus facilitatem magis probabilis, ita & ob codicum quorundam consensum minus temeraria est censenda quam Melchioris Cani illa superior, quæ in ann. 35. &. 36. regni-Ase omnia Bibliorum exemplaria quæ extant falsi insimulare est ausa. In literarum enim numeralium 17 scriptione, adeo proclivis est mutatio Jin nut etiam absque librarii culpa, fibra vel lineola aliqua in ipsa membrana prominente, accidere illa posset: quemadnodum eruditissimum & amicissimum Iosephum Medum differentem aliquando me audire memini. Nec solum in Græcis aliquibus MSS. (nam in Sixtiana editione LXX. Interpretum; quam solam produxit Petavius, 20. hic anni tautum leguntur) sed etiam in Bibliis Syriacis, quibus à primævis temporibus Ecclesia Antiochena est usa, non ex LXX. interpretum lacunis sed ex ipso Hebræo fonte traductis, idem hic qui in. 2. Reg. VIII. 26. expressus habetur numerus. Consulto enim apographo. quod ex Antiocheni Patriarchæ exemplari magno pretio describendum curavi, & superiora illa de. 35. & . 36. regni Asa eadem, & pro.42. Achazia annis.22. hoc loco positos reperi.

bilius & MSS. Oxon. Canrabr. & P. Junii.

Ut not. No-

Quod si minus tamen tuta, ista existimetur responsio: de idiotismo illo cogitandum erit, in Saule TID 32 filio anni. 1. Sam. XIII. 1. à doctis ita exposito; ut ea loquendi formula, non anni semper intelligantur à nativitate deducti, sed etiam ab epocha aliqua alia, quocunque modo spectante ad eum qui tot annorum filius suisse dicitur. Quam hic quidem extra versiculum propositum non opus suerit quærere; in quo matri Ahazia nomen suisse refertur Athalia filia Omri. Neque enim vel Ahaziam ipsum. vel universi regni Judaici statum quiciquam propius attingebat, quam ortus Athalia; seminæ non mariti solum & silii, sed etiam ad totius Reipublicæ & regii imprimis seminis perniciem natæ: quippe quæ & illos consiliis suis perdiderit, & post illorum excessum, tota fere extincta domo regia, dominatum in terram Iudæ

Judæ ipsa sibi arripuerit. Ubi quum statim post Achaziam, & Quæ non mea multo quam ille diutius, Judaici regni solium occupaverit: ut am M. Paluillius natalis (more in aliis regibus servari solito) in.2. Reg. VIII. dani conje-26. aperte; ita quoque & matris ipsius, in.2. Chron. XXII. 2. in- dura suit; qui

volute significatus fuisse videatur.

Et hic quidem in Hebræo textu trajectionem esse obscurio-temporibus rem Tremelius notavit, cu jusmodi in. 1. Sam. XX. 16. Ezræ X. 17. præ aliis ope-& Nehemiæ XII. 22. esse ait; atque ita locum interpretandum ram navavit. esse sensuit. Cujus matri nomen Hathalia nata Homri; agentis quadragesimum secundum annum quum Achazia regnaret, qui anno uno regnavitIerushalaimis. Quæ trajectio si à genuini textus fimplicitate cuipiam non videatur alienior; mutato tantum casu, ut loco [agentis] reponatur [agens] & ad ipsum Athaliam, non avum illius Omrin, sequens anni, 42. notatio referatur; eandem iplam, quam nos propoluimus exhibebit sententiam. Et convenit certe magis, tam cum verborum proprietate, ut Athalia ætatis, quam ut Omri regni sui ann. 42. egisse hic intelligatur; quam cum rei ipsius natura; quæ non ab Omri, sed ab Achabo ea mali semina traxisse Athaliam nos edocet, quæ conatu tam improbo per sudeam universam diffundere nefaria fæmina laboravit, ut patris Achabi & matris Iezebelis filiam posses agnoscere, unde neg; maritum illius Iehoramum, neq; filium Ahaziam eo nomine infimulatos legimus; quod peccato Omri, sed quod Achabi scelere & se, & regna sua polluerint. Unde post verba citata, textus sacer de Achazia statim subjicit. Hic etiam ambulavit in viis domus Achabi: nam mater ejus erat consiliaria ejus ad improbe agendum. Itaque fecit quod malum videtur in oculis Iehovæ sicut domus Achabi: ipsi enim erant ei consiliarii post mortem patris ejus, adeo ut perdiderint eum. 2. Chron, XXII.3. 4. & in. 2. Reg. VIII. 27. brevius, ambulavit in via domus Achabi, fecitque quod malum videtur in oculis Iehova sicut domus Achabi; quia gener domus Achabi erat. Hoc enim discrimen inter peccatum Omri & Achabi erat : quod ille in via Ieroboami filii Nebati ambulaverit; hic vero insuper, accepta uxore Iezebele regis Sidoniorum filia, in illius gratiam, cultum Baalis introduxerit. (1.Reg. XVI. 26. 31.) Athaliæ vero opera, non Omri avi, sed Achabi patris idololatria, non vitulorum Ieroboami (quos Juda non agnovit) Ed Baalis Sidoniorum cultus longe tetrior in regnum Judæ est invectus

B 2

in Regnum

invectus, & à filiis ejus studiose propagatus. Athalia enim improbissime se gerente, filii e jus perruperunt in domum Dei; etiamque omnes res consecratas domui Jehovæ aptaverunt Bahalimis: ut in 2. Chron. XXIV.7. fignificanter commemoratum legimus.

In secunda Periodo, ut primam Athaliam in regno Judaico annos sex Completos simul cum Febu Israelitico; ita & postremum Ezekiam cum postremo Israeliticorum regum Hosea, totidem Completos annos exigisse comperimus. Quum enim Joash, Achazie legitimi regis filius in Templo Dei latitare coactus fuisset fex annos, quibus Athalia regnavit super terram; anno septimo mittens Jehoiada (summus sacerdos, & amitæ Joashi maritus) assumpsit centuriones, primores & cursores, ac ingredi justit eos ad se in domum Domini: quibuscum pepigit sædus; De perdenda videlicet Athalia, instituendo Foasho, tollenda idololatria & restituendo cultu Dei;quo tempore Israelitæ mares conveniebant ex lege (Exod. XXIII. 17.) ad colendum Deum: quemadmodum ad locum hunc, ex. 2. Reg. XI. 4. productum, recte annotat Tremellius. Cumque adulto jam vere (ut in præcedente capite ostendimus) Jehu & Athalia regnare inceperint, idemque & primi & septimi eorum anni initium suisse oporteat: circa. 10. Vid.LXX.MS mensis. 3. diem, vel in septimanæ Pentecostes dierum aliquo alio, & Aldin. At. contigisse ista statuimus. Ubi nec illud pratereundum; in qui-Lucif. Calar. busdam editionis Græcæ exemplaribus, & nominatim Romano, ล้า รักษ ชา อาวาร์ด hic legi, (2. Reg. XI. 4. & 2. Chron. XXIII.I.) non έβ δόμφ, ut in aliis cum Hebraica veritate consentientibus, quod idcirco obiter notandum duxi, ut ratio intelligeretur, quare in Eusebii Casariensis, & Nicephori Constantinopolitani Chronico, & Maximi Monachi computo, septem Athalia tribuantur anni, in Clementis Alexandrini libro primo Stromatum, octo: & Foaso puero ab avia præreptum imperium, post octo fere annos per Sacerdatem & populum depulsa avia redditum, in priore sacræ

suæ Historiæ libro scribat Severus Sulpicius. Samaritani sive Israelitici regni exitus in. 2. Reg. XVIII. 9. 10. Sic habetur expositus; Fuit anno quarto regis Ezekia, is est annus septimus Hoseæ filii Elæ regis Israelis; ut ascendens Salmanasar rex Assyriæ contra Samariam obsideret eam. Deinde cepit eam in fine Vid. Paludan. tertii anni, anno sexto Ezekiæ; is annus erat nonus Hoseæ regis pag. 105. 107. Ifraelis quo capta fuit Samaria. Ex quo colligimus, I. Annos illos

Jornand. Caf-

hodor.

com-

commemoratos Ezekia atq; Hosea, & completos fuisse, & aqualiter fere sibi invicem respondisse: alioqui ad finem tertii anni producta non fuisset obsidio. II. Quum regnum capisse dicatur Ezekias, anno tertio Hoseæ (2.Reg. XVIII. 1.) de anno illo desinente id intelligendum esse. Aliter enim Ezekia.4. Hosea.7. & illius. 6. hujus. 9. nequaquam respondisset. Unde & Fosephus lib. 9. Antiqu. cap. XIII. quarto anno regni Ofea Ezekiam Hierofolymis regnum adeptum, & in sequente capite, septimo Ezekia Samariam captam fuisse scribit; annos illos inchoatos, pro tertio & sexto definentibus, in Scriptura expressis, substituens.

Integrævero annorum summæ regibus Judæ &Israelis adscriptorum, longe major in hâc quam in superiore Periodo apparet inæqualitas. Hoc enim modo eorum annos sacra numerat Hi-

storia.

TUD Æ.

VII. Athalia ann. 6.

VIII. Foash. 40.

IX. Amasias. 29.

X. Uzzias. five Azarias.52.

XI. Fotham. 16.

XII. Achaz. 16.

XIII. Ezekias.6.

ISRAELIS.

X. Febu. ann. 28.

XI. Jehoachaz. 17. XII. Joas. 16.

XIII. Feroboam, II. 41.

XIV. Zacharias. menf. 6.

XV. Shallum menf. 1.

XVI. Menachem. ann. 10.

XVII. Pekabjab.2.

XVIII. Pekah Remalie F. 20.

XIX. Hosea. 9.

Summa annorum Regum Judæ. 165. Israelis. 143. annorum est & mensium.7. unde annorum.21. & mensium.5. inter horum Regum spatia, quæ æqualia esse debebant, exurgit differentia. Ad quam tollendam ex libro regum Secundo (quem quartum alii nominant) ejulmodi utrorumque formari poterit comparatio.

Chronologia sacra.

Juda.		ISRAELIS.
Athalia, ann. 6. (2. Reg. X	L I	1 Jehu. ann.28. (2.Reg.X. 36.)
·)' 1'/	2	2
		3
	4	4
	5	-
	3 4 5 6	4 5 6
Joash, ann. 40. incipiers 7. Jehu. (c.XII.I.)	1	7
	2	8
	3	9
	&cc.	&c.
	21	27
	22	28
	23	1 Jehoachaz.ann.17.incipiens 23. Joashi (c.XIII.1.)
	24	2
	- 25	3
	&c.	&c.
	35	13
	36	14
37 38	37	15
	38	16 1. Joash, ann. 16. incipiens
	39	17 2. 37.38. Foashi regis
Amasias. ann. 29. incipi- ens. 2. Joashin (c. XV. 1,2.) regis Israelis de-	1.40	3 (c. XIII. 10.) desi- nente sc.
finente sc.	•	
4.0	2	4
		6 I Famahagus II I
	4	6. I. Jeroboam. II. 'à patre Joaso ad bellum Sy- riacum prosecturo,

Uzzias five Azarias ann.

52. incipiens 27. Fe-roboami (c. XV. 1.2.)

```
in regni consortium
                  assumptus fuisse vi-
                  detur.
       7. II.
   5678
          111.
       8.
       9. IV.
       10. V.
   9
       11. VI.
      12. VII.
  10
      13. VIII.
  II
      14. IX.
  12
      15. X.
  13
      16. XI.
  14
      1. Xll. Jeroboam. II. ann. 41.
 15
               incipiens. 15. Amazie
               (c. XIV. 23.)
      2. XIII.
 16
      3. XIV.
 17
      &c
 &c
 28 | 14. XXV.
      15. XXVI.
 2.9
      16. XXVII.
  1
     17. XXVIII.
  2
     18. XXIX.
  3
&c.
     &c.
     40. LI.
25
     41. Lll.
26
           * Interregnum ann. 111.
 27
      I
              mens. 6.
28
     2
     3
29
30
     4 5 6
31
32
33
34
```

Chronologia sacra.

Jotham. ann. 16. incipi-

32. 33.)

ens.2. Pekah. (c. XV.

```
35
36
    10
37
    II
    12 Zacharias. menf. 6. Aza-
38
           ria.38. (c. XV. 8.)
        Shallum. mens. 1. Uzzia
39
           39. (c.XV. 13.)
        * Menachem. mens. 11.
           ( deinde regno à Pule
           Affyriorum rege confir-
           mato quies ann. 10. à
           39. Azarie (c.XV.17.)
           desinente.
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
     1 Pekabia. ann.2. incipiens.50.
         Azariæ (c.XV.23.)
51
     1 Pekah, ann. 20. incipiens. 52.
 52
          Azaria (c. XV. 27.)
  1
```

Chronologia Sacra.


```
10
                                    II
                                    12
                               II
                                    13
                               12
                               13
                                   14
                                   15
                               14
                                   16
                               15
                               16 17
Achaz. ann. 16. incipiens
                                   18
  17. Pekah (c. XVI. 1.
2.) desinente.
                                   19
                                2
                                    20
                                       * Hosea. anno. 20. Jothami
                                           (c. XV. 30.) id est, 4.
                                           Achazi, occiso Peka
                                           regnum occupavit: sed
                                           variis seditionibus ob-
                                           ortis, res ad. 9. anno-
                                           rum quasi interregnum
redacta est.
                                   2 3 4 5 6
                               10
                               II
                              12
                                        Idem, domesticis turbis de-
                               13
                                          mum pacatis, ann. 9. à 12. Achazi (c.XVII.1.) desinente sc.
                               14
                               15
Ezekias, ann.29. incipi- 1.16
   ens.3. Hoseæ(c.XVIII.
   1.2.) definente.
```


Iacob. Userii

Quâ in parte successionis regum Israelis inferendi sint anni illi, qui ad eam cum regum Judæ temporibus exæquandam necessario requiruntur, ex vestigiis in sacro contextu relictis non difficile suerit conjicere. Quum enim ab anno. 15. Amaziæ regis Judæ Jeroboamus. II. Israeliticus annos. 41. (.2. Reg. XIV. 23.) & post eum filius ipsius Zacharias mens. 6. anno. 38.

Azaria sive Uzzia, deinde Shallum mensem. 1. anno ejus-dem Uzzia.39. (cap. XV. 8. 13.) regnasse scribatur: ut ista possint consistere, interregni annorum. 11. & mensium. 6. interpositio efficiet: si post mortem Jeroboami variis turbis & seditionibus Rempublicam Israeliticam tanto temporis spatio ad

avaggiar fuiffe redactam admittamus.

Alii tamen, & inter eos, ab anno Uzzia.39. Menachem ann. 10. in Israele regnavisse dicitur; & post eum Pekabja annos. 2. ab anno. 50. Azaria sive Uzzia: succedente illi Peka, anno e justem Azaria. 52. (cap. XV. 17. 23. 27.) Qua recte omnia se habebunt: si Menachemum anno. 39. Azaria regnum, dubie (ut dictum est) per mens. 11. tenuisse; sub sinem vero illius anni, à Pule Assyrio regno ipsi confirmato. (c. XV. 19.) per annos deinceps. 10. pacate & quiete illud possedisse, admittamus.

Postremus vero Israelitarum rex Hosea, primo quidem, cæso Peka Remaliæ silio, anno. 20. Jothami silii Uzziæ, illius
loco regnavisse dicitur. 2. Reg. XV. 30. id est. 4 anno Achazi
silii Jothami. Sed quia Achazi nullam adhuc mentionem Historiæ sacræ scriptor secerat; à regno cæpto Jothami temporis notationem deducendam esse censuit: licet annis non amplius. 16.
eum regnavisse, tertio statim post hunc versiculo, commonesaciendum lectorem idem curaverit, (c. XV. 33.) Deinde vero,
in XVII. capitis principio subdit ipse idem; anno duodecimo
Achazi regis Judæ regnavisse Hoseam filium Elæ Samariæ super
Israelem novem annis. Quod quidem dupliciter potest accipi:

Chronologia sacra.

ut vel à primo suo exordio usque ad illud tempus novem annis (vel novo anno, ut Tremellius reddidit) ille regnaverit; vel ab illo tempore, usque ad ipsius simul & regni Israelitici exitum. Horum enim utrumque verum est. Nam & ab anno, 20. ex quo regnare cœperat Jothamus, usque ad finem anni. 12. Achazi, anni numerantur novem; qui ad temporum utriusque regni coæquationem perficiendam desiderantur; & à fine. 12. Achazi usque ad finem Hosea, totidem alii; quos annorum Ezekia synchronismus necessario postulat. Mattheus Beroaldus, Hoseam primis suis annis tributarium regis Assyrii Salmanasaris nec vere Regem fuisse existimat: excusso vero jugo regis Assyrii, quod tum sui juris esset, dici regnare cœpisse, anno. 12. regis Achazi. Contra, Tremellius, Brochtonus, & alii, duplex regni Hose initium ita potius distinguendum censent: ut prius meri & liberi fuerit imperii; posterius tributarii à fine. 12. anni Achazi, quo Salmanasari servus factus suerit, deductum. At fi series sacri contextus. (2.Reg. XVII. 1. 2. 3.) attentius consideretur, non modo post prius, sed etiani post posterius hoc principium, Hoseam Salmanasari factum fuisse tributarium patefaciet : nostro quoque temporum Assyriacorum calculo consentiente, qui post utrumque Hoseæ principium Nino juniori, sive Tiglath-pileseri Salmanasari in regno successisse statuit. Ut igitur Jeroboamo. II. defuncto, filius ejus Zacharias pro eo regnavisse dicitur. (2. Reg. XIV. 29.) quia regnum illi tum jure hæreditario, tum ex Dei promissione. (2.Reg. X.30. cum. XV. 12.) debebatur; licet, turbis & seditionibus intervenientibus, ante annum. 12. illud possidere non poterat: ita Peka interempto, Hosea pro eo regnavisse legitur, quia regnum, tunc occupare ille conatus est; licet aliis cum eo de principatu (qui nihil ad eum attinebat) contra dicentibus, & ad anarchiam Respublica perducta, nisi post novem annos domesticis turbis sedatis regno demum pacifice potitus ille fuerit, quæ etiam de inter- vid. Codom. regno hic admittendo, tum aliorum, tum Petri Trecensis, tum Laur. Codomani, fuit sententia.

Ad hoc vero posterius principium habito respectu, quum anno Hosea. 3. desinente (ut ostensum est) Ezekias regnare cœperit, nisi simul & à desinente. 17. Peke Israelitici, annos Achazi, & à. 12. Achazi initium hoc Hoseæ deduceremus; sequeretur,

vel. 10. annis posteriorem hunc Hosee duravisse principatum, vel, ex. 16. qui Achazo tribuuntur annis. 14. tantum pro Chronologicis esse habendos, quorum prius à nullis recipitur (quia. 9. tantum annos Hosea huic regno scriptura. 2. Reg. XVII. 1. attribuit:) posterius à Tremellio & aliis compluribus admittitur; vel (cum Broughtono & Petavio) primum Achazi annum patri postremum filio communem facientibus, vel (cum Beroaldo) & duos primos Ezekiæ annos una cum patre Achazo exactos fuisse arbitrantibus.

Vid. Harvillæum.

& Syr.

Duos vero simul annos cum patre non transegisse Ezekiam, & ne unum quidem integrum, illud argumento fuerit; quod anno primo regni sui, mense primo, aperuisse fores domus Domini ille dicatur, (2. Chron. XXIX. 3.) quas pater primus occluserat (c.XXVIII.24.) unde liquet, impio patre jam defuncto, Dei cultum restituere cœpisse Ezekiam, anno primo regni sui (cujus partem primam cum patre exegerat) ad finem jam vergente. Quod non animadvertentes alii, & inter eos vulgatæ Latinæ Bib-Kid.70. Chal. liorum interpretationis author, primo anno & primo mense regni sui, Ezekiam Templum aperuisse crediderunt : in eundem cum illis incidentes errorem, qui anno sexentissimo vitæ Noachi. mense. 2. die mensis. 17. Diluvium cœpisse. (Genes. VII. 11.) &. 20. die. 2. mensis in. 4. anno regni Salomonis jacta Templi suisse fundamenta. (2. Chron. III. 2.) legentes; mensem eum. 2. vel vitæ Noachi, vel regni Salomonis fuisse sunt opinati: quum currentis anni, qui tunc in Communi usu fuerat. 2 dus ille extiterit. Ut igitur mensis ille secundus, in Diluvii quidem historia Bul, sive Marhesuan, in structuræ templi Zir, sive Ijar, suit; ita & Abib sive Nisan est primus intelligendus tum hic, tum in narrationis progressu, ubi, justu Ezekiæ sacerdotes Templum sanctificare cœpisse dicuntur primo die mensis primi; (2. Chron. XXIX. 17.) non utique eodem die quo rex constitutus est ille, (ut ad eum locum Tremellius annotavit) sed post. 9. demum menses, patre jam vita functo, qui profanationis Templi præcipuus author fuerat. Quod si rationem quoque ad extremum quis à nobis poscat;

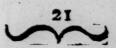
cur Joasi regis Israelis initium in fine. 37. anni Joasi regis Judæ, itidemque Amasiæ regis Judæ principium in exitu. 2. anni Joasi

regis Israelis reposuerimus: sciat is, duo nos inde simul esse consecutos: & ut justum. 15. annorum inter mortem Joasi Israeli-

Vid. Seder. olim Rabba.

tici

Chronologia sacra.

tici & Amasiæ, bis in scriptura commemoratum. (2. Reg. XIV. 17. &. 2. Chron. XXV. 25.) reperiretur spatium; Et ut ab eodem. 17. anno, ex. 2. Reg. XIII. 10. Israelitici Joasi, biennio simul cum patre regnantis. 16. anni denumerarentur: quum anno quidem illo. 17. regni paterni participem factum illum suisse, vid. Harvil. Lidyatus noster agnoscat; sed annos tamen ipsius. 16. à Petav. (in morte patris deducendos esse censeat. Lit tandem concludere magnoopere) liceat; Regibus hujus Periodi Chronologicos annos. 163. esse tribuendos: eorum initiis ad Annos Mundi hunc in modum adaptatis.

JUDÆ.

A.M.

3120. Athalia, ann. 6.

3126. Foash. 39.

3165. Amasias. 29.

3194. Uzzias, sive Azarias. 52

3246. Jothan. 16.

3262. Achaz. 15.

3277. Ezekias. 6.

3 283. Regnum Israeliticum finitum.

ISRAELIS.

A.M.

3120. (circa mensis. 3. diem. 10.) Jehu. ann. 28.

3.148. Jehoachas. 15.

3163. Foash. 16.

3179. Jeroboam. II. 41.

3220. Interregnum. ann. 11. menf. 6.

3232. (circa mensis. 9. diem. 10.) Zacharias. mens. 6.

3232. (circa mentis. 3. diem. 10.) Shallum. mens.1.

3232. (circa mensis. 4. diem 10.) Menachem. ann. 10. mens. 11.

3243. (circa mensis. 3. diem, 10.) Pekabja. ann. 2.

3245. Pekah, 20.

turbulento, instatu rerumturbulento, instar interregni annis. 9. & domesticis seditionibus demum sublatis, annis. 9. aliis.

3283. (circa mensis. 3. diem 10.) Regnum sfraeliticum finitum.

Primarius.

C 3

Primarius tamen adhuc restat scrupulus, qui interpretes &Chronologos nostros tantopere exercuir. Cum enim juxta rationes propositas anno. 16. Feroboami II. Uzzias sive Azarias in Juda regnare coeperit: in. (2.Reg. XV.1. ad. 27.) Jeroboami annum, initium e jus referri videtur. Licet ad tempus quo lepra percussus ille suit, referat Tremellius: intermediis illis longa satis parenthelific incluses. Anno vicessimo septimo Feroboami regis Israelis, regnabat Hazaria filius Amatzia, rex Febuda: (natus fuerat annos sex-lecim quum regnare inciperet, & quinquaginta duobus annis regnavit Jerushalaimis; cujus matri nomen Jecolia è Ferushalaimis: Feceratque quod rectum videtur in oculis Febova, omnino prout secerat Amatzia pater e jus: Sed excelsa non amota fuerant; adbuc populus sacrificabant & adolebant in excelsis.) Quum plaga afficit Jehova regem, qua fuit leprosus usque ad diem mortis suæ ideoque habitabat in domo semotà; Jotham vero filius regis præerat domui, jus dicens populo regionis. Et quia nondum natum fuisse Iothamum, ex versiculo.33. sequente appareat : eum quoque distinctione interposita, ita explicandum censuit, Natus viginti quinque annos, quum regnare inciperet. i. Quum regni administrationem iniit propter lepram patris: & sexdecim annis regnavit, à morte patris.

Alii minore textui adhibita violentia, annorum undecim (quot inter. 16. &. 27. Ieroboami decurrerunt) inter regnum Amasia & Uzzia interpositione, ista conciliant. Et cum ea ratione totidem annis augeatur differentia annorum regis Judæ supra annos regum, Israelis in Scriptura notatos; ad exæquationem resarciendam, undecim quoque annos ad interregnum in regno Israelitico positum coguntur adjicere; avagzia inter Ieroboamum II.& filium ejus Zachariam. 22. annorum constituta. Quod minus necessarium sacræ Chronologiæ augmentum admittere nolentes alii, ubi Scriptura refert, Uzziam sive Azariam. 16. annos natum regnare cœpisse, &. 52. annos regnavisse; ita ut. 68. annos in universum vixisse videretur (unde & Fosephus, libro IX. Antiquit. cap. XI. anno etatis. 68. regni. 52. obiise illum tradidit:) 52. quidem regni annos à morte patris Amasia deducunt, sed infantem vix. 4. annorum tunc relictum fuisse eum supponentes, per. 12. serè annos à Tutoribus regnum administratum suisse volunt; donec. 27. Ieroboami Israelitici

anno. 16. ætatis annum affecutus, per annos deinceps. 36. propria authoritate ipse regnum gubernaverit. 56. demum ætatis anno vitâ functus.

Reliquum jam est ætatis. 5. membrum postremum, à sine regni Israelitici ad sinem regni Judaici, annorum. 133. & mensium sere. 2. mensura definitum; quam anni regum Judæ, sinul cum Annis Mundi, his subjecti ita consiciunt.

A.M. 3283. (circa mensis.3. diem. 10. (Ezekias, post excidium regni sfraelitici, regnavit in Juda annos. 23.

3306. XIV. Manasses. ann. 55. (2.Reg. XXI. 1. 2.Chron. XXXIII. 1.)

3361. XV. Amon. ann. 2. (2. Reg. XXI. 19. 2. Chron. XXXIII. 21.)

3363. XVI. Iosias, ann. 31. (2. Reg. XXII 1. 2. Chron. XXXIV. 1.)

3394. XVII. Ieboachaz. menfib. 3. (2. Reg. XXIII. 31. 2. Chron. XXXVI. 2.)

3394. XVIII. (circa. 6. mensis diem. 10.) Eliakim, qui & Iehojakim, ann. 11. (2.Reg. XXIII. 36. 2.Chron. XXXVI. 5.) pro quibus, annos. 10. menses. 6. & dies. 15. sumimus.

12. diem. 25.) Iehojachin sive Iechonias, mens. 12. diem. 25.) Iehojachin sive (2. Chron, XXXVI.9.)

3405. XX. (mens.4. die.10.) Sedekias ann 11. (2. Reg. XXIV. 18. 2. Chron. XXXVI.11. Jerem. LII. 1.)

3416. (mensis. 5. die. 10. Templi Salimonici & urbis Hierosolymitanæ excidium; (Jerem. LII. 12.13.) post captum Sedekiam mense integro.

Nonnulla, sed rariora, Græcæ Bibliorum editionis exemplaria ab Hebraica veritate alicubi hic dissensisse deprehensa sunt. Atque hinc in Chronico suo Eusebius, 12. annos Amoni tribuit. LXX interpretum testimenio ad illud confirmandum sic producto. 'Audr Esasiaturer mara uir tes, e to is, nata 3 tes Espaies etn. B. Amon secundum LXX. Seniorum interpretationem XII. annos regnavit; secundum Hebraos, annis duobus, de quo Georgius

Facob. Ußerii

Georgius Syncellus; satis immodeste. Tor 'Aude vior Mara Con IB ETH EUGEBIG NEVH BAGINEUGAL KATA TES O LEUSETAL Se'. Amon filium Manassis XII. annos secundum LXX. regnavisse dicit Eusebius; sed mentitur: quum dicenduni potius suisset; in editione Vulgata, quæ Konn vocabatur, annos. 2. in ea vero quam ex Alexandrina Bibliotheca Hexaplis suis inseruit Origenes, & ut puram vor amplexatus est Eusebius, annos. 12. fuisse pofitos.

Vid. edit. Raderi.

Severus Sulpitius, in priore sacræ suæ Historiæ libro communem editionem secutus, Amonem ultra biennium regno potitum fuisse negat : verum, mendoso usus codice, filium e jus fosiam annos. 1. &. XX. regnavisse affirmat; post triennium fere, à Paschate octavo & decimo imperii anno celebrato, interemptum. In edita, Nicephori Constantinopolitani Chronologia, Amoni ซาน.เด. adscribuntur; cum in Londinensis Bibliothecæ MS. B. tantum legatur. Quod vero ibidem deinde sequitur, post XXXI. Iofia annos (pro quibus XXXII perperam posuit Eusebius) Interregnum ann.XXX.fecundumSeptuaginta interpretes, vel VIII. (five L. ut in Londinensi habetur codice) secundum Hebraicum: plane commentitium est. Ejusmodi enim avagzias neque in Græcis, neg; in Hæbraicis ullum omnino extat vestigium: & ne ulla omnino anni alicujus interpositione sacri hic calculi violari possit, Ieremiæ prophetæ prohibet authoritas, qui. 4. Iehoiakimi annum, ministerii sui. 13. Iosiæ anno cæpti. 23. esse disserte asserit. Jerem. XXV. 1. 2. Chronographo qui anno. 13. Alezandri Severi scripfit, Amoni adscripti leguntur anni. 2, & Ezekiæ. 25. verum librarii esse mendum locus ille e jusdem authoris evincit. in quo, post Ezekiam, Iosias annis. CXIV. Pascha celebravisse dicitur. Quod consistere non posset : nisi & Amoni. 12. tribuerentur Canissi, pag. anni, juxta. LXX. ab Eusebio citatos; & Ezekiæ. 29. juxta eosdem cum Hebraica veritate consentientes. 2. Reg. XVIII. 2. &. 2. Chron. XXIX. I.

Tomo 2. antiqu. lect. H. 595.

> Ut autem à. 29. illius annis deducti. 6. integri, quos ante eversum regnum Israeliticum exegisse illum ostendimus. 23. relinquunt ad hujus intervalli exordium referendos, ita ab anni tempestate, qua &. 7. & reliquos regni sui annos ille inchoavit, quatuor ipsum subsequentium Regum initia omnino dependent. Cum enim tempora eorum in Scriptura simpliciter ex-

hibeantnr

حثت

hibeantur, non (ut in regno Judæ & Israelis hactenus factum fuerat.) cum aliorum regum initiis comparata: relictum nullum est argumentum, cu jus ductu ab annis propositis menses aliquos (sine temeritatis nota) liceat nobis subducere, indeque regum initia in alias atque alias anni partes fummovere. Ut frà mensis primi die primo, verbi gratia, Ezekiz annos deducamus: sub idem quoque tempus Fosiam regnare copisse dicamus necesse est; nisi interpositos Manassis. 55. & Amonis binos annos, propria authoritate, vel augere libeat, vel diminuere. Michael Paludanus tamen qui cum vulgato interprete Latino, * priorem * Pag. 177. recipit hypothesin, ab eodem primo mense * Josie anuos arcel- &. 179. sendos esse jure pernegat: Quandoquidem magnam partem * Pag. 211. anni ejus. 18. in Templi instauratione, idololatriæ extermina- (unde repotione, & legitimi Dei cultus restitutione, transactam suisse constet, nenda hic ilante Pascha. 14. primi mensis die, in eodem, 18. anno, celebra Llius verba.) tum. (2. Reg. XXII. 3. ad. XXIII. 23. &. 2. Chron. XXXIV. 8. ad. XXXV.19.) quum nostra sententia, quæ annos Josiæ pariter & Ezekiæ circa. 10. mensis. 3. diem inchoat, & versus tinem anni primi Ezekiæ unum, & versus finem. 18. Josiæ alterum Pascha promovendum esse postulet.

Cum trium vero postremorum regum Judæ temporibus habemus annos Nebuchadnesaris Babylonii in Scriptura comparatos; quorum collatio nos docebit Jehojakimum non integros annos undecim sed supra annos, 10. menses circiter. 6. cum dimido in regno exegisse; adeoque Iehojakimum circa. 6. mensis diem. 10. & ante tres menses Jehoachazum ipsius fratrem circa. 3. mensis diem eundem regna sua inisse. Unde veritas quoque hypotheseos nostræ patebit; quæ. 31. annorum Iosia tam principium quam exitum circa mensis. 3. diem. 10. collocandum esse statuit. Quod ut plenius percipiatur, rerum ad hos tres reges spectantium tempora sequentibus, thesibus expli-

canda esse duximus.

. Facob. Useria

I.

unoficial of the form

Initium regni Sedekie deducendum est à. 10. die. 4. mensis; justis undecim annis ante captivitatem ejusdem Sedekie, & unico mense Salomonici Templi excidium; quod in. 10. diem. 5. mensis incidit.

Rophetavisse Feremias dicitur, donec obsolveretur undecimus annus Sedekia filii Iofia regis Iuda, & donec deporteretur Hierosolyma mense quento (Jerem. I. 3.) Anno vero undecimo Sedeki e, 4. mensis die, 9. perrupta civitate & à Babyloniis occupata, noctu rex aufagiens ab insequentibus Chaldzorum copiis in campestribus Ierichuntis captus est. (Jer. XXXIX.2. 5. &. LII.4.9.) Sequentis deinde mensis. 5. die. 10. Templo & Urbe destructis, in captivitatem Hierosolymitani sunt abducti. (Jer. LII. 12. &. 15.) Ex quibus inter se collatis, colligimus; & undecimum Sedekie annum suisse completum, (non X. tantum solidis annis illum regnavisse; ut asserit * Scaliger) & inter captivitatem illius & templi conflagrationem mensis spatium intercessisse: atque quod inde est consectarium, circa. 4. mensis diem, 10. regnare eum cœpisse. Ubi enim de fine constat, de initio dubitari non potest: quum in anni circulo principium & finem communi contineri termino nemo ignoret. Cumque inter captum Sedekiam absoluto anno regni sui undecimo & deportatum populum integer mensis (ut dictum) fuerit interpositus: in To Sudenare Ere Tis Sedenie Baoixeias, du decimo anno regni Sedikie calamitatem illam accidisse, in libro primo Stromatum Clemens Alexandrinus, retulit, rectius quam Josephus Templum incensum suife scribens anno regni Sedekia un lecimo: (libro. X. Antiquit. cap. XI.) quum ante mensem is captus, annum regni sui undecimum compleverit.

* Scaliger.
Animadvers.
Eusebian.pag.
\$2. & Canon.
Isagog. pag.
327.

I ol. same anginemo

Obsidio Hierosolymitana capta anno Sedekia. 9. mensis. 10. & die. 10. & interventa exercitas Pharaonis postea interrupta redintegrata est anno Sedekia. 10. mensis. 3. die. 15. & per dies. 390. usque ad captam Urbem continuata: Ita ut ab obsidionis primo principio usque ad captam urbem in sine anni. 11. Sedekia, mensis. 4. die. 9. mensium. 30. usque ad eandem incensam mensis. 5. die. 10. mensium. 31. spatium intercesserit.

Nno. 9. Sedekia, mensis. 10. die. 10. Nebucadnesarem Hierosolymam obsidere cœpisse, ex. 2. Reg. XXV. 1. Jerem. LII. 4. &. Ezech. XXIV. 1. 2. &, Pharaonis exercuu adventante inde recessisse, ex Jer. m. XXXVII.5. 11. & XXXIV. 21. 22. intelligimus. Anno. 10. mehfe. 19. die. 12. contra Pharaonem & Ægyptios prophetavic Ezekiel, quod fuiffent baculus arundineus domui Ifraelis (Ezech. XXIX. 1. 6.) Pharaonis enim exercitu re infecta domum reverso; ad Urbis oppugnationem denuo Chaldzi redierunt, prout a Jeremia prædictum fuerat. (JerXXXVII.7.8.) ann.eodem Sedekie. 10. qui Nebuchad resaris hve Nebuchad-nefaris fuit. 18. (c.XXXII.1.2.) Ut, quin in fine anni. 11. Sedekie à Babyloniis Hierofolymi occupata fuerint; (ut in priore Thefieft oftensum:) ultra annum obfidionem hanc posteriorem continuatam suisse apparent, nec supra dies. 25. tamen: quantum ex Ezechiel. III. 5.8. colligere possumus; ubi in typo, dies. 390. obsidioni Hierosolymitanie alignatos invenimus. Q il ab anno. 11. Sedeklie; mense. 4. die. 9. que Urbs perrupta fult, (Jer. XXXIX. 2.) retto minerati, ad menhs. 3. diem. 15. in anno Sedekie. 16. nos perdiremt: quod redintegrate obfidionis stamitur à nobis initium. Unde error detegitur, tum Fl. Josephi, libro. X. Antiquit. cap. Fo. & 11. (edit. Græc.) qui non folam lecundam hane befichemen seulekie anuo & mensis. 10. die. 10. codem quo nos primant, mecpille affirmat; led etian inde ulque ad captam urben aino Sedekiæ. 11. mensis. 4. die. 9. menses tantum. 18. (pro. 301) D 2

Jacob. Userii

bis dinumerat: tum Severi Sulpicii, qui in Sacræ suæ Historiæ libro priore, triennio, duravisse obsidionem significat; quanto tempore Samariam, ante regni Israelitici excidium, à Salmenesero Assprio suisse obsessam, ex sacris literis. (2. Reg. XVII. 5.) didicimus. Neque audiendus hic Iohannes Drusius; qui pro triennio in Sulpitio, biennio sere rescribendum esse pronunciat: quum supra biennium etiam anni dimidium, uno die minus, à cæpta primum obsidione usque ad civitatem ab hossibus occupatam, accuratior noster calculus hic exhibet.

III.

Circa mensis. 4. diem. 5. facta est Jechonia deportatio. 5. circiter ante regni Sedekia initium die bus.

Nno à deportatione regis Jojacinis sive Jechoniæ quinto, I mensis quarti die quinto, Ezekieli Prophetæ omnium prima exhibita est visio. (cap.I.1.2.) Post quam, cum apud populares suos deportatos totoseptiduo, quasi stupore quodam perculsus desedisset; (c.II.15.16.) continuus, 390. dierum in publico omnium conspectu, cubatus à Deo illi imperatus est. (c.IV. 4.5.) Exacto deinde anno uno & mensibus duobus, post primam, sedenti domi suz cum senioribus Judz, nova ostensa est visio; anno deportati fechoniæ sexto, mensis sexti die quinto (c.VIII.1.) A.397. deducta dierum. 365. quantitate annua relinquuntur dies, 32. ut intervallo, inter utramque visionem interposito complendo, spatium unico mense minus hictantum desit. Unde concludimus, circa ipsum anni. 5. captivitatis Jechoniæ visionem primam esse factam: ac proinde circa quintum mensis quarti diem captivitatem illam incepisse. In illo ipso vero quinto die potius quam in anteriorum aliquo e jus epocham ideo statuendam censemus: quod hac ratione inter eam & regni Sedekiæ initium (quod ad ejusdem. 4. mensis dieni. 10. in prima Thesi est relatum) quinque tantum dierum intercedat spatium; neque vero multo longius facræ Historiæ admittat series, quæ abducto in captivitatem Jechonia, Nebuchadnesarem ante discessium suum loco ipsius patruum Sedekiam regem constituisse indicat. (2. Reg. XXIV. 15.17.

IIII.

Finis regni Jehojakimi, & initium filii ejus Jehojachinis sive Jechonie, circa mensis. 12. diem. 25. sunt reponenda.

ואווו יהויכין הויקים Hebraica Bibliorum editione pater יהויכין filius in Græca prior 'Iw axe'u posterior 'Iwaxe'u, indeque Josepho alter 'Iudning, alter 'Iudxing, est appellatus. Sed lenis & aspiratæ literæ discrimine postea neglecto, ut uterque communi nomine 'Iwaxeiu vel 'Iwaxeiu nuncuparetur, usu tandem est receptum. Unde in libro I. sacræ Historiæ, Severus Sulpitius, Joachim exactis in regno annis undecim, filio ejusdem nominis locum fecisse scribet: & qui in textu sacro Jehojakin (2. Reg. XXIV. 6. 8. 2. Chron. XXXVI. 8.) Coniah, (Jerm. XXII. 24. 28. XXXVII. 1.) & Feconiab. (1. Chron. 3. 16. Jer. XXIX. 2.) nominatur, Theophilo Antiocheno 'Iwaxo'u 1759 G, Clementi Alexandrino patri ¿μώνυμ 'Iwax ωμ appellatur. Ambrosius libro 3. Commentar. in Luc. cap. 3. & Fastorum Siculorum author, utrumque & Foachim & Jechoniam dictum fuisse volunt. In Paschali tractatu, quem ineditum habeo, anno quinto Gordiani, Ariano & Papo Consulibus, id est, anno ara Christiana CCXLIII conscripto; regnavisse traditur Foachim annis XI. item Joachim filius ejus, qui & Jechonia dictus est, diebus centum: quod sane rectum est. Pontis enim mensibus Tpianovonuieois (Lunares enim, alternis plenos & cavos, è Babylonia demum reduces, una cum Chaldaicis mensium nominibus, Judzi in terram suam induxerunt) dies centum menses constituunt tres & dies decem: quot in sacra historia. 2. Chron. XXXVI. 9. Techoniæ regno adscriptos legimus. Qui à mensis quarti die quinto, quo captivum eum abductum fuisse in præcedente Thesi declaravimus) subducti, in. 12. mensis diem. 25. recidunt: circa quem & cœpisse ipsum, & patrem Jehojakimum regnare desiffe, in prasenti Their afferuimus. 1

Iacob. Userii

V.

Circa. 6. mensis diem. 10. Jehojakimus regnum iniit: quod non integris undecim annis obtinuit, sed annis. 10. mensib. 6. & dieb. 15. circiter. Sub finem vero anni illius tertii, circa. 5. mensis diem. 15. regnare capit Nebuchadnesar; ante templi conflagrationem annis. 19. quinque circiter diebus minus.

Nno tertio Jehojakimi regis Judæ, ascendisse Nebuchadnefarem Regem Babyloniæ, contra Hierosolymam, in ipso libri Danielis initio; & primum hujus esse quartum illius, in principio cap. XXV. Jeremia legimus. Unde, incidisse primum Nebuchadnefaris annum in definentem annum tertium fehojakimi, & ineuntem quartum recte concludit Tremellius. Regnasse dicitur in universum Jehojakim annos undecim. (2. Reg. XXIII. 36. 2. Chron. 36. 5. & post eum filius ipsius Jechonias, antequam deportaretur Babylonem, menses tres & dies detem. (2. Chron. XXXVI. 9.) iisque exactis à rege Babylonis captus fuisse anno octavo regni sui. (2. Reg. XXIV. 12.) Ex quibus inter se collatis. duo emergunt ista: Annum undecimum Iehojakimi non fuisse inregrum, nedum XII. annos cum Siculorum Fastorum authore & Nicephoro Patriarcha CP. effe illi affignandos. Quum enim ante finem anni ipfius tertii regnare Nebuchadnesar coeperit, si superfuissent Iebojakimo anni adhuc octo integri; nonum ille ingressus suisset annum, quo tempore Iechoniam patri in regno successorem dedit. Atqui quarto postea mense, Iechonia capto. octavum adhuc numeratum fuisse Nebuchadnesaris annum, ex 2. Reg. XXIV. 12. manifestum est. II. Inter. 25. diem mensis. 12. quo Iechoniam cœpitse in thesi. 1! II. &. 5. mentis. 4. quo eundem desiisse, in thesi. I II. ostendimus, Iebojakimi initium collocari non potest; Alias enim Nebuchadne sar (cu jus annus. 1. initium. 4. Iehojakimi aliquanto tempore præceilit) capto Iechonia.9. regni sui similiter egisset annum in. 8. tantum adhuc versatum eum fuisse, ex. 2. Reg. XXIV. 12. jam audiverimus. Reliquum igitur est, ut inter mensis. 4. diem. 5. & mensis. 12. diem. 25. regni Iebojakimi exordium tit indagandum.

Ex tribus festis in quibus omnes mares coram Domino comparere tenebantur, (Deut.XVI.16.) Tabernaculorum folenitas in hujus temporis spatium incidit: ad quam ideirco, locum illum Jerem. XXVI. 1. 2. sine controversia referendum esse judico. Principio regni Iebojakimi filii Iosia regis Iuda, fuit verbum boc à domino dicendo. Sic ait Dominus; Sta in atrio domus Domini. ut eloquaris ad omnes civitates Iuda venientes ad incurvandum se in domo, Domini, omnia verba que precipio te eloqui eis. Ante festum igitur tabernaculorum, in medio. 7. mensis celebratum, tempore aliquo inter mensis. 4. diem. 5. & illud interposito (& quidem ad.7. quam ad.4. mensem propius accedente) principium regni Iebojakimi reponendum esse colligo: indidemque diem jejunii, quo verba Domini in Templo e jus audientibus omnibus Judais qui eo confluxerant ex civitatibus suis èscripto recitare jussus est Baruc, anno quarto Iebojakimi, (Jerem. XXXVI. 1. 6.) de solenni illo je junio mensis. 7. die. 10. lege imperato (Levit. XVI. 29.) quod Iejunii nomine xal' ¿ξοχίω (Act. XXVII. 9.) fignificatur, intelligendum esse concludo; non de conceptivo illo quod anno quinto Iehojakimi, mense nono, indictum finffe (eod. cap.XXXVI.9.) postea legitur, uti Tremellius existimat. Si enim Sub finem anni quarti (ut ille vult.)datum hoc fuiffet præceptum, & anno quinto, mense nono, executioni mandatum; sequeretur, paulo ante nonum mensem statuendum suisse Tehojakimi exordium : quod cum iis quæ superius sunt disputata non porest conlistere.

Dit hinc igitur, ante mensis. 7. diem. 10. ita alio argumento post. 5. mensis diem 10. initium Nebuchadnesaris & Iehojakimi esse quærendum; sic ostendo. Annus decimus Sedekiæ, à mensis. 4. die 10. (ut 1. Thesis docuit) inchoatus, erat Nebuchadnesaris decimus ostavus, (Jerem. XXXII. 1.) uno saltem mense post decimum illum Sedekiæ incipiens. Si enim ipso. 10. mensis 4. die regnum suam Nebuchadnesar cæpisset; quando Templum suit incensum, mensis. 5. die 10. (integro post Sedekiam, desimente anno regni sui undecimo, captum mense annum regni sui vicesamum ille suisset ingressus: At decimum nonum illius adhuc cucurrisse, ex Jerem. LII. 12. constat. Unde inter mensis. 5. &. 7. diem. 10. annorum Nebuchadnesaris primo deinde & Iehojakimi, initium locandum esse, consequitur. Quod cum superius posita descriptione

. Iacob. Userii

tione recte convenit; quæ Ieboachazo, trimestre suum regnum à mensis. 3. die. 10. inchoanti, Iebojakimum. 6. mensis, die. 10. successisse statuit. Inde ad initium Iechonia circa. 25. diem. 12. mensis collocatum, menses numerantur. 6. cum dimidio, quot tantum, supra annos decem, integro Iehojakimi regno hypothesis hæc attribuit; ab undecimo illius anno detractis. 5. mensibus & unius dimidio. Qui quidem confient; si Nebuchadnesarem annum fuum primum diebus. 25. ante finem tercii anni Iehojakimi inchoasse, & ad complementum octavi sui anni, præter. 100. dies Iechonia, &. 5. interregni. 35. quoque primos succedentis Sedekie dies assumpsisse admisserimus. Qua ratione Natali imperii Nebuchadnesaris in medio. 5. mensis constituto; &. 1. illius annus responsurus est Iehojakimi. 4. (diebus tantum. 25. illo anterior) juxta Jerem. XXV. 1. &. 18. anno Sedekia. 10. (diebus. 40. hujus initio posterior) juxta Jerem. XXXII.I. eruntque ab initio ejus, ad deportationem quidem Jechonia (mensis. 4. die. 5.) anni. 7. menses. 10. dies. 20. ad Templi vero excidium (mensis. 5. die. 10.) & captivitatem populi illud subsecutam, anni. 19. diebus. 5. minus.

VI.

Nebuchadnesar, à vivente patre in consortium regni assumptus, annos. 43. post mortem illius imperavit solus; in universum vero, annos. 44. menses. 7. & dies. 10. circiter.

Ano Iehojakimi. 3. desinente circa 15. mensis. 5. diem, regnare cœpisse Nebuchadnesarem; ante deportationem Iechonia, mensis. 4. die. 5. sactam, annis, 7. mensibus. 10. & diebus circiter. 20. in præcedente Thesi est ostensum. His additi anni. 36. menses. 8. & dies. 20. (qui à deportatione illa, ad annum quo Evil-merodach regnare cœpit, essurement) longissimum regni Nebuchadnesaris tempus exhibebunt, annorum. 44. mensium. 7. & dierum. 10. circiter. Filius enim & successor ipsius proximus Evil-merodach ad regiam dignitatem in aula sua Iechoniam evexisse fertur, anno à deportatione ipsius. 37. mense. 12. die mensis. 25. eodem quo regnare capit anno. (Jerem. LII. 31. 32.) qui quidem. 25. dies Imperii videtur suisse Natalis;

TOWN LONG Perer.

1 .. .0:0

ni .nui

is mad an

quo de evehendo Iechonia confilium ille iniit : quum ipsum evectionis diem. 27. ejusdem. 12. mensis ex. 2. Reg. XXV. 27.

fuisse appareat.

Berosus quidem in. 3. Caldaica sua historia libro, Iosephus lib. X. Antiquir. cap. 11. Col. 12. & Ptolemaus in Regum Babylonicorum Canone. 43. tantum annos Nebuchadnesari tribuunt, sed à morte patris numeratos: quum in Ieremia & sacra Regum historia, ab expeditione ejus in Syriam & Judæam vivente patre suscepta, principatus ejus epocha deducatur. Quo tempore regni paterni factum illum fuisse participem, Berosus (apud Iosephum libro. X. Antiquit. cap. 11. lib. 1. contra Apionem) satis aperte fignificat. A Nabopolasare enim cum exercitu adversus rebelles missus, eorum regionem (ut ille scribit) บัสอิ ากิง ผู้บารี vel ผู้บาตัง:(fic enim in lib. 1.contra Apion,& Georgii Syncelli Chronico citatum legitur) Baoixeiar enoinos, regno suo subjecit post illius demum obitum nupiévous it odonanes The matpuns agyns, paterno principatu in solidum potitus; quem antea scilicet divisum cum patre gesserat. Unde & Daniel, licet Nebuchadnesarem quum primam adversos Judzos expeditionem cum patre tum vivente societatem appellet : (c. l. 1.) annorum tamen regni numerationem more Chaldworum apud quos agebat ab obitu patris & mero ipsius imperio deducit; anno illius secundo, somnium ipsius à se expositum significans, (c. 11. 1.31.) exactis jam tribus captivitatis fi annis, quibus privatim in literis & lingua Chaldaorum est institutus, priusquam in Regis aspectum est adductos (c. I. 4. 5. 18. 19.) quod nullo modo ad. 2. regni annum quod cum patre communicavit ; sed ad finem. 2. anni monarchiæ sive solitarii regni commodissimè cettis te i quo pacifi quamor adducti ad recemreferri poterit.

Et recte quidem hoc observavit * Scaliger sed vitiosa lectione loci Berosi (apud Iosephum, lib. 1. contra Apionem) de- * Scalig. Proceptus, quæ. 29. regni annos pro. 21. Nabopola saro tribuit ineunte legomen. in anno regni sui. 30, & communicati cum filio imperii. 13. mor- libb. tem illum obiisse putavit; ac proinde annum illum, Nebuchad- emend. Temp. nesaris secundum, Dan. II. 1. ab obitu patris numeratum. 14. pag. 13. 14. & illius in Syria. 2. in Babylonia, Sedekiæ vero. 6. fuisse pronun- not. in fragciavit. Clemens Alexandrinus. lib. 1. Stromatun, ad Sedekiæ ment.p.10.11

captivitatem

Facob. Ußerit

captivitatem Berofi historiam referens, anno regni illius. 12. (eum enim tum ingressus is suisset, si liber permansisset) hoc contigisse sensit : qua ratione. 19. simul cum patre Nebuchadnesar regnavisset annos. Iosephus, lib. X. Antiquit. cap. XI. eandem historiam ad. 23. Nebuchadnesaris annum, quo postrema Judeorum facta est deportatios (Jerem: LII.30.) referendam esse censuit. Tunc enim cum magnis copiis Cœlesyriam eam invasuffe scribit, eaque subacta bellum gestisse contra Ammonitas & Moabitas; & his quoque perdomitis, Ægyptum hostiliter ingreffum, repertos ibi Judzos rurfum captivos Babylonem abduxisse: deinde, post Ægypti populationem exacto biennio mirandamillam visionem, Danielis. II. expositani, objectam illi Vid. Hierom. fuisse subjicit. Gujus etiam hic insistens vestigiis Hieronymus (licet pro Iosepho, Berosum ille nominet) visionem hanc anno Nebuchadnesaris: 25. factam fuisse ait. Ita vero simul cum patre. 23, ille regni annos exegisset; & anno captivitatis Iechonia. 15. Ægyptus ab eo suisset occupata: quod tamen ante. 27. illius annum non factum, ex Ezek. XXIX. 17. rectissime animadvertit Franciscus Iunius. Eo igitur Berosi historiam spectare * ille existimans, undecimo ante mortem suam anno Nebuchadnesarem, audito patris obitu & constituta Ægypto, Babyloniam repetivisse vult, ut regnum iniret solus; quod per. 3 4. annos hoc admisso calculo, (qui Nabopollasaro. 54. pro. 21. Nebuchadneferi. 10. pro. 43. alfignat annos) fimul cum patre jam gestiffet. Indequeà vero monarchiæ illius initio constituendo tantopere aberrans, duriorem illam Tremellii sui interpretationem in Daniele admittere cogitur. Anno secundo, nemperegno Nebuchadnesaris. somniavit Nabuchadnesar somnia. Anno secundo ab eo tempore numerato, non quo Nebuchadne sar martuo patri in imperio successit, sed quo pueri quatuor adducti ad regem steterunt coram

She then the common of the model of the the the the transfer of the common of the transfer of the the transfer of the transfer tamboros and a final state of the control of the co

- December 1 in the sound of the second of t AND THE SECOND OF SECOND OF SECOND OF SECOND OF SECOND

Maria de la de la Lacalla Calamana de la

& Perer. in Dan. 2. 1.

* Tun. in Ezek. 30. I. & Dan. 2.1.

CAP. I.

Difficultates nonnullæ, ad Nebuchadnesaris, & regum Iudæ qui sub illius imperio vixerunt, tempora speciantes explicantur: &.70. annorum servitutis Babylonicæ, per Ieremiam prædictorum, initium à jugo Babylonico, anno. 4. Iehojakimi primum à Iudæis suscepto, non à posteriorum deportationum aliqua deducendum esse ostenditur.

T Ebuchadne faris & trium postremorum, (qui illius imperio fuerunt obnoxii,) Regum Judæ temporibus ita constitutis, difficultates nonnulla, ad eadem pertinentes, explicandæ jam veniunt: quarum prima tres illas deportationes spectat, sub finem. LII. capitis Jeremia, hunc in modum commemoratas. Iste est populus quem deportavit Nebuchadnesar; anno. 7. Iudai. 3023. Anno. 18. Nebuchadnesaris; deportavit Hierosolymis animas. 822. Anno. 23. Nebuchadnesaris; deportavit Nebuzaradan præfectus satellitum & Judæis, animas. 745. Omnes anima. 4600. sunt. Ubi Rabanus ter Judæos à Nebuchadnesare captos scribit : harumque trium captivitatum numerum hic à propheta censeri. Primam ponit in transmigratione Joakimi filii Josiæ; de qua. 2. Paralip. XXXVI. secundam in transmigratione Jechoniæ; de qua. 2. Reg. XXIV. Tertiam in Urbis ac Templi excidio, sub Sedekia; de qua. 2. Reg. XXV. Que si vera sententia est; tres numeri mutandi sunt: ut pro septimo anno in prima captivitate scribatur, Primo; in secunda pro octavo decimo scribendum sit, Octavo; pro vicessimo autem tertio in captivitate postrema legi oporteat, Undevicesimo. inquit Melchior Canus, lib. XI. locor. Theolog. cap. V. At quis prudens non potius judicaverit falsam esse sententiam Rabani; quam falsaros esse onmes Bibliorumcodices, Hebraos, Chaldaos, Syros, Gracos, & Latinos. Multo igitur modestius Emanuel Sà, in Notationibus ad hunc locum: Quidam, inquit putant effe errorem in numeris; & legendum pro. 7. 1. pro. 18.8. pro. 23. 19. ut ut patet ex. IV. Reg. XXIV. &. XXV. &. II. Paral. XXXVI. Ego id non ausim dicere: potius dicerem, de aliis bic translationibus

36

onibus agi quam. IV. Reg. Et sane quidvis potius dicendum su-

erat quim ad hoc desparatum remedium recurrendum.

Rectius igitur multo Jacobus Capellus in Chronologia sua (ad annum Mundi. 3398. &. 3414.) Deportationum alias majores, ali is minores fuisse asserit : prioris generis tres anno Nebuchadnesaris. 1.8. &. 19. factis; posterioris item tres, quæ Jerenie. LII. anno Nebuchadnesaris. 7. 18. &. 23. commeniorantur fact. Cum enim Jehojazimus, post triennii servitutem adversus Nebuchadnesarem rebellasset : immissus est contra eum exercitus, ex Chaldæorum, Syroram, Moabitarum & Ammonitarum turnis constans. Quod ex præstituto Domini sactum fuisse Scriptura notat; ut Judæos perderet, & amoveret à facie sua: secundum verbum quod locutus fuerat per servos suos Prophetas. (2. Reg. XXIV. 1. 2. 3.) Ab hoc igitur Nebuchadnesaris exercitu, anno illius quidem. 7. Jehojakimi vero. 10. deportati sunt Judæi illi.3023. quod & à Fastorum Siculorum authore est animadversum; anno Regis hujus decimo Nabuchodono sorem regem Babylonis, septimo anno regni sui subacta fudea

3023. Judeos captivos abduxisse, memorante.

Factum hoc, non quidem biennio, (ut erronea illius statuit hypothesis, quæ. 12. annos regno Joakimi tribuit) sed integro anno ante grandem illam deportationem, sub ejus successore 7echonia factam, ad quam (non ad illam sub foakimo) Tremellius & Deodatus primam in hoc Jeremia loco propositam referendam esse judicant. Quanquam enim captus suisse dicatur Techonias anno Nebuchadnesaris octavo, & captivi decies mille cum eo abducti: (2. Reg. XXIV. 12. 14.) ista tamen inter se conciliari posse Deodatus existimat, si in fine septimi & initio octavi contigisse; & Ieremie. 3000. Hierosolymitani, reliqui. 7000. ex diversis Judææ partibus milites suisse admittantur. Verum, quum ab initio Nebuchadne saris ad Iechonia captivitatem, preter an 105. 7. plusquam. 10. mensium spacium intercessisse, in V. Theseos fine ostenderimus; illa. 7. desinentis &. 8, ineuntis consideratio locum hic habere non poterit; Et quum è tribus deportationibus hic memoratis, media tantum Hierosolymitanorum, duæ reliquæ Iudeorum suisse dicatur: illa primæ ad Hierosolymitanos restrictio minus ad mentem sacri scriptoris facere videatur. Quin & in magna illa Iechonia deportatione (qua una longe plures captivos captivos habuit, quam tres illæ, de quibus nunc agimus, fimul sumptæ) ipsorum Hierosolymitanorum multo majorem quam. 2000. numerum suisse apparet. Sic enim locum huc spectantem. 2. Reg. XXIV. 14. reddidit Tremellius. Et deportavit rex è totis Ferusalaimis cum omnes prefectos, tum omnes valentes robore, decies mille captivos, omnesque fabros lignarios & fabros ferrarios. Sed, è totis Ierushalaimis, per Synecdochen ille explicat, è toto regno: & in numero decies mille captivorum, è tribu Juda. 3023. illos (Jerem. LII. 28.) fuisse censet; reliquos. 7000. (quorum. Reg. XXIV. 76. fit mentio) ex urbe Hierofolymitana deportatos fuisse subindicans. Contra Deodatus, (illa Tremellii synecdoche ut nimis fortasse catachrestica minus probata) tota Hierosolima, majorem & meliorem partem populi, interpretatur:ex Urbe. 3023. (quæ certe major Hierosolymitanorum pars esse non poterat) abductos fuisse conjiciens; reateros vero. 7000. ex tota regione reliqua deportatos fuisse, intelligendum relinquens. Sed verius omnino est; numerum illum. 3023. in Ieremia positum, ad deportationem sub Iechonia factam nihil omni no attinere.

Secundam meroine of av captivorum. 832. Hierosolymis decedentium, non (ut Rabanus) de Iechonia, sed de Sedekia transmigratione, post expugnata & diruta Hierosolyma Tremellius & Deodatus accipiunt, sub finem anni. 18. & initium. 19. anni Nebuchadnesaris factam eam fuisse opinati. Et licet ex Jerem LII. 12. 13. manifestum sit incensum suisse Templum anno Nebuchadnesaris. 19. Iosephus tamen tum in lib. X. Antiquit. cap. XI. tum in libro. [. contra Apionem) ad. 29. ejustem, (ut videtur) caritis versiculum respiciens, anno ejustdem. 18. hoc factum suisse scribit: numero tamen.832. deportatorum, ibidem expresso, ad captivitatem sub Iechonia factam, relato; cum quo, præter decem millia: (2. Reg. XXIV. 14. commemorata.) 832. etiam alios abductos fuisse afferit. (Antiquit. lib. X. cap. IX.) Laurentius vero Codomanus etiam anni tempestatem, qua Nebuchadnesar regnum iniit ex hoc ita conatus est eruere. Anno. 10. Sedekia, durante obsidione Hierosolymitana, ingressus est Nebucha Inesar annum regni. 18. (Jerem. XXXII. 1. 2.) Anno. 11. Sedekie mense. 4. die. 9. Chaldzi captam urbem ingressi sunt. (Jerem. XXXIX. 2. 3. LII. 5. 6. 7. Necdum defiit annus. 18. Nebuchadnesaris E 3

38

Ros Scriptura testatur. (Jer. LII. 29.) At vero annum. 19. regni sui attigit Nebuchadnesar mensis. 5. sequentis die 7. quo Nebuzaradan Hierosolymam ingressus est, ut eam slammis perderet, & solo æquaret. (2.Reg. XXV. 8.) Ergo inter. 9. diem mensis. 4. anni. 11. Sedekie, & mensis. 5. diem. 7. initium. 19. anni (& consequenter reliquorum omnium annorum) Nebuchadnesaris statuendum est. Et quia initio huic assignandus erat vel. 7. dies mensis. 5. vel aliquis. 27. dierum præcedentium: ne is relinqueretur in dubio, pro eo mensis 5. Kalendas assumere * Codomano placuit.

* Codoman. Chronolog. lib.3. cap.12.

* Codom.

Annal. ad an.

Mund.3533.a

Verum himis debili tota hæc structura nititur sundamento: non potuisse. 832. illos Judæos Hierosolymis abduci, priusquam Hierosolymis Chaldai effent potiti. Nam deportati Hierosolymitami eduorum suerunt generum: ut liquet ex. 2. Reg. XXV. 11. Jerem. XXXIX.9. &. LII.15. Alii partim metu, partim Jeremiæ prophetæ suasione (Jer. XXI. 9. &. XXXVIII. 2.) inducti, ab urbe obsessa defecerunt ad Babylonios: alii in Urbe remanserunt. Quum igitur anno. 10. Sedekia, Ægyptiaco exercitu adventante, Chaldzi obsidionem intermittere suissent coacti, anno ante captam urbem altero (ut in. II. Thefi est oftensum:) Hierosolymitanos illos. 832. qui ad eos defecerant, in Babyloniam abducendos curaverunt; anno Nebuchadnesaris, 18. quem. 10. Sedekiæ respondere scriptura disserte afferit. (Jerem.XXXII.1:) non ita quidem exiliter, ut. 18. illius primos. 9. suos dies communes tantum habeat cum, 10. hujus, ut *Codomano visum suit; sed ut. 10. hujus. 35. dierum spatio. 18. illius antevertens. 330. reliquis diebus cum eodem paria faciat: quemadmodum in. V. Thesi declaravimus. Quare nec anni. 18. definentis, &. 19. ineuntis remedium quicquam hic prodest. 832. vero deportatorum numerus plurimum etiam obest. Eversa enim urbe & civibus vacuata (Jer.XXXIX.8.9.) non plures inde captivos abductos fuisse, nemo prudens opinabitur.

Quod in minore. 745. numero multo magis locum habet in tertia deportatione commemorato: quam ad transmigrationem populi sub Sedekia sactam, contra omnium aliorum sententiam, Rabanus accommodat. Quum enim migravisse tunu dicatur Juda è terra sua, vinitoribus tantum & sossoribus in ea relictis:

(2.Reg.

(2. Reg. XXV. 11. 21.) tantillum captivorum numerum translatum inde fuisse, nullus (opinor) sanus somniaverit. Neque justa aliqua ratio afferri potest, cur ante.23. Nebi chadne aris annum, in textu expressum, translationem hanc factam suisse arbitraremur. Etsi enim longe maxima Judæorum pars, qui post urbis excidium in terra remanserant, per proditionem occiso eorum duce Gedalia, in Agyptum (nequicquam reclamante Teremia) migraverit: multos tamen ibi sul stitisse vel ex unico illo Ezekielis testimonio, tribus post cædem Gedaliæ mensibus edito, (siquidem mense septimo illum sublatum constat, Jer. XLI. 1. hoc vero prolatum effe decimo; Ezek. XXXIII.21.) intelligitur. Qui habitant vastitates istas in terra Israelis, loquuntur dicendo. Unus erat Abraham qui hareditario jure possideret hanc terram, nos autem multi; nobis tradita est bæc terra in bæreditatem. (Ezek.XXXIII, 24.) Neque enim tales erant illiqui in Ægyptum concesserant, Ierem. XLIII. quales hic Propheta describit : ut à Christiano Massao. in. 6. Chronicorum libro, recte est animadversum. Illi manere noluerunt; isti voluerunt. Illis promissa securitas, si manerent: (Ierem. XI.II. 10. 11. 12.) istis dicitur, quod pestilentia, fame, gladio caderent. (Ezek. XXXIII. 27. 28.) Illos occidit Nebuchodono sor in Ægypto: istos partim cæsos in Iudea, partim translatos à Nebuzaradan constat anno domini fui. 23. qui fuit. 4. desalationis Hierusalem. (lerem. Lli. 30.) quod non animadvertens Iosephus, lib. X. Antiquit. cap. XI. quinto * Parag. 18. post excidium Hierosolymitanum anno, qui fuit regni ipsius Nabu- 19. 20. 21. chodonosori vigessimus tertius, (anno enim illius. 18. ut dictum, non tom. 4. pag. 19. Templum & Urbem excisa fuisse ille censuit) Juda os hosce 659. 660. &. ex Ægypto captivos Babylonem abductos suisse credidit, quum 718. ante. 27. deportati Iechonia, qui suit regni Nebuchadnesaris. 35. * Pag. 245. Ægyptum ab eo occupatam non fuisse, ex Ezekiel. XXIX. 17. * Tom. 2. sub præcedentis capitis finem jam audiverimus. Antiqu. lift. Sequitur locus longe difficilior, Ierem. XXVII.1. In principio H. Chamisii,

Sequitur locus longe difficilior, lerem. XXVII.1. In principio H. Chamissi, regni Iehojakimi silii Ifosie regis Iuda, suit verbum hoc ad pag. 594. Ieremiam à Domino. Ubi pro Iehojakimi nomine, Sedekia repo- Vid. Harvilnendum Iosephus Scaliger contra Paraum, Iacobus Salianus ad laum, col. ann. Mundi. * 3426. Iohannes * Bohemus, & alii aliqui existimant; 985. irem licet Hippolytus Portuensis, vel quicunque author suit * Chroni-Syr. MS. LXX ci anno. XIII. Alexandri Severi conscripti, & Epiphanius in. 1. & Hierom.

Panarii,

Iacob. Userii

Panarii, (pag. 15. edit. Gr.c. Basil.) Sedekiam etiam Joakimi nomine appellatum fuisse, sentisse videantur. In versu vero. 3 illius Feremie capituli, per legatos qui venturi erant Hierofolyma ad Sedekiam regem Judæ, Dei voluntatem finitimarum gentium Regibus significare Propheta jubetur, ut Nebuchadnesaris Regis Babyloniæ jugo colla sua submitterent. Deinde vers. 12. etiam Sedekiam regem Jude allocutum se fuise secundum omnia verba ita, Jeremias subjicit: in principio capitis sequentis, hanc quoque temporis regizeaples porro adjiciens. Et factum est in anno illo in principio regni Sedekiæ regis fudæ; in anno quarto, in mense quinto (Jer. XXVIII. 1.) Unde & nova exoritur difficultas, unde in principio regni Sedekie factum dicatur,

Porro prophetiam illam in anteriore medietate, sive. 11.

quod quarto illius anno contigit.

primis verticulis capitis, XXVII. comprehensam, in principio regni fehojakimi à Deo primum revelatam Jeremiæ fuisse, cen-Sent Tremellius, Codomanus, Brochtonus, Deodatus, & alii: (triennio scilicet antequam Nebuchadnesar in Babylonia, &. 11. annis priusquam Sedekias in Judæa regnare cœpisset:) quæ in posteriore vero medietate, &. 11. reliquis versibus continentur, ipsius Sedekie de num temporibus Regi, & Sacerdotibus, & toti populoà Proph ta fuisse proposita. In priore igitur parte, comparare Annal. ad an. sibi vincula & lora in tempus illud quo regnaturos effet Sede-Mund. 3512. kias, justum fuisse Prophetani existimant. Sic enim auctoritatem conciliatam prophetie, & omnem male de Propheta supplicandi occasionem sublatam, affirmat Tremellius. Creditque Codomanus, propterea undecim annis ante regnum Sedekie factum effe ad Feremiam verbum Domini, de jugo quinque regibus mittendo per legatos ad regem Sedekiam missos, ut Propheta sciret sua vita non metuen lum esse ab impio rege foiakimos quo defuncto, juguin traditurus effet legatis mittendis ad novum in ejus regno successorem, Sedekiæ nomen habiturum. locus Jones difficiliem

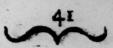
Codoman.

Pag. 236. * An. 3439. Parag. 17. (pag. 714. &:718. vid. Sal.

Jarchi.

Ad alterum autem locum, Jerem. XXVIII. 1. quod lattinet: duram esse existimat illam Maldonati expositionem * Paludanis; annum. 4. Sedekie dici principium regni e jus, qu'a fuit ante medietatem illius, quanquam regni Sedekie undecim tantum existentibus, ut eorum. 4 ad principium regni e jus, referatur, neg; Anglo-Duacentibus nostris interpretibus, neq; Facobo * Saliano,

durum

durum omnino effe videtur. Alii, ex profectione vel legatione Sedekiæ anno regni sui. 4. in Babyloniam instituta, (Jerem. LI. 59.) eum de novo in Regem à Nebuchadnesare suisse confirmatum colligunt f indeque in quarto illo anno novum principium regni Sedekiæ constituit, quæ Nicolai Lyrani in Jerem. XXVII. 3. & Augustini Tornielli ad annum Mundi. 3439. Parag. 4. est sententia. Alii priora ista | Et factum est in anno illo, principio regni Sedekiæ regis Judæ] ad superiora referre malunt, atque à posterioribus separare [In anno quarto in mense quinto:] quæ cum sequentibus nectenda esse censent. Quod probabile judicat * Dionysius Petavius: & multo esset probabilius si Tremelliana loci illius verno reciperetur. Quum autem fuiffet (vel accidiffet) , illud anno illo, principio regni Sedekik regis Juda: anno quarto pag. 162. mense quinto, allocutus est me Hanania. q. d. Quum illa quæ præcesserant, à versu. 12. ad finem. cap. XXVII. anno illo, id est, in principio regni Sedekiæ edixissem: anno demuni post quarto, mense quinto, iis quæ dixeram contradicens Hananias, ita me est allocutus.

Superelt adhuc trium illarum difficultatum postrema, quas sapientiæ cœlestis afflatu egere Beroaldus putavit, ut possint intelligi Jeboiakin sive Jechonias, quum regnare coepisset, dicitur suite amorum octodecim. 2. Reg. 24.8. at octo tantum. 2. Ch. 36.9. Pro * 8. autem annis, multum ille facere existimat locum illum Mat.l. 1 I. Beroald. Chr. ut in veteribus codicibus legitur. 'Invias 3 eyevrnoer 'Iwane'u, lib. 3. cap. 5. Iwakeiu de eyennoen Texonian, i Tes adenque aute om The metorneoias Babulavo. Josias autem gennit Joakim, Joakim autem genuit Jekoniam, & fratres ejus in transportione Babylonica. Octavus enim Jechonia ab undecimo & postremo patris Jeakimi subtractus ad desinentem. 3. & ineuntem. 4. Joakimi annum nos perducit: quo tempore Daniel initio Historiæ suæ notat Nebuchadnesarem, capta Hierosolyma, vasa sacra, & primariæ nobilitatis florem in Babyloniam deportaffe. Quam sententiam propugnat etiani * Jacobus Cappellus in Chronico suo.

Contra vero decimum octavum porius æratis annum Jechoni- ad ann. Mund. am tunc egisse, argumento est, quod malum fecisse dicitur in 3392. &. con pestu Domini, omnino prout fecerat pater ejus; & quod vaores ejus (faminas Tremellius reddidit) simul cum eo deportat e memorentur: (2. Reg. XXIV. 9. 15.) quæ in octo annoru n puerum

*Cappel.Chr.

puerun minus competient. Unde Cajetanus ad locum illum Chronicorum, Canus (lib. XI. locor. Theolog. cap. 5.) & Jo. Mariana (pro edit. vulgata cap. 21.) 8.pro. 18.errore scriptorum irrepfife in textum afferunt. Pro quibus facit& elitio Syriaca: que in loco illo Chronicorum etiam. 18. annorum numerum nobis exhibet. Nimirum Hebraico codice, (ut ait Mariana) à librariis vitiato, is error in Gracos codices & latinos inde mana-

vit, & scribentis peccatum interpretis vitium factum est.

* Alph. Tofat. in. 4. Reg. 24. 9.8.

Annal. ad an.

Mandi. 3513.

Sed ante illos. *Abulenas facri textus corruptelam nullo modo hic admitten dam effe præmonuit. Primum quia ista positio (ut ille loquitur) est nimis scandalosa; quia eodem modo scripturam poterimus disere in omnibus locis effe corruptam: vel faltem non erit nobis firmam, aliquam partem ejus effe veram. Deinde quia de jure bumano est regula, quod in ipsis juribus vi anda est correctio; & nunquam funt jura corrigenda quamdiu poffunt tolerari. sed expedit jura juribus concordare: ut pater de elect. lib. 6. c. cum expediat. A fortiori ergo in sacra scriptura (in qua nibil debet concedi devians à veritate) debet laborari pre concordia ejus: & sic quamdiu potuerint partes concordari, non est dicendum quod aliqua pars sit corrupta. Et tamen possunt concordari ita partes sacra Scriptura: inquit ille nempe, si. 8. annorum dicatur suisse Jechonias, quando cœpit regnare vivente patre; 18. vero, quando regnavit solus mortuo patre. Ejusque in regni consoriium cooptationis, ex prophetia illa Jeremiæ. XXVII. jam exposita, rationem etiam aliquam * Codomanus ita conatur reddere. * Codoman. Foakimus audito Feremie vaticinio, metuit ne per illud populus moveatur, ut Sedekiam aliquem (frater enim iplius non Sedekias sedMattanias eo tempore dicebatur) præserat suo filio Fechonia. Quamobrem eundem, annos tantam octo natum, curat regem designari: ut sic propbetia Feremie fiat irrita; nec filius olim experiatur fortunam paternam, (ipfi enim Joakinio minor frater Joachazus à populo pixelatus fuerat) & ad alium transferri videat regnum jure bereditatis sibi debitum.

Alii aliter ista inter se conciliant. Tremellius enim, & eum secutus Brochtonus, locum. 2. Chron. XXXVI.9. sic interpretatur. Natus octo annos, quum ILLE regnare inciperet: non infe videlicet, sed pater e jus; cu jus in proxime præcedentibus facta fuerat mentio. Rectius vero (juxta locutionis illius sententiani

primum

43

primum usurpatam initio regni Saulis primi Israelitarum Regis) octavum ille annum egisse dici poterit, non ztatis, sed servitutis Babylonicz, cui ipse cum populo suo tunc erat obnoxius. Quicquid enim de soco illo Matthzi. I. 11. demum statuatur: quo tempore patri successi in regno Jechonias, à captis anno Jehojakimi. 4. Hierosolymis ostavum numeratum suisse annum non est dubium.

CHRONOLOGIÆ SACRÆ.

PARS ALTERA.

CAPUT. I.

De Temporis Initio -

N Autographo Useriano Caput hoc primum (quo sato nostroque insertunio nescimus plane) desiderabatur: nec postquam MSS. Bibliotheca sua omnia, schedaque lacera summâ cum diligentià & severiori scrutinio essent evoluta, usquam comparuit; cum ideo caput hoc non habuimus, typis mandare non potuimus. Hinc est, quod pars hac altera anteano, a cap. 2. (Auspicio non bono) auspicature Vale Lector, & Sacras Jacob. Usserii reliquias, posteris tibique servatas, gratus accipe, & boniconsule.

F 2

CAP.

Facob. Userii.

De Temporis progressu, & distinctis ejus Periodis: deque varietate, que in duarum primarum Periodorum calculo, inter Judeorum, Samaritanorum, & Grecorum codices invenitur.

E Temporis Initio dictum est hactenus. Progressus sequitur: in quo duo præcipua spatia consideramus à temporis initio usque ad temporis plenitudinem, unum: deinde à temporis plenitudine, usque ad seculi consummationem, alterum : illam temporis plenitudinem, quam * Gal. IV.4. * Apostolus appellat, in CHRISTI Servatoris nostri Nativitate constituimus: quam labente anno Mundi. 4000. factam esse colligimus. Totum vero illud spacium sex sequentibus Periodis, Mundi Ætates totidem comprehendentibus, subdistinguimus: quarum termini, mensis & diei nota insigniti impersectorum annorum fragmenta nobis definiunt. I. A mundo condi cæpto mensis. 1. die. 1. usque An. Men . d. ad Diluvium fiinitum eodem ejusdem mensis > 1656 0 0 die; sunt Mundi Veteris anni. II. Hinc ad initium peregrinationis Hebræorum, ab Abrahamo post mortem patris coepta, mensis. 7. die. 15. III. Hinc ad exitum Hebræorum de Ægypto mensis primi (sic enim ab hoc tempore mensis septimus antiquorum appellatus est) die. 15. funt Peregrinationis eorundem anni. IV. Hinc ad jacta fundamenta Templi Salomoni-} 479 0 17 ci, mensis. 2. die. 2. V. Hinc ad ejusdem Templi conflagrationen, 3424 mensis. 5. die. 10. VI. Hinc ad Natalem Domini & Servatoris nostri JESU CHRISTI (die. 25. Decembris in anno Periodi Julianæ. 4709, qui. 5. diei mens. 9. in anno Mundi. 4000. responderet; si antiqui Kalendarii ratio ad ista asque tempora It retenta fuisset:)

Ita à vesperâ primum Mundi diem aperiente, usque ad mediam noctem initium præbentem. 25. quidem diei Decembriso quo Christum natum supponimus, annos (Julianos) 3999 menses (τειακονθημέρες) 2. dies. 4. & horas. 6. Kalendis vero Januariis anni Periodi Julianæ. 4714. (à quibus vulgaris æræ Christianæ exordium deducimus,) annos. 4003. menses. 2.

dies. 11. & horas. 6. decurrisse colligimus.

Hujus supputationis veritas ab intervallorum in superioribus Periodis assignatorum certitudine dependet. Series temporum in duabus primis periodis per annos primorum Patrum deducitur; quorum successio in. V. &. XI. Geneseos cap. est exposita. Proxime sequentes Periodi duæ, integris numeris, Exod. XII. 40. &. I. Regum. VI. I. sunt expresse. Quintæ calculum partim ex integro annorum. 390. numero, Ezechielis. IV. 5. proposito; partim ex singulorum Israelis & Judæ Regum annis, rite inter se collatis elicimus. Sextæ annos, tam ex Sacrâ, quam ex Exotica Historia eruimus: cujus utrinsque sirmissimam connexionem exhibemus; ejusque benesicio tum colligationem annorum Mundi cum annis Periodi Julianæ, tum continuationem temporum sextæ Periodi (ex probatissimis quibusque veterum monumentis & Astronomico eclipsium calculo (qui fallere non potest) instituimus.

Quinque igitur primarum periodorum tempora non aliunde quam ex sacræ Scripturæ contextu deduci possumt: in quo expendendo, ubi dissentiunt Codices, Hebraicam veritatem (non à Chaldæis tantum, Judæorum paraphrastis, sed etiam à Syrâ Antiochenæ, & Latinâ Romanæ ecclesiæ editione hic agnitam) jure merito cœteris præserendam esse statumus. Præcipua autem discrepantia in primis duabus Periodis cernitur; ubi in Patriarcharum annis dinumerandis, Græcorum & Samaritanorum codices ab Hebraicis nostris exemplaribus mirum in modum dissentiunt: quemadmodum in epistola ad Ludov. Capellum, de variantibus Hebræi textus lectionibus, à nobis est

ostensum; & in sequenti Tabella distinctius videre licet.

ANNI

ANNI PATRUM.

		Ante	maidoyoriar.			accoportar.		Totius vitæ juxta.		
Lar		Hebr.	Samar.	Grac	Hebr.	Samar.	Grac.	Hebr.	Samar.	Grac
1	Adam	130	130	230	800	800	700	930	930	930
2	Seth	105	105	205	807	807	707	912	912	912
3	Enos	90	90	190	815	815	715	905	11905	905
4	Kainan	70	70	170	840	840	740	910	910	910
5	Maleleel	65	65	165	830	830	730	895	895	895
6	Fared	162	62	162	800	785	800	962	847	962
7	Enoch	65	65	165	300	300	200	365	365	365
8	Mathusala	187	67	167	782	653	802	969	720	969
9.	Lamech	182	53	188	595	600	565	777	653	753
10	Noe	600	600	600	SAnte Dilu-		1 30 1	950	1980	850
	Summa	1 656	1307	2242					ouns ; Count of	aind. Tomal
		4616		uU;	Poft Didn-			e Circ	I 35025	1111
I	Sem	2	2	2	Svium. 500	500	500	.8	naoèn	ni (f)
2	Arphaxad	35	135	135	403	303	330		438	and The
0	Cainan	0	0	130	o	0	330	1	u o ob	islani V
3	Sala	30	130	130	403	303	330		433	
4	Eber	34	134	134	430	270	270		404	
5	Phaleg	30	130	130	209	109	209		239	
6	Ragau.	32	132	132	20,7	107	207	i de la constante de la consta	239	
7	Saruch.	30	130	130	200	100	200	en de ensile	230	
8	Nachor	29	79	79	119	69	125		148	
	Thara	70	70	70				205	145	205
	Summa	292	942	1072						

Hanc discrepantiam in priore Græcisui Chronici libro pro- 6 Georg. posuit diligentissimus b Eusebius : triplice annorum dinumeratio-Syncell. Chr. ne exhibita; secundum LXX. secundum Hebra orum, & se-pag. 80. Samaritarum exemplaria. His Georgius Syncellus & quartam adjicit, secundum Africamm: qui à vulgata Tar LXX. editione non in secundi solum Cainanis omissione recessit Africanus, (in qua & Eufebius eum est secutus;) fed etiam in Mathufale annorum numeratione. Cum enim vulgati libri annos illi tribuerent ante natum filium Lamechum. 167. & post eum natum. 802. animadvertens Affricanus ea ratione ad. 14. annos ultra Diluvium (contra Scripturæ authoritatem) vitam illius fuisse protendendam; aliam lectionem cum Hebraica convenientem sequi malait, quæ ante natum filium annos. 187. post ejus nativitatem. 782. illi assignans, mortem illius sexennio ante Diluvium collocat. Indeque effectum, ut ab initio Mundi ad Diluvium, Africamis quidem. 2262. Eusebius vero, à communiter receptis rationibus non recedens, 2242. annos numerandos censuerit. Qua de re in Syntagmatis de LXX. interpretum editione. cap. 2. pluribus à nobis actum est.

Eam de annis Mathusalæ quæstionem, in libro Tradicionum in Genelin, tractans Hieronymus, ex Hebrais & Samaritanorum libris colligit, mortuum illum effe eo anno, quo capit effe diluvium. Et verum quidem est, juxta utrorumque libros, non vixisse Mathusalam post diluvium, sed eodem quo illud cœpit anno suisse defunctumid quod præcipue in hac quæstione spectabat Hieronymus:non tamen ex iisdem præmissis in utrorumq; libris eadem nata est conclusio. Neque enim in Samaritanorum, ut in Hebræorum libris, Mathusala. 187. annorum Lamechum. 782. annos postea fuit superstes, & Lamechus. 182. annos natus Noachum genuit; (utab Hieronymo, quum Samaritanus codex ad minum non adesset significatum est:) sed Mathusala 67. annorum gignens Lamechum supervixit annis. 653.usque ad diluvium, & Lamechus. 53. annorum gignens Noachum &. 600. annis postea superstes vixit & ipse (uti & cum his Jaredus) usque ad diluvium. Hanc enim eorum Chronologiam non nostra folum Samaritani Pentateuchi exemplaria, sed (ne post tempus e Georg.

Hieronymi illa suisse imputata quis suspicetur) ea etiam quibus Syncess. Chr. Eusebius est usus, nobis exhibent. Itaque ut in alia re observa-ut supr.

d Perer. in Genef. lib. 7. Parag. 133.

tum est à d Pererio, ita & hic videtur S. Hieronymus memorià lapsus: id quod magnis viris, vel nimià memoriæ fiducia, vel alias in res studio curaque intentis, non raro contigit.

Georg Sync.

Eusebium quoque secutus e Georgius Syncellus, ex Samarita-Chronic. p.89 norum calculo, ab Adamo usque ad Diluvium annos. 1307. à Diluvio usque ad primum annum Abraami (quem. 70. anno Tharæ natum illi autumant) annos. 942. omnes simul annos. 2249. dinumerat quod ad amussim congruit cum singularium

Patriarcharum annis, quos in superiore Tabellà ex Samaritana Pentateucho jam descripsimus. Quatuor vero simul Computo-

rum, in annis ante Diluvium, collationem idem Georgius ita inf Id. pag. 83. stituit. f Mexet τοίνυν το κατακλυσμό, καθώς πρόκειται, διαφωνόσι τά Εβραικά άντίγραφα πρός το Σαμαριτών άρχαιότατον κ τοίς χαρακτήροι διαλλάτζον (δ κ) άληθές είναι κ) πρώτον Εδραίοι καθομολογέσιν) έτεσι τμθ. περς ή των των ο έκδοσιν, το μέν Εβραικόν έτεσε φπς. το δε Σαμαρειτών πιλε 'Appinavos ή προς Έυσεδιον, απο Αδάμ εως κατακλυσμέ, διαφωνά έτη είκοσι. Ufque ad Diluvium igitur, sicut est propositum, Hebraica exemplaria à Samaritarum codice vetustissimo & louge diversis characteribus exarato (quem & verum & primum effe Hebrai confitentur) annis. 349. discrepant. A LXX. Interpretum editione, Hebraicum exemplar annis. 586. Samaritarum vero. 935. Africanus demum ab Eusebio dissonat annis. 20. cum enim ab Adamo ad Diluvium, juxta rationes Judæorum anni fint. 1656. juxta textum Samaritanorum. 1307. juxta Eusebii calculum. 2242. juxta Africani autem. 2262. consequens est, Computum Samaritanum minorem esse, Judaico quidem annis.349. Eusebiano vero, ex 1.XX. deducto, 935. Eusebianum autem majorem esse, Judaico annis,

* Scalig. not. in Euseb. Chronic Gr. quam hic in Georgio notavit * Scaliger, in ipiius Scaligeri depag. 243.

prehendatur ratiociniis.

Reliquis vero omnino præferendam eam esse Chronologiam concludit Georgius, quam Græca LXX. interpretum nobis * G. Syncell. exhibit editio. * Harrax ober romagour The ran o spulweias on Chron. p. 89. παλυάς, ώς έτικε, κ) άδιαςρόου Εβοσίων γρασης μεγαθεβλήθαι συνισαμένης, είκοτως ταύτη κ ήμεις κεχρήμεθα καία τίω παρούταν χρονογραφίαν. ότε μάλισα κό ή καθ όλης της δικεμέιης ήπλωμέιη Χεις εκκλησία ταύτη μόνη περτέχει, των του σωτήρ 9 ήμων 'Απο-

586. minorem altero illo Affricani, annis 20. Ut ballucinatio,

soner re zi padurar deziller edra zendat magadeduntar. Antiqua igitur LXX. Interpretum editione, ceu ex incorrupto, ut videtur, Herbraico fonte quondam traducta, per totam banc Chronographiam passim merito sumus usi : cum maxime quaqua patet universus terrarum orbis dilatata Chisti Eclesia receptam eam babeat, & Salvatoris nostri Apostolorum ac Discipulorum ejus authoritate usibus nostris à principio fuerit commendata. Quo spe-Etat & illa similis Juliani archiopiscopi Toletani, in. 3. libro contra Iudæos, conclusio. Hic jam dicat unusquisque quod sentit. Nunquid brevitas ista annorum ex codicibus Hebræis ostensa, contemptis annis pluribus qui in editione LXX. Interpretum continentur, præferenda ullo modo judicabitur? qui prophetandi potius munere quam transferendi officio, divinas Scripturas (revelante (ibi Domino) transfulerunt; apud quos etiam bec supputatio reperitur annorum. Ergo illa nobis & sola pro bis annis est observanda LXX. Interpretum, que merito omnibus editionibus & translationibus antefertur : quam etiam bucusque omnes Doctores Ecclesiatici tenuerunt, & in bac præcipue annorum supputatione secuti sint. Et Antonii Contii Jurisconsulti, in Notis ad Nicephori Constantinopolitani Chronologiam, altera. Quare satis mirari non possum bominum nostri temporis, & eorum qui Chronologias scripserunt, vanitatem ac novandi studium; qui omnem LXX. editionis auctoritatem longissime rejiciunt, & nibil nisi quod in Hebrais codicibus bodie legatur rectum putant.

Atque hinc inter Latinos recentiores, in annorum mundi supputatione, Hebraicis fontibus posthabitis + LXX. numeres sunt secuti, Onuphrius in Chronico Ecclesiastico, Hieronymus Vielmius de sex diebus conditi orbis.lect,5. Christoph. Lauretus, Vid. Laur. & & alii, sic perstricti à Scaligero. * Neque defunt hodie capit nes qui Hellenistarum Alexandrinorum editionem Mosaica veritati preferant, & eos Novatores, qui aliter sentiunt, vocent. Ita sane in Euseb. Chr. audivit Hieronymus etiam apud virum omni exceptione majorem

Augustinum: qui tamen aliter postea sensit.

Et * Hieronymus quidem, in annis Patriarcharum assignan- Tradit. Heb. dis Græcam editionem erravisse, fine ulla circutione, asserit. Modestissime vero * Augustinus: Illa, inquit numerorum varietas que inter codices Hebreos invenitur & nostros si quid babet ita lib. 15. c. 14. diversum ut utrumque verum effe non possit; rerum gestarum fides

Zohar.
* Scali Scalig. not. Græc. pag. 252. 4. * Hieron. in Genelin.

* Augustin. de Civit. Dei,

ab ea lingua repetenda est, ex qua interpretatum est, quod ibabemus. Venerabilis Beda, quum in libro de temporibus, relicto LXX. Interpretum calculo, ad Hebraicæ veritatis normam rationes suas conformisset; indeque à lascivientibus rusticis inter pocula bæreticus denotaretur, quod regnaret in sexta etate seculi (currente nimirum sexto, hoc enim illi volebant annorum Mundi millenario) Dominum Salvatorem in carne venisse : ad Plegwinum de sex etatibus seculi Apologeticam (adhuc ineditam) scripsit Epistolam; ostendens qua ipse auctoritate assertionem sue computationis astrueret, Hebraica videlicet veritate, per Originem prodita, per Hieronymum edita, per Augustinum laudata, & per Josephum confirmata, quibus ego (inquit) in rebus. talibus nullos invenio doctiores. Idemque in majoris, de Temporum ratione, operis Præfatione, ab Eusebiana Chronologia in Ecclesia Occidentali tunc passim recepta, ipse discesserit, rationem reddens: Ego (inquit,) confidenter profiteor, quia non reprebendo veteres Chronographos, qui translationem LXX. Interpretum modo fecuti funt, modo (prout libuit) probantur habuisse contemptui; scut etiam in processu bujusce opusculi nostri montrabitur. Sed omnibus bis Hebraica veritatis integram prafero puritatem; quam preeminentissimus Doctorum Hieronymus, in libris Hebraicarum qualtionum, Augustinus in libris de Civitate Dei, Eusebius ipse Chronographus in tertio Historia Ecclesiastica libro, ex verbis. fosephi Historici adversus Apionem Grammaticum scribentis, breviorem temporum seriem quam in LXX. editione vulgo sertur contineri comprobant.

Atque ut hos Juliano Toletano, & Georgio Syncello, ita Latinis illis recentioribus (præter innumeram hujus & superioris seculi Chronologorum, à pauculis illis dissentientem turbam) Johannis Pici Mirandulani, in disputatione contra divinatricem Astrologiam, (edit.Basil.p.565.) judicium speciatim opponimus: una cum * Johannis Mariæ Brasichellensis Pontificii, Palatii Magistri, in loca illa ex Juliano Toletano, & Antonio Contio expurgandor, producta à Thoma Malvendo mutuata, censurâ. Sic enim ille, ad locum Juliani annotat. Caute lege nam certum est ecclesiam Catholicam in editione vulgata approbare eam annorum rationem. que est in codicibus Hebraicis Genes. V. &. 11. cum vulgata egregie Hebraico fonti consentiat in atatum enumeratione, atque Supputatione

* Tom. 1. Indicis libror. edit Romæ anno. 1607.

Supputatione temporum. Et ad Contii illum alternim. Contius, dum nimio studio LXX. Interpretum translationis Chronologiam tuetur, non videt se incaute Hebraici fontis & vulgate elitionis Chronologiam labefacture que cum illa LXX. Interpretum perspicue pugnat. Et patres corruptelain LXX. Interpretum exemplarium on maes Deforeres "Assa

ingenue profitentur.

Contexit quidem hic * Baronius catalogum antiquorum pa- + Baron. Aptrum qui secundum LXX. interpretes annos ab origine mundi par ad Annal. usque ad ortumChristi numerare consueverunt: additque profi- num. 119. & teri & Romanam Ecclesiam in suo Martyrologio, se annos suppu- Not. in Martare secundum eosdem interpretes. Sed ad horum prius Benedictus man. Decem. Pererius, & Jacobus Bonferius, ad posterius Thomas Malvenda 25. a. & Johannes Despieres, responsum pro nobis dabunt. Non me fugit, inquit * Pererius, plerosque veterum tam Gracorum quam * Perer. in Latinorum, Chronologiam, que est in translatione LXX. Interpre- Genes. lib.7. tum sequi maluisse: quod eam translationem illi cernerent multis num. 130. seculis ese in Ecclesia Dei reverenter usurpatam, religioseque cultam; atque ob eam caufam aliqua in parte cam mutare, aut non sequi, religioni haberent. Sed apud me (quantum ad Chronologiam, de qua nunc agitur) aufforitas Scripture Hebraice ac Latine versionis vulgate, necnon & duorum principum Ecclesie Doctorum, Hieronymi atque Augustini judicium & fententia praponde + Bonfrer. rat. Et * Bonfferius. Certum en versionem Septunginta in bifce Praloqu. in annis passim esse mendosam, & in bac annorum supputatione La-Scriptur. cap. tinum nostrum; & Hebraum textum effe sequendum, ut Augustinis 16. lect. 6. lib. 15. de Civit. Dei. cap. 13. oftendit; etfi ipfius tempore sola editio Septuaginta in Ecclesia, tam Graca quam Latina esfet

recepta. De Romano vero Martyrologio, * Malvenda respondet. 2 ed * Malvend. Ecclesia Romana in publicis Tabulis eam annorum rationem lau- de Antichridare videatur, quam LXX. dederunt, id equidem non facit, quod fio,lib.1.c.16 veram & incorruptam eandem existimet; cum buic e diametro adversantem ut veram & genuinam, eam summam que in editione Vulgata est configuata, omnibus recipiendam proponat: sed id tantim falubri temperamento cavit, ut vetus aliquod venerande vetustatis monumentum, tametsi lacerum ac descrine & pannis anni [93 obsitum exhiberet; omnibusque palam faceret, quam rationem seguuti fuerint antiqui Patres in enumerandis ex sacra scriptura annis

G 2

s. fine.

Jacob Userii

ab orbe procreato ad Christum nascentem; cum soleant vetera antiquitatis minumenta quantumvis corrosa & attrita, gratum aspe-Etantibus intuitum prestare. Quocirca nibil opus est nunc Ecclesia Grece vulgatam numerandi rationem commendare, aut Gre-* Despier. de corum exemplarium patrocinium contra Hebraicam Veritatem interpret. di- suscipere. Et Johannes Despieres *Nec nos (inquit) movere debet sputat. 2. dub. quod Ecclesia supputationem LXX. interpretum ab omni tempore

in communem usum receperit. Neque enim ea mens fuit ecclesia,ut nemini liceret ab ea deflectere: sed solum usum probavit, non autem supputationis errores, quos corrigit quando commodum fuerit. Et forte usa est hac supputatione corrupta, eo quod religioni duceret Versionem illam contemnere, cujus auctoritatem, inquit Augustinus, celebriorem suscepit Ecclelia, & quam ut divinam omnes venerati sunt: vel forte quod meliora tunc non suppeterent. Sic Ecclesia & universus orbis Christianus utitur Æra vulgari & calculo Dionysiano: cum tamen Chronologi non ignobiles doceant.

eum non parum abludere à vero & germano calculo,

Nempe, ut Chronicon ita etiam & Martyrologium Eusebii in Latinam linguam transfulit Hieronynius: quod in Romano. Bedæ, Usuardi, Adonis & aliorum Martyrologiis variis accessionibus auctum, in. 25. die Decembris ab ipso Eusebio positum annorum Mundi usque ad Natalem Christi numerum retinuit: unde in universam Occidentalem Ecclesiam Chronologiæ Eusebianæ usus est propagatus; absque ullo tamen Hebraicæ veritatis præjudicio. Nam & ipso in Chronico Eusebius codicum Hebraicorum calculum, fimul cnm sno diligenter annotaverat ac' seriem annorum Mundi ab Hebræis per. 50. annorum Jubilæos dimensam proposuerat, initio Jubilai. XL. (sive an. Mund. 2000.) in anni, LI. ætatis Abrahami (à.70.patris Terachi deductæ) fine collocato. Ad annum vero Imper. Tiberii Czsaris XVIII. Principium LXX. Jobelai (five an.mund. 4000) secundum Hebraos est appositum. Unde colligitur, inter annum LI. Abrahami & illud tempus, Hebrzorum illorum sententia, 2000. annos intercessisse.

Hoc igitur posito; ex Hebraicis codicibus veram ætatis primorum Patriarcharum supputationem esse petendam: quomodo inde recta annorum Mundi series sit eruenda, jam osten-

> 1) 2

dum eft.

CAP.

e programme de C. A. P. III, o e dominio de Cirronç rasse production de la companya del companya de la companya de la companya del companya de la companya del companya de la companya de la companya de la companya de la companya del companya de la companya de la

and the fact of the state of th

in the contract of the contrac

De atatis Mundi per annos Patriarcharum supputanda ratione; ubi de mais vortais, utrum ad conceptionem an nativitatem liberorum sint referenda? & de annis, quibus patres filios genuisse dicuntur; num ineuntes vel completi sint accipiendi? De tempore incepti & finiti Diluvii; in quem annum Mundi & atatis Noachi inciderit.

Rimorum novem Patriarcharum anni, priusquam liberos gignerent, in. V. Geneseos capite commemorati, summam. 1056. annorum conficiunt. Annorum enim non' integræ vitæ sed generationis Patrum rationem hic esse habendam, Josephus etiam hoc in loco fic admonuit. * 'Egerage- * Joseph. An-TO unseis The Thauta's Tor despor, dand The yereses dutor tiquit. lib. 1. uivor dedra. Obitus virorum illorum nemo exquirat, sed natales cap. 4. eorum tantum consideret. Quandoquidem vero nova deinceps erat assumenda epocha, à qua secunda Mundi Periodus esser inchoanda; ne per Noachi dicimi Patris *audenvilar Chronologia continuanda existimaretur, tempus tantum quo liberis gignendis operam ille dare cœpit est notatum, non est unius (ut antea) sed trium filiorum nominibus promiscue appositis: sed. 600. ipse annorum suisse dicitur, quum Diluvium terras occuparet; [Genes. VII.6.] quibus ad piores Patrum illos. 7056. annos additis, an mund. exurgit. 1656. in quem incidit Diluvium. Et quum eodem quo Mundus cœpit, arefactæ dicantur aquæ à superficie terræ, anno Nox. 601. [Genes. VIII. 13.] inde annos. 1656. solidos numerandos esse colligimus, à Mundi initio ad exitum Dilavii, finis primæ, & initii fecundæ Mundi Periodi,

Ad secundæ deinde illius Periodi spatium definiendum, Genes. cap. XI. Arphaxadi nativitas facta suisse narratur, biennio post Diluvium. Cui additi anni, quos Arphaxadus ipse & sex sequentes

communem terminum.

icquentes ante genitos filios exegisse ibidem memorantur, annorum.222. summam efficiunt. Ne vero per proxime subsequentis Patriarche Thare, five Terachi zadovoviav, Chronologia continuanda putaretur; hicut in priore Periodo, annus solummodo quo& ille liberis operam dare cœpit, est designatus, trium item filiorum nominibus consuso ordine sub jectis. Et quum in toto reliquo capite quot ceteri omnes patriarche post susceptos filios exegerint annos, Moles exponat; sed integræ simul vitæ annorum fummam, cum mortis ipsorum mentione con jun cam, (quod in c.V. fecerat) studiose prætermittat in solo Thara, annorum numero post generationem filiorum prætermisso, integram ipsius ztatem annorum. 205. simul cum morte commemorat; ut ad mortis potius ipsius, quam ad maisoporias tempus in annorum hujus periodi summa colligenda attendi oportere innueret. Cujus mentem minime affecutus Dosithem Samaritanus, quasi imperfectus hic effet textus Mosaicus, ad capitis V. normanteum conformare est ausus; integra vita cu jusque Patriarcha annorum numero, una cum mortis mentione, adjecto, quod confulto à Mose est omissum, ut Tharæ annos singulariter hac in parte observandos esse ostendaretur. Additis igitur totius vita iolius annis: 2050 ad. 222. illos, qui à diluvio ad ejus nativitaten effluxerunt, emergic annus à Diluvio. 427. in quem & mors iphus, & eam statim insecuta Abrami à Chritane professio, & in terfa: Chanaanis Peregrinatio occubric & Secunda Periodo finemi, & tertiz prebens exordium [Genel.XVI. 3.] Quia vero copta est hac peregrinatio eodem die, quo post annos. 430. est finita, [Exod. XII. 41.] decimo quinto videlicet die mensis primi, Numer. XXXIII. 3.] qui ante exitium ex Ægypto (ut in capite. L. est ostensum) septimus numerabatur : à mensis. 1.7 dien is quo Dibuvium defiit, usque ad mensis. 71 dien. 15. quo Peregrinatio hec copin non annos. 427. integros númerare posiumus, sed (terminorum ratione ita postulante) 426. tantum; c im mentibus. 6. & diebus. 14.

His ita pramissis, de annis quibus genuisse vel generasse dicunt tur Patres, primo in loco, est inquirendum; utrum ad siliorum conceptionem, an ad nativitatem sint referendi? Quia enim gignendi vocabulum actum generationis paternum propriè denotat, atque inter generationem & nativitatem siliorum novem

menfium

mensium spatium ordinarie intercedit : pro. XVII. generationibus hic commemoratis, anni. 12. & Menses fere. 9.ad Chronologiam videri possent adjiciendi. Quod commentum Jacobus Auzoleus in Chronologia quadam Gallica parturire dicitur, referente b Henrico Harvillæo, qui sententiam hanc tum aliis argu-Isagog.Chron. mentis compluribus refellit, tum hoc etiam ad extremum, quod Parag. 15. ea admissa, incerta plane hic nobis relinquatur temporis ratio. col. 165. & Nam alias, inquie, quis poterit assignare nisi divinando, quot 175. menses, & dies quilibet partus fuerit in utero? cum multi gestentur in eo non folum per. 9. menfes, fed per. 10. 11. 12. ac. 13. prater-

quam quod nonnelli quandoque gestanter per pauciores.

Ad ejus vero fundamentum respondetur: illud 15, Hebræorum, arque illi respondens to parar Gracorum, & gignere Latinorum, patri & mairi effe commune, & ad nativitatem, magis quam ad conceptionem referri solere. Apud Latinos enim genitus & natus idem sonat: ut ex Plinii illo loco. lib. 7. histor. natural. cap. 8. manifestum est. In pedes procedere nascentem, contra naturam est: que argumento appellavere Agrippas ut egretpartos; qualiter M. Agrippam ferunt genitum, unico prope felicitatis exemplo in omnibus ad bunc modum genitis. Hinc geniture & nativitatis apud Genethliacos schema idem est; & apud The ologos regenerati iidem sunt, qui & renati. Ita. 1. Petr. II. 2. derigirme Boion, modo geniti infantes, qui lac concupiscunt, jam nati innumur, non concepti tantum: & Matth. II. 1. Inde yerrneier mentione facta, non conceptum sed natum in Bethlehem Servatorem fuisse quisque intelligit. Similiter & apud Hebraos; Genes. XL. 20. nith on dies natalitius est. Ezech. XVI. 4. אחך אחר ביום הולוית אחך א Nam ad genituras tuas, in die qua genita vel nata es tu, non est præcisus umbilicus tuns, & aquis non es lota. Et Hofæ. II. 3. Ne denudem eam plane, & statuam eam Thin Did ut die quo genita, vel nata fuit. Commune vero (hoc sensu) utrique sexui esse vocabulum, ex illo Matthei. I. 16. liquet: 'lande eyerrnos vor 'lwong, vor arses Maeias, & ins egenunga Inous o Arybuevos, Xeisds. Jacob genuit Toleph, virum Marie, ex qua genitus est fesus, qui dicitur Chrifius. Atque ita de muliere pariente vox gignendi usurpatur, Luc. 1. 57. Th o'Exidest enxhan & xebro Te Tendr outles, z e zévrever ijor. Elizabetæ vero completum ejt tempus ad pariendum;

most and the

. Iacob. Userii

& genuit (id est, peperit) filium. & apud Latinos: in. 1. Æneidos;

Tune ille Aneas, quem Dardanio Anchisa Alma Venus Phrygiis genuit Simoentis ad undam?

Similiterque apud Hebræos, genitura à conceptione & gestatione in utero distincta, fœminis passim tribuitur: ut in Genel. XVI. 11.&.XXIX.34. & Efa.VII.14. videre licet. Quâ quidem acceptione, in illis verbum hoc, peperit vel enixa e/t; in viris, procreavit, suscepit, sustulit aut pater effectus est, significat. Quia enim mulier quum prolem in lucent edit, viro gignit; idcirco, quum illa parit, & ipse vir generare dicitur. vide Genes. IIII. 20. cum. V. 3. XVI. 15. 16. XXI. 3. 5. XXIX. 34. Numer. XXVI. 59.

Luc. I. 12. &c.

* Petav. de Doctrina tempor. lib. 9. cap. 17.

gog. Chronol. Parag. 14. col. 164.

Verum altera etiam hic de annis qui Patribus ante susceptos filios tribuuntur, movetur quæstio; utrum incuntes, illi intelligendi fint, an completi? an partim ineuntes, partim completi? Respondet * Dionysius Petavius nullo ex argumento certo posse colligi, utrum qui anni Patriarcharum in Scriptura numerantur, completi sint ac vertentes, an inchoati : ac credibile esse, non omnium saltem Patriarcharum annos integros suisse cum genuerunt. Quoniam vero ex genealogiarum subductione, quæ in Moss historia continentur, annorum summa petitur; incertum est autem, utrum anni omnes isti solidi completique fuerint, qui * Harvill. Ifa- pro completis nihilonimus habentur: propterea tempus erocharum Diluvii & natalis Abrahami certo, ac fine dubitatione, minimè posse constitui. Contra vero, longe rectius monet * Harvillæus, omnino credibile esse, Scripturam sacram voluisse, in aflignandis annorum numeris, tradere Chronologiam: saltem quantum ad annos quos ipsa recenset. At nisi voluerit, inquit ille, tradere-Chronologiam per annos completos: nibil certi tradiderit. Quis enim poterit divinare, quoi dies, hebdomadas, aut menses importent anni fracti, aut incepti? Cum igitur spiritui sancto suerit propo itum, numerum annorum primævi Mundi (qui aliunde sciri non poterat) hic colligere: à primario illius scopo aberraverim is, si non annos Patrum, quibus genuerum filios, plus minus completos intelligamus.

Dixi, plus minus; ne quis putet nos velle, uno eodemq; vel die

vel mense omnes Patriarchas genitos: quanquam Hebræorum Doctores nonnulli (Davide Kimchio referente) primum veteris anni mensem ex-ed nomen Ethanim consecutum fuisse existimaverint, quod in eo præstantes illi Patres nati sint.; quos (phrasi ex Mic.6.2. mutuata עוסדי אוט fortia fundamenta terra appellant, Sed nihil necesse est ut eo recurramus. Nam ut postremus annus maido yorlas unius Patriarchæ mensibusaliquot deficiat; alterius vero ultra unum aut alterum mensem protensus fuerit, ad lexic. summam rei nihil interest : cum utrobiq; compensatione facta, in annorum totius intervalli aggregatione fiat exæquatio, quæ ad Mundi ætatem & seriem patefaciendam abunde sufficiat.

Vid. Kimchi rad. INN & in. 3. Reg. 8. 2. & Buxtoif.

Operam igitur Jacobus Cappellus hic perdidit, * qui, ut anni Mundi. per. 7. & 49. divisi dent hebdomadum & Jubila orum * Ja. Cappel. annos, quadriennium primæ Periodo detrahit: quatuor primarum Sethi, Enofi, Kainanis, Mahalaleelis generationum annos in numeros rotundos (denarios videlicet vel quinarios) definentes, pro inchoatis vel decurtatis accipiens. Atqui annorum Sabbaticorum & Jubilæorum legem tum demum observandam præscripsit Deus quum Kraelitæ ingressi fuissent terram promissam: Levit. XXV. 2. effe vero eos ab Orbis initio numerandos, opinio est quæ nullo nititur fundamento. Et ad rotundos numeros quod attinet, si de integris annis verteretur quastio, aliquem hic locum habere fortasse possit istorum consideratio; ut quum Kainan verbi gratia, 70. annos vixisse dicitur, quari potuisset ann. 69. vel etiam. 71. is vixerit : at ubi de parte tantum anni quæritur, non magis ad rotundum, quam ad alium quemvis numerum spectat dubitatio, pro absoluto ne sumendus sit an inchoato. Quod si numeri in quinarium desinentes habends sint pro rotundis: quum Jared etiam & Mathusala dicuntur nati Patribus annos ætatis. 65. agentibus, cur non in horum æque generatione annus decurtabitur, atque in Enoshi, quem pater Sethus annos. 105. natus, genuisse memoratur? nam quinarii profecto ratio hic una est & eadem. Mitto quærere, cur in annis Patrum qui ante diluvium genuerun, ista spectetur annorum rotundatio, in eorum qui post diluvium vixerunt, negligatur. Illud dictum sufficiat,si à recepto calculo discedamus,neg; filiorum nativitate claudamus annos quibus patres dicuntur à Mose filios genuisse; incerta hic omnia, neque in fundamento aliquo vero (ut ab Harvillæo probe est animadversum) sed in volentis arbitrio fore constituta.

Hiftor. pag. 3.

Ad Petavian iterum redeo ; qui ad facili calculi certifudinent însirmandam porro adjicir: neque illud conftare, cum rotundo numero ulus Moyles, sexcentessimum (exemplicaula) Noe, aut centessimum Sem usurparet. Nam consuetudinem ipsam tw aneigent hic excludere; neque quicquam eleripturis explorari posse, quod miror homini docto & industrio venire in menteni potuisse, Nam Sem quideni. Gen. X. 10. fuisse dicitur centum annorum, quando genuit' Arphaxad biennio po't diluvium. Verum non à Semi cententrio textura annorum Mundi dependet jufed à biennio post diluvium: ut sive centesimo præcise acto natus fuerit Arphaxad, sive uno, alterove plus vel minus, ad Mundi ætarem nulla inde accedat five aceretio, five dimmutio, Ad Nov vero sexcentessimum quod, attinet: aliquam fortasse scrupuli speciem injicere potuisset, si in illo solo textu Genes. VII. 7. facta suisset e jusdem mentio. Erar fexcentorum annotiem, quando diluvii aquie inundaverunt super terram. Verum quum versiculo ejusdem capitis. II. anno sexcentessimo vitæ Noæ, mense secundo, septimo decimo die mensis, Diluvium coepisse legamus; & capite sequence, versu. 13. sexcentesimo primo anno, primo mense, prima die mensis, siccatas fuisse aquas è superficie terræ: Stuporis cujusdam fuerit negare è Scripturis explorari posse, utrum præcisum tempus an nus ille sexcentesimus denotet, an vero unius, aut alterius anni vel additionem, vel diminutionem admittat:

Neque ullo modo audiendus est Josephus Sealiger, qui contra expressa lize Scripturz testimonia in Elencho Orationis Chronologico D. Parei, (pag. 53.) ex Genes IX. 28. 29. hanc nestet conclusionem. Noa vixit anns. 950. de quibus. 350. vixit post diluvium. Deductis 350. de 950. remanet annus Noa 600. post diluvium. Ergo diluvium inivit ann. Noa. 599. non autem. 600. ut hatenus omnes putarunt. Atqui deductis. 350. de 950. relinquitur annus No e. 600. non post diluvium, sed quo disuvium operiebat teram. Quum igitur Scaliger anno Nox. 599. disluvium iniisse hinc concludit, & anno sexcentesimo Nox currente sinem accepisse, id (enim argumento hoc à se demonstratum esse, pag. 82. jactitat:) non modo contra clarissima, quix nos produximus, Scripturx testimonia, sed etiam contra textum quem pro causa sux sirmamento adduxit ipse, aperte militat: Ea enim ratione 350, anni ab initio distivii deducti. 948. à fine vero. 949. tantum

59

annos integræ vitæ Noæ constituerent: quum annos. 950. eum vixisse, & Scriptura aperte affirmet, & ipse Scaliger agnoscat.

Illud igitur immotum maneat, quod à spiritu sancto tam luculenter habemus expressum: anno, 600. vitæ Noæ, mense. 2. die. 17. diluvium cœpisse; anno. 601 mense. 1. die. 1. superficiem terra aquis liberatam, & mense. 2. die. 27. tellurem plene arefactam effe: & consequenter integrum amum (ut de excurrentibus diebus nihil dicamus) Noam in Arca exegisse. De annis tamen illis. 600. &. 601. ulterior adhuc, discutienda manet quæstio: num ineuntes illi, an vero completi sint hic accipiendi? Recentiorum enim Chronographorum nonnulli pro completis eos accipientes, à rerum inicio ad inicium Diluvii, annos., 1656. absolutos numerant: quum nos cum fine diluvii, annum & Noz. 600. & Mundi. 1656. terminandum existimemus. De quo ut rectius judicemus: textus ille Genes. IX. (ubi post Diluvium CCCL. in universim autem DCCCGL, annos Noa vixisse dicitur) cum altero Genel XI. 10. (ubi-Arphaxad natus fuisse memoratur, biennio post Diluvium) conferendus est. Johannes Funccius cum sequacibus suis, unius anni interjectione ætatem mundi augens, ab initio anni. 600. Noz,usque ad initium Diluvii, annum unum, ab initio Diluvii ad finem e justem annum alium, & à fine Diluvii aid mativitatem Arphaxadi biennium numerat. Ergo quim Arphaxad biennio post Dibuyium natus dicitur, de Diluvio finito hoc accipit, & rede accipit. Quum igique Noa fimiliter post dibroium GCGL. annis vixiste dicitur : pari omnino ratione post finem Diluvii tot amos exegiste putandus est. Jam si (ut Funcciana statuit hypothesis) ab ortuNoachi uso; ad Dilgvii exitimi. 601 attri transacti fuerint: additis. 250. qui post decurrerunt : fierent omnes dies Noachi. 951. annorum, non 950 ut habet Scriptura. Genelid X. 29. Sethus Calvifus & discipulus ipsius Johannes Bohemus, ab initio quidem anni. 600. Now usque ad initium diluyii annum unum cum Funccianis numerat: sed biennium post diluvium, quo natus Arphaxadus, non (ut illi) à fine, sed ab inirio diluvii deducit. Admissa enim hypothesi, que sub finem anni. 600. diluvium coeptum esse supponit : epochani annorum post siluvium numerandorum, non in exitu (ut visum illis, qui inter initium. 600. anni Noachi & nativitatem Arphaxadi, quadriennii interstitium constituunt) H 2 **fed**

sed in exordio diluvii esse collocandum; epilogismus ille annorum Noachi, quem ex Genel. IX. 28. 29. propoluimus, evidenter oftendit. Ea vero ratione, in serie annorum Mundi constituenda, nulla omnino inter nos orietur differentia. Sive enim ponamus, sub initium anni. 600. Noachi copisse diluvium, & à diluvil fine usque ad natum Arphaxadum effluxisse biennium; sive sub finem anni 600. cœpisse diluvium; & à diluvii initio usque ad natum Arphaxadum decurrisse biennium: non nist tres annos inter initium 600. anni Noachi, & nativitatem Arphaxadi notes this an vor

interjectos deprehendemus.

Quanquam vero ad summam rei nihil interfit, utra hypothesis admittatur: priorem tamen præferendam esse, his de caulis existimamus. I. Genes. X. 1. ubi Moses scribit; He sunt generationes filiorum Noe, Sem, Cham, & fapheth, natique sunt eis filii post diluvium: nemo est qui finem diluvii non intelligar. Quidni ergo, eodeni modo intelligatur, in loco parallelo? Gen. XI. 10. He funt generationes Sem ? Sem erat centum anno. rum quando genuit Arphaxad, biennio post diluvium. II. In posteriore isto loco Moses, Orbis renovati Chronologiam pertexere exorfus, ab Arphaxadi (ut vides) nativitate eam deducit, facta biennio post diluvium. Quod si à diluvio incepto epocham suam repetilsser; sequeretur ipsum diluvii amum in novi Orbis temporibus ab eo suisse comprehensum. Atqui diluvii anmis ad a Priscum Mundam (ut eum B. Petrus appellat) omnino pertinebat, non ad eum qui b nunc est: cu jus idcirco annos ipse Annianus Berosus c à salute humani generis ab aquis berof. lib. 3. (tanquam mundo tum denuo reviviscente) denumerat; sicut & secunde etates primam diem apellant Beda & Marianus. 27. illam mensis fecundi, qua de Arca egressus est Noachus de Genes VIII. 14. 15.) III. in historia Diluvii postquam in VII. capite dixisset Moses, coepisse illud anno sexcentessimo vite Nouchis mense. 2. die. 17. in capite sequente subjicit; mense. 7: die. 17 requievisse Arcam in montibus Ararati, (v. 4.) romense do die mensis apparuisse cacumina montium, (v. 5.) ac demum addit, sexcentessimo primo anno, primo mense, prima die mensis siccatas fuisse aquas è superficie terræ (v. 13.) Si mensis. 2. die. 17. quo dilu-

vium cœpit, ad finem vergeret annus vitæ Noachi. 600. tum

proximo

2. Pet.2. 5. \$2.Pet. 3.6.7. c Pseudo-4. 8 5.

proximo mense septimo, annus. 601. fuisset numeratus. At neque. 17. die mensis. 7. neque etiam. 1. die mensis. 10. annotatus est à Mose annus. 601. sed primo, primi mensis die, numerus Epochæ primum est immutatus. Unde colligere liceat, 600. vitæ Noachi annum sinon totum, saltem maxima sui parte, anno inundantis diluvii respondisse. Ut recte observaverit Quintus Julius Hilarion, sexcentesimo anno Noe, & factum & consummatum este diluvium.

Contra vero, absoluto sexcentesimo Noachi anno, & sexcentesimo primo ineunte, incepisse Diluvium, completis à Mundi origine. 1656. annis &. 1657. currente; tribus quoque rationibus pugnat Leonhartus Krentzhemius. * Ait primum, annos gene- Krentzhem. rationis & atatis Patrum. Genes. V. & 11. pro completis nume- observat. rari. Semper enim (inquit) ex annis etatis Patrum, qui anteces- Chronol. lib. serunt generationem liberorum, & illorum numero qui secuti sunt 1. cap. 5. à generatione ad vita exitum, colligitur summa quam producunt Parag. 1. numeri anhorum utrinque completici Unde seguitur summam illam annorum. 1656. ex annis istis ab Adam ad diluvium collectam, etiam pro completis accipi oportere. Nos vero, sequi hoc omnino pernegamus. Annos quidem Patrum, quibus genuerunt filios, intelligendos esse plus minus completos, atque ex iis simul collectis integros. 1056. confici, facile Krentzhemio concedimus: ut longissime opinione sua fallatur ille, quum aliud ex nostra sententia fequi, denuo etiam hunc in modum repetit. * Falluntur sua opinione, qui dituvium reserunt ad annum Mundi labentem. 1656. hac enim ratione sequeretur, annos generationis patrum non pro completis sed pro labentibus, quibus semper filiorum natorum annus primus includeretur, accipiendos ese: quod sacra bistoria manifeste refutat. Verum, quum non zaudovovia Noachi, sed tempus irruentis Diluvii, alia plane locutionis formula, à Mose factum notetur, anno sexcentesimo vitæ Noachi, mense secundo, septimodecimo die mensis, Gen. VII. 11.) annum sexcentesimum. 1056. completis additum. 1656. labentem exhibere affirmamus. Nec obstat, quod nobis hic à Funccio est objectum. * Func. lib. * Certissimum (inquit) est in sacris literis, & Regila infallibi- 1. Comment. lis; quod ubicunque annorum numerus ponitur, eique menses & dies tar.in Chron. mensis adjiciuntur, ibi sermonem esse de annis completis. Quod ad ann. 1657. diligens lector facile animadvertet. Itaque cum Scriptura dicat;

Anno

62

Anno sexcentesimo vitz Noah, mense secundo, septimodecimo die mentis, rupti sunt in ipsa die omnes fontes &c. manifeste indicat, Diluviun venisse anno sexcentesimo primo Noah currente; qui fuit annus Munli. 1657. currens, ut loqui solent. Secundum hanc igitur Regulam, quum Moses Deuteronomium populo proposuisse legitur, anno post exitum ex Ægypto. 40. mense. 11. die mensis. 1. (Deut. I. 3.) sactum hoc intelligeretur, completis post exitum. 40. annis &. 10. mensibus. At neque ipsius Funccii Chronologia hoc admittit, neque rei veritas. Nam ante exitum. 80. annorum fuisse Mosem constat; (Exod. VII. 7.) & mortis tempore, 120. (Deut. XXXIV.7.) ut inter exitum ex Ægypto & mortem ipsius non nisi. 40. anni inter jici potuerint. Nec fal+ lax modo est illa infallibilis Funccii regula, sed plane & omnino falsa. Nam quotiescunque litera Hebræa 3, Latine præpositioni IN respondens certo annorum mensium & dierum numero præfigitur; diem ad mensem, & mensem ad annum cu jus proxime facta est mentio, pertinere semper indicat. Unicam hic Ereariv contra profert * Calvisius ex libro. 1. (aliis 3.) Regum. cap.6. vers. 1. sed in ea fallitur. Quum enim ibi templum ædificari cœptum fuisse dicitur, anno post exitum ex Agypto, 480. mense. 2. annus ille non exacius sed inceptus fuisse intelligitur. Quod præter recentiores Chronographos animadvertit inter veteres etiam Eusebius. Sic enim ille, in Chronici sui Proznico: A Movse. usque ad Salomonem, & primam adificationem Templi, anni CCCCLXXIX. secundum minorem tamen numerum; quem tertius liber Regnorum continet: & in Græcis Excerptis, (pag. 32.) ATTO THE EEOSE, OT TWO TE VEOU NATAONEVILW. \$ TH. 409.

Secundum argumentum petit Krentzhemius ab obitu Methusalah avi Noah; quem mortuum esse constat ipso anno irruentis Diluvii. Assirmat autem Juduorum quadam antiqua Traditio à Patribus accepta, obitum bujus Patriarcha pracessisse diluvium diebus tantum septem. Incidit igitur in diem. 10. mensis secundi. Sed Methusalah natus est anno patris Henoch. 165. plus minus completo, qui suit annus aratis Adam. 687. completus: & vixit annis. 969. itidem completis. Summa igitur ex duobus proximis numeris collectas producit annos completos. 1656. Obiit igitur Methusalah die. 10. mensis. 2. anni inchoati. 1657. qui est

annus labens diluvii irruentis. Hæc ille. Nos vero non multis diebus

* Calvif. Isagog. Chron. cap. 35.

Chronologia sacra.

diebus ante cœptum diluvium Methusalam desunctum suisse, ultro agnoscimus: ut ad Judzorum Traditiunculas hic recurrere nihil sit necesse. Septem diebus postquam in Arcam ingredi jussus est Noachus, Deum Diluvium distulisse legimus, Genes. VII.4.10. Tot dies luctui Methusalæ datos suisse, Hebrzi inde colligunt. Docet Deum suspendisse illis septem dies luctus Mathusalæ justi, quo agerent penitentiam, & non egerunt: inquit vetustissimus author Berethith Rabba. & R. Salomo Jarchi in locum eundem

At Hebrai iidem, qui septem diebus antequam inciperet diluvium, Methusalam obiisse statuunt, anno Mundi. 1656. hoc contigisse agnoscunt; & quidem post mortem Lamechi quinquennio: quemadnodum in R. Abrahami Zakuti libro Johasin videre licet. Quod idem assirmamus & nos: cum B. Hieronymo tenente,

* nongentesimo sexagesimo nono anno vitæ suæ Mathusal.mortuum * Hieron. Traesse en anno quo capit diluvium. In eo vero fallit ista Krentzhemii dit. Hebraic.in argumentatio, quod pro concesso sumit, Mathusalam vixisse Genesin. aunis. 969. completis. Nam annos quidem vitæ. 969. tribuit illi Moles: sed ita quoque in Regum Israeliticorum Chronologia, Jeroboamo regni annos. 22. Nadabo. 2. Baasa. 24. Ela. 2. Ahabo. 22. sacra tribuit Historia. Ut igitur illic, horum collatione cunt temporibus Regum Judæ instituta, deprehendimus, postremum quemq; dictorum Regum annum inchoatum fuisse tantum, nequaquam vero absolutum: (quod suo loco, Deoque volente videbimus:) ita & hic, Mathusalæ & Noachi temporibus inter se comparatis, extremum longævi illius Patriarchæ annum similiter inchoatum, non completum fuisse, intelligimus. Non enim eadem aneigea in annis mas soy ovias, & integræ vitæ Patrum est quærenda. Ut annos musilemus mutilemus mulla racio nos suadet,& ne mutilemus persuadet illa, quod ita incerta redderetur integra annorum mundi series. Ut postremum vitæ Patriarcharum μακειβιωθάτε decurtemus annum, evidens nos cogit ratio. & ne id faciamus, nullum est incommodum quod deterreat, quum ab annis generationis, non integræ vitæ Patrum, Chronologia Mundi dependeat: quemadmodum in hujus capitis initio ex ofepho est annotatum.

Tertiam rationem ex Genes. VII. 6. petit Krentzhemius. Cum Moses scribit; Noah erat filius sexcenterum annorum, quando

agua

a Func. lib. I.

ann. 1657.

Sect. 12.13.

Exod.29.38.

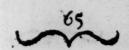
Confer.

Iacob. Userii

aque diluvii inundaverunt super terram: manifeste docet; Noab ante diluvium complevisse annos etatis. 600. Sequentes igitur annotationes Chronologica, de diluvio inundante anno etatis Noah. 601. mensis, 2. die. 17. (Genel. VII.) & de exiccatis aquis anno ejusdem. 601. die primo, mensis primi, (Genes. VIII.) intelligende sunt de completis annis. Atqui certissimum est, ex Hebræorum idiotismo, per filium sexcentorum annorum designari eum qui sexcentesimum annum quoquo modo est ingressus, utcunque eum non exegerit: fallique omnino Johannem Funccium, a qui hic Comment. ad necessario integros annos esse intelligendos asserit. Nam pari ratib Of offering one, Genes. XVII. 12. filius octo dierum jubetur circumcidi, Sacrifice ch.i. qui octavum à partu dien attigit : & Exod. XII. 5. 73 primi anni agnus appellatur; qui die octavo & deinceps offerri poterat vide de phrasi Domino. Nam in agno quoque Paschali legem illam Levir. eade Paschali. XXII.27. ab Hebræis fuise observatam, oftendit b Maimonides. Porro Funccianam illam sententiam, quod ingruente diluvio Num. 28. 3. sexcentesimus Noachi annus non tantum fuerit inchoatus, sed Levit. 22. 27. plane completus, exactis præterea. 47. diebus anni sexcentesimi primi; tribus novis argum entis firmare conatus est . Benedictus Pererius: sed fundamento, ita extra modum ridiculo, subnixis, ut ea referre pu leat. Omnino enim aliud agebat vir doctus quum ista scriberet, nec ipsum ea sine mora deleturum suisse: c In Gen.lib. dubitam 18, si quis monitor opportunus intervenisset.

&. 9. 3. & 23.18.19. Num.7.87,88 cum Num. 28.3, 9, 19. 12. lect. 3.

Chronologia sacra.

C A P. 1111.

De biennio post Diluvium, que Semo natus est Arphaxad: ubi etiam de ordine trium filiorum Noachi, & cui eorum primogenitura debeatur.

E biennio Diluvium proxime insequente locus habetur, Genes. XI. 10. Sem erat centum annorum, quando genuit Arphaxad, biennio post diluvium. Pro quo Græca verio habet; deuties trus mera tor natanhuoudy, secundo anno poit diluvium. Eum annum pro completo acceperunt, qui LXX. interpretum numeros fecuti, à diluvio ad ortum Abrahami annos vel 942. (ut Eulebius, & ejus sequaces) vel, admisso in Patrum numerum Cainane. 1072. (ut Augustiuus de Civitate Dei. lib. 16. cap. 10. & Julianus Toletanus. libro. 3. contra Judaos) supputaverunt. Alii vero, in quibus & Paulus Crusius & Jacobus Cappellus, pro inchoato capientes, sacrum calculum ca ratione unius anni detractione mutilarunt. Arqui Spiritus Sanctus in textu originali non dicit בשנה השנית vel כשנת שחים quomodo loqui *folet,quum annum secundum currente denotare vult: sed simplicitur voceDualis numeri D'I'v utitur, ut in hoc eodem libro, Genes.XLV. 6. Diennium est quod capit fames esse in terra, & adbuc quinque anni restant (de septem sc.) quibus nec arari poterit nec meti. Unde rece & in Syra, & in Caldaica (tum Onkelofii, tum ea quæ Jonathani tribuitur) Paraphrafi, Arphaxad natus ponitur Tour duchus annis, & in Hieronymiana translatione, biennio post diluvinm : nec non in Rustiniana Josephi versione. Sem filius Arphaxad natus est post annos duos facii diluvii, licet in Græca editione hodie corrupte legatur (IB pro B polito:) Zina 5 vos Appagadus in, mera Ern dadexa Tis impleias yerbuer . Ut admodu ridicule Stanislaus Gisephus in futili libello De multiplici ficlo & talento Hebraico, ex compto hoc Josephi loco absurdissimum hoc pronunciatum deduxerit. Sicut fex talenta dicuntur talentum, ita & fex anni dicuntir

* Ex.40.17.
3.Reg. 15.25.
4. Reg. 1.17.
14. 1.
15.32.
Esai. 37. 30.
Daniel. 2. 1.
Hagg.1. 1.15.
2. 10.
Zachar.1.1.7.

ann:s

Acob. Vserii

nnus apud Hebræos. Neque vero commentitii Berosi authoritate moveri debebat Crusius, ut ineunte à Diluvio anno altero natum Arphaxadum concluderet: quum apud homines cordatos nullius omnino ea sit momenti neq; ratio ulla reddi possit, quare, cum in reliquâ totà per Patrum raiso vias à Mose contextà Chronologià, anni vel completi, vel quasi completi accipiantur,

in hoc solo articulo inchoati sint intelligendi.

At alii non solum annum secundum ineuntem hic accipiunt, sed ab ineunte etiam Diluvio epocham ejus deducunt; atque ita biennium hoc, inter exitum Diluvii & ortum Arphaxadi interpositum, in annorum mundi supputatione prorsus negligunt. Hi enim, ex Genes. V. 32, colligentes Noachum, cum. 500. esset annorum, genuisse Semum; & ex Genes. XI. 10. Semum, cum. 100. esset annorum, genuisse Arphaxadum, anno post diluvium altero; ineunte anno Noachi. 601. & desisse diluvium & natum suisse Arphaxadum, inde concluserunt; cumque interinitium anni. 600. Noachi & Nativitatem Arphaxadi, juxta Johannis Funccii sectatores (de quibus in. 3, cap. diximus) quadriennium, juxta alios (ad quos & nos accedimus) triennium, juxta illos de quibus proxime jam egimus bieunium solidum interjectum supponatur; ex horum rationibus unus tantum annus, isque ille idem quo terras diluvium occuparit, relinquetur.

Atque hæc fuit Theophili Antiocheni. cap. 1. Chronographi illius qui ad annum. XIII. Alexandri Severi tempora perduxit (tomo. 2. antiquæ lectionis Henr. Canisis, pag. 581.) Iulii, Africani, Severi Sulpitii, Josephi Christiani Scriptoris, (in Hypomnestico nondum edito) Constantinopolitani Chronici, Authoris Fastorum Siculorum, (five quod Alexandrini nomine à M. Radero est editum) Maximi monachi, (in Computo), Syri mei Chronographi, & aliorum aliquot sententia : à quâ etiam non absedunt multum, Nicholaus Vignerius in Bibliotheca, sua historiali, ad ann. Mundi 1657. & Josephus Scaliger, in Elencho Orationis Chronologicæ D. Parei, ubi de primogenitura Semi differens, quum generalem thesin statuisset, bunc ordinem filios in Scriptura babere quem illis natura dedit: particularem hanc hypothefin ista (quam vocat) demonstratione stabilire nititur. Anno Noz. 601. ineume, Sem genuit Arphaxad, annos natus centum; centesimo anno absoluto postquam pater ejus capit generare.

Chronologia sacra.

5

generare. Quare si Noa annorum. 500. erat quum capit generare, & filius ejus annorum. 100. capit generare, anno patris sui. 601. ineunte, nultus ergo filius Noa natus est ante Sem. Propterea errant, qui natalem Arphaxad statuunt anno Mundi. 1658. atatis Noa. 602. Ita Scaliger.

Nos vero cum longe majore, & meliore Chronologorum parte, Scriptura ductum secuti, qua biennio post terras ab aquarum eluvione liberatas, Arphaxadum ortum non obscure fignificat, ineunte anno Mundi. 1659. & ætatis Noæ. 603. natum illum fuiffe defendimus: & Scaligerum, ad incuntem annum Noz. 601. natalem ejus referentem, & à veritate, & à fundamentis propriis hic difceslisse affirmamus. Si enim ineunte anno Noachi. 601 natus fuisset Arphaxadus, ut Scaliger & Veteres illi putarunt, statim post finitum diluvium in lucem eum editum suisse oporteret: Nani sexcentessimo primo anno, primo mense, prima die menfis, amovisse Noachum operculum Arcz; & mense secundo, die mensis. 27. siccata terra egressimiex ea fuisse Scriptura sacra testatur, Genes. VIII.13. 14. Si continuo post egressum ortus fuisset Arphaxadus; non dixisset Scriptura, Genes. XI. 10. Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxad, biennio pift diluvium: sed potius, * Statim post diluvium Sem centum annovem existens, genuit Arphaxad, quemadmodum antiquissimus alterius sententiæ affertor loquitur Theoph. Antiochenus.

Quis autem credat; invalescentibus super universam terram aquis diluvii, Semum in Arcâ (quasi in sepulchro) conditum, liberis operam dedisse? uxorenique e jus eodem carcere conclusam, setum animatum atque adeo partui jam maturum, in utero gestasse? quod vix, aut ne vix quidem, cum illo Apostoli promunciato poterit consistere: in arcâ pancas, id est, octo animas servatas suisse in aqua. (1. Petr. III. 201) Adde, cum * Torniello; eos qui in Arcâ erant, nimio terrore correptos, pœnitentia potius opera exercuisse, lugentes commun illam humani generis cladem; nec ad mulieres accidendum esse existimasse, usque quo intelligerent Deum humano generi esse placatum, ac de ipso reparando deliberasse: alioqui videri posse, frustra Dominum, expleto diluvio icerum protulisse verba illa de generacione liberorum; Crescite, & multiplicamini, & c. (Genes. IX. 117.) redintegrato nature ordine, sicut erat in principio. (Genes. I. 28.)

* Meta j tov

natanhuoudy

eudéas o Shu

äv etäv g e
tényage tov

Aspakad.

Theophil. ad

Aurolycam,

lib.2.

* Torniell. an. Mundi, 1657. Parag.

1 2

Monaid

Vec

Scalig. in

Animadvers.

\$1.col. 2.

Nec illud prætereundum, quod Genes. X. 22. &. 1. Paralip. I. 17. filii Semi recenseantur, Elam, & Affur, & Arphaxad. Quod si, (ut hic contendit Scaliger) eum ordinem filii in Scriptura babeant, quem illis natura dedit : necesse est ut Elam & Affur ance Arphaxadum geniti fuerint, neque ineunte Noachi. 601. sive primo post diluvium anno, omnino nasci potuit Arphaxadus. Et certe dignatione gratiæ Arphaxad utroq; fratre prior fuerit; non alia videtur afferri posse ratio, cur tertio nominatus ille sit loco, quam o's nativitatis ordinem. Nam quod potissimum pro Arphaxadi primogenitura à Jacobo Cappello contra Augustinum Torniellum urgetur argumentum, à tempore priorum filiorum alimonie assignando petitum; quod tum neque neutrix ulla, nec lactis pecuini copia, suppeteret : ab ipso Torniello ad annum Mundi. 2. num. 1. prolixe est solutum. Neque illud etiam à Scaligero est animadversum, labefactari hic ab eo illam epocham quam prius ignoratam & à se constitutam esse jactitat, * omnium aut sacre bistorie aut exotice certissimam, unde omnes rationes temporum Biblice historie pendeant; * ut verè possis illam vocare Eusebian. pag. matrem caterarum Epocharum. Epocham nimirum Exodi, quan-Id. in Ca- do migratum est ex finibus Ægypti: quam & alibi semper, & non. Isagog. in hoc quoque Elencho, in annum Mundi. 2453. conjicit, atque lib.3. p.282. in annum tertium annalis Hebdomadis currentis. Si enim incunte anno Noachi. 601. Arphaxadum natum admiserimus; nec in annum. 2453. incurret Exodus (posito etiam Narali Abrahæ in anno Tharæ. 70.) nec anni Mundi per septenarium divisi, Hebdomadem annalem exhibebunt: indeque Johannes Bohemus, hoc observato, ab effatis Magistri sui hoc quidem in loco necessario sibi discedendum esse putavit.

Erroris vero fundamentum in eo est positum, quod Noachus tum præcise. 500. annorum fuisse existimatur, quando Semum genuit : idque ex textu illo colligi, putatur. Gen. V. 31. Et fuit Noah filius quingentorum annorum (id est, quingentesimum agebat annum, & genuit Noah Semum, Chamum & Japhetum. Cunt autem uno & eodem anno, omnes istos tres nequaqua susceperit; non aliud voluisse Mosem consentaneu est, quam Noachum anno ætatis. 500. liberis operam dare cœpisse, adeoq; primogenitum procreasse: sed cui eorum primogenitura danda, res est non adeo perspicua, ac prima facie posset videri. Illam enim Scaligeri ra-

tionem

tionem, quæ bunc ordinem filios in scriptura habere statuit, quem illis natura dedit, admodum infirmam esse ostendit Benedictus Pererius. Quamvis enim, (inquit) illud videatur arguere, Sem * Perer. in fuisse primum natu filiorum Noe, quod semper in Scriptura cum Genel. lib. 15. nominantur filii Noe, primus omnium censetur Sem (ut Genel. sed. 132. cap, V. VI. IX. X. & initio prioris libri Paralipom.) idque pro magno argumento ad id ip sum probandum afferunt nonnulli : attamen id non magnam vim habere videtur. Namque etiam Cham inter filius Noe secundus memoratur ; quem tamen minimum fuisse omnium, * planum est. Similiter * Isaac nominatur ante Ishma- *Genes. 9.24. elem, & * Jacob ante Esau, non propter prioxum ortum, sed * I. Paralipropter prerogativam electionis & benedictionis divine, majo- pom. 1.28. remque eorum dignitatem. Quanquam non fatis liquet cur semper Genes. 25. 9. Cham nominetur ante Japhet; cum & ortu & dignitate posterior Josu. 24.4. eo fuerit. De quo postremo tamen illa B. Ambrolii observatio non est prætermittenda: * ubi generantur, bunc ordinem esse; ubi * Ambros. de: autem generant, Fapheth primo loco scribi, tertio Sem. non Cham, Noe & Arca, ut habetur in impressis omnibus Ambrosii exemplaribus. Nam cap. 2. & in Genef. cap. X. & in 1. Paralipon. I ubi-filiorum Noz posteritas explicatur, Japheti progenies primo loco proponitur, Semi tertio: semper autem in medio Cham relinquitur, quasi & hic locum haberet, quod ab eodem Ambrosio ex Homero ibi- * Iliad. 4. dem est productum: nanie d' is misser sacres, Malus autem in medium inservit, quomodo etiam ab *aliis est notatum, semper * Mercer. in. medium poni Cham improbum inter duos protos; quod ita sit Genes. 10. 1... Ecclesia comparata utrinque, ut inter improbos ut hostes versari cogatur.

Cum autem in utroque illo Scripturæ Ioco, dupli i modo recenseantur filii Noæ; ubi generati commemorantur, [Sem, Cham & Japhet] ubi generaties, ordine retrogrado [Japhet, Cham & Sem:] posteriorem hunc, ut genituræ ordini respondentem, amplectuntur quidam, inter quos R. Levi ben Gersom. in Gene. IX. 24. Nicolaus Lyranus, & Alphonsus Tostatus Abulensis; in quorum sententiam & nos libentissimè concederemus; si persuaderi nobis posset Semo juniorem suisse Chamum: quod illa retrograda ordinis inversio sic responderet aptissime e justem generis loco illi alteri, Genes. XI. 26. ubi Thara genuisse dicitur Abrahamum, Nachorem &

Haranem ;

. Madobis Ofrerii

Haranem; cum naturalis generationis ordo, Haranem, Nachonem & Abramum ponendos requirit. Priorem vero modum sequenturalis rein quibus Pseudo-Clemens libro Recognitionum: 1.

Ambrosius (in lib. de Noe & Arca) Epiphanius (hæres.) Jo.

Lib. 1.c. 1111. Chrysostomus (im Genes. serm. 29.) Augustinus (de Civitate Dot, lib. 16 capt3.) R. David Kimchi (in. 1. Paralipoun. V.) & alii plunimi Benedictus Pererius, cum Fl. Josepho (lib. 1. Antiquit. cap. 5.) Semiam primo, Japhetum secundo, Chamum tertio loco; Thomas Lidyatus Chamum primo, Semum secundo, Japhetum tertio natum loco existimata: Tremellius vero, cum Hebrzonim & mostrorum aliquot, Chamum ultimo, medio Semon, Japhetum primo loco collocat. Quam sententiam & nos culteris omnibus præferendum esse judicamus sus clane ex mos culturis ostendi possit; Chamum Semo majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natu non sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natural com sus solo iloude A. S. esse cultural com majorem natural com sus solo iloude A. S. esse cultural com sus solo iloude and sus solo

* Perer la la sol Genel.lib.15. lect. 132.

sh Jordin A

* Joseph. Antiquit. lib. 1. cap. 7.

Veram quum nepotes dicantur filii avi, non minus quam filii ipii, (quod, ne à proxima Semi ipiius progenie discedamus, ex I. Chronic. I. 17. cum Genes. X. 23. collato liquet:) non defiunt qui parvum filiam in ea historia nequaquam Chamum ipium, sed fillum ipiius Chamanens intelligendum esse existiment. Ita ex Hebræis, R. Levi ben Gershom, & R. Abraham Aben

Chronologia faora.

Aben Ezra in. 9. cap. Genesi è nostris Theodoretus quest. 57. vid. Græc. in Genes. (si non Origines potius; cu jus expositio, ab Hebræo caren. magistro suo accepta, ex Græca Catena à collectore fragmentorum Theodoreti hic inserta fuerit) & Procopius Gazzus in Genes. cap. 9. Quam sententiam licetin Elencho Orationis Chronologicæ D. Paræi summopere propugnatus suerit Josephus Scaliger; nihil ille tamen attulit, quod à simplici & recepta

historiæ intelligentia cogat nos abscedere.

Quid feeit Cham patri suo? inquit ille, Nibil ; Tantum fratribus de patris probro nuncius fuit. Atqui Scriptura diserte dicit nescio quid Noæ à minore fitio factum, propter quod Noa in maledictionem eruperit. Respondeo; nibil illud Scalig ris aliquid profecto fuisset factum filio indignissimum. Oculum qui subfannat patrem, aut spernit obedientiam matris, bune effodient corvi vallis, aut comedent eum juvenes aquile: dicit Sapiens, Proverb. XXX 17: & iple Phitarchus in libro reel orad sapiar. five de amore fraterno. Que du manu meican mi leitie miles mis yove The meel yovers orthogen in annuer hear of it the wir arres κακώς ποιθν απείρηται, μητεί δ' έμπε κ) πατεί το μή παρέχειν έσυτες δρώντας αθ κ) λέγοντας αφ' ών ευργονούνται, καν μή περού το λυπούν, ανόζιον ηγηνται κ άθεσμοκ Quomodo vero Chamus erga patrem lumi, le gesserit, ex Theodoreto, quem suz sententie vindicem laudavit, intelligere hic poterat Scaliger. * Theodoret. * Ο χάμ πω τε πατραλοίς καθηχουίαν εθέξατο, ως παναβάς του * Theodo της ούσεως νόμον. ότι χάρ κιτό γεραίρων τὰς χερεννηκότας ή φύσις in Genef. εθίθωσκε μαργυρέσινοι το χάμ αθέλφοι, δι παρ Εκείνε το πάθο quaft. 57. μεμαθηκότες τε πατεός, μετά πολλής αιδιούς είς πεπίσω βαδίζον ες ouverdauter tor matiga, wis ide nassa la dier blen omagertes eBadon-DAY. TOIZE TO I HEAR PINETES KITHITATERS The EURODIAN ESPEdrauto. Cham patricidia neus habitus esto tanguam transgrassus legeminations. Nam quod natura ipsa desareti siener gra di colere parentes prorteres teitificantyr, frattes ophus Cham ord quo cum intellexisent guod patri acciderationulto-cumpudar retra gradientes parcem operurunt out minime widerent ande erant prognatis Itaque merite benedictionem à patre acceperant. Et le illi ob tectam patris ignominiam benedictionent filering conferntly ob contrarium certe factum Chamus maledidione mamenenid: morison by different and Eastern for the sent the ingresquipe publicaverity & lumina faciens hierroxizy & linguar squiggues & Atqui

Tobosoff * in Genel .82 A360

Auguit.

Iacob. Userii

Atqui scriptura diserte dicit, nescio quid Noe à Minore filio factum, propter quod Non in maledictionem eruperit. Experectus enim vilis quol sibi minor filius fecerat, quod quidem Scriptura n'n exprimet, sed tamen constat factum effe; ut eleganter monet diffimus Aben Ezra. Propter aliquod enim factum maledicio. emissa est; non quod Cham pudenda patris viderat. Id enim experectus ipse nejeire non potuit. Ita Scaliger. Resp. Factum illud quod experectus rescivit Noa, & maledictionem ab eo expressit, ut extra Scripturam queramus non est opus: sufficit abunde illad, quod Chamus * nuditatem & turpitudinem patris sciens & libens aspexit cum contemptu irrisit, divulgavit, & fratres suos ad e jus irrisionem provocavit. Tanta in uno hoc facto crimina recte notavit Pererius: qui de ratione etiam qua pater ista rescire potuerit, conjecturam affert admodum probabilem. * Noe expergiscentem, cum vidisset pudenda sua propria veste nudata, & alieno pallio contecta, causam e jus rei quasivisse ex filiis: atque ita cos ad narrandum quod acciderat esse compul-* Chryloft, in fos de qua & Chyfoltomus. * Hober & you; 'ious oi adexper exect Genel. ferm. einer, exi Tor afengor SiaBaneir Benoueroi, anna To measua is ext-VETO DISTACROVTES, IVA KATANNAOV EKÄVO TO TRAVUATI TUN BONDERAY NEntal. Unde cognovit? forte fratres significaverunt : non accusationis quidem gratia, sed rem ut facta erat docentes; ut conveniens ille suo vulneri remedium acciperet. Nequis opus esse existimet, cum Fastorum Siculorum, & Glossæ interlinearis authore, ac R.

onem hic confugere.

Sed pergit Scaliger. Si Cham aliquid fecisset, in eum compitebat maledictio. Sed in Chanaan destricta est illa. Chan ian igitur * Chrylost.ut fecit: atque ades ipse est qui dicitur minor frater. Verum in filio punitum hic fuisse ipsum patrem, si non ex * Chrysostomo vel * August. de * Augustino, certe ex ipso (quem ut sententiæ suæ vindicent hic protulit) Theod. discere potuisset Scalig. de Chamo ita scribente. E मला में भेर के रहिम्मार पड मह महारहित की में कार कर महारहित का कि के कि sixera riw repoeler. Quia, cum filias effet, in patrem deliquit ab id per filii maledictionem panas luit. Additque, Noachi verba non tam imprecationem in se continere, quam futuror m perdictionem. Easth po speakers il spank on in Ely wife. you to you Tis Hanasims masgraußitien the destratolar tai.

Levi ben Gershom ad spiritum propheticum & divinam revelati-

* Perer. in Genef.lib. 14. fect. 146.

* Id ibid. Cett. 154.

29.

Supr. Civit. Dei lib. 16.cap. 1. * Theodoret.

in Genes. quæft. 58.

Chronologia facra.

The St Tana "wast of in The Xavado BeBrashnotes" is ded guinatile τω προβρησικ προαγορεύων μέν τα εσομένα, δεδιτίδμεν & τες υςερον εσομένες μη πλημμελοίν eis yortas. Nam cum Ifrael ex Sem genus ducens, Palastinam occupaturus esset quam olim incoluerant qui ex Chanaan descenderant; in maledictionis formam prophetiam effert: prædicens quidem futura deterrens autem posteros ne peccent in parentes. Similia habet & Diodorus Tarsenfis * in hujus loci explicatione: & Augustinus quæst. 17. in Cenes. rem totam bre- * Caren. Grac viter ita expediens. Quaritur quare cum peccans Cham in patris in Genel. offensa, non in seipso sed in filio suo Chanaan maledicitur? nisi cap. 9. Prophetatum est terram Chanaan ejectis Chananeis inde & debellatis, accepturos fuisse filios Israel Qui venirent de semine

Quum vero subjungit Scaliger, in Sermone Hebrao avos vocare nepotes suos בנים הקטבים fitios minores: prolato aliquo Scripturæ testimonio probare hoc potius ille debuerat, quam id quod huc omnino non facit; à filiis familias filios fratrum fratres vocari. In sacris litteris certe, e juschem parentis immediatos, filios ad seniore fratrum ætate respectu habito filies minores appellari, vel ex loco illo Gen. 27. 15. constat : nhi Rebecca dicitur accepisse vestes Esau בנה הנד הנד בול isque induisse Jacob filium suum minorem. Licet illi, qui ex præjudicata opinione Chamum ætate medium filiorum Noæ fuisse existimaverunt, relicta propria & simplici vocis intelligentia, quâ filius illius minor five ved rep (ut Græci interpretes reddiderunt) fuisse is significabatur vel ob corporis * Staturam parvam, vel ob animi ruditatem quasi in quadam intellectus infantia conftitutum, (ut loquitur * Ambrosius): vel ob fortunæ etiam sui conditio-חפשות והבאי abominabilem & contemptibilem, quemadmodum ex versu 2. prophetiæ Obadiæ Ru Salomo Iarchi id explicandum censuit. Nedrecov 3 orav of vov, sk namias ovopa avangapet, veorego moular d'empaire spons d'absarr. Cum juniorem filium appellat, nontempus etatis describit, sedmorum dispositionem novis rebus studentem : inquit Philo, in libro de relipiscentia Noz. & Chrysostom, sermi 290 in Genes. Chamum Japheto majorem natu fuisse existimans, cur Chamus tamen junioris Gen. IX 24. 8 Japheus fenioris [Gen. X. 21.] appellatioriem adeptus fuerit, tropologicam hand fimiliter reddit rationem.

Y Jo. Behm Chronolog. lib. I. tit. 2. cap. 6. *Ambrof. lib. de Noe & Arca, capazi.

Iacob. Userii

חבחו. שנתפף שנד ל סתנף בו אנו שותה הוה שנים שנה, תפים שמור דון עם אθηείς της περαιρέσεως, δύ τως δ' Ιάρεθ, όπερ έκ οίχεν από της φύσεως, TETO TESTENABEN and The Uyis yrouns. Sicut Cham, id quod natura babuit, nequitia voluntatis amisit; ita Japhet quod natura

Ut à Chamo igitur ad Japhetum jam transeamus, & hujus

non habuit, saniorem ob mentem accepit.

ann. Mundi.

Perer. in

Genef.lib.14.

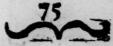
Sca. 185.

cum Semo de principatu ortus contentionem expendamus: * Salian. ad eam Semo deberi dignitatem confirmat * Salianus, non ea solum conjectura, quod primo semper loco nominatur, & quod 1559. Parag. 2 Noë in benedicendis filiis, Semum Japheto prætulit; sed ea potius ratione, quod Scriptura Semum vocat fratrem Japheti majorem [Genes. X. 21.] Sed conjecturarum illarum duarum infirmitatem satis aperuit Pererius, licet & ipse non minus quam ille acer primo genituræ Semi patronus; alias causas afferri posse docens, Quare Semus & primo loco nominatus & à patre ante Japhetum benedictus suerit, præter illam unam ab ætatis ratione desumptam. De imbecilitate argumenti ab ordine recensionis fratrum ducti, verba illius supra produximus: quam & ipsi posteà, (Deo volente) in loci consimilis. Genes. XI. 26. tractatione, pluribus sumus patesacturi. Varias autem causas, ob quas Noë Semo benedixisse dici posset ante Japhetum, problematice hunc in modum proposuit * Pererius, Cur prius benedixit Sem quam Faphet? An quia ille primogenitus erat? An quod sanctimonia Oprudentia moruma; gravitate prestaret; & idcirco patri Deoque caristmus effet? An quod ipse vehementius objurg affet Cham, autorque fuisset Japheto id erga patrem faciendi quod factum ab illis effe legimus? An potius propter excellentiam posteritatis ojus in qua futuri erant Patriarche, Reges, Prophete, & quod super omnia est, Messias ipse? Adde in benedictione Semi fundatam suisse benedictionem Japheti; nec nisi illa prius proposita, hanc omnino intelligi potuisse. Dilatet (vel potius alliciat) Deus 7a-

phet; & babitet in tabernaculis Sem. [Genes. IX. 27.] De textu igitur illo, Genes, X. 21, tota est controversia Sem quoque nati sunt, patri omnium filiorum Heber, fratri Japheth majori. Sed utrum Sem an Japheth fuerit natu major inter filios Noë, non facile hinc posse determinari agnoscit

* Torniel.an. * Torniellus, propter Hebraici textus ambiguitatem; in quo Mundi. 1655 · legitur, אחריופח הגדול, Cum enim cafibus Hebrai careant; illud

Chronologia sacra.

illud אורול vel dativi casus esse poterit & referri ad Sem, vel genitivi & referri ad Japheth. Et ut uno modo reddidit editio vulgata latina; fratre Japheth majore: ita altero, editio vulgata Græca; adene laped i uniono, fratri Japheth majoris: Licet enim Augnstinus, libro 16. de Civitate Dei. cap. 3. majore in Latino suo codice hic vel legeret, vel legendum esse putaverit: in Græco tamen, eodem quo hodie modo, ni poisoro, lectum fuisse, ex eo quod postremum ex Chrysostomo citavimus testimonio manifestum est.

Salomoni Gesnero, in Genes. cap. 10. quæst. 8. textus Hebreus id potius innuere videtur, Semum effe fratrem Japheti grandiorem : quia II præfixum voci 7171 non Genitivum sed nominativum casum innuit. quum, si ad Semum hoc loco reseratur, non Nominativi sed Dativi casus esse oporteat: & articulum omnium casuum nominibus promiscue præsigi solere constet; & Genitivi speciatim, in loco huic simili à nobis producto ex Genef. XXVII.15. ubi Rebecca accepisse dicitur ארדבנדי עשו vestimenta Esau filii sui majoris. Eandem sententiam hac ratione perfuadere conatur Pererius, * Omnino, que bie * Perer. in narratMoses de Sem, ad commendanda ejus excellentiam dignitatis Genes. Lib. 15. pertinent:ut quod ipse pater suerit omnium filiorum Heber, id est, sect. 134. populi Hebrai, & tot tantorumq; virora qui in eo populo claruerunt. Ergo quod subdit, ipsum fuisse fratrem Japhet majorem, ad ejusdem spectat commendationem. Quorsum enim hoc loco Moses dignitatem Sem significans, dixisset illum fuisse fratrem Japhet majoris ipso? Sed hanc rationem probabilem tantum este, fatetur ipse Pererius: & quicquid in ea probabilitatis est ex eo totum dependet, quod nondum nobis liquet, quæ de Semo hic narrantur, encomiastico, & non mere historico modo à Mose suisse proposita; aut si commendationis aliquid hic ille spectaverit, Semi potius dignitatem à populi Hebrai prastantia, an populi sui Hebræi dignitatem à patris Semi præstantia æstimandam, illum voluisse, ex quorum neutro erit consequens, in altero membro, quod ætatis Semi & Japheti collationem continet, aliud fuisse spectatum, quam simplicem historicæ veritatis enarrationem. Nam quod, velut à Pererio præter missum, Harvillæus hic addendum censuit; secundum hoc membrum, non minus quam prius illud, esse (ut ille Ioquitur) declarativum seu confirmati-

vum

Iacob. Userii)

vum qualitatum Sem: nihil omnino rem promovet. Utrumque enim membrum declarationem, non qualitatum quidem, sed relationum Semi complectitur: paternæ, ubi dicitur fuisse pater omnium filiorum Eberi; fraternæ deinde, guum dicitur fuisse frater Faphethi non major (quod ille hoc argumento confectum frustra putabat) sed natu maximi, ut Tremellius & Junius sunt interpretati : hâc etiam interpetationis suz ratione & explicatione addità.

Hac, rationem accentuum, fidemque bistoria sequuti, sic exposuimus. Nam quum Noachi quingentesimo demum etatis anno gignere ceperit, [cap. V. 32.] sexcentessimo sit diluvium expertus; [cap. VII. 6.] sexcentessimo secundo, id est altero post d'iluvium anno Schem Arpacschadum agens centessimum annum genuerit [cap. XI. 10.] omnino bunc constat non fuisse natu maximum. Cham autem diserte minimus natu fuisse dicitur. [cap. IX. 24.] Necessario itaque de Jephetho locum bunc sic oportuit acci-pere: ut natus 500. annos Japhethum, natus 502. annos Schemum, natus eo plures annos Chamum genuerit. Cur autem bic frater Japhethi appelletur excluso Chamo, id ex illa Noachi historia cognoscendum est, que babetur supra, cap. IX. 29. & sequ. Hæc illi.

Huic argumento, à Nicolao Lyrano & Alphonfo Toffato ad probandum Japheti primogenituram ex Hebræorum scriniis producto, Pererius probabiliter responderi posse judicat: vel Noe non capiffe generare quingentessimo etatis sue anno supersect. 138 Precise, sed quingentessimo secundo, coque ipso anno generatum esse Sem, ob idque biennio post diluvium eum fuisse centum annorum; vel Sem secundo anno post diluvium cum generavit Arphaxad, non fuisse centum annorum præcise, sed fuisse centum & duorum annorum. Cum divinæ scripturæ mos sit, parvis & minutis numeris tacitis ac prætermissis, maximum & integrum numerum duntaxat commemorare. Addit Comelius à lapide in Genel. cap. XI. 10. quia bic numerus minutus exprimitur. scilicet quod biennio post diluvium Sem fuerit centum annorum. qui non exprimitur. cap. 5. 32. binc Moyfem bic potius, quam * Salian. ann. capite. V. pracije videri confignare annos Sem. Itaque de altero Mundi 1559. loco, Genel. V. respondet * Salianus, anno guingentessimo Noe nullum ipfi filium natum effe, sed velle tantum Moysem decere bosce

pum. 3.

Chronologie Jacra.

tres filios natos effe post annum quingentessimum patris, & non ante. Cui locutioni, (inquit) que non paucos induxit in fraudem, Cajetanus affert aliam longe simillimam ex. Gen. XI.26. ubi de Thare dicitur, eum vixisse. 70. annis & genuisse Atram, Nacher, & Aram, qui tamen divisis valde annis geniti funt. ubi tamen explicationen istam negativam, quod Thare non ante. 70. annos, incepit generare, ista, ita ipse Salianus accipit ut anno illo.70. expleto, alique illora trium nasci oportuisse agnoscat. * Alioqui, * Id. ann. inquit falsum effet, Thara genuisse Abram, & Nachor, & Aram Mundi 1979. cum vixisset. 70. annis si neque de omnibus neque de ullo corum num. 4. id verum esset. Qui id ipsum proculdubio de altera illa lieutione longe simillima. Genes. V. 32. fuisset pronunciaturus, si de Semi primogenitura præjudicium mentem illius non occupasset.

Sed condonato illi hoc errore, accipiamus quod ipse ultro * Id. ann. dat, & ex Scriptura Genes. XI. 10. perspicue confirmari ag- Mund. 1559. noscit; natum suisse Semum anno Nox. 502. exacto, & annis. num. 1. 98. ante finitum diluvium. Hoc enim ad firmandam veritatem ad Chronologicam quam in hoc capite defendendam suscepimus, abunde sufficit; & ad eorum errorem resellendum, qui integro biennio annorum mundi seriem mutilarunt: quem ir sum jamdudum animadversum, & hoc codem argumento resutatum a quinto Iulio Hilarione videmus; in libello de Mundi duratione ita hac de re dicente: Quia anni Sem. XCVIII. in consummatione Diluvis completi funt; duo scilicet anni ad rationem famme, quam post Dilivium designavimus necesarii sunt. The enim Sem biennio post Diluvium fuit annorum centum, & sc genuit Arfexat: ques annos duos descriptores bujus rationis in numerum annorum non posuerunt, quomodo eos minime praviderunt. Continous a voyal negation, & firm a confugition migrati-

rational de la company de la c

Phaleco, qued interpretation divisor quia time el motte ell, quendo

When opered tale a ment impolated the la

on mysacium, in cleum Plates in Allie e es vert a illicate de numbered to 25, to a Parathermont, respectively. A. es.

and the field of the first of the land of the first out

Jacob. Ußerii

C A P. V.

De multiplicatione generis humani post diluvium, & Gentium dispertione ad argumenta ab historià petita, quibus Johannes Morinus Hebraica Chronologia veritatem infirmare conatus est.

ED in biennio post diluvium nimis diu hæsimus. De temporibus illud insecutis, usque ad. 70. annum Thark, jam dispiciendum est, quorum (cum illo con juncto) summam ex Græcis codicibus, in lib. 16. de Civitate Dei. cap. 10. ita Augustinus colligit. Fiunt anni à diluvio usque ad Abraham. 1072. secundum Vulgatam editionem, boc est Interpretum. LXX. de Hebræis deinde subjiciens. In Hebræis autem codicibus longe pauciores annos perhibent inveniri: de quibus rationem ant nullam, aut difficillimam reddunt. In his enim à diluvii exitu ad finem anni. 70. Tharz, quo Abrahami ortum ille retulit. 292. tantum numerantur anni, ex quibus solum. 101. à finito diluvio ad nativitatem Phalegi(quo confusionem linguarum & dispertionem gentium esse referendam idem censuit) decurrisse statuuntur; atque in his anni Cainanis quos ille in summa sua exposuerat. omnino prætermittuntur. Ut autem tam brevi annorum spatio. tanta ex tribus Noachi filiis oriri posset hominum multitudo, quæ coloniis quaqua versum per orbem deducendis sufficeret, atque ut ex Patriarcharum serie Cainan ille expungeretur, quem non in Vulgatà tantum Moysis editione sed etiam in Evangelio [Luc. III.36.] locum obtinuerat, res Augustino expeditu difficillima videbatur.

Consussiment vero linguarum, & cum ea conjunctam migrationem gentium, in ortum Phalegi incidisse, ex verbis illis scripturæ, Genes. 10. 25. &. 1. Paralipomen. I. 19. colligunt. Natique sunt Heber filii duo: nomen uni Phaleg, eo quod in diebus ejus divisa sit terra; & nomen fratris ejus Jecian, vel Joktan: de quibus Augustinus, in libri citati capite. II. Intelligendum est ipsum Heber propterea tale nomen imposuisse filio suo, ut vocaretur Phalech, quod interpretatur divisio; quia tunc ei natus est, quando

Chronologia sacra.

79

per linguas terra divisa est. Quanquam alii post nativitatem Phalegi divisionem hanc factam suisse malunt: tum quod scriptura non in ortu sed in diebns ejus devisam terram fuisse dicat; tum quod inter coloniarum duces, filii. XIII. Joktanis, fratris Phalegi, recenseantur. [Genes. X. 26.] Cum autem, juxta veritatem Hebraicam, 34. tantum annorum fuerit Heberus, quum natus ei fuit Phalegus : etiamsi. 17. tantum annorum illum suisse concederemus quum natus est ipsi Joktan, & totidem Joctanem quum susceptus ab eo suisset siliorum illorum. XIII. natu maximus; reliquos XII. tempore nativitatis patrui sui Phalegi in lucem nondum fuisse editos, necessario, consequetur. Quod si co tempore natus suisset ipse Phalegus, quo conspirantes turbæ Turris Babylonicæ infanam structuram primum moliri cæperune ne dispergerentur in superficiem totius terra. Gen. 11, 4. stultissimo huic conatui (nominis hujusmodi impositione) opportune Heberus occurrere potuisset; recens nati pueruli diebus gentium dispersionem, quam illi frustra impedire conabantur eventuram prædicendo. Nam & à futuro eventu nomina interdum imponi fuisse solita, ex Genes. V. 29. & Hos. I. 6. apparet: & Heberum vaticinio quodam filio suo Phaleg nomen hic imposuisse, Chrysostomus sermone. 30. in Genesim, Hieronymus libro quæstionum Hebraicarum in Genesim, R. Jose, in Seder olam Rabba, cap. 1, R. Salomon Jarchi in Genes. X. & alii. affirmant.

Verum hæc licet satis verisimilia, certitudinis tamen non sunt tantæ, ut à simpliciore & magis recepta Josephi atque Augustini sententia eogant nos recedere. Neque enim Mosi (quod primo hic loco considerandum venit) in decimo hoc Geneseos capitulo suit propositum, omnes omnium colloniarum, quæ ante ipsius tempora suerunt, ductores memoriæ tradere, sed earum tantum quæ Abrahami ortum præcesserunt. Aliarum enim quæ postea accesserunt, ut Israelitarum, Medianitarum, Ammonitarum, Moabitarum, Idumæorum, Amalekitarum, origines, suo postea loco commemoratas suisse videnus. Et ipsarum illarum antiquiorum coloniarum deductio (quod secundo loco est perpendendum) quo tempore in lucem editus est Phalegus, cæpta tantummodo suit, non autem ad exitum perducta, Terra enim per centum totos annos inculta indeque partim

Facob. Ußern

partim putrescentibus graminibus palustris effecta, partim etiam senticetis & dumetis obiita tam colonos quousque vellent, cito currere non linebat: ut proinde viciniora primum loca ocprocupare, procedenteque tempore & crescente populi multitudine ulterius progredi, arque in remotioribus regionibus longo post tempore sedes figere cogerentut. Quo sortasse respiciens Moses in diebus potius quam in ipso ortu Phalegi, divisas suisse terras dicere maluit.

a Gen. 10. 5. h Gen. 6.2. c&spien.10.5 ..

Adde quod non omnes Noachi posteri Turris, & urbis Babylonicæ structuram sunt agressi, sed ii quos filios hominum a Moses nominat; cu jusmodi & idem paulo ante b filis Dei opposuerat, & quorum dubvolar mornelas, consensum iniquitatis, cauthor libri Sapientiæ hic incusat. Itti enim à cæteris, (número quidem paucioribus, sed quorum posteros multitudine auctos, in varias sedes urgente necessitate dispergendos, nescire non poterant,) segregation potentiores & aliis magis formidabiles sese redderent, unitis viribus intra imius munitidime civitatis septa continere se, quam diu poterant conabantur. Eth vero structure illius per confusionem linguarum facta interruptio, Gentium dispersioni primum dederit initium : Moses: tamen Coloniarum dedu-Rionem (capite X.) ante liguarum illam σύρχυση (capite. XI.) enarrans, non ab iis tantum qui Turris Babylonicæ ædificationi interfuerant, sed & universim ab omnibus Noachi filiis ante ortum Abrahami deductas colonias traditas à se suisse significare voluit : quod & in Catalogi totius generali, illo epilogo de-Gen, 10. 32. claravit appertillime. He familie filiorum Noe juxta populos & nationes suas. Ab his divisæ sunt gentes in terra post diluvium. Quo minus mirum videri cuiquam debeat, post natum Phalegum, XIII. ipijus ex fratre Joktane nepotes inter harum coloniarum duces recenteri.

Ut numerum posterorum Noachi, qui circa tempus nati Phalegi existere potuerit, con jectura aliqua Johannes Temporarius affequeretur; in 2. Demonstrationum suarum Chronologicarum libro tres Noachi filios, similiterque posterorum eorundem unumquemque 20. ætatis annos affecutum, fingulis

annis gemellos ex conjugibus suis suscepisse censet: indeque per Progressionem arithmeticam anno post diluvium. 102. mares

fimul & fæminas 1554420. ex illa stirpe prognatos fuille colligit

colligit. Nos dimidià illius summæ parte demptà, (qued illa de natis unoquoque anno gemellis aliquanto durior videatur effe hypothesis) 388605. marium, totidemque sæminaru, numerum assuminus: ex quo tantam Babylonicæ turris extructoribus deduci posse arbitramur, quæ primarum coloniarum deductioni (de propagatione enim res est alia) pro ratione temporis esset suffectura. Nam si statim cum pubertate (quam ab exacto 14. ætatis anno ordiebantur Romani) novos illos Orbis instauratores, (viribus ad hoc peragendum à Deo suppeditatis,) liberis operam dedisse, geminosque sæpius & quandoque tergeminos suscepisse, liberet admittere: de numero hominum, anno post finitum diluvium. 102. in colonias deducendorum non non est quod magnopere futuri essemus soliciti. præsertim si consideraverimus, Noacho & tribus filiis e jus bis à Deo prolata fuisse benedictionem illam: * Crestite & multiplicamini & replete terram, * ad certitudinem promisse sæcunditatis sidem faciendam (ut notat hic Pererius) & ut nullo modo dubitarent fore, ut tanta illorum paucitas in amplissimam posteritatis mul-

titudinem brevissimo tempore multiplicanda esset.

Ex tanta tamen in tam brevi tempore posteritatis ipsorum multiplicatione Hebraici calculi fidem Johannes Morinus ita * Morin. Exelevare nititur. * Est admodum mirabile, quomodo tam potentes ercitat. Eibl. reges, adeoque multi, regnaverint vivente Abrahamo; sum ad 7. cap. 2. Abraha nativitatem à diluvio, quo Noe solus cum tribus filiis superstes fuit, anni trecenti juxta Judæos non effluxerint: tum ad Judos usque ex omnium calculo imperabat Ninus Assyriorum rex potentissimus: Ægyptum tenebat rex magnus, quem aliquandiu vixit Alraham tribus mensibus, ut scribit Seder Olam. Reges alii plurimi quorum mentio fit in sacris litteris Abrabæ coætanei erant; ut novem illi de quibus Genes. XIV. quorum uni, scilicet Chodorlabomor, quinque reges annis duodecim servierant, annoq; decimo quarto redintegratum est bellum, quo Loth captus est, & ab Abrahamo servatus. Ecce Abrabamo juvene quam multi Reges, quam multa bella, quam variæ & à seinvicem dissitæ nationes. Trecentorum tamen annorum spatio (juxta Judaicum calculu) bec omnia ex quatuor hominibus pullulârunt. Quantum inde multiplicati.nis Îsraelitarum in Azypto ex.75. animabus ducentorum & aliquot annorum spacio facta mi-

* Gen. 9.1,7. * Perer in Genes. 1. 14.

racilum

Iacob. Userii

raculum elevatur ? Imo si tantum non fuisset Israelitarum incrementum, sterilitatis à Deo damnati tum temporis credi potu-

iffent.

Verum non satis hic æqua inter incrementum Israelitarum & primorum, edito in lucem Phalego, novi Orbis colonorum instituta ab eo est comparario. Cum enim multo diutius quam Israelitæ, patres illi primi vixerint; æqualem ab his & ab illis liberorum numerum expectari, haudquaquam rationi consentaneum est. Et verum quidem illud est, * filios Israelis fætificavisse, progenuisse, atque addauctos & corroboratos fuisse quam plurimum; adeo ut terra Ægypti impleretur ipsis, & juxta

* Gen. 46.3. Dei promissionem * efficerentur ibi gens magna: sed hoc

pro miraculo nusquam in scripturis habetur traditum. Ut enim

* Exod. 12. 1. 45. * Vid. infra

cap. 11.

* Exod. 17.

à viris. 75. vel 70. vel etiam paucioribus, intra, 215. annorum 37. cum. 38. spatium, ultra * sexcenta virorum milia (præter fæminas & 26. & Num. parvulos) propagerentur; * nihil ab ordinariis naturæ viribus alienum requirebatur, quum non minus fortaffe mirandum

> fuerit. ab uno Amaleko, Esavi ex filio Eliphazo nepote, [Gen. XXXVI. 12.] gentem adeo numerosam processisse; ut tantæ Israelitarum multitudini ipso post egressum eorum ex Ægypto mense altero, opponere se auderet, & prælium cum ipsis conse-

> rere [Exod. VII. 8.] Vt autem minore quam dimidio annorum illorum. 215. spatio, à tribus solumnodo Noachi filiis tanta hominum exoriretur multitudo, quæ Babylonicæ Turris extructione relicta, tempore nati Phalegi dispersa in superficiem totius terræ, divisioni illius primariæ daret exordium; peculiaris aliquis repetitæ illius benedictionis, de qua est dictum,

> fructus requirebatur. Vt non fine causa monuerit hic D. Petavius, * singulari Dei providentia factum, ut ad incrementum

* !Petav. do- sobolis bumane, ad orbis vastitatem instaurandam, pracipua que-Arin tempor. dam in illis facunditas inesset, que justam alioquin etatem lib.9. cap. 14. anteverteret; ut vel à pueris ipsis, quod nonnulli suspicantur, probabile effet generandi vim illis & usum potuisse suppetere.

A nativitate vero Phalegi usque ad Abrahami adventum in Chanaanis, quando novem illi Reges (quoru Morinus meminit) vixerunt, juxta nostras rationes ex Scriptura Hebraica deductos, non minus quam. 324. anni decurrerunt : quæ temporis diuturnitas

Chronologia facra.

diuturnitas tanta fuit, ut intra eam ex tot hominum myriadibus qui urbi & turri Babylonicæ extruendæ operam dederunt (ut de cæteris nihil dicam) eam procreari potuisse multitudinem quæ amplissimis regnis complendis possint sufficere, nemo qui logisticæ aliquem usum habuerit dubitare poterit. Nam ex novem illis Geneseos. XIIII: commemoratis regibus, quinque non regionum sed urbium suerunt reguli, & quatuor reliquorum tantæ non fuerunt copiæ, ut Abraham um cum 318. servis suis eos persequentem, à præda ablata recuperanda potuerint cohibere. Quam magnus fuerit rex ille Ægypti, apud quem aliquandiu vixit Abraham, Scriptura non indicat, ejufdem autem Abrahami tempore vel antea, ad Indos usque ex omnium calculo imperavisse Ninum Assyriorum regem potentisimum nimis audax est assertio; quum præter alios patrem historiæ Herodotum omnium quos habemus exoticorum, rerum Assyriacarum tractatorem antiquissimum, ad longè posteriora tempora Nini imperium retulisse constet. De quo videndi annales nostri ad annum Mundi. 2737. Thomas Lydiatus in Defensione sua adversus Scaligerum, lib.1. & Nicolaus Abramus in Phari Veteris Testamenti libro. 6. qui est de regno Assyriorum.

Exagitata deinde ineptâ illa Judæorum opinione, qui confustonem liguarum & primam gentium dispertionem ad postremum vitæ Phalegi annum referunt, altero hoc argumento Hebraicæ Chronologiæ numeros suspectos reddere conatur. Conciliare difficile est que ait sacra Scriptura de partu Sara in Senectute, cum illis numeris. Se parituram diff debat Sara propter senectutem, dicens: * postquam consenui, & dominus meus vetulus est, voluptati operam dabo? Num vere paritura sum * Genes. 18. anus? rursumque ait * Quis auditurum crederet Abraham, 12, 13. quod Sara lactaret filium, quem peperit ei jam seni? Cum hac dicebat Sara annos natus erat Abraham. 99. Sara vero aliquot junior, toto videlicet decennio; ut ipsius Abrahami verba illa, (ne cum Morino ad Judaicas fabulas recurrere hic sit necesse) Genes. XVIII. 17. clare oftendunt. An nato centum annos nascetur proles? an etiam Sara nata nonaginta annos pariet? Sed pergit ulterius quærere Morinus Que causa tum admirationis, que stuporis, si nonagenaria mulier pareret? cum si numeros Tudaicos

Iacob. Userii

Judaicos sequamur, hoc esset omnibus mulieribus vulgare. Viderant oculis suis Abraham & Sara avos, proavos, abavos, atavos, tritavos, & tritavorum avos & abavos, annis ducentis, trecentis, quadringentis, filios generantes Cum hac diceret, vivebant Pater, avus & proavus Abraha, atque etiamnum Sara abavus. Vegetns tum temporis adhuc erat Abraha tritavus Heber, utpote qui Isaaco genito. 139. annis supervixit. Virebat Heberi tritavi Abraha, pater Sala, avus Arphaxad, proavus Sem. Sala enim post natalem Isaaci. 74. annis vixit, Arphaxad. 48. Sem. 110. Quid ipse totius orbis pater Noe? ad annum usque quinquagesimum octavum Abraha vitam protraxit. Nemini dubium esse potest quin idem de mulieribus dicendum sit. Qua ergo in Sarà tanti causa stuporis, cum tot Avias, post ducentos vita annos, filios generare quotidie videret.

Atqui ut stuporis illius causa, & Moriniani illius effati veritas, nonagenariæ partu tum temporis omnibus mulieribus fuisse vulgarem, rectà ratione patesieret; non cum proavis, abavis, atavis, tritavis, & tritavorum avis atque abavis, fed cum Abrahami & Saræ æqualibus, instituenda fuisset comparatio. Quum enim post Phalegi ortum dimidio quamante breviores vitæ Patrū fuerint effectæ, mirum nemini videri debet, Abrahamum & Saram, licet non ipsum Phalegum, neque etiam pronepotem ejus Nachore, jam vita functos, (vitiosam enim Morini Chronologiam examinare hic non libet) Noachi tamen posteros Phalego natu majores, post trecentessimum ætatis annum filios generantes. oculis suis videre potuisse. Considerandum deinde & illud est; inter ipsos etiam qui eodem seculo nati sunt, eam vivacitatis esse disparitatem, ut alii aliis citius senescant, & qui plures atatis annos numerant minus effeto sint corpore quam qui multo pauciores: Et ut Sara quidem nonagenaria appareret, illius quoq; ætatis hominibus rarioris res exempli videri potuisset; etiamsi aliud impedimentum nullum intervenisset; Gen. XI.30. XVIII. 11. cum Hebr. XI. 11.] sed miranda plane, ut ex eâ nogenaria, maritus centenarius prolem susciperet, quam septuagenarius ex eadem sexagenaria suscipere non poterat. Ut autem ipse Abrahamus, qui. 175, annos vivendo exegit, juxta naturæ vires eo tempore ordinarias, ex alia uxore, nisi maturior sene-Rus & virium debilitas accessisset, procrearet filium; non magis mirum

mirum videri debet, quam ut ii qui nostro avo moriuntur septuagenarii, liberos progignant quadragenarii. Certe Abrahami nepos Jacobus, qui, 147. annos vixit, quum annorum plurium quam. 97. (imo &. 110. ut in capite. X. postea videtimus) Ben jamin suscepit; pater autem Terachus, qui. 205. vixit annos, quum 130.effet annorum ipsum Abrahamum progenuit: quemadmodum suo loco declarabitur. Verum ut Dei potentia in dando, & patris Credentium fides in suscipiendo promisso semine magis eluceret; inter annum, 86. quo Israelem &. 100. quo Isaacum genuit, ut prius conjugis Saræ, ita jam ipsius quoque Abrahami Corpus ad generationem quafi mortuum evasisse, confirmat Apostolus, Rom. IIII. 19. & Hebr. XI. 11. quâ vexpase per Dei beneficium hoc demum sublata ita vegetum habuit corpus, ut post. 37. deinde annos Sarâ mortuâ, sex filios ex Ketura generaverit. [Genes. XXIII. 2. XXV. 1, 2.]

In Primasii commentariis ad Rom. IIII. 19. quaritur quomodo Abrabam postea de Cethura filios generaverit, qui de Sara non potuit. & respondetur. Idcirco de Sara non genuit, quia anus erat, & sterilis: de illa vero, que in etatis juventute posita erat, facile valuit procreari. In Sedulii ad eundem locum Collectaneis, eadem habetur responsio, sed addita & ista alia: Q'od de Cethurâ postea genuit Abraham filios; quia donum gignendi quod

à Domino accepit, etiam post obitum Sara uxoris mansit.

Tertium argumentum, quo calculi Hebraici fidem imminui posse putat Morinus, est hujusmodi. Quomodo tam multi reges, tanta tamque sava bella gesserunt, Abrahamo juvene; cum adhic non modo viveret, sed etiam robustus & vegetus esset Sem? vixit enim post Abraha natalem ducentis & aliquot annis. Nullamne filii, nepotes, pronepotes, venerandi senis rationem ducebant? Nullamne Noachi? Num regibus cesserant Noe, Sem, Arphaxad, caterique majores, jus imperii Babyloniorum, Agyptiorum, Sicyouicrum, aliorimque populorum; cum etate, viribus & animo, maxime vigerent? Num siccis oculis filios suos barbare sese trucidantes conspiciebant? Nullane patria potestate aut intercessione sua pacem conciliare sategebant? Esau boni patris pesimus filius, extrema fratri minitans, in ipso iracundia fervore patrem lecto decumbentem reverebatur. Venient *(inquit,) dies luctus patris mei; & occidam Jacob fratrem meum. Credibile non est Noachi

*Gen.27.41.

Nozi'ii tit poteros hominem ita penitus exuisse, ut parentes suos etate vigentes, filiosque alios generantes nullo loco babuerint.

Hac incommoda sane difficillime cum recià ratione in gratiam redire posse, Morinus sibi persuadit : quæ tamen levissimis hypothesibus, & frgidissimis con jecturis inituntur omnia. A Noacho enim, Semo, Arphaxado, eos, qui contra ipsorum voluntatem secessione à piis facta, & conjuratione contra Denm inita, urbis & turris Babylonicæ extructioni incumbentes, à Deo in superficiem totius terræ sunt dispersi, cessionis jus aliquod expectaturos quis nisi Morinus crediderit? quis aliud jus à ductoribus coloniarum & urbium conditoribus, quam populorum quibus præfuerunt consensum, quæsitum suisse existimaverit? Nam jure belli sinibus imperii sui propagandis toto hoc tempore studuisse Nimrodum tantum & Cedorlaomerum regem Elami invenimus: quicquid de tantis tamque sevis bellis, Abrahamo juvene gestis, Morinus nobis hic occinat. Nam quæ de patrum in filios affectu & filiorum erga patres reverentià ille rhetoricatur, nugatoria plane sunt atque ridicula. Quasi vero bellatoribus illis patres defuissent, si Græcum magis quam Hebraicum libeat nobis sequi calculum: & quasi Esavi (de morte fratris ob patris reverentiam,) consilium plus adversus bella illa faceret, quam pro illis fratricidium à *Caino & *Absolamo, (nihil obstante patribus 2 Sam. 13. honore debito,) reipsâ perpetratum. A proximis quoque parentibus ad remotiores illos, Noachum, Semun, Arphaxadum ascendenti, considerandum primum illi suerat posteriorum eos bellis, per tot orbis provincias longe lateque dispersorum, præsentes non adfuisse; ut vel pro deponendis inimicitiis intercedere, vel filios suos sese trucidantes sive siccis five madidis oculis possent conspicere : deinde & absentiam & distantiam istam, ex posterorum pectoribus, tum erga majores tum erga aquales, quantumvis cognatione propinquissimos, soez willam & naturalem consanguinitatis aff. Etum plurimum imminuisse & debilitavisse. Cujus Posterioris in Josepho, * mercatoribus Midianitis & Ismaelitis ab invidis fratribus vendito, exemplum habemus evidentissimum. Cum enim Abrahamus ex Hagara Ismaelem, ex Sarâ Isaacum, & ex Keturâ Midianê sustulerit; Josephum, ut Isaaco ex filiio Jacobo nepotem ita Ismaeli & Midiani ex fratre Isaaco proneptotem esse oportuit.

* Genes. 4. 8. 28. 29.

Genes. 37. 28.

Chronologia sacra.

Et tamen necessitudinis adeo propinquæ, tam exigua (inter cognatos habitatio ne dissitos) habita eo tempore est ratio; ut Josephum à Midianitis & Ismaelitis, perinde ac è nostris aliquem à

Turcis, ut mancipium coemptum esse videamus.

Sequitur difficultas longe gravior, & vindice dignus nodus, de insitione Cainanis inter Arphaxadum & Salam : ubi * Morin. Ex-S. Lucas, (uti * Morinus objectat,) LXX. Interpretes am plectitur, ercit. Biblic. Hebrais codicibus praferens; si modo Hebrai codices aliter tunc lib. 7. cap. 1. constanter legebant quam Graci. Sed quia operosiorem quæstio hæc requirit disquisitionem, proprium illi caput dicare statuimus.

CAP. VI.

De Cainano Arphaxadi filio, in Vulgatà editione Graca memorato, & Commentitiis illius annis in sacram Chrnologiam non admitendis.

Ræter Cainanem illum, Enoshi filium inter Veteris Mundi Patriarchas celebrem; [Genes. V. 9.] duo ejusdem nominis alii post Diluvium in editione Græca adjecti leguntur, quos Moses omnino non agnoscit: Semi dictus filius unus; [Gen. X. 22.] Arphaxadi vero alter, [Genes.XI. 12] in Christi genealogia Lucæ. III. 36. pariter commemoratus. Oux apparens inter Lucam & Mosem dissonantia perplexam illam quæstionem excitavit, cui solvendæ imparem se suisse Beda profitetur; in præfatione commentariorum suorum in Acta Apostolorum, difficultatis rationem sic exponens. Lucas te timeniis Gracis utitur potius quam Hebrais. Ex quo accidit quod maxime miror, & propter ingenii tarditatem vehementissimo sinpore perculsus nescio perscrutari, qua ratione cum in Hebraica veritate à diluvio usque ad Abraham decem tantum generationes inveniantur; ipse Lucas, qui Spiritu sancto calamum regente nullatenàs falfum (cribere potuit, undecim generationes, juxta LXX. Interpretes adjecto Cainan, in Evangelio ponere maluit: & in erratione Evangelii secundum Lucam. Scite ergo beatum Lucam generationem (Cainan) de LXX. Interpretum editione

editione sumpsisse; ubi scriptum est, quod Arphaxad centum triginta quinque annorum genuerit Cainan, & Cainan cum centum triginta fuerat annorum genuerit Sela. Sed quid horum sit

verius, aut utrumque verum effe possit, Deus noverit.

Que tanti viri modestia inconsideratam Antonii Contii temeritatem satis redarguit: qui hinc occasione arrepta, in Notis ad. 2. caput Chronologie Nicephori. CP. contra Hebraice veritatis desensores ita debacchatur. Cum computationi LXX. Interpretum suffragetur divini Luce Evangeliste genealogia à Christo ad Adamum replicata; nesas duxit tam Græca quam Latina Ecclesia Hebraicam sequi numerationem, ac non potius eam amplecti que ex Evangelio autoritatem accipit. Eant nunc novi Pseudo-Christiani & Hebraisantes molestissimi, qui Judaica obstinatione & nuda literarum atque apicum autoritate freti, adversus Divinam LXX. Interpretum translationem, & cum translatione conjunctam prophetiam, & Hebraicorum mendorum emen-

dationem, quotidie blasphemant.

Latinæ vero Ecclesiæ usum in Notis ad præcedens Nicephori capitulum, ita ille confirmaverat. Ecclesie occidentales Chronographiam ex vetere LXX. Interpretum editione mordicus retinuerunt: ut testantur, Beda, Isidorus, auctor Fasciculi temporum, Hugo & alii passim auctores. Sed & argumentum bujus rei evidentissimum prabent tabulæ quæ quotannis in Ecclesiis cathedralibus Franciæ cum cereo Paschali publice proponuntur. Neg; interim animadvertit, & Bedam in Martyrologio (nam extra illud, ubi de temporum ratione ex professo agit, Hebraicam illum veritatem secutum esse constat) Isidorum & minorum illos gentium ab eo nominatos auctores, ipsasque illas ab eo produ-Etas Tabulas Ecclesiasticas, ejusmodi ex LXX editione petitam Chronographiam retinuisse, quæ Cainanem tamen (in quo tantopere Contius sese jactitat) ejusque annos prorsus è medio sustulerit. Talem enin, (ab Eusebio acceptam,) numerandi annos Mundi rationem, non Martyrologia folum, Romanum, Usuardi, Rabani, Adonis & aliorum (ad diem. 25. Decembris) usurpârnnt; Sed Latini etiam Chronologi & Historici, Hieronymusiin Chronico, Orofius, (lib. 1.cap. 1.) Idacius, Victorius in Paschali computo, Prosper, Victor Tunnunensis, Marcellinus Comes. Cassiodorns, Indorus, Gregorius Turonensis, (lib. 1. histor. Francor.

Chronologia sacra.

Francor. cap. 7.) author. appendicis ad Aimoin: historiam adjectæ (lib.4. cap.54.) Nennius in histor, Britonum; quibus & ille addatur qui de Mirabilibus S. Scripturæ scripsit, (lib. 2. cap. 4. in 3. tomo operum Augustini) & quotquot alii vel à Diluvio ad Abrahamum, annos. 942. vel ab Adamo ad Christum annos. 5199. & numeraverunt. Ita enim Hermannus Contractus in Chronico suo, Dominum nostrum natum scribit, transactis initio Mundi secundum Hebraicam veritatem annis. 3952. secundum LXX. Interpretes vero. 5199. & 250. post eum annis, Bartholomæus Cottomius Norwicensis monachus, in Angliæ historia. Ab origine mundi, inquit, usque ad annos gratia, 5199. quicquid alii dicant; quorum redarguitur contradictio & varietas.

Unde, quum hi qui in aliis LXX. Interpretum supputationem sunt secuti, in annorum Cainanis adjectione illos dereliquerint; eos satis mirari non possumus, qui in aliis textus Hebraici calculum amplexati, in Cainanis solius annis sequendos fibi LXX. censuerunt. Itaque argumenta, quibus ad id faciendum sunt inducti, jam expendenda veniunt: quorum primum, & omnibus commune, est hujusmodi. Si generatio Cainanis inter Arphaxadum & Salam sit interponenda: annorum illorum numerus, quibus ante genitum Salam vixit Cainan, ad Hebraicam Chronologiam necessario est adjiciendus. Sed generatio Cainanis inter Arphaxadum & Salam est interponenda. Ergo annorum illorum numerus, quibus ante genitum Salam vixit Cainan, ad Hebraicam Chronologiam necesserio est adjiciendus.

Propositionem vero illam hypotheticam docti quidam negant; &, admissa Cainanis intepositione, numerum tamen annorum Hebraicæ Chronologiæ idcirco necessario esse augendum minime concedunt. Ut enim in Christi genealogia, Matthæi capite. I. 8. Joram dicitur genuisse Oziam; quamvis proximè Ochoziam ille genuerit, Oziæ proavum: ita & dici potuisse, ab Arphaxado genitum fuisse Salam, [Genes, XI. 12.] ut ab avo nepotem; intercedente, proximo Arphaxadi filio Cainane, [Luc. III.36.] (a) Quod si vere Arphaxad, ait Genebrardus, ge- (a) Gene. nuit Cainan, deinde Cainan Selam: genuit Cainan anno. 18. 6 brard. Chron. Cainan Selam anno.17. Qua ratione Sela natus est ipsi Arphaxad, anno Mund.

Iacob. Userii

(b) Spanhem. Dub. Evangelic. part. 1. dub. 23. sett. 29.

cum Arphaxad ageret 35. ann. sicut in textu habetur Hebraico. Ubi si quis cum doctissim. (b) Spanhemio nobis objiciat, non agi hic ree of Suvarar fed ree of ourar, non de possibilibus, sed de gestis: meminisse illum oportebit, non opponentium partes nunc à nobis suscipi, (quibus à posse ad esse argumentari non est licitum) sed respondentium, & quidem ad conditionatam propositione respondentium; cu jus negandæ sufficiens redditur ratio, quum fieri posse ostenditur ut illud non contingat, quod hypothesi sua admissadisputator necessariò inde consegui affirmaverat. Atque ita negatæ propositionis probabili (& à Fr. Gomaro, in libelli de Genealogia Christi cap. 2. probata) ratione reddita; Assumptionis resutationem à Petro Possino hisce verbis propo-Gram, subjicere pergimus.

allactic. Theogeneologic. eat. 2.

(c) Magnis viris affentior, Abulensi, Eugubino, Cajetano, (c) Possin. Di- Cornelio Fansenio episcopo Gandauensi, Sixto Senensi, Genebrardo, Benedicto Pererio, Cornelio à Lapide, Dionysio Petavio, aliifque antiquioribus & recentioribus multis: Nullam unquam fuisse inter homines Cainanum qui Arphaxad quidem filius, Salæ vero pater exiterit. Id invicto argumento conficere mihi videor affirmatione disertà Mosis, genitu ab Arphaxado Salam narrantis. Quod testimonium quin prout sonat, ac prout jacet accipiendum sit, causa nulla idonea potest afferri. Si ergo cum idem Moses, eodem loco, genitum aut à Semo Arphaxadum, aut à Salà Heberem, (divina qua valuit autoritate) revelaße nobis creditur, propriè & interes Heberem Sala fuiffe patrem, Semo Arphaxadum Filium; adeo ut qui proferre auderet alios quosdam quorum generatio media inter istos fuerit, convitio repellendus videretur, tanquam temerarius & lumini rebellis, Divine (inquam) revelationis, por Moysen Sancti Spiritus interpretem, nobis oblatæ contemptor contumax : non video quis superesse locuspossit isti de insititio Cainano. Cententia.

Adjiciantur his & Benedicti Pererii illa. (d) Sic cum animo meo reputare soleo. Aut bac generatio Cainan ignota fuit Mosi, aut nota. Ignotam fuisse Mosi, que perspecta fuerit & cognita 1ett. 174,175. LXX. Interpretibus, quis audeat dicere? cum Moses tanto propior quam illi, fuerit illi etati, solusque illorum temporum Historiam tanja cum diligentià & curà conscripserit. Sin autem ea

(d) Perer. in Genef. lib. 16.

gen. ratto

generatio nota fuit Mosi; cur igitur eam pratermist? prasertim autem cum e jus generationis vel adjectio vel detractio non parum variet Chronologiam que inter diluvium & Abraham à Mose describitur: quam quidem Chronologiam voluisse Mosem integre, exacte ac perfecte tradere, illud est clarissimum indicium, quod seriem generationum que fuerunt inter Diluvium & Alraham distincte & accurate percenset, & suos cuique generationi annos subtiliter computatos proprie assignet. Qui fit igitur credibile Mosen, generatione Cainan pratermisa, vitios am nobis Chronologiam aut voluisse tradere, aut, (cum minime vellet,) inscienter tamen tradidisse? Equidem din multumque cogitans, nullam rationem (qui mihi animum expleret) reperire potui, cur Moses generationem Cainan, siquidem ea inter Arphaxad & Sale intercessit, praterire debuerit aut potuerit. Nam quod aiunt quidam, voluisse Mosen generationes que fuerunt ante & post diluvium ad duas tantum decades redigere: id nec probari ab istis potest, & leve ac futile est, nec tale ut propter id debuerit Moses Chronologiam (cujus exacta cognitio magni erat momenti) perturbare atque confundere. His adde, quod saltem in libris Paralipomenon, in quibus supplentur que alibi in sacris litteris derelicta fuerant, (unde nomen etiam illi habent) commemorata fuisset generatio hac Cainan, siquidem in exordio prioris libri Paralipomenon, series generationum que fuerunt ante & post diluvium, similiter atque bic recensentur; nec ullum tamen verbum fit de generatione Cainan.

Huc accedit, quod Cainanem istum nec Onkelosius Paraphrastes Chaldaus agnoscat, nec Flavius Josephus in. 1. libro Originum.cap. 7. neque Berosus Chaldaus, in sequente capite ab codem citatus. μετά κατακλυσμόν δεκάζη γενεά post diluvium undecima generatione, Abrahamum fuilse fignificans; uti & cum eo Eupolemus or To reci 'Insaior, ab Alexandro Polyhistore (apud Eusebium libro, 9. Præparationis Evangelicæ) productus. Quem denarium, (secluso Cainane,) generationum numerum, Berosum & Eupolemum ab Hebrais, qui à clade decem tribuum toto terarum orbe sparsi fuerunt, baud dubie dediciffe, (e) Salianus affirmat. Quibus tamen omnibus primò authoritas (e) Salian. LXX. Interpretum deinde Lucæ evangelistæ, ab ipso Saliano Prafat. in 3. & aliis hic opponitur.

Iacob. Userii

In vulgatà enim editione Græca, quæ LXX. Interpretum nomen præsert, locus ille. XI. capitis Geneseos ita legitur. Καί έζησεν 'Αρφαξάδ', έκρτον τειακονταπέντε έτη, η έγέρνησε Top Karvar. Kai Elnosv 'Appagas, mera yennicae autor top Καινάν, έτη τετεμιόσια, κ εγέννησεν ύξε κ θυρατέρας, κ απέθανε. Kai Knoev Kalvav enatov zi selanovta eth, zi eyevenos tov Sand. Kai Egnos Karvavi, mena to provincus autor tor Sand, έτη πριακόσια κ) πριακοντα, κ) ενέννησεν ής κ) θυχατέρας, κ anibare. Et vixit Arphaxad. 135. annos, & genuit Cainan. Et vixit Arphaxad, postquam genuit Cainan, annos. 400. & genuit silios & filias, & mortuns est. Et vixit Cainan. 130. annos, & genuit Sala. Et vixit Cainan, postquam genuit Sala, annos. 330. & genuit filios & filias, & mortuus est. licet in annis Arphaxadi post genitum Cainanem, pro. 400. quos ex Græcâ aditione Romana posuimus, Latina Flaminii Nobilii versio habeat. 300. Aldina & Germanicæ editiones cum omnium antiquissimo exemplari Cottoniano, Syro meo Chonographo & Fastis Syculis, 330. Georgius Syncellus. -355. Arabicus meus Geneseos interpres. 363. Complutensis cum Alexandrino quem in Anglia habemus codice. 430. Tanta Græcæ lectionis hic est inconstantia. Sed & in annis qui Cainani tribuuntur post natum Salam, lieet in nonnullis exemplaribus. 330. legi notet (f) Georgius Syncellus, ipse tamen ea sequitur quæ. 430. legunt: quod & à Syro meo Chronographo (cui Georgio quoque nomen fuit) est factum, nam Arabicus meus Geneseos interpretes hic etiam (ut in Arphaxado & Sala) 363. habet.

(f) Georg. Syncell.Chron Pag. 115.

Ad argumentum hinc deductum jam respondendum est : quod est hu jusmodi. Si in LXX. Interpretum editione Cainan inter Arphaxadum & Salam reperiatur interpositus; repudiari ille omnino non debet. Sed verum est antecedens. Ergo & con-

sequens.

(g) Salian.

Propositionem istam connexam nos simpliciter negamus. Frustrà enim Salianus nobis hic occinit, (g) potuisse illos Septuaginta viros, qui non meros agebant interpretes sed prophetas, quique Spiritum illum Scripturarum authorem inhabitantem habebant ut plerique sanctorum Patrum seripto prodiderunt, non solum ea in Gracum sermonem convertere que in Mose reperissent, sed

Chronologia Sacra.

sed suplere etiam que ab illo justa quidem, parum tamen nobis exploratà ratione fuissent prætermissa: nec magis dubitandum esse eos Cainan in vertendo Mose supplere potuisse, quam Spiritum ipsum sanctum, qui per eorum ora loquebatur. Qui si attentius considerasset, divina Græcæ illius editionis authoritate semel admissa, (b) vulgatam editioneni Latinam, à Concilio Tridentino authenticam declaratam, totam esse corruptam cogi suos de verbo Dei, fateri: cum socio suo Bellarmino pronunciaturus potus suisset, lib. 2. cap. 6. Patres illos qui scripserunt LXX. Seniores dictante Spiritu sancto fecisse quod fecerant, piè quasivisse rationes excusandi & defendendi eam Versionem, quâ tunc ecclesia utebatur. & cnm Martino Martini Hispano Theologo . (i) Hieronimus in Prophetis crebro illorum (LXX) negligentiam carpit. interdum affirmans literarum similitudine fuisse deceptos, interdum non satis intellexisse quod transferebant. Denique nullibi non adimit iis Spiritum lib. 1. cap. 4. Sanctum; nec immerito perfecto. Quare, si me judice translatio Graca cum nostra (vulgata Latina) de primutu contenderet; non dubitarem primas nostræ translationi deferre, & fateri longo intervallo illam à nostro fuisse superatam. Nec adduci possum ut credam ullum tam stupidum, dummodo illas inter se & cum Hebraico contulerit, qui de bâc re dubitare possit & nobis refragari.

Atque in his etiam infititii Cainanis patronis verum esse illud deprehenditur, quod à (k) Beda olim est observatum: hos qui LXX. magnis divinisque laudibus ad calos tollunt, breviorum tamen annorum Mundi summam in textu Hebraico & edi- Tempor. tione vulgatà Latina traditam segui non dubitare, quod & à Dionysio Petavio sic illis videmus esse objectum. Illi ipsi, sicubi commodum est, Septuaginta suos facessere jubent, aut eorum codices depravatos esse defendunt. In duplici genealogiarum ordine, quem abjoAdam ad Diluvium, & à Diluvio ad Abrahamum Moyses perduxit, scimus quam diversi sint Grecornm calculi ab Hebraicis & nostris recens est discrimen istud, sed ab antiquissimis notatum Scriptoribus ut proinde mendi non nist levis possit esse suspicio. Hic illi qui Gracos interpretes tanti faciunt & Prophetas appellant, ab eorum rationibus discedunt nibilenimus, easque falsas & conturbatas esse non dubitant. Quare cur non i-

(h) Bellarm.

(i) Martin. Hypoteposeon. Theologicar.

(k) Bed. in Prafat. lib. de ratione

dem

M 3 (1) Perer.lib. 16. in Genef.

cap. II. feet.

183.

Facob. Ußerii

den & in Cainani nomine usurpare nobis liceat, & Gracis illis codicibus Hebreorum, ac vulgate no tre editionis authoritatem preserre? Ita Petavius, libro. q. de Doctrina Temporum.

capite. 17. Q in & in Cainanis ipsius Temporibus confignandis, LXX. suos diserere isti deprehenduntur. Cum enim Marianus Scotus, qui o nniu n primus, Hæbræorum in cæteris retento calculo, Cainani in Mundi Chronologia contextenda locum dedit, editioné Grecam simpliciter secutus Arphaxado ante genitu Cainané 135. Cainani ante genitú Salam. 130. annos tribuisset: 200. totos eo ex numero annos subducendos novi nostri censuerunt temporű arbitri, Bellarminus, Gordonus, Torniellus, Salianus, Samerius, Harvillæus, Henr, Philippi, & alii. cum Pererio scilicet statuentes, (1)additionem illam centum annorum ad annos quos babent Hebræi & Latini codices mendosam essenec a LXX. Interpretibus prosecta, sed vitiose in translationem eorum aliunde infusam. Atqui centum annorum illa additio in omnibus constanter non est obser-

vata: ut in Jaredo, Mathusala, Lamecho, & Nachore videre licet. (Complutensis enim, & eam hic secuta Romana editio, quæ Nachori ante genitum Tharam. 179. annos pro. 79. adadscribit planè vitiosa est.) Deinde & minoris numeri in annis

Cainanis inconstans reperitur lectio. Jornandes enim in libro de regnorum snccessionibus, & Georgius Syrus in Chronologicis suis tabulis Cainani ante natum Salam annos. 135. tribuunt,

Et licèt vulgatum. 130. annorum numerum Georgius Syncellus præferat; in aliis tamen codicibus. 139. fuisse lectum simul ag-

noscit; ita hac de re scribens. (m) 'Η δε της Γενέσειος πρώτη Mourius Giba τος ελ' έτει αυτέ φησί τον αυτον Καινάν γεζεν-Syncell. Chr. νηκέναι του Σάλα ον τοῖς 'ηκριβωμένοις τη ἀντιχέρων, ως κ

ημώς ές οιχαιώσαμεν. Εν τισι 28 ελθ' φέρεται αὐτο Καινάν. Primus autem Geneseos à Mose conscriptus liber, in accurationibus, Caina-

nem ætatis anno 130. Salam genuisse refert, quemadmodum & nos supputavimus. In quibusdam enim, anno 139. Cainanis natus ille fuisse fertur. Q iam posteriorem lectionem authores Constantino.

politani Computi, à Græcis & Moscovitis hodie recepti, qui ad annum Mundi. 5509. Christi natalem retulerunt, secutos suisse

confirmat (n) Scaliger. Ut nullo certo argumento constare nobis possit, utrum ad Chronologiam Mundi constituenda assumendus

(n) Scalig. Canon Isagog. lib. 3. part. 2. c. I. epoch. 2.

(m) Georg.

pag. 186.

hic

hic à nobis fuerit annorum. 30, 95. aut. 39. vel etiam 130, 135. aut 139. numerus. Cum enim centenariorum annorum illa additio non in nostris solum, sed in antiquissimorum etiam Christianorum Patrum codicibus, iisque etiam qui ante Christi tempora sunt exarati, (ut ex Demetrii Chronologia postea ostendetur) locum obtinuerit: cur eam magis, quam hanc de Cainane totam laciniam, vitiose in translationem WIXX. aliunde infusam, fuisse dicamus, nullam possumus rationem reddere idoneam.

At negat (0) Salianus fuisse quempiam aliquando mortalium tam effuse temerarium, aut audacie tam projecte, qui non unam aliquam commutare vocem in sacrosanctis codicibus, sed integram boc loco periodum inserere atque insercire ausus fuerit. multumque hic ille rhetoricatur: pluribus ea urgens, quæ à socio ipsius (p) Henrico hisce interrogatiunculis sunt comprehensa. 2"a vel LXX. Interpretum, vel aliorum audacia tanta esse potuit, que non modo nomen Cainan, sed & annos, quos ante, quos post genitum Chronolog. 1. filium vixisse memoratur, in Sacrum textum intruderet; si Cainan in Genes. nunquam extitit? Qua malitia, que spes utilitatis aut. LXX. Seniores, aut erum amanuenses potuit ad boc mendacium impellere, tam disertis verbis, toties nomine repetito, tam accuratis annorum numeris concinnandum? Sed quid verba audiam, cum facta videam? & tot aliarum periodorum & capitulorum aliquando pluribus periodis constantium, tum ad litiones tum detractiones in Græca ista editione alibi occurrant, quarum causa nulla reddi potest, præter merum ipsus scriptoris arbitrium. Cum prætermissorum tantum esse numerum confirmet (q) Hieronymus, ut si ea vellet cuncta degerere, non libro sed libris opus futurum dicat; atque additamenta, vel in uno Estheræ volumine, tanta & talia ab Origin: (in epistola ad Julium Affricanum) fint notata; ut propter ea (r) liber bic quamvis Hebraicus & Hebrais receptus, sero admodum apud Christianos Canonicam authoritatem receperit.

Ad Assumptionem jam veniendum est; & videndum, an in germanâ LXX. Interpretum editione Cainan inter Arphaxaduni & Salam fuerit interpositus. Ubi primitiva primam Mosaicæ Pentateuchi versio, quæ Hebraico textui exactissime respondebat, (ut in nostro de LXX. Interpretum editione Syn-

(o) Salian. Prefat. in 3. tom. Annal.

(p) Henr. Philip. quast.

(9) Hieron. lib. 3. Comment. in Ferem. cap. 17. (r) Sixt. Se. nen. Biblic. San&t. lib. I. ſe& 2.

tagmate.

(s) Hieron. Sun, & Fre-

tagmate est ostensum) & consequenter Cainanem istum insititiun (neque ab Hebræis, neque ab eorum sequace Beroso Chaldeo, illis temporibus agnitum) habere non poterat, à liberioce illa totius Veteris instrumenti interpretatione est secernenda, que post 4. Ptolem ei Philometoris annum (ut ex fine libri Estheræ liquet) concinnata, procedente tempore LXX. Seniorum locum & no nen obtinuit. De posteriore deinde illa ex (s) Hieronimo est sciendum: aliam esse editionem, quam epist. 135. ad Origenes, & Casariensis Eusebius, omnesque Grecie tractatores Koww, id est, Communem appellant atque Vulgatam, & plerifque Arriards (vel Arriards) dicebatur; aliam LXX. interpretum, que in ¿zanois codicibus reperiebatur. & quidem Konvin istam boc est, Communem editionem, ipsam esse que & LXX. sed boc interesse inter utramque: quod Koirn pro locis & temporibus, & pro voluntate scriptorum veterum corrupta editio est; ea autem que habebatur in igamois, ipsam esse que in eruditorum libris incorrupta & immaculata LXX. Interpretum translatio reservari credebatur. In communi illa tum vetere, quæ ante Origenis tempora erat in usu tum novâ à Luciano martyre interpolata, Cainanem interjectum fuisse agnoscimus; eo quo supra ex vulgatis libris proposuimus modo. In altera vero, quæ incorrupta & immaculata LXX. editio à doctis censebat ur, quamque in Alexandrina Cleopatræ bibliotheca repositam, & in Ægypto, Palæstina & Syria tum receptam, Hexaplis suis Origenes inserendam curavit, Cainanem locum habuisse negamus; atque ita textum Mosaicum repræsentatum fuisse defendimus,

Kai Know 'Appaga's Exactor relaxortative Etn, x exerres tor Sand' Kai kinger 'Appagad', meta yerrhout autor tor Sana દેત્રા ત્રદાન મું ત્રદ્યાન્વાદ્વાલ (al. ત્રદાનમાં વાલ) મું દેખેશ્યાવદા છેકે મું ઉપત્રન τέρας, κ) ἀπέθανε. Et vixit Arphaxad. 135. annos & genuit Sala. Et vixit Arphaxad, postquam genuit Sala, annos. 403.

(al. 303.) & genuit filios & filias, & mortuus est.

In Communi editione W LXX. Origenes Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans que minus fuerant, & virgulis qua ex superfluo videbantur opposita: ut in epistola. 107. ad Chromatium habet Hieronymus: ubi & codices istos ab Origene elaboratos, Palestinis suis Eusebium & sodalem ejus Pamphilum tradidisse fignificat. Hic vero Origenes ea quæ ad Cainanem

Chronologia sacra.

Cainan spectant uti invenit, ita & reliquit; sed virgula sive obelisco prænotata: quod ex illis procopii Gazzi in Genes. cap. 11. intelligimus. Hebraica veritas kabet, Selam genitum effe ab Arphanad. Que deinde in medio ponuntur obelisco signata visuntur. Ipse vero Eusebius, in priore Chronici sui libro annos Patrum ex triplici textu, Hebrao, Graco & Samaritano, recensens, in nullo eorum Cainanem posuit; sed in eo etiam qui est ne mi (t) Georg. Thu 6. Epunviar (juxta LXX. Interpretationem) Arghaxadum, Syncell. 10g. annos. 135. natum, genuisse salam commemorat, Qued magnopere se mirari Georg. Syncellus dicit:(t) lectos per omnes Christi Ecclesias sacros Geneseos libros Cainan habere affirmans; & ob illum præternissum, tum Eusebium, tum alium quendam ætate sua vetustiorem erroris coarguens. Ignorabat enim ille quod Eusebio probe erat cognitum, discrimen inter Communem & sinceriorem illam & LXX. editionem, quæ in Hexaplis fuerat ex quibus in Cæsariensi Bibliotheca à Pamphilo suo repositis, illam annorum Mundi seriem seligendam putavit quam germanæ LXX. interpretum sententiæ magis congrnentem esse judicavit.

Neque alicujus est momenti quod ab Henrico Philippæo opponitur. Eusebium quidem aliquando dissimulare Cainan: sed quum eum alibi exprimat, negaffe non effe censendum. Fefellit enim hic eum socius ipsius Jacobus Salianus: qui in tertii Annalis Proœmio, hoc ex Latina Eusebii Chronici versione, in præfatione cujus est initium, Incipiunt tempora, confirmat; atque locis aliquot pro Cainane facientibus ex putido illo excerptorum Barbarolatinorum libello, à Scaligero edito, descriptis, ex illis videre nos posse coucludit, pro qua sententia Ensebius stare censendus sit. quali qui aliquid omnio videt, Excerpta i la non ex Eusel io solo, sed ex aliis etiam ab Eusebii Chronographia summe dissentientibus, desumpta suisse ig vorare poterit: & alterum illam prasutionem (ut eam Saliano appellare libuit) aut alius auctoris esse, aut pauca Eusebiana intermixta habere, ipse (n) Scaliger non monuerit; & illud ad prasentem causam attinere sais (11) Scalig. non evicerit, quod in ea ab anno Dilavii usque sion Eujebian. ad nativitatem Abrakæ anni, 1072. numerentur. quom pag. 10. a.

E i chius

Iacob. Userii

(x) Georg. Syncel: Chron. pag. 86, 87. 6 88.

Eusebius, (x) tam juxta Septuaginta interpretationem Diluvio iusque ad primum annum Abrah 8 annos. 942. supputaverit. Cumque in omnibus suis epilogismis hunc numerandi modum Eusebius constanter retineat, & per eum Cai nanis annos à sua Chronologia penitus excludat, atque ob hoc ipsum non à Georgio Syncello, sed etiam abillo longe antiqu, ioribus Chronographis Alexandrinis, (r) Aniano & Pano-148. 35, 36. doro, reprehensum eum suisse constet: temeritatis certe notam illi effugere non possunt, qui vel Eusebium Cainanem agnovisse affirmaverint, vel ab editione * LXX. quam ille sequendam proposuerat Cainanis generationem absuisse negaverint.

Sed & ante Eusebium Origenis æqualis Julius Africanus, cui ad Bibliothecam Alexandrinam (in qua authenticum erat editionis illius, quæ tum germanam LXX. Seniorum interpretationem continere credebatur, exemplar) continuus patebat ac-

(y) Ibid.

(z) Ibid. pag. 86.

cessus, prætermisso Cainane, (2) Arphaxadum annos. 135. natum genuisse Salam, & ab Adamo usque ad mortem Phalec annos, 3000. fluxisse memorat. A Mundi enim initio annos. 2262. ulque ad nativitatem Arphaxad (neglecto, ut alibi est dictum, biennio post Diluvium) ille numerat. Quibus additi anni. 130. Salæ ante natum Eberum, & Eberi. 134 . ante natum Phalegum, cum integræ vitæ Phalegi anni. 339. (tot enim in Grecis codicibus illi tributos invenimus) simul annos. 3000. conficient. (a) Kal o unoveruer & Al in The The noque Sea-Morns acidus eis Suo Sinpion isaltata. Trigxilia pom th prises dure The The noome unacteus in inegalibre. Et qui mundi durationis annorum numerus esse existimatur, binc in duas partes equales est divisus. Ex quo enim ille eft natus, anni mundi conditi ter mille elapsi sunt: ut apud Eustathium patriarcham Antiochenum legitur: yevism proculdubio pro TENEUTH · nativitate pro morte, librarii vitio, subflituta : sicut sequentia illa clare ostenduut. Tivere our and 'Asau 31 7 w τελευβήν Φαλέκ τη τεισχίλια. Ab Adam itaque usque ad mortem Phalec anni ter mille numerantur. Que etiam annorum Mundi medietas ab Hesychio in Christi natalem (apud Anastas. Nicæn: in Scriptur. quæstion. 93.) Suida in oanen, Johanne

Malela Antiocheno & Georgio Cedreno in Chronicis suis est

constituta:

(a) Eustath. in Hexamer. Pag. 55.

Chronologia sacra.

constituta : loco Genes. X. 15. & I. Chronic. I. 19. ita accepto ac fi diebus Phalegi in duas æquales partes dividenda suissent Mundi tempora, Ejusmodi enim divisionem Hebraico nomine Phaleg fignificatam putabant; (sicut Danielis VII. 25. in originali Chaldaico פרג ערן dimidium temporis; & IX. 27. in Syriaca interpretatione אטוש שבועה dimidiatam vel mediam Septimanam denotat:) & 6000. annnis integrum prasentis seculi spatium definiebant : que recepta suerat apud Hebræos, Græcos & Latinos opinio; ut în Barnabæ tributa epistola, dicto illo domos Eliz apud Talmudicos celebri, Cabalistico authore libri of in primum Geneseos versiculum, Lactantio lib. 7.

cap. 14. Tichonio in Regulâ. 5. & aliis videre licet.

Sed & Julio Africano author antiquior Theophilus Antiochenus, in libro. 3. ad Autolycum, temporum epilogismum junta LXX. instituens, omisso Cainane Arphaxadum Salæ patrem facit. Imo & ipsorum Apostorum temporibus Dositheus, in textu (quem interpolatum Samaritanis suis dedit) Hebraico. Patrum post Diluvium annis ante musopria ex LXX. editione desumptis, Cainanem cum suis annis prorsus prætermist: (b) numeratis hoc modo à Diluvio usque ad primum Abrahami (vel. 70. Tharæ potius) annis. 942. onion in i x x o o o o quot erant & juxta LXX. ut ex Eusebio refert Georgius Syncellus. Qui numerorum in Eusebianis & nostris Samaritanis exemplaribus consensus imprimis est observandus: ne quis Grotianum illud commentum in errorem inducat; (c) quod Samaritani quos nunc habemus codices facti fuerit ad Graca exemplaria, (c) H. Grot. ex quo Samaritani ab Justiniano coacti sunt suscipere Christia- annotat. in nismum.

Addi his poterant, præter Eusebii sequaces, etiam Josephus in Hypomnestico suo adhuc inedito, & Quintus Julius Hilarion in libello de Mundi duratione, anno æræ Christianæ. 397. conscripto: qui annorum calculo juxta LXX.instituto, Cainanis tempora præterierunt. Ab Argumento enim à LXX.ad gravius illud alterum, à Lucæ evangelistæ authoritate deductum, libet jam accedere; quodita sese habet. Si B. Lucas spiritus sancti amanuensis, in Christi genealogia Cainanem inter Salam & Arphaxadum interponendum esse censuit; ea de re dubitandi nullus amplius relinquitur locus. At verum est prius: ut ex

(b) Georg. Syncel. Chron.

Levit.17. 4.

100

Luc. III. 35. 36. liquet. Ergo & posterius. Ubi ad hypotheticam illam propositionem distinguendo primum respondetur : si quidem ex propria sententia, hic locutus Evangelista fuerit, veram eam esse; sin ex aliorum, non item. Non magis certe, quam Melchiledecum reipla fine patre, fine matre, fine genenlogia, neque iniitium dierum neque finem vite habuisse, oportere credi; quia ex vulgo recepta sententia id Apostolus pronunciaverit. [Hebr. VII. 3. Consuetulinis enim Scriptur arum est, ut opinionem multor um sic narret bistoriens, quomodo illo tempore ab omnibus credebatur. Sicut Foseph ab ipsa quoque * Maria appellabatur pater Fesu; ita & Herodes dieitur contriftatus, quia bor discumbentes putabant: inquit Hieronymus Commentar. tn Matthæi. cap. IV. 9. & in Jeremie cap. XXVIII. 10. Septuaginta prophetam non dixere Ananiam : ne scilicet Prophetam viderentur dicere, qui propheta, non erat. Quasi non multa in Scripturis sanctis dicantur juxta opinionem illius temporis quo gesta referentur, & non juxta quot rei veritas continebat. aique in libro. 2. adversus Helvidium: Evangeliste opinionem vulgi exprimentes, que vera bistorie lex est, patrem dixerunt Joseph Salvatoris.

* Luc.2.48.

Ita igitur evangelista Lucas, patres Salvatoris omnes, tam vulgo ita habitos quam veros, recensendos sibi proponens, genealogiam ipfius ita exorfus, av as evoulero, yos 'Iwano, To Hai, & Marda, existens (ut putabatur,) filius Joseph, filius Eli, (patris Mariæ Deiparæ) filius Matthan, (nominativo illo vis in sequentibus omnibus and nouve repetito:) in progressu quoque ejusdem inter Christi patres & Cainanem nominare poterat; non quod talis revera ipse esser, sed quodà Judais Helenistis & Christianis non alia quam Graca testamenti veteris interpretatione usis, (quorum maximus erat numerus) inter Abrahami majores numeraretur. Etsi enim in ea editione, quæ Alexandriæ in Cleopatrina bibliotheca reposita pro gennina LXX. Seniorum postea est habita, Cainanis islius nullam extisiffe mentionem oftensum fuerit : in Kown tamen sive vulgata, quæ in communiori usu suerat, Cainanem locum etiam ante Christi tempora obtinuisse, Demetrii in libro de his qui in Ivdaa regnaverunt Chronologia , apud Fusebium (in. Evangelicæ Præparationis libro, 9.) ab Alexandro Polyhistora

littore proposita, demonstrat. Ea enim, usque ad Jacobi & filiorum descensum in Agyptum, ab Adamo annos. 3624. à Diluvio, 1360. (vel potius 1362) ab Abrahami ex Charane in Chananzam adventu, 215. dinumerane, 120. annorum Calnanis interpolitionem necessario requirit. Quod si à Grotio fuisset animadversum, in eam opinionem nunquam concessiffer; in Luc. III. 36, primum Cainanis nomen errore quodam fulffe repositum: deinde cum late spargi ea lectio per Luce exemplaria capiffet, Gracos Christianos etiam in versione Geneseos secundum Septuaginta, inter Arphaxadum & Salam interposuisse nomen Cainanis, annis etiam additis, quo magis Luce, quem sc

scripsisse arbitrabantur, sua auctoritas constaret.

Longe igitur probabilior (ut ad Affumtionis examen jam veniamus) altera est sententia, Cainanis nomen ex Korri sive vulgata Geneseos editione, ut in primum, libri prioris Paralipomenon capitulum, (ubi neque in Greco codice Vaticano, neque in Bibliorum Jayanorum verfione Arabica; negue in Ruthenica five Illyrica translatione vetere, adhuc infertum illud reperitur) ita in Christi apud Lucam genealogiam suisse transfusum. De eo, in 2. Chronicorum suorum libro, Christianus Massæus. Inprimis dubium videri p test, utrum beatus Lucas ita scripferit. Quis enim audeat asseverare, quod probari non potest? Q is autem non videat potuiffe contingere, ut non ab ipfo, sed ab aliis Grecis post mortem ejus infertum sit, si viderint Evangelium à suis Bibliis discrepare, (quod fieri non debuisse constabat:) in eo maxime loco ubi generationum series scribebatur; ubi facillime putari potuisset, non voluntatem sed inadvertentiam affuisse Scriptoris? &, in Commentariis ad 11. cap. Genesos, Benedictus Pererius (d) Ex his recle concluditur generationem Cai- (d) Perer. in. nan non fuisse in omnibus libris Septuaginta interpretum. Unde Genes.lib. 16. probabiliter etiam conjicitur eam non fuisse traditam à Septua- sect. 178,179. ginta interpretibus: atque eos libros qui ea generatione carebant, ut qui cum Hebrais codicibus congruerent, veros &: integros este judicandos ; cos dutem qui generationem Cainan habebant, int corruptos atque mendoful effe abjudicandos, ac rejiciendos. Facile autem fuit, aliquem nactum libros septuaginta Interpretumin quibus erat generatio Cainan, inde eam tranftulisse in Evangelium Lucæ: quod à principio non animadversum non Clum

Facob. Ußerii

solun intesisse in uno eo libro, sed in eos postea qui usque ad hanc diem exscripti sunt este derivatum. At enim vero, si quod de veritate librorum Septuaginta interpretum circa generationem Cainan satis bene probatun est, idem quoque de libro Evangelico B. Luca probaretur; equidem sententiam banc toto assensu completerer. Verum neque bâc etate ullus est liber B. Luca qui in genealogià Salvatoris non babeat generationem (Cainan; nec legi suisse unquam aliquem, qui diceret, vel à se, vel ab aliis visum esse codicem ullum B. Luca qui tali generatione careret. Italille.

Atqui librum B. Lucæ Græcolatinum, in antiquissimis membranis, litteris majusculis, sine spiritibus & accentibus, descriptum ipsi vidimus: ubi in Græco, rou para, rou Ese, rou Eara, rou Appagas, rou Enu, in Latino Qui suit Phalec, qui suit Eber, qui suit Sala, qui suit Arphaxad, qui suit Sem, exerte legabatur; Cainanis hujus mensione prorsus prætermissa. Codex ille, quatuor Evangeliorum & Actorum Apostolorum hostorias complectens, ex Græcia olim in Galliam perductus, in monasterio S. Irenæs in suburbio Lugdunensi est repositus; ibique oriente civili bello anno. 1562. repertus, à Theodoro-Bezâ anno demum. 1581. publicæ Cantabrigiensis academiæ Bibliothecæ est donatus. Neque hujus generis Græcus ullus MS. est alius, vel à Beza Commemoratus, vel in Angliam è Græcia nuper missus: quicquid in notationibus suis ad hunce Lucæ locum dicat Hugo Grotius.

(e) Salian. Prafat. in Annal.tom.3.

(f) Gomar. de geneolog. Christi.cap. 2. Quærit hic igitur Salianus; (e) quæ sit vis in manuscripto uno, sive Gallico, sive Anglicano, in quo Cainan in Evangelio Lucæ omissus fuerit, ut omnibus omnium Bibliothecarum id genus libris opponi possit? Negatque omnino Gomarus, (f) unum illum codicem tantæ videri esse vel antiquitatis, ut reliquis omnibus priscis patribus sit conserendus, nedum præserendus; vel sinceritatis, ut sidem præ cæteris mereatur. Quasi aliam huic codici vim à causæ hujus patronis adscribi suisset necesse, quam quanta ad objectum universalem exemplarium Lucæ in Cainane retinendo consensum resellendum sufficeret; quæ cui lectio esset præserenda, non ex hujus codicis vel antiquitate vel sinceritate, sed ex Moss & Ezræ authoritate, æstimandum resinquentibus.

In profundioris autem antiquitatis exemplaribus varietates occurrere plurimas, quæ in posteriorum temporu Manuscriptis nullibi apparent, vel hic ipse de quo agimus codex sidem facit: qui unus in Evangeliis plures à vulgatis libris discrepantes lectiones nobis exhibet, quam aliarem forte ffe Bibliothecarum exemplaria con juncta simul omnia. De cu jusmodi in libris Novi Testamenti suo tempore reperta varietate, ita & Origenes nos monuit. (g) Multam differentiam inter exemplaria invenimus, (g) Origen.in sive per negligentiam scribentium, sive ex temeritate quorundam, Matth. trast. sive propter eos qui negligunt emendare scripturas; vel propter eos 8. qui quod ipsis videtur in emendationibus vel abjiciunt, vel subducunt.

Itaque quemadmodum in Rom. I. 17. rece nos hodie legimus, Justus ex side vivet; ubi libri qui Hieronymi tempore extabant (quemadmodum libro. 1. Commentariorum ipsius in Habakuk cap. 2. liquet) primæ personæ pronomine ex LXX. addito, Justus ex side mea vivet, legerunt : ita vice versa, ubi hodie apud Lucam ex Koni, sive vulgata Græca editione Cainanem videmus repositum; in illa quæ Origenis tempore serebatur codicum varietate eundem pari consensu non suisse adjectum, tumiex nostro hoc venerandæ antiquitatis exemplari argumentum capere pollumus, tum ex ipfins Originis verbis illis, tractatu 20. in Johannem. Alegau eines de yezeverau and in neuro-Trass. S'eve ya'e yeveni and 'Asau on Nos, is s'eva and Nos ்ள் 'ABeadu. Abraham à primo homine vicesimus natus est. Decem enim generationes ab. Adamo funt ad Noe, & decem à Noe ad Abraham. Ut Noe enim, seniore Cainane connumerato, ab Adamo decimus; ita Abrahamus ab eodem, nisi secluso Cainane juniore, numerari nullo modo poterit vicefimus; Quibus addendum quoque quod Josephus, vetus scriptor Christianus, in Græco suo Hypomnestico, recensens generationes ab Adamo ad Christum, post Arphaxad ponit Sala; insititio isto Cainane prorius omitio.

Sed & ex Romanensium castris Johannes Cordesius, in Gallico de genealogia Christi libello, Cainanis nomen in primitivis Lucæ codicibus non extitisse confirmat. Hic enim est anonymus ille cujus contra Cainanem argumenta recensuit in (b) Dubiis suis Evangelicis noster Spanhemius: & homo non

(h) Part. I. dub. 23.

leviter

leviter eruditus, cu jus rationibus hâc in parte respondere conatus est, in tertii sui Annalis præfatione, Jacobus Salianus. Cu & comites adjicere liceat, ex eadem è qua Salianus fuit societate sesu, Theologos tres: quorum primus (ab ipso Cordesio productus) Cornelius à Lapide, in Commentariis suis ad Geneseos, cap. XI. 12, docet Cainan in Lucam inreplisse errore librariorum, vel scioli aliculus, qui Hebraice nesciens cum in versione LXX. que olim vulgata fuit, in Genesi inveniret additum Cainan eundem ex LXX. in Lucam trastulit, illumque ei inserendum putavit. Alter Dionysius Petavius, in libro. 9. de doctrina Temporum cap. 17. non debere mirum aut incredibile videri si Cainanis nomen ex LXX. corruptis libris in Evangelium Lucæ redundaffe suspicemur. Tertius denique Petrus Possinus, in Diallactico Genealogiæ Christi cap. 9. Confidenter concludit; ex corrupta jam editione LXX, longo demum intervallo libris Lucæ inditum à sciolis exscriptoribus fuisse nomen Cainanis. Nam quis nescit, inquit ille, Testamentum Novum librorum omnium frequentissime fuisse descriptum? Quod ergo assueti editioni LXX. jam mendosa semidocti Graculi descriptionem Evangeliorum accederent; restituere, ut ipsis quidem videbatur omisum apud Lucam nomen non dubitaverunt : que ballucinatio emendationis erudite authoritatem habuit; ut in omnes brevi Codices vulgaretur, si tamen in omnes. Et de testimoniis, pro retinendo Cainane, à LXX, Interpretum & Lucæ Evangelistæ authoritate deductis, ista dicta sufficient.

* Harvil. Ifagog. Chron. y. 37.

V. Epiph. * Hexaëmer. pag. 54.

* Georg Syncell. Chronic. pag. 46.

Aliud enim illud ergumentum ab * Harvillæ, (à Nationibus ortis ab ipfo Cainan) petitum pondus in se habet omnino perexiguum. Eusebius (inquit ille, lib. 1.) Chron. S. Epiphanius in Ancorato, & Chronicon Alexandrinum, dicunt ab ipfo Cainan ortos suisse Gasphenos, At vero Epiphanius Caianos (nescio quos) hic nominat. Chron. Alexandrinum (vel Constantinopolitanum potius) Sarmatas, * Eustathius Antiochenus Soggodianos; de Cainane hoc præterea addito. 'Ano tere o i asservousa is disvious exconstant sunt. Ortos autem ab eo suisse Gasphenos, non Eusebius (quem Cainauem illum omnino non agnovisse ostendimus) sed Georgius Syncellus memorat: eadem qua & alterum illud narrat side. * To Bone et maira ostendimus exceptivo exper this yeagus

2585. Cainan deambulans in agro, scriptum Gigantum reperit, et penes se recondidit. Eutychius filius Patricii Alexandrinus Patriarcha, in Arabico suo Chronico, anno Phaleki, 36. mense Ab Cainanem mortem obiisse notat. Catenz autem in Pentateuchum Arabicz (quz in Bodliana Bibliotheca habe tur) collector, eundem. 13. die mensis Elul, feria. 6. vita excessisse scribit: filios e jus eum pollinxisse, sepeliisse, seper. 40. dies suxisse, adjiciciens. Nempe, qui silium Arphaxadi eum revera suisse existimarunt, ne nudum nomen videretur, quicquid vel de eo commenti sunt ipsi, vel ab aliis acceptum nimis secure posteritati commendandum putaverunt.

C A P. VII.

De secundæ, & tertiæ Mundi ætatis connexione legitimà: ubi Abrahamum ante mortem patris in Chananæam venisse, ex Mose, Stephano, & aliis ostenditur; & ante annum patris. 130. in lucem non suisse editum desenditur.

N secunda annorum Mundi Periodo, de connexione mortis Tharæ cum filii ipsius Abrahami in Chananæam profectione, (quæ tertiæ periodo dat initium,) quæstio adhuc discutienda restat. A qua, quia tertiæ quoque Mundi ætatis exordii determinatio dependet: utramque, syllogismo ita expositorio comprehensam, exhibere visum suit.

Tempus que Charane profectus est Abramus in Chananaam, initium est pereginationis Hebraorum in terrà non suà.

Dies XV. mensis. VII. (primi postea dicti) mortem Tharæ proxime subsecutus, tempus illud est quo Charane prosectus est Abramus in Chananaam.

Ergo dies XV. mensis VII. mortem Thara proxime subsecutus, initium est peregrinationis Hebraorum in terra non sua.

Majoris propositionis confirmationem, quia tertiæ Periodi explicationem magis spectat, ad proximum disferemus: Minoris, in hoc capite agrediemnr. Et quia mensis & diei ratio in Capite. III. supra est reddita; hic de connexione mortis Tharæ cum Abrami in Chananæam prosectione tantum agemus: quam à Mose, in sine XI. & initio.XII. Geneseos capituli, ita habemus declaratam.

Incob. Userii

Et suerunt dies Thara ducentorum quinque annorum; & mortuus est Thara Charane.

Et dixit Dominus ad Abram: Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & è domo patris tui, in terram quam offendam tibi.

Et faciam te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum; & esto benedictio.

Et benedicam benedicentibus tibi, & maledictionibus tibi maledicam: & benedicentur in te omnes familiæ terræ.

Et profectus est quemadmodum est locutus ad eum Domiuus, & profectus est cum eo Lot, et septuaginta quinque annorum erat Abram, cum egrederetur Charane.

Ubi inprimis perpendendum est quod sub capitis. III, initium, supra à nobis est explicatum, Patriarcharum omnium qui post diluvium nati sunt, integræ vitæ annorum summa consulto præternissa, solius Tharæ universos quos vixit annos esse hic commemoratos; & cum mentione mortis ejus, profectionis Abrami in Chananzam, narrationem deinde esse conjunctam, ut inde intelligeretur, ubinam constituendum esset secundæ Mundi Periodi finis, & tertiæ exordium. Quod Mosis consilium non animadvertentes hic alii, per prolepsin & anticipationem mortem Tharæ ante Abrami è Charane profectionem abeo positam suisse dixerunt: & Scripturam alias incertum relinquere, quanto tempore post mortem Thara venerit Abraham in regionem Chanaan; utrum illo anno quo Tharæ mortuus est, an aliquet post annis quam mortuus fuerat; Ita Pererius. Cui reponimus, (quod ablipso agnoscitur:) * Chronalogiam voluisse Mosem integre, exacte ac perfecte tradere: addimusq; in hunc ipsum finem mortem Tharæ & profectionem Abrahæ, ut eodem anno factam, simul conjunxisse; ut annorum primæ mundi periodi cum annis secundæ connexionem patefaceret. Nulla enim ratio erat cur Abram, ex Ur Chaldworum à Deo vocatus, [Gen XV.7. Neh. IX. 7. Act. VII.2 & vocationi ejus obsecundans, simul cum PatreChananæa versus iter instituens, & cum illo Charanæ aliquandiu subsistens, Genes. XI.31.] patre demum mortuo, Charanæ diutius moraretur, & injunctam à Deo iter amplius protraheret etiamsi nulla iterata Dei vocatio intercessisset. Post morte vero pa tris, Abramu Charane in terram Chananzam migravisse, diseris cuiam

* Perer. in Genef.lib.16. num. 195. * Id. ibid. num. 174.

etiam verbis protomartyr Stephanus confirmat; in Act. VII. 4. sic de eo narrans. Tôte igendu'r in yns xundaiwr, natoinnour ον χαρράν κακάθεν, μετά τὸ ἀποθανών τον πατέρα αὐτέ, μετώκισεν αυτόν એς την γων ταύτων એς ων ύμως τον καττεκώτε. Tunc exiens è terra Chaldeorum, habitavit in Charran: & illine, postquam mortuus est pater ejus, transtulit eum Deus in terram banc, in qua nunc vos babitatis. Cui tani claræ luci, mirandum profecto est, quantas offundere conentur tenebras illi, qui anno. 70. Tharæ Abram rm natum fuisse opinantur; & in quam varias: (ut hoc efficiant,) se convertant formas. Hieronymus, in Quæstionibns Hebraicis in Genesim, indissolubilem quæstionem hanc appellat. Josephus Scaliger, in Elencho posterioris orationis Chronologica D. Parei, Eliam expeciandum esse ait, qui nodum solvat. Melchior Canus, & memoriæ lapsum ex concionis æstu in Stephano admittit. Abramus Bucholcerus. in Isagoge sua Chronologica, dicit esse examinanda Asta ad Genesin, non Genesin ad acta; lignum ad Normam exigendum, non normam ad lignum: additque esse in Stephani narratione plura, que cum grano salis (ut loquuutur) accipienda, & commoda interpretatione lenienda funt: Quafi hic aliqua inter Genesin & Acta intercederet differentia; & quasi ut primarius historiæ hujus author citatus hic fuisset Stephanus, & non ut Mosis sidissimus interpres, qui nos doceret locationem Abrahami initio cap. XII, Genes, propositam, recto & naturali ordine, sine recapitulatione aut vi in medra, ullo mortis Tharæ fuisse subnectendam. cuius mentio immediate præcesserat: aut quasi grano falis condiri illius dicta necesse haberent, quen Angelo magis quam homini similem orationem hanc exorsum & Sp. Sancto plenum eandem finiisse, Spiritus ipse sanctus confirmat. [Act.VI. 15. & VII. 55.

Addit his Sethus Calvifius, Quod affirmatur ex Stephano Abrabamum post defunctum Tharam in terram Chanan profectum effe, cap. 36. id ex versione Septuaginta interpretum mutuatum effe. Sed parapbrases Septuaginta interpretum, si pugnent cum fontibus & textu, cum grano salis accipiendas, quum tamen in versione Græcâ, quæ LXX. interpretibus tribuitur nihil omnino inveniatur quod pro hâc sententia magis faciat, quam quod in ipsis

fontibus & in textu legitur Hebraico.

* Calvif. Isagog. Chron.

Georgius

Iacob. Userii

Georgius pag. 94. Maf. in *Abram in Pharo Vet. Testam, lib. 7. cap. 22, & 37.

* Georgius Syncellus, * Andreis Masius, & Nicolans Syncell. Chr. Abranus, verba Stephani non de morte Thar anaturali, sed de spirituili idololatriz morte interpretantur: quod apud Deos Josu cap.ult. suos, (quorum vani limo cultui erat deditus;) Charane manere statuisset, & filium inde à Deo vocatum in Chananzam sequi obstinatissime remisset. Sed præterquam quod à sensu literali quem in historica sua narratione B. Stephanum spectaffe mon est. dubium, ad mysticum & tropologicum verba? Protomartyris: (præter omnem rationem) illi de torqueant : cum ipsius etiam Historiæ veritate nobis certè videtur, eam expositionem, omnino non posse existere. Etsi enim Tharam Diis alienis aliquando servivisse, à * Josua edoceamur: tamen cum filium Abramum ex Ure, idololatrica Chaldworum urbe, miseratione divina vocatum, ultro Thara secutus suerit, * in Chananzam quoque (sinitinere morbo Charanæ detentus & morte sublatus non suisset) comitaturus; in Charane subsistentem ad vomitum suum fuisse reversum, & Servatoris progenitorem in tam fædå idolatria fuisse mortuum, ut credamus, animum inducere non possumus.

Gen.11.31.

Daniel Angelocrator, in suz Chronologiz Prodromo, quastinis solutionem in voce [werd] confistere arbitratur quæ in loco. Actorum non post, sed circa, vel sub significet: ut fit sensus, quod sub mortem patris vel circa mortem, boc est ingravescente etate ejus profectus sit. Verum neque exemplo ullo probatur, cam'esse vocis uera latitudinem, ut circa, vel sub signisicare possit : (illud enim pera The peromedian, ex Math. I. 12. productum, mhil aliud omnino denotat, quam revera post exilium Babylonicum inchoatum, à Jechonia genitum fuisse Salathielem:) & si maxime probaretur, hic certe ea significatio locum habere non potest. Quis enim diceret, circa vel sub mortem Thark prosectum suisse Abramum; si inter eam filii profectionem & mortem patris, 60. ipfi anni, ut Angeloeratoris (in Septuagessimum annum Thar anatalem Abrahami conjicientis) necessario requirit hyothesis, intercessissent.

formides & in rexta legitar a bearen.

Chronologia sacra.

Pererius, cum Abulensi, duas Abrahami profectiones ex * Perer. in Charane in Chananæam distinguendas effe afferit. Priorem, genef, lib. 16. quum. 75. esfet ille annorum, patre adhuc vivente; posteriorem, à num. 199. quum esset annorum. 135. patre jam mortuo, sactam: de ad 204. quarum priore Moses, de posteriore Stephanus meminerit. Per: 60. vero postremos patris sui annos, non tam habitasse in terrà Chanaan eum dici posse putat, qu'am peregrinatum esse; quod, per intervalla, patrem & fratres reviseret. Sed renuntiata patris morte, reversum in Charan, ut vel patris funus curaret, vel ne bona quæ paterna hæreditate sibi obvenerant perderet, egreffum inde postea eum suisse ait, sirmissimo animo certissimoque proposito nunquam eo in posterum revertendi; ut perpetuus deinceps terræ Chananææ colonus & habitator effet: ita enim μετώκισεν αὐτὸν. Act. VII. 4. ille interpretatur : colonum & habitatorem fecit, eique quasi nunquam amplius reversuro domicilium in terra Chanaan statuit; siquidem vox ustoixia, non simplicem translationem, se quasi coloniam denotat.

Verum hoc de duplice Abrami in Chananæam translatione firmamentum abunde refutârunt Torniellus, D.G ualterus Ralegh, (Histor. Mundi, lib. 2. cap. 1. §. 3.) Salianus, Bonferius, Henricus Philippi; & fusissime, Harvillaus, in Isagog. Chronol. sect. 33. [à Col. 323. ad. 340.] Illa enim verba Apostoli, Hebr. XI. 15. Si Patrix illius memores fuissent ex qua exierant, babebant eportunitatem ad revertendum; in Abrahamo pracipuè locum habuerunt qui urgente same, ad Ægyptios, non sine præsente vitæ periculo, proficisci maluit, quam ad suos reverti; [Gen. XII. 10, 12.] & tantopere cavit, me silius suus Isaacus in eam terram reduceretur, ex quâ ipse est egressus. [Gen. XXIV. 5, 6, 8. Illud autem peroinicer nihil aliud denotare certum est, quam facere ut quis migrer, vel sedes mutet : sive peregrinatio ea transmigratio dicenda fuerit, sive quid aliud; sive is qui migrat, fixe & constanter in termino quem petit, five ad tempus permansurus. Unde & de peloixedia, sive transmigratione Babylonica, hoc ipsum vocabulum in hac ipsa Stephani concione usurpatum fuisse videmus. Act. VII. 43. Metoixio υμας επέκενα Βαβυλών . Transferam vos trans Babylonem.

Genef. 12.

& Threnor. I. 3. Metquian 'Insala und runnvose@ withs ng don't mandus seadles autis: Migravit Judea pre humiliatione Sua, & pra multitudine servitutis sue. Atque ut Abrami migrationi, * è Charane anno ætatis suæ. 75. cum familia re familiari tota & Dei Justu sele transferentis, ueroixías appellatio maxime propriè convenit ita & universam tam ipsius, quam posterorum e jus in Chananza habitationem & commorationem, pro peregrinatione esse habendam, tum ex Apostoli verbis illis liquet Hebr. XI.9. Per fidem Abraham commoratus est in terra promissionis, tanquam in aliena, commoratus in tabernaculis cum Isaac & Facob coheredibus ejusdem promissionis, tum ex ipso Mose, Chananzam ut terram peregrinationum Abrahami, Isaaci & Jacobi subinde nobis exhibente Genes. XXXVI.7. XXXVII. 1. Exod. VI. 4. Unde & Delrii, Perkinsii, aliorumque opinio quoque concidit qui seposito etiam illo de duplici Abrami ex Charane in Chananæam translatione commento, cum B. Augustino, (libro. 16. de Civitate Dei, cap. 15.) difficultatem omnem per expositionem verbi peranter tolli posse existimant, quod collocavit, seu firmiter babitare fecit illi interpretantur: Abrahamum dicentes, 60. quidem annos in terra Chananza (vivo ahuc patre) transegisse, sed nihil in ea possedisse; post patris vero mortem exemptione 'possidere agrum & speluncam, atque hâc ratione firmius domicilium ibi habere, cœpisse, nulla interius proprietatis vel latinæ vocistranstulit quæ motum quendam, vel Græcæ μετώνωσεν quæ transmigrationem denotat habità quemadmodum ratione recte hic à Bonferio est observa tum: ut non addam, fixum hoc Abrahami juxtâ Hebronem domicilium, non minus peregrinationis ipfius locum fuisse habitum [Gen XXXV.27.] quam reliquam Chananæam, in quai liberius antea oberabat.

Gen. XXIII. 17, 18. XXV. 9, 10. & L. 13.

Ludovicus de Dieu, vir doctissimus & mihi quum vixit amicissimus, in Animadversionibus ad Act. VII. 4. hanc etiam conjecturam suam eruditis considerandam proponit. Verbis
illis Stephani, de translato Abrahamo sis the yun tautus
eis ne vius servicite, [in terram hanc in qua vos nunc
habitatis] non videri innui terram Canaan universim, sed speciatim
determinari eam partem qua tribui Juda cesserat, in qua Judai
quos Hierosolymis alloquebatur Stephanus tunc habitabant, adeoque
respici

Chronologia sacra.

respici habitationem ejus in Mamre, & quidem postquam empte ibi (prope Hebron in meditullio tribus Juda) agro sirmam sedem ibi sixit. Cum autem Sarah, in cu jus sepulturam ager iste emptus suerat, decennio marito junior, [Gen. XVIII.17.] annos. 127. nata, ex hac vita decesserit: [Gen. XXIII. 1.] & Abrahamum annos. 137. natum tum suisse oportuit, & altero jam anno vivere desisse Tharam etiamsi ab ipso Septuagenario Abraha-

mum susceptum fuisse admisserimus.

Sed neque ista explicatio cum serie orationis Protomartyris satis quadrat: in quâ mentioni commorationis Abrahami in Charana hæc statim subjiciuntur. Et illine postquam mortuus est pater ejus, transfulit eum Deus in terram hanc in qua vos nunc habitatis. Et non dedit ei hæreditatem in ea ne vestigium quidem pedis: & promisit, se illam daturum ei possidendam, & semini ejus post eum; quum non esset ei filius. Ubi ex Charane immediate (id enim vox eneiller illine indicat) in aliam terram translationem eam, (de qua Stephanus loquitur,) factam fuisse claru est; non ex una Chananæ parte in aliam, post plures quam 60. à relicta Charane annos demum factam, migrationem alteram : quæ sive cum sixa domicilii sede con juncta fuerit, sive secus ad ratione merons us (ut dictum est,) nihil omnino attinet. Deinde translationem hanc circa illud tempus contigisse Stephanus significat, quo pollicitus est Deus Abrahamo, se daturum terram illam semini ipsius; quum nondum haberet filium [A&.VII 5.) At fixam illam, quæ non à nostro solum Ludovico, sed etiam Delrio, Perkinio, Pererio & aliis hic obtenditur, Abrahami habitationem longe post natum Abrahamo filium multoque longius post hereditariam terræ promissionem, contigisse nemo dubitat.

Neque huic objectioni plane satisfacit responsio illa * Petavii. con translatam esse Abraham ait Stephanus, antequam haberet silium: neque enim illud prius, Et inde postquam mortuus est pater ejus transtulit illum, neque qua deinceps dicuntur commia necesse est, & ad idem pertinere tempus Repromisit, inquit, dari illi enim in possessionem, & semine ejus post ipsum, quum non haberet filium. Sola ergo repromissio sacta dicitur antequam haberet filium; non autem translatio, & secunda in Chananam migratio: quasi diceret;

"Repromice

* Petav. Rationar. tempor. lib. 2. cap. 2. Facob. Ußerii

ERepromisse illi jam tum quum non baberet filium. Porro ista "promisso jampridem edita est, cum primum è Chaldæa pro-"ficisceretur; ut indicat Stephanus. Ita enim scribit Petavius; quum promissionis vel illius vel ullius Abrahamo è Chaldæa proficissenti sacte, ne uno quidem verbo Stephanus meminerit. At vero quam primum è Charane in Chanaænam Deus illum transtulit, (ut in Act. VII. 4. Stephanus loquitur:) editam esse promissionem illam ostendit Moses; [Gen. XII. 7.] Semini tuo dabo terram hanc; jam tum quum non haberet filium. Indeque non unam à Mose Abrahami migrationem anno ipsius LXXV. aliam à Stephano, anno ejustem. CXXVII. factam; sed unam & eandem ab utroque intellectam fuisse concludimus. Nec aliud quidem voluisse Mosem, quam post patris demum excessum, primam Abrahami in terram Chananitidem profectionem effe sufceptam (recapitulatione vel anticipatione nulla interposita) ex Charane primum decefisse apud Judzos qui Stephani tempore vixerunt Communiter recepta suit sententia; quod vel illa Philonis sudzi in libro reci sminias, verba satis ostendunt Ou sera τῶν ἀντίουχηκότων τοῖς νόμοις αγνοκίν, κίκος, ὅτι πεότερον μέν on της Χαλδαικής ανας às γης `Αβεσαμ φκησεν els χαρραν, τελευτήσαντ & β αυτφ το πατεδς έκθη, χτ ταύτης μετανίς απώ. Neminem latere potest, qui legibus (sive libris Mosaicis) studium adhibuerit, quod Abraham primum quidem è Chaldsorum terra veniens habitavit in Charan; ibi vero defuncto ipsius patre ex ea quoque profectus est. Itaque Dosithio, qui Paulo post Samaritanis suis Mosaicum Pentateuchum à se interpolatum dedit, ita fuit persuasum, ut quum falsa opinione ductus, anno Tharæ duodecimo natum fuisse Abrahamum existimaret, simulque Tharam. 205. ætatis anno vita functum, ac deinde Abrahamum anno vitæ. 75. Charane discessisse legeret; ista aliter inter se conciliare nesciens, pro. 205. annis Thark, non in Hebræo solum, sed etiam in Græco & Caldaico textu repertis, 145. (numerum ex. 70. Thare &. 75. Thare conflatum.) inaudita audacia substituere non dubitavit. Ex quo appapet tamen, quam alte animis illius temporis ea insederit sententia quæ Abrahami ex Charane in terram Chanaanis prosectionem cum patris morte fuisse con junctam, indeque. 430. peregrinationis Hebræorum annos, Exod. XII. 40, memoratos, deducendos effe constituit, que Samaritanorum omnium Chronologorum ad hung

hunc diem usque, communis est opinio: quam inter Christianos quoque Fastorum Siculorum authorem suisse seeutum, non dissicile suerit animadvertere.

Pro nobis quoque facit Chrysostomus, homilia. 31. in Genesin, de Abrahami ex Charane discessu ita scribens. Non antea eum Deus inde evocavit, donec mortuus Thara. Tunc enim, illo defuncto, inquit; Et dixit Dominus Abræ: Egredere de terrâ tuâ &c. [Gen. XII. 1.] & in homilia. 36. Occupata Charran, postquam illic tabernaculum fixerunt, & morte functus est Thara, iterum præceptum est ei à Deo, ut exiret inde; Egredere,

(inquit,) de terra tua, &c.

Neque aliud quid sentirent ulli alii; nisi Dositheano illo præjudicio, Abrahami à patre septuagenario suscepti, in transversum acti, hoc uno ariete, (cum Abulensi,) quæ à nobis dicta sunt enim concuti, & prosterni posse omnia sibi pesuaserunt. Si decessit Abraham Charane post mortem patris sui; natus suisset ille, quim Thara esset annorum 130. Thara enim vixit.205. annos. [Genes. XI. 32.] Abram vero erat. 75. annorum quum egrederetur Charane. [Gen. XII. 22.] Atqui à Thara genitum suisse Abrahamum, quum esset. 70. annorum, verba illa Moss Genes. XI. 26. clare ostendunt. Vixitque Thara septuaginta annos, segenuit Abrahamum, Nachorem, & Haranem.

Et quidem si unius tantum silii à Mose hic, ubi in antecedentibus à Mose sacta suisset mentio; nulla de nativitatis illius tempore suboriri poterat dubitatio. Verum quum tres simul ille nominet, quos omnes uno & eodem anno haudquaquam genitos suisse constat; nihil aliud quam Tharam anno atatis sua septuagesimo, liberis operam primum dare capisse, & tres silios, suo quemque ordine, deinceps suscepisse, significare voluit: ordine eorum, dedita opera, consuso, ut non à tempore suscepta primum ab eo prolis, sed à morte ipsius, & cum ea conjuncta Abrahami in Chananam prosectione, annorum Mundi series continuanda suisse intelligeretur; quemadmodum sub. III. capituli initium supra declaravimus.

Ita Procopius Gazzus, in hunc Geneseos locum scribens. Quæritur, (inquit) quomodo Thara annos natus. 70. procreaverit Abrahamum, & deinde concesserit fato, natus annos 205. Fuit P autem

Iacob. Userii

autem eo tempore Abrahamus non. 135. annorum, Sed attigit annum 70. (vel 75. potius) juxta scripturæ sacræ testimonium. Verum enim vero mihi elucessere vi letur, Tharam genuisse Abrahamu m (lego Arran vel Haranem) non instante anno septuagesimo, sed eo persecte completo. Nec etiam continuo, ubiille annus sinem accepit, natus est Abraham: sed demum. 130. Tharæ. Nec Moses recordatur Abrahami, ut inter primogenitos eum connumerari velit: sed ejus meminit ut primi, or præcipui, or siliorum celeberrimi qui vel imprimis necessarius sit ad præsentis historiæ relationem. Et post. Hinc quis intelligat, Arran annorum numero ante ivisse Abrahamum or Nahor: licet in narrationis serie priore loco Abraham sit positus, Nontamen id accidit, ut senior cæteris sit

babendus: sed id tributum est bongri Patriarcha.

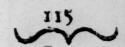
Similia habet & Theodoretus, ex Catena Græca ab Aloysio Lipomino productus, docens Abrahamum novissimum trium filiorum in senecta patris fuisse genitum. Quin & ipse Augustinus, licet opinioni quæ à Thara Septuagenario Abrahamum susceptum statuit sit addictior, in apparente tamen inter Mosem & Stephanum ditferentia enodanda, explicationem hanc nonesse negligendam ultro agnoscit: Questione. 25. in Genesin, de difficultate ista hunc in modum scribens. Potest & sic solvi quoniam scriptura que dixit, Cum effet Thare annorum LXX. genuit Abraham & Nachor & Aran, non utique boc intelligi voluit, quia eodem anno etatis sue omnes tres genuit; sed ex quo anno generare expit eum annum commemoravit Scriptura. Fieri autem potest, ut posterior generatus sit Abraham, sed merito excellenti e, que in Scripturis valde commendatur, prior fuerit nominatus: sicut Propheta priorem nominavit minorem, (Jacob delexi, Esau autem odio habui;) & in Paralipomenon cum sit quartus ordine nascendi Judas, prior est nominatus, à quo Judaice genti nomen est datum, propter tribum regiam. Commodius autem plures exitus inveniuntur, quibus quastiones difficiles. dissolvuntur, Ita ille.

Josephus Scaliger in Elencho. 2. Orationis Chronologicæ D. Parei, magna verborum pompa, sed nullo rationum pondere, solutionem hanc deprimere conatur: quam à Matthæo Beroaldo prim um suisse excogitatum ille opinatus estiquum non ab antiquis solum, sed etiam à recencioribus, Nicolao Lyrano,

Cardinali

Mal. 1. 2, 3. 1 Chr. 11. 3.

Chronologia sacra.

Cajetano, Aloysio Lipomano, Jacobo Naclanto, & Johanne Calvino discere potuisset, ante Beroaldum eam suisse traditam. Verum si hunc audire volumus, illud omnem pervicaciam expugnaverit; quod Deus præcepit Abrahamo discedere ex Ur Chaldaorum ut fatim in terram Chananaorum contenderet, non ut in Charran resideret. Deinde ex B. Stephano hoc probato, sic ille infert. Si praceptum datum est Abrahamo, non Ibara; nihil antiquius Abrahamo effe debuit, quam in illam terram concedere. quam illi Deus indicaverat, Aliter non peruisset mandato Dei. Relicto igitur patre in Charran & assumpto Lot, juxta mandatum Dei, nulla interposita mora, in Chanancorum fines abiit. Atqui, præcepto isto nihil obstante, Abrahamum aliquod tempus in Charran moratum effe, non Stephanus folum in Act. VII. 2, 4. (quod & ipse agnoscit Scaliger) sed etiam Moses in Genes. XI. 31. XII. 5. Cujus utriusque narrationi nisi prius sides penitus derogetur, Scaligeri argumentum hoc nemini facturum est fidem; Abrahamum, relicto patre in Charran, nutla interposita mora, in Chanancorum fines abiisse.

Neque multo majoris momenti est argumentatio illius altera.

Abraham primo loco genitus est, ut qui primus fratrum nominetur,

Itaque natus est LXX. patris sui anno. Cui quum opponeretur à

Pareo; nominari Abraham primo loco, non genitura sed dignitatis ratione: negat ille confidenter, vel in sacris vel in exoticis scriptis filios aliter recenseri quam genitura ordine. Ille ait,

Scripturam nunquam aliter filios numerare quam ut quemque natura in lucem dedit. Sectator ejus * Johannes Bohemus pro- * Joh. Boh. positionem illam hac restrictione addita proferendam suisse Chron.lib.1.

eensuit; Scripturam eo quo generati sunt ordine liberos, ex legi- tilul. 2. c. 6.

timo matrimonio natos, numerare solere, ut praoccuparet scilicet locum illum ex. I Chronic. I. 28. objiciendum:

Filii Abraham, Isaac, & Ishmael. ubi Isaac anno centessimo Abrahami natus, (Gen. XXI. 5.) praponitur Ishmaeli, anno

Omnes filit Jacob inquit Scaliger (& eum fide implicita hic secutus Bohemus,) secundum genitura tempus recensentur: primo

ejusdem. 86. in lucem edito (Gen. XVI. 162) neque animadvertit ille tamen, quem ex Geneseos, XLVI. cum Scaligero ad confirmandam propositionem suam producit, eandem plane

Iacob. Userii

quetur ex Leà, secunto, duo ex Balà: tertio, duo ex Zelpha: quarto, duo ex Leà: quinto, duo ex Rachel, prout natura ordo eos protulit. At siquis locum ipsum Genes. XLVI. consulere voluerit, inveniet primo loco susceptos ex Lea silios sex, & Dinam filiam; secundo ex Zelpha duos; tertio ex Rachel duos; quarto ex Balà duos; quinto ex nullà nullos; neque eo ordine omnes Jacobi filios ibi esse recensitos, quo natura eos in lucem protulit. Quod manifestius etiam in alia eorundem recensione, I. Chronic. II. 1, 2. observarl poterit. Addit deinde Scaliger, Scripturam alibi non solum primogenitum primo loco ponere, ut in I. Chronic. VI. Rubenem; (licet jus primogeniti ille amisisset) sed etiam quis sit primus, quis secundus, quis tertius, designare. (I Sam. III. 2, 3, 15, I Chron. VI. 28. & VIII. 1, 2, 3, 30, 39. & XXIII. 19, 20.) quod etiam contra ipsum facere (in Commentar. ad Genes, cap. XI.) recte notavit. D. Pareus. quid enim alicubi disertà designatione opus suisset, siquidem ubique naturalis ordo servatus fuisset. Dignitatis, vero ratione, non Isaacum solum Ismaeli, (Genes. XXV. 9.) sed etiam Jacobum Esavo, (Genes. XXVIII. 5. Josu. XXIV. 4.) Ephraimum Manassæ (Gen. XLVIII. 20.) atque ob principatus prærogativam, Judam reliquis fratribus, (I. Chronic. II. 3. cum. V. 2.) & Mosem Aaroni fratri seniori (Exod. VII. 7.) præpositum suisse invenimus.

Controvers. de Sacram Matrimon. cap. 28.

Porro ex tribus Tharæ filiis, natu fuisse maximum, non Abrahamum (licet ob dignitatem primo loco is ponatur)non inde so-Bellarmin. lum à * Cardinale Bellarmino confirmatur, quia obiit ante cæteros, & quia fratrum alter Nachor, filiam ejus Melcham accepit in uxorem; sed etiam quia alteram Haranis filiam Jescam, ipse Abraham uxorem duxit. Ita enim in Genes. XI. 28, 29. legimus. Et mortuus est Haran in conspectu Thare patris sui. in solo natali suo, Ure Chaldeorum. Et duxerunt Abram & Nachor uxores: nomen uxoris Abram Sarai; & nomen, uxoris Nachoris, Melcha filia Haranis patris Melcha, & patris Jescha. Quo loco, (inquit Bellarminus,) per Jescham non potest intelligi nisi Sarai; (que, teste fosepho in Hieronymo) binominis erat. Neque enim ullo modo credibile, Scripturam prodere voluisse patrem Melcha & non patrem Sarai, persona longe dignioris: & deinde quorsum mentio fieret Jescha, si diversa esset à Sarai? Et hæc certe

Chronologia sacra.

certe non Josephi tantum. (lib. 1. Antiquit. cap. 7. 68.) sed'etiam omnium veterum Hebrxorum communis est sententia: à B. Augustino quoque (lib. 16. de Civitate Dei. cap. 12. 19.) & majore Christianorum pârte receptâ. Unde argumentum hoc nectit Nicolaus Lyranus in Gen. XI. Secundum Hebraos & omnes alios expositores, Sara Uxor Abram, fuit filia Aran. De ipsa vero scribitur infra (Genes. XVII. 17.) Putesne Centenario nascetur filius, & Sara nonagenaria pariet? Ex quo patet, quod Sara erat junior Abram decem annis tantum. Si igitur Aran fuit jnnior ipso Abram, sequitur, quod non babebat decem annos quando genuit Saram, imo nec octo; quia inter nativitatem Abre & Aran fuerunt plus quam duo anni. Quod ipsim etiam concedunt Hebræi, in Sanbedrin cap. 8. & Seder Olam Rabba: cap.2. in quo ita legimus. שהיא שרה האדיל הרוי שנים ובשא אשה הרו ח' שנה אחת ללום שכה אחת ליםבה ליםבה ליםבה etatem Haran excrevisset, accepit uxorem: que peperit ei annorum octo existenti, uno anno Lotum, altero anno Jescham, que & Sarah est. Neque ut hoc fieret, absurdum este, inter Christianos * Genebrardus quoque somniavit. Verum sapientior Cardinalis, nova expositione verborum illorum Genes. XI. 26. (Vixit Thare Septuaginta annis, & genuit Abram, Nacher & Aran difficultatem totam solvi posse. Ex quo loco ille colligit an.70. Thara, jam natos fuisse tres illos filios. Non enim, (ait ille) Scriptura significat, eodem anno omnes tres genitos fuisse; sed illo anno jam babere capisse ipsum Thara tres filios: unum videlicet illo anno genitum, & alios antea. Illo autem anno natus est Ahraham. Scriptura enim in Genesi, semper indicat tempus nativitatis eorum, quorum texit genealogiam, ut sciamus etatem totius Mundi; aliis pratermisses, qui ad istam Chronologiam non pertinent. Ita videmus Scripturam. Genes. IV. prodidisse, quoto anno etatis Ada natus sit Seth, per quem texitur Chronologia; non autem quoto anno ejusdem Ada natus sit Abel vel Cain. Et Gens. V. dicitur Noe, cum quingentorum esset annorum, genuisse Sem, Cham & Faphet; ubi notatur præcise annus quo natus est Sem, quia per illum deducitur Chronologia: & in reliquis idem observare licet. Cum ergo solus Abraham ex filiis Thare sit is. cujus explicatur genealogia, & per quem texitur Chronologia: necesse est dicere, illo anno ipsum natum esse, alios autem antea.

* Genebrard. Chronograp. in fin. ætat.2.

3

Atqui

Facob. Ußerii

Atqui ut concessum Bellarminus hic sumit, quod à nobis pernegatur: per annos ætatis vel Abrahami, vel Semi, annorum totius Mundi seriem scripturam texere voluisse. Ut enim in omnibus illis locis in quibus unius cu jusque Patriarchæ ortus singulariter & distincte est memoratus, fieri hoc libenter concedimus; ita ubi tres timul mixtim & confuse nominantur, aliter longe rem se habere dicimus; & abrumpi ibi per annos alicujus illorum Patrum, ætatis Mundi continuationem, atque à nova epocha deinceps eam deduci afferimus, à Diluvio videlicet, ubi Sem, Cham, & Japhet; (Genes. V. 32. cum XI. 10.) ab initio vero peregrinationis Hebræorum, sive Abrahami ex Charane in Chanangam profectione cum obitu Tharæ patris conjuncta. ubi Abram, Nachor, & Haran simul enumerati reperiuntur. (Gen. XI. 26. cum XVI. 3.) Ex collatione vero prioris illius ternarii, ex Geneseos. V. à Bellarmino hic producti; nova hæc ipsius expositio commentitia esse deprehenditur. Ut enim in Geneseos. ut rarum quid & maxime observandum nobis proponitur, quod antel annum quingentesimum Noe liberos gignere non cœpisset; cum cæteri omnes in eodem capitulo, inter annum. 65. &. 187. genuisse memorentur: ita & in XI. cum reliqui omues post Diluvium nati, inter annum. 29, &. 35. genuisse legantur; quod Thare ante septuagesimum vitæ suæ annum liberis operam dare non coepisset, ut res notatu non inindigna, similiter nobis exhiberetur, par & eadem requirebat ratio. Et quum eodem uterque locus explicandus sit modo, iu priore exponendo deceptum Bellarminum esse apparet, ibi notari præcise annum, quo natus est Sem, existimantem. Quum enim 502. esset annornm Noe, susceptum ab eo suisse Semum, in fine capitis IV. supra à nobis est ostensum: ideoque verum non esse, eum quum 500. præcise esset annorum, jam habere cœpisse tres natos, Sem, Cham, Japhet. de quo etiam iterum Nicholaum Lyranum audire liceat, in Genes. V. 32. ita scribentem. Dicunt Hebrai quod Sem non fuit primogenitus Noe. quod probant, quia bic dicitur quod quingentesimo anno vite sue capit generare: & sic primogenitus ejus erat centum annorum tempore Diluvii; quia tunc fuit Noe sexcentorum annorum? Sem vero non habuit centum annos usque post Diluvium per duos annos; ut dicitur infra, XI. capite.

At

Chronologia sacra.

119

At si anno. 70. Tharæ natum Abrahamum suisse non admitteremus; incertum futurum summi Patriarchæ annum natalitium, objectant alii. Quinquies vero exprimit Moses diversos annos etatis Abrabe; scilicet 75. 86.99. 100. 6. 175. Cur igitur annum, quo natus est, reticeret ? imo quorsum attinebat, majores istos etatis Abrahæ annos nominatim exprimere; si primus Abrabæ, unde pendebat reliquorum numeratio, ignoraretur? (i nquit Abrahamus Bucholcerus.) Verum nos primum annum Abrahami ignorari nullo modo concedimus. Subducto enim ab intrgræ vitæ Tharæ annis. 205. numero annorum. 75. quos Abrahamum egisse Scriptura confirmat quum cœptæ in Chananzam profectionis, impedimento per mortem patris penitus sublato, Charane est egressus : inter nativitatem Tharæ & filii ejus Abrahami. 130. annorum spatium intercissesse intelligitur. Neque officiunt que contra hoca Bucholcero postea obiecta else videmus. I. Abraham ipsum miraculi loco duxisse, si ex se centenario, & Sara nonagenaria nascatur filius Isaac. (Gen. XVII. 17.) II. Ne quidem annum, 130. Thare certo assignari posse nativitati Abrabæ: obstante eo, quod migrare potuisset Abraham annis aliquot à morte Thare decursis. Sed ad posterius hoc, in capitis hujus initio, contra Pererium; ad prius illud, in V. capitulo, contra Morinum, jam respondimus. Ut concludere tandem liceat; Abrahamum statim post mortem patris, ex Charane in Chananzam primum esse profectum: à quâ profectione, & peregrinatio Hebræorum in terra non sua, & cum eâ Mundi Ætas tertia (de qua deinceps acturi sumus) suum capit exordium,

facob. Userii.

CAP. VIII.

Peregrination's Hebreorum annos, 430. (qui tertie Ætatus Mundi spatium contituunt) à prima Abrahami ex Charane in Chananeam prosectione, non à Jacobi & filiorum in terram Ægypti descensu, arcescendos esse ostenditur.

*Petav, Doct. Temp. lib. 9. cap. 24. Infirmaturus, de præciso tempore, & initii, & exitus tertiæ hu jus periodi, sive Ætatis Mundi, quæstionem moveri posse existimat. Nam si quis, (*inquit,) pertinacius obsistere voluerit, urgeri potest, non constare, utrum anni illi CCCCXXX. post quos legem datam esse Paulus testatur, (Galat. III. 17.) præcise sic accipiendi sint; ut annus Abrahami LXXVI sit illorum primus, an LXXVII. ita ut exeunte LXXVI, promissa sit Abraamo soboles. Tum utrum subinde. CCCCXXX annis expletis, & in ipso CCCCXXXII. lex in monte lata sit, an post unum alterumve annum ab illis expletis, an labente CCCCXXX. Pro hac enim varietate putandi, uno, aut duobus, aut tribus, aut eo amplius minusve, si Mosen rotundum numerum expressisse quis dicat, minuenda vel augenda erit annorum summa.

Atqui de utroque horum Moses nos certos reddidit. De initio quidem: Abramum docens, accepta promissione de semine, in quo benidicendæ essent omnes tribus terræ, (ad quam respexerit B. Paulus (Gal. III. 14. 16. 17.) ex Charane egressum fuisse, quum LXXV, esset annorum, & in terram Chananzam pervenisse (Genes. XII. 1. 5.) posteaque ingressum eum esse ad Hagaram ancillam, exacto decennio, ex quo in terra Chananza ille habitaverat; quæ filium Ismaelem ipsi pepererit, quum effet ille annorum LXXXVI. (Gen. XVI. 3, 16.) Ex quibus inter se collatis, luce clarius est, ab ineunte anno Abrahami LXXVI. & ipsius peregrinationis, & promissionis benedicti seminis epocham, à nobis, (cum Eusebio,) esse deducendam. De exitu, non minus claram explicationem, per verba illa Exodi. XII. 41. idem nobis exhibet. Et factum est post FINEM quadringentorum triginta annorum, ut eodem ipso die egrederentur omnes exercitus Domini de terra Ægypti. Et quum mense ab inde tertio Legem in monte Sinai datam suisse, ex Exod. XII. 1.16. constet: legislationem illam ad annum CC CCXXXI. labentem esse referendum in dubio non relinquitur; adeoque totius tertiæ hujus Periodi spatium. CCCCXXX. præcise annorum esse statuendum.

Sed hic imprimis locus ille primarius, Exod. XII. 40. paulo

diligentius à nobis est expendendus.

ישבו במצרים peregrinatio autem filiorum Israel, qui commorati sunt in Ægypto, fuit quadringentorum triginta annorum. Ad quorum verborum rectam intelligentiam

notandum eft,

Primo vocem Hebræam JUID uti Chaldaicam hic ei respondentem and ut generatim quamvis habitationem, jta ad externos & advenas relatam, peregrinationem non migrationem è quemadmodum ex ejusdem originis patria denotare: in utraque lingua vocabulis apparet. Ita apud Hebræos passim, IUIN non incolam modo, sed etiam inquilinum & peregrinum defignat. Unde Abraham Genes. XXIII. 4. se in terra Chananza בר־וחושב fuisse dicit: quod in Græca interpretatione náesixos x, mapenisnuo, in vulgata latina, advena & peregrinus, est reditum. Similiter apud Chaldeos; Gen. XXI.34. pro ויגר o peregrinatus est, in Chaldeo אוודו habetur: & cap. XXVIII. 4. ארץ סגריך terram peregrinationis tue, Caldæus Paraphrastes אותבותך ית ארעא reddidit. In Græca denique interpretatione, hoc ipso de quo jam agimus loco, ubi Romanus codex legit, 'H netoinnois Tov you locand we natounouv , Habitatio autem filiorum Ifrael qua habitaverunt ; alii cum vetustissimo nostro Alexandrino habent. 'H 3 maesinnois ชีย์ บุลัง โดยสหิ ใน สลงผมกอนง, Peregrinatio autem filiorum Ifrael qua peregrinati sunt.

Secundo; Cananæam terram peregrinationis ut Abraham, Isaaci & Jacobi; [Exod.VI.4. cum Genes. XXVIII.4. XXXVI.7. XXXVII.1.] ita & Israelitarum ab eis descendentium suisse habitam; propter arctissimum videlicet illud quod inter majores & posteros necessitudinis intercedit vinculum. Et tribus certe illis Patriarchis terram hanc peregrinationis ipsorum hæreditario possidendam eis se daturum deus promisserat: [Psal. CV. 11.] quod in posteris tamen eorum completum tantum

fuisse

fuisse novimus. Ut posteriorum possessio patribus; ita & patran peregrination hic tribuitur posteris, eadem plane ratione, qui horum iplorum posterorum posteri transitum maris rubri & sordanis sibi cum patribus communem faciunt, in Psalmo LXVI. 6. convertit mare in aridam; per flumen transiverunt pede: illic let ati sumus in eo. Ita, quum in Bethele cum Jacobo locutus est Angelus, in eo etiam cum posteris e jus locutus fuisse dicitur. Hose. XII. 4. Betbel invenit eum, & ibi locutus est nobiscun, & à patribus ad filios illa traducta est criminatio; Amos. V. 25. A&. VII. 42. Namquid hostias & sacrificium obtulistis mibi in deserto quadraginta annis domus Israel? In solenni illa denique Confessionis forma, quam Deus primitias sibi in sesto Pentecostes offerentibus præscripsit, posteris ea omnia vide nus attributa, que patribus ipsorum in Ægyptiaca hac peregrinatione contigerunt. Syrus periens erat pater meus, qui descendit in Ægyptum bominibus paucis out peregrinaretur illic; evasi autem illic in gentem magnam, robustam, & amplam. Quumque malo nos afficientes Agyptii, & affligentes nos, imponerent nobis servitutem duram; inclamavimus Dom. Deum majorum nostrorum: exaudien [93 Dominus vocem nostram, respexit afflictionem nostram, molestiamque nostram, & oppressionem nostram. Nam educens dominus nos ex Ægypto manu forti, & brachie extento & terrore magno, signis etiam & prodigiis; introduxit nos in locum bunc, dedit que nobis terram banc, affluentem lacte & melle. (Deuterom. XXVI. 5. 9.) Quibus addantur & illa ad filios Israelis, Dei verba, Judic. X. 11, 12. An non ex Ægyptiis, & ex Amorais, & ex Amonitis, & ex Philistain, Sidoniis quoque & Amalakitis, & Moabitis opprimentibus vos; quum clamaretis ad me, tum servavi vos è manu eorum? & Samuelis, in I. Sam. XII. 11. Mist Dominus 7erubbaalem, & Bedanem, & Jephtham, & Samuelem; eripuitque vos è manu hostium vestrorum circumquaque, ita ut habitaretis lecure, ubi maniseste & ipsi, & patres eorum simul comprehenduntur, ut in præsente loco Exod. XII. 40. In quo si filiorum Israelis nominatione, patres hic lexcluderentur: nec ipse quidem Israel in horum peregrinantium numero fuisset compréhensus; quem tamen hujus in Ægyptum profectionis principem fuisset nemo dubitat. Tertio, cum Hebræi casibus careant pronomen TWN ambiguæ

hic

Chronologia sacra:

hic esse relationis. Unde & in ipsa editione vulgata Latina, Biblia polyglotta Antwerpiana Regia, & Jayana Parisiensia hic legunt, Habitatio autem filiorum Israel, QUI manserunt in Ægypto, fuit. 430. annorum: ubi alia e justdem editionis exemplaria habent; Habitatio filiorum Israel, QUA manserunt in Ægypto. Que posterior relativi pronominis acceptio, xeovo papiar determinans, mansioni Israelitarum in Agypto, ipsorum.430, annorum moram assignat; quæ tota parte dimidia brevior suisse ostendetur. Quod incommodum prior illa explicatio (quam ut aptiorem textus originalis interpretationem, non ut veriorem vulgatæ editionis Latinæ lectionem proponimus) secum non adfert; mesowa o y papia v tantum nobis exhibens sive descriptionem eorum quorum universa magoinnois sive peregrinatio, ab anno. 76. patris Abrahami cœpta, inde ad egrefsum ex Ægygto usque. 430. annorum spatio est continuata.

Eam autem Israelitarum descriptionem ab Ægypti tantum incolatu petendam, Moses censuit : quod illa patrum in Chananæa peregrinatio & paucorum hominum extiterit, & interrupta fuerit aliquoties, & minus in oculos hominum incurrerit; cum essent ipsi numero modici, pauci simi & inquilini in ea, & pertransirent de gente in gentem, & de regno ad populum alterum; Pf.CV.12.13.] hæc vero filiorum, in Ægypto ingentem hominum multitudiné complexa, stabilis fuerit & apud omnes gentes celebratissima. Nam habitatio Hebræorum in Ægypto, tribus rebus fuit valde insignita & nobilitata: ut à * Pererio hic est * Perer. in annotatum. Primum enim Joseph eo tempore summo cum im- Exod. cap. perio universam Ægyptum per octoginta annos gubernavit, & eo tempore magna in prosperitate fuerunt Hebræi. Deinde, post mortem Josephi, perinsignis & admiranda suit multiplicatio Hebræorum, licet laboriosissima servitute afflictarentur ab Ægyptiis. Denique, liberationem eorum, atque exitum ex Ægypto, tot & tanta tunc facta prodigia, valde memorabilem & admirabilem rediderunt.

Thomas Stapletonus in Antidotis suis Apostolicis, ad Att. VII. 6. quiritatur, omnes horum temporum hæreticos, Rabbinorum potius calculo quam aperta Scriptura subscribere, circa annorum numerum quibus filii Israel in Ægypto versabantur; quos per totos. 430, annos ibi versatos suisse, ille asserit.

12. disput. 19. num. 116.

Iacob. Userii

In cu jus sententiæ rejectione, cum omnibus horum temporum (quos illi appellure libuit) Hereticis, omnes propemodum omnium temporum scriptores Catholicos consentire convenisset: si vel veritatis inquisitioni ipse studuisset, vel Lyranum saltem sun, in præsentem Exodi locum sic scribentem, consaluisset. Manifeitum et, non mansisse in Egypto Hebraos quadringentis triginta annis. Sed iste numerus annorum incepit, secuntum Doffores CATHOLICOS, ab eo tempore, quo Abram ex Mesopotamia primum venit in terram Chanaan; in qua ipse & filii ejus babitaverunt tanjuam peregrini usque ad descensum in Ægyptum. Sed Stapletonus Genebrardum magistrum hic sequi maluit: quem absque ullo vel magistro vel suffragatore, opinionem initio evulgare fuisse ausum, ipsummet hisce verbis profitenté potuisset animadvertere. * Cum ista in primis editionibus annotabam, carebam quidem Latino, aut Græco Inffragatore: at postea reperi Augustinum Eugubinum in cap. 12. Exodi, in ea versari sententia. Quam tamen tum aliorum veterum, (ex Augustini quæstione. 47. in Exodun; tum antiquissimi Theophili Antiocheni, iu libro 3. ad Antolycum, & Clementis etiam Alexandrini (ut videtur) in libro. 1. Stromatum) fuisse sententiam comperimus.

* Genebrard Chrongraph. * ub. 1.

Verum ab Abrahami in Chananzam & non à Jacobi in Ægyptum migratione, 430. annorum exordium esse capi-

endum oftendunt argumenta: quorum

Primum, (non ab Hebræis solum, in Seder Olam Rabba cap. 3. & in commentariis ad Genes. XV. & Exod. XII. sed etiam a nostris, Augustino quæst. 47. in Exod. Sedulio in Galat. III. Bedå in libro de 6. ætatib. Mundi, & aliis Productum) est hujusmodi. Kohath sive Caath, silius Levi, cum avo suo Jacobo descendit in Ægyptum. (Genes. XLVI. 11.) Hujus vitæ anni suerunt, 133. silii vero ejus Amrami, anni. 137. (Exod. VI. 18, 20.) Filius Amrami Moses. 80. suit annorum, quum liberandi essent Israelitæ à servitute Ægyptiacâ. (Exod. VII. 7) Hi omnes anni simul juncti, 350. tantum summam consiciunt. ex qua detrahendi etiam anni sunt, tum quos Caath post natum Amramum, tum quos Amramus egit post natum Mosem; simul cum iis etiam quos ante descensum in Ægyptum exegit ipse Caath; ne iidem anni bis numerentur. Ex quibus manifeste

manisesse colligitur, commorationem Israelitarum in Agypto * Dun. de peannorum 430. esse non potuisse. Duo quidem contra opponit regrinat. filior. Genebrardus: sed quæ Thaddæo * Duno sectatori suo adeo non Ifrael in A_ sactisfecerunt, ut agnoverit restare hic difficultatem longe max-gypto, grad. 34. imam & forte insuperabilem. Oppositiones tamen illas, quales sunt, pon tacebimus; sed Benedicti Pererii responsionibus co-

mitatas, hic subjiciemus.

Ait primo, cum dicitur, annos vitæ Amram suisse, 137. non esse intelligendum loc de omnibus annis totius vitæ ejus; sed de annis vitæ, quam agebat * cum amisit patrem, * Perer. in aut cum genuit filios. " At quis ron videt, (inquit Exod. cap. 12. Pererius) islud interpretamentum violentum ese & con- diff. 19. num. trarium consuetudini lequendi Scripturæ? Cum enim ea " recenset annos vitæ alicujus simpliciter & rracise, ut fecit in " commemorando annos vitæ Coath & Amram, haud dubie c'loquitur de totius vitæ annis: cujus rei tot sunt exempla "in facris libris, & ita pass m obvia, ut legenti eas perspicul m « & indubitatum suturum sit quod dixi. Sic Pererius. Duo vero * Torniellus hic opinit : primo, non esse sufficientem ejus *

responsionem. ann. Mundi.

Ait secundo Genebrardus, inter Caath & Amram, & inter 3329. num. Amram & Mosem, intervenisse alias personas prætermissas in 12. libro Exodi: sicut Matthæus, in describendo genealogiam Salvatoris, dicens quod Joram genuit Oziam, intermisit tres reges intermedios, Cchoziam, & Joas, & Amasiam. Sed id profecto gratis ab co esse dictum, recte respondet Percrius. ce Nulla enim (inquit) ratione oftendi potest, fuisse intermedios " aliquos homines inter Caath & Amram, vel inter Amram « & Mosem. Ubicumque enim Scriptura istam progeniem "Levi recenset, semper facit ipsom Amram proxime succedere "ipsi Caath, & Mosem & Aaron ipsi Amram. Tres autem "illos reges prætermissos suisse à Matthæo, propterea vere dicitur, quia liquido id constat ex libris Regum, & ex libris "Paralypomenon; in quibus libris regum illorum scripta est "historia, Ita Pererius. Et vero (ut de Josepho, in libro 2. Antiq. c. 5. Mosem ab Abrahamo septimum numerante nihil dicamus) ipsum Mosem, aut quis avus suisset ignorare potuisse, aut si sciret in Genealogia sua præterire nomen ejus voluisse,

Chronologia sacra:

quis animum ut credat poterit inducere? Quos scopulos Abrahamus Frisius, Jacobus Auzolæus, & Nicolaus Abramus ut devitarent, Cahathum in Ægypto suisse naturi, dicere maluerunt; in eorum decedendo sententiam qui contra expressa Mosss verba contendunt, non omnes qui Genes. XLVI. recensentur, jam natos suisse, cum Iacob in Ægyptum descenderet; de qua in capit.X.

pluribus à nobis erit agendum.

Secundun argumentum à generatione Jochebedæ matris Mosis deducitur, quæ ipsius Patriarchæ Levi suit silia. Unde in Exod. VI. 2. Amram uxorem accepisse dicitur Jochebedam 1777 amitam suam: R. Solamo Jarchi, Abulenfis, Cajetanus, Pagninus, Stenchus, Lipomanus, Driedo, Oleaster, recte sunt interpretati. Licet enim editio vulgata Latina patruelem, & Graca bujartega ve alenge aure, filiam fratris sui. hic reddat: priorem tamen explicationem preferendam esse. ipsius Mosis verba illa ostendunt, Numer. XXVI. 59. Nomen uxoris Amrami Iochebeda filia Levi, quum ipsam Levi in Ægypto peperit mater illius, hoc enim subaudiendum fæmininum illud verbum indicat, אשר לרה אתח ללוי fimulque evincit, fruftra vim loci hujus eludere * Salianum & Bonfrerium fuisse conatos. dicendo eodem modo Jochebedam dictam fuisse filiam Leviquo * Ephraim & Manasses dicuntur filii Jacob, Christus Dominus filius David, omnes Levitæ filii Levi, & Elizabeth (Luc. I. 17.) una de filiabus Aaron. Porro ex annis. 137. quos vixit Levi, [Exod. VI. 16.] juxta nostras rationes in Ægypto acti sunt, 87. juxta Aliorum.93. circiter. Anni. 93. juncti annis 80. quos tempore exodi agebat Moses, [Exod.VII.7.] efficiunt. 173. qui à 430. subducti. 257. relinquunt : quot saltem annorum, admissa Genebrardi sententia, Jochebedam esse oporteret, quo tempore Mosem peperit; etiamsi ipso, 137. Levi patris anno genitum fuisse poneremus. quum juxta nostram Chronologiam. Jochebeda n annos centum natus gignere potuisset Levi, (atate minor quam Jacobus pater, quum suscepit Benjaminem ;) Jochobeda. 85. annorum, qu'um Mosem peperit.

Tertium argumentum suppeditat ætatis Hesronis consideratio, quem infantem cum Jacobo in Ægyptum suisse deductum in capite. X. ostendemus: ille sexagenarius duxit siliam Machiris silii Manassis, quæ Segubum illi peperit. (1.Chr.

* Salian.ann. Mundi. 2452. num. 3. * Bonfrer. in

Exod. 6. 20.

II. 21.) cu jus filium Jairem, anno. 40. post exodum villas Bashanis, & regione occupavisse ex Mose constat. (Num.XXXII. 41. Deuter. III. 14.) Unde consequitur, ex nostra etiam hypothesi, quæ moram Israelitarum in Ægypto constituit, plures

quam. 404. essent illi adscribendi.

Quartum argumentum ex genealogia seditiosorum, Coræ, Dathanis & Abirami est desumptum: quorum avos cum Jacobo in Ægyptum desendisse, ex Genes. XLVI. 9. 11. Liquet. Ut enim Cahath Levi silius ex Amrano Mosem; ita & ex Izhare nepotem habuit contradistorem illius Corami; similique modo, Rubenis silius Pallu ex Eliabo nepotes suscepit Coræ satilites, Dathanem & Abiramum [Numer. XVI. 1. & XXVI. 8. 9.) Quæ unius tantum progenei, inter descendentes in Ægyptum, & à terrâ in deserto absorptos, interpositio, manifestum sacit moræ in Ægypto annos. 430, tribuni omnino non

posse.

Quintum, argumentum à paraphrassica verborum Moss explicatione est petitum, quæ in Græcis Bibliis, Exod. XII.40. Ita sese habet. H 3 magoinnois of you 'Ispana, lu' mapoinnouv de yë Alyumte, n de yë Xavade, auter n de matéres autars. ETH TETERNÓGIA MICHAOVTA. Peregrinatio filiorum Israel, qua peregrinati sunt in terra Ægypti, & in terra Chanaan, ipsi & patres corum, an. CCCCXXX. ubi illud, aurdi no oi mariges aurav, ipsi & patres eorum, in Romano & LXX.codice, (librarii vitio,) desideratur: quod tamen in Alexandrino nostro (non minoris antiquitatis exemplare) ut & in editione Complutensi & Aldina, atque aliis omnibus (ex Romana non expressis) eodem hic modo legitur, quo ab Eusebio in Chronico, Quinto Julio Hilarione in libello de Mundi duratione, Augustino quast. 47. in Exodum, Sedulio in Galat. 3. & veterum aliis habetur etiam citatum. Sed & ipsis Apostolorum temporibus Dosithius, alia Petateuchi loca quamplurima, sic & prasens hoc ex Græcâ editione similiter interpolatum Samaritis suis tradidit ומושב בני ישראל ואבות אשר ישט בארץ כוען ובארץ מצרים שלשים שגה וארבע מאות שנה autem filiorum Israel & patrum corum, qua commorati sunt in terra Chanaan & in terra Ægypti, fuit quadringentorum & triginta annorum.

* Ibid. cap.7.

Ex his liquet, quantum * Nicolaus Abramus operam hic luserit, dum ex illa unius Romani codicis, ab aliis discrepantia conjecturam propemodum certam duci posse existimat, non modo οὐτὸι κ) δι πατέρες σύτῶν (quod solum, properantis librarii Virio, à Romano exemplari aberat) sed etiam, ig on yi Xaraar aliud esse nibil quam glossema, quod initio margini adscriptum, lapsu temporis in contextum irrepserit; aut certe plagulam quamdam ex translationibus assutam. quod posterius, non minus inani opera, ex Hieronymi in librum Paralypomenon præfatione adstrucre ille nititur: in qua, Origines dicitur in editione LXX. interpretum Theodotionis editionem miscuisse, asteriscis videlicet designans que minus fuerant, virgulis que ex superfluo videbantur apposita; indeque, in Ecclesiis legi quod LXX, nescierunt. quum ea, que ex Theodotione sub asteriscis ab Origine suerunt addita, in Hebræo textu reperta fuisse constet: ideoque ad illa, 2) de ya Xavaze, autor 2) or mariges autor, ut in LXX. non in Hebræo extantia, obelum five virgulam ab eo fuisse appositam, dubitare non liceat. Neque quicquam nos lædit, quod ab eodem Abramo adjicitur; illos ipsos, qui LXX. seniorum authoritem plenis buccis bic opponunt. antequam ad duodecimum Exodi caput pervenirent, jam vicies & Gracorum interpretum authoritate discessisse. Non enim si Græci interpretes, (quicunque illi fuerint,) quum textui originali aperte contradicunt, deserendi sunt; idcirco in Exodi. XII. audiendi non sunt, ubi eandem fere Mosis sententiam paraphrati sua exhibent, quam cæteri Hebræi (qui eorum interpretationem à textu originali dissidentem nihili faciunt) funt amplexi.

Sextum argumentum ab insigni illo testimonio B. Pauli, Galat. III, 17. est desumptum Têto se leva, siabinlus negnenupucirlus vitò te see els Xeisdr, ò meta etn tetransona negnenupucirlus vitò te see els Xeisdr, ò meta etn tetransona negnenuitam. Hoc autem dico Paccionem à Deo prius sancitam. respicientem in Christum, que post quadringentos & triginta annos extitit, irritam non facit, ut evanidam reddat illam promissionem. ubi à promissione sacta Abrahamo, de benedicendis in ipso omnibus tribubus terre, [Gen. XII. 3. cum Galat. III. 8, 14.] usque ad legem, datam post egressionem Israelitarum ex Ægypusque ad legem et est est expensionem ex Egypusque et est est expensionem ex Egypusque et expensionem ex Egypusque et est expensionem ex Egypusque et expensionem ex Egypusque ex expensionem ex Egypu

to mense terrio, [Exod. XIX.1,16.] annos. 430. Apostolus dinumerat. Unde ad anni Abrahami LXXVI. exordium, annotat Eusebius in Chronico. Primus annus repromissionis Dei ad Abraham: à quo, usque ad Moysen, & egressium gentis Hebraorum ex Ægypto, supputantur anni CCCCXXX. quorum meminit Paulus. Et cum eo Augustiuus lib. 19. de Civit. Dei. c. 24. Computantur ab anno septuagesimo & quinto Abrahæ quando ad eum facta est prima promissio, usque ad exitum Israel ex Ægypto, 430. anni; quorum Apostolus meminit, & quest. 47. in Exod. Ex illa vocatione qua vocatus est Abraha & credidit Deo, post 430. an. facia legem dicit Apostolus; non ex eo tempore, quo Jacob intravit in Agyptum.

Atqui, si Genebr. hic audire volumus, nos in Pauli verbis illud [post] non refertur ad promissionem Abraha, sed ad legem qua data est post. 430. annos quam Hebrai venerant in Agyptum, quasi dicat Paulus: Lex que post. 430. annos facta legitur, Exodi capite. 12. Testamentum Dei, prius Abrahæ factum, non potest irritum facere. Cui bene respondet, *Pererius, robur argumen- * Perer. ut tationis Paulinæ pendere à tempore promissionis Abrahæ, non supr.num. 114. autem à tempore habitationis Hebræorum in Ægypto, cujus nempe nec ullam ibi significationem facit Paulus; nec ea juvat consilium & propositum Pauli. Sic enim illum argumentari. Deus Abraha promisit fore, ut in semine ejus, hoc est, in Christo benedicerentur omnes gentes; que promisso facta est. 430. annis priusquam daretur lex; nec lex tanto post data infirmare atque irritam facere potuit promissionem illam Dei. Ergo benedictio. & salus omnium gentium, non à lege sed à Christo speranda & petenda est. Vide & Torniellum, ad an Mundi. 2329. nun. 15.

At nihil prohibere hic objectat. * Nicolaus Abramus, ut Paulum dicamus Argumentari ad hominem, ut loquuntur, & scribentem ad Galatas, non ex sua, sed ex eorum sententia, & ex LXX. Seniorum codicibus, prout usu publico viritim terebantur, bunc annorum numerum protulisse. Sed si revera credidit Nicol. glossema illud, de quo dixerat, Apostolorum tempore in editione 70. Sen. fuisse receptum: qua rationis specie suspicari potuit, ex Theodotionis interpretatione illud abOrigine ipsorum editioni fuisse assutum, quum eorum utrumq; post Apostoloru tempora vixisse nemo nesciat. Et si Paulus credidisset cum Nicolao inter Promissionem & legem. 645. annorum spatium intercessisse; nulla secundum hominem argumentandi ratio requirebat, ut minorem

* Abram. ut Supr.cap. 15.

Iacob. Userii

ille numerum exprimeret : quum vi argumenti ipfius nihil decederet, si multis annis ante legem promulgatam, Abrahamo

promissionem fuisse factam, indefinite pronunciasset,

Itaque huic refugio non satis confiss Jesuita, ad alterum hoc * Ibid. c. 16, recurrendum sibi putavit * Non ait Apostolus annis. 430. post promissiones dictas Abrahamo, latam esse legem, sed post testamentum confirmatum à Deo. Confirmari porro dicitur, non cum primis veluti lineis informatur, promittitur, aut etiam primo conditur; sed cum informatum & conditum antea fuerat, iterata testatoris voluntate renovatur. Postremam vero testamenti confirmationem, quæ, priusquam Deus Mosi loqueretur, narratur facta Patriarchis, eam promissionem suisse affirmat, quæ Jacobo in Ægyptum profecturo, Gen. XLVI. 4. hisce verbis facta fuisse legitur. Ego descendam tecum, & inde adducam te buc revertentem. Quum, fimul cum illa quæ immediate præcesserat, In gentem magnam ponam te. Ibi Regnerus Barelius, vel quiconque fuit author Problematum Harmoniæ Chronologicæ in Genesim, Dissertatione 4. num. 21. & 25. affirmat esse omnium Promissionum tribus Patriarchis factarum complementum: & quicquid priores omnes sigillatim, id banc simul uno complexu conjunctim comprehendisse. Cui aliud nihil opponere hic fuerit opus, quam quod ab ipso Nicolao Abramo postea habetur objectum * 1bid. c. 26. * Loquitur enim Apostolus (ut ille bene observat) non de qualibet promissione, sed de promissione que in omnes gentes redundarit: ut in Gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu; ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem. [Gal.III. 14.] quum in pollicitationibus Jacobo in Ægyptum cum tota familia migranti factis, ne verbum quidem appareat, quod secundum litteram videri possit ad vocationem & benedictionem omnium gentium pertinere.

* Petav. de Supr. cap. 16.

Recte igitur omnino statuit Dionysius Petavius; * Paulum manifeste de primà illà examina loqui, que anno Abraami doctrin. temp. LXXV. facta est: que & apud Patres, & Chronologos celeberrima lib.9. cap.24. est; uti ex Eusebii Chronico liquet, qui ab en sæpius titulum ducit * Abram. ut annorum. Cujus sententia ita hic oppugnat *Nicolaus noster, ut falsa nixus hypothesi, in ipsum Apostolum cudat hanc fabam. quem, argumenti sui vim, in longinquitate temporis inter confirmatum à Deo testamentum legemque, latam intercepti po-

nentem,

nentem, loqui debuisse ait, non de prima illa promissione, sed de postrema & novisima, conditione sive confirmatione testamenti. Alioquin, (inquit) parum solide & sophistice procederet, pessime ratiocinaretur, & ne secundum kominem quidem, id est bumano more loqueretur. Lestamentum enim ab ea testatoria voluntate vim habet, que postrema innotuit, unde & suprema voluntas dicitur: & quidem inter homines, ut notat Apostolus, ad Hebr. IX, 16. testamentum in mortuis confirmatum est. alioquin non valet dum vivit qui tesfatus est. Quasi vero Siabhuns vocabulum, quod à vulgato Latino interprete Test amentum reddi solet, supremam testatoris voluntatem semper denotaret; & non frequentiori usu THE Hebraico responderet, quod LXX. (quorum loquendi genere uti solent Apostoli) Siabhelw, Aquila vero & Symmachus ourbhelw, id est, pactum interpretati sunt. Et in loco quidem ad Habraes, ubi de Christo, sua morte novum seedus nobis sanciente, agitur, restrictior illa vocis significatio locum habet: sed Generalior illa altera in præsenti ad Galatas loco, ubi de Dei Patris promissione agitur, in quo primæ & supremæ voluntatis nullum admitti potest discrimen. Per Siabnilo igitur meonnuemuirle iso ni sei, nihil aliud intellexit Apostolus; quam pactum illud gratuitum quod cum Abrahamo Deus primum init, atque incundo sancivit, ratumque & authenticum: effecit; subsequentibus ejusdem repetitionibus nihil amplioris anthoritatis primævæ promissioni adjielentibus.

Sed objicit rurlum Nicolaus, Apostolum aperte testamenti consirmationem ab illa prima promissione discriminare: Nam si idem est consirmatum testamentum quod promissio, ridicula erit, (inquit ille) inepta, & putide redundans oratio. Quis enim nisi plane balbutiens ita loqueretur? Lex non irritum facit testamentum consirmatum à Deo, ad irritandum testamentum à Deo confirmatum; vel, Lex non evacuat promissionem, ad evacuandam promissionem. Et ista sane Nicolai locutiones, cadem il dem verbis plusquam pricide itérantes, plane mugatorias esse facile concedimus: cum in eo quo utitur Apostolus loquendi modo, posterius membrum prioris explicationem contineat; & simplicem Dei promissionem, pro pactione satis in se Authentica habendam esse, nos edoceat.

m nodny saroli allah Q 2 mpic m

in most

Loca

Iacob. Userii

Loco Exodi, cu jus genuinam explicationem hactenus tutati su nus, affinis est prædictio illa Abrahamoja Deo facta, Gen XV. 13. A &. VII. 6. Scito pranoscens quod peregrinum futurnm sit semen tuum in terra non sua, & subjicient eos servituti & affligent eos qualringentis annis. Ubi per terram non suam Genebrardus Æzyptun intelligit, in qua Abrahami posteros peregrinatos fuisse per annos.430. existimat; rotunda.400.annorum summa, (fractis numeris prætermiss,) hic expressos. Sensit idem & Stapletonus: de quo, in commentariis ad dictum Actorum locum, Johannes Lorinus: Gravius ballucinatur quam cæteri Stapletonus, in Antidotis ad bunc locum Actium, volens totos quadringentos annos consumptos esse in Ægyptiaca habitatione, atque etiam afflictione. Non fuit opus valentibus antidoto, aut si quo modo bac in re male Hæretici valerent, non laborarent morbo bæresis: cum citra Fidei periculum bujusmodi res varie à Catholicis discutiantur. * Alphonsus Cumiranus (ab eodem Lorino ibidem produ-Etus) adhuc ineptius, annos quidem. 430. à promissione Abrahamo facta accepit, 400. vero ab ingressu Jacobi in Ægyptum; quem tamen. 115. annis ipsa morte Abrahami posteriorem fuisse constat. Author Problematum Harmoniæ Chronologicæ, in Dissertatione illa 4. num. 3. Israelitarum comorationi in terra Ægypti annos. 430. cum Genebrardo & Stapletono tribuens, 400. durissima servitutis & afflictionis eorum annos à morte Levi, (Ex.VI. 16.) inchoat, & ad tempus quo deletis septem Gentibus plenarie terram Chananis hæreditate illi possiderunt, extendit.

non suam tum Chananzam tum Ægyptum hic designari asserit; & 400. hosce annos à primis Isaaci annis incipit, in quo benedictum Abrahami semen vocari cœptum est. (Genes. XXI. 12. Rom, IX. 7. Hebr. XI. 20.) ita ut intravillud spatium totius etiam peregrinationis, non servitutis tantum & assistionis (quæ in extremis illius annis contigit) tempus complectatur. In his enim verbis, ut tum ab assistum à Pererio establervatum tria "* continentur, quorum unum est, peregrinatio seminis Abrahæ "in terra non sua, alterum servitus, tertium assistio. Tempus "itaque illorum. 400. annorum non competit in quodlibet "illorum trium disjuncte ac separatim, sed in tria illa con- "juncte; quod illa tria eventura essent & complenda intra

6 spatium. 400. annorum. Ergo sensus illorum verborum

Domini

Sed longe major & fanlor Chronologorum pars, per terram

* Perer. in Exod. cap. I. disput. 6. num. 29.

Cumtran.

tom. I. con-

ciliat. 22.

Chronologia sacra.

133~

"Domini ad Abraham, hic est. Semen tuum, priusquam veniat ad possidendum terram Chanaan, tibi & illi premissem, transiget. 400. annos: in quo temporis spacio, & peregrina-biturin terra aliena; & aliquandiu etiam durâ servitute affligetur.

Quod vero hic Abrami semen peregrinaturum suisse dicitur [17 κ7 μ7] in terrâ non sibi, vel suâ, (ut in editione ut supr.cap.12 vulgatâ Latina rectissime est expressum) id de terra non ipsis debita, non promissa, non destinata, accipi dum vult Nicolaus Abramus; ne Chananaa sub ea comprehendi posse putetur, quum simplicissimo ac maxime germano sensu in vulgatâ Graca Moss versione, in terrâ non propria; ở μῦ ἐκὶδία, in novo Test. Αξί. VII. 6. ὁ μῦ ἀλλοτεία in terra aliena, illud habeatur expositum. Ubi in primis observandum recte notavit Eustathius, v. Oeconomen. ὅτι ἐκ είπεν ὁν ᾿Αιγύπτω ἀλλ ὁν μῦ ἀλλοτεία πάρικον εκαι in Αξί. 7. 6. το στέρμα τὰ ᾿Αβραὰμ, quod non dixerit in Ægypto, sed in terra do Caten. Grac, aliena peregrinum erit semen Abraha. ᾿Αλλοτεία ἢ ὑπῶςχε κὰ ἡ in Gen. 15. Χαναναία μᾶ, μῶ παρώκησεν ὁ Ἰσαὰκ σπέρμα τὰ ᾿Αβραάμ. Aliena autem fuit terra Chanaan; quam incolebat Isaac semen Abraha.

At Nicolaus contra hic objicit : cum Deus posteris Abrahami terram Chanaan promisisset, jamque illi, si nondum jus in re, ut loquuntur, saltem jus ad rem suo tempore possidendam baberent; terram Chanaan magis eorum dici potuisse, quam non eorum, verbisque illis Dei ad Jacobum, Genes. XXXI. 3. Revertere in terram patrum tuorum, rem totam consectam putat : conclusione hac inde deducta chronologis insultans. Igitur Dei, Judicio terra Chanaan Abraha & seminis ejus fuit; Chronologorum interpretatione non fuit. Verum mentem suam satis explicavit idem ipseDeus quum patribus illis daturum se dixit terram Chanaanis, terram peregrinationu ipsorum, in quà peregrinabanur [Exod.VI.4.] Quomodo & Isaac filio Jacobo optavit, ut hæreditario jure possideret terram peregrinationum suarum quam Deus dedit Abrahamo. Genes. XXVIII. 4.] Similiterque de Jacobo &Esavo legimus, quum utrumque ob armentorum multitudinem terra peregrinationum ipsorum, capere non posset, Fsavum quidem (sive Edomum) cum tota sua familia in monte Seir habitavisse, quæ regio deinceps terra possessionis Edomæorum fuerit habita; Jacobum vero habitavisse in terra peregrinationis patris sui, in terra Chanaan. [Gen. XXXVI. 7. 8.43.&. XXXVII. 1.] R 3 quæ:

quæ in Chananæorum respectu possessionis & x71000, ita & Tacobi [Gen. XXX. 25.] & religuorum Hebraorum terra fuit, Gen. XL. 15. respectu incolatus & magginissus. Quamobrem & Apostolus in Hebr. XI. 8. scribens Hise xaxquer 'Aspacia υπήκεσεν έξελθαν ας τον τόπον ον ήμελλε λαβαν ας κληρονομίαν. Per fidem vocatus Abraham auscultavit, ut exiret ad locum illum quem accepturus erat in bæreditatem: cum illo tamen jure ad rem suo tempore possidendam, consistere potuisse præsentem peregrinationem in terra aliena, statim ostendit; in versu proxime sequente de eodem subjiciens. nien naponnouv eis zui zui της επαγγελίας ώς άλλοτείαν, ον σκίωσις κατοικήσας μετά 'Ισαάκ κή 'Ιακώς των συγκλυερνόμων έπαγιγελίας της αυτής. Per fidem peregrinatus est in terra promissionis ut aliena, in tabernaculis habitans cum Isaac & Jacob coheredibus ejusdem promissionis. Ut dubitare nemini jam liceat, Isaac, & ejus posteris in Chananza commorantibus, divini illa verba oraculi Abrahamo facti, convenire posse: 871 दिन का निकार कार्य महत्वारंग er yn annorsia, quod semen illius peregrinum futurum esset in terra aliena.

Sed & hoc præterea à Nicholao objicitur. De illa terra loquitur duntaxat Deus, de qua post servitutem egress sunt cum magna substantia. Nos vero ut ex Ægypto, non è Chananza, ita eos fuisse egressos, facile concedimus: ita quod pro confesso hic ab eo sumitur, de illa terra duntaxat loqui Deum, unde illi ita sunt egressi, plane pernegamus. Quod in Cananæam deinde illi tendebant, ex illis oraculi verbis probat. Generatione autem quarta revertentur HUC: concluditque, ut egressum ab ingressu, profectionem a reditu, sic Agyptum (non eorum terram) à Chananea (eorum terra) distingui. At qui status peregrinationis seminis Abrahæ hic prædictus, à statu servitutio & afflictionis distinguendus primum suerat, & prior ad Chaneam æque ac Ægyptum, posterior ad solam Ægypti terram referendus. Licet énim in posteriore hoc statu, egressium ab ingressu, profectionem à reditu, Ægyptum à Chananad, distinguendam esse libenter agnoscamus : nihil tamen id obstat quo minus in priore, seminis peregrinationi in terra non sua Chananzam & Ægyptum conjunctim assignare valeamus.

Ad

Chronologia sacra.

Ad Achjoris denique Ammonitæ verba, de Hebræis in Ægypto per annos. 400. tantopere multiplicatis, quæ ex libri Judithæ * Ibid. 6. 20. cap. V. 9. tam multis ab * eo urgentur, breviter respondemus: in Græco non haberi, & à Chaldaico editore, ex loco Genes. XV. minus attente considerato, suisse adjecta; eodem modo quo à Josepho, libro 2. Antiquit. cap. 5. iidem. 400. annorum spatio vexati suisse dicuntur, quos tamen in proxime insequente capitulo. 215. tantum annorum moram ibi fecisse, idem ipse comperit. Vide apud Torniellum plura, ad annum Mundi. 23 29.

num. 17.

Et hactenus quidem Nicolaus pro Genebrado suo strenuè depugnavit : sed tandem illum * deserens, ad Thaddai Duni * Ibid. c. 24. castra transit, qui. 400. annorum initium non a discensu Jacobi, & 3. sequent. sed à venditione & abductione Josephi in Ægyptum, deducit: regrinat.filier. quo tempore promissionem illam Genes: XXXV. 11,12 uterque, Isr. in Agyp-Jocobo factam fuisse affirmat; & consummatam fuisse promissio- to, grad. 21. nis confirmationem, à Paulo commemoratam existimat. Ego fum Deus omnipotens: Cresce & multiplicare? Gens & catus gentium erit ex te : & reges è lumbis tuis egredientur. Et terram quam dedi Abrahamo & Isaaco, tibi dabo eam: & semini tuo post te dabo terram banc. Verum hanc promissionem ante nativitatem Benjaminis dictam suisse constat: quam ipsam aliquot annis venditione Josephi suisse priorem, in capite. X. postea videbimus. Et si eo quo illi volunt tempore dicta ei suisset; ad locum tamen Apostoli nihil omnino facerent; quæ de promissione, non Jacobo sed Abrahamo editâ, locutum fuisse constat. Tichonius Donatista, in Regula. 5. annorum illorum. 430. exordium à regno (ut ille appellat) sive proregia dignitate Josephi arcessit : cujus annis. 80. exactis, servitutem & asslictionen Israelitarum cœpisse putat, & per. 350. anos duravisse; quos Deus [Gen. XV. 13.] synecdochice. 400. dixerit. Sed quia tam hæc quam Thaddæi Duni opinio, iisdem quibus illa Genebrardi refellitur argumentis; ulteriore utriusque examine Lectorem fatigare noluimus.

Facob. Userii.

CAP. IX.

De duplice Abrahami vocatione, ex Ure Chaldeorum & Charane, & temporis spatio inter utramque interposito. A posteriore incipiendos esse annos. 430. peregrinationis Hebreorum, quum, 75. fuisset ille annorum; non quum aut. 70. aut étiam. 76. 85.99.vel, 100.

Agyptum, multoque minus à Josephi vel venditione vel sublimatione, sed à patris Abrahami & suorum peregrinatione in terra Chanaanitide, 430. Israeliticæ peregrinationis annos suisse deducendos, in præcedente capite est ostensum. Cum iis nobis nunc agendum est, qui sub Abrahamo quidem epocham hanc constituendam esse agnoscunt; sed vel ante ejus è Charane in Chanaan prosectione, vel post eam alio quam à nobis constitutum est tempore, sigendam eam esse statuerunt.

Priorem sententiam amplexus est quintus Julius Hilarion: in libello de Mundi duratione, ita hac de re scribens. Abraham annorum LXX. de terra sua professus est in Garram. A peregrinatione Abraha usque ad professionem Israel ex

Ægypto ad eremum, anni sunt CCCCXXX. quos & in ipsa Ægypto annos. CCX. egisse, postea adjicit. Eadem est & Hebræorum sententia, in Seder Olam Rabba. cap.1. &.3. Mechilta Rabbah, El Pharao, Schemoth Rabbah, & Tanchuma, Schemoth, Chaldaicâ paraphrasi Jonathanis in Exod. XII. 40. (quemadmodum à R. Azariâ in Meor enajim habetur annotatum:) ut & in Cabbala historica R. Abrahæ, & vulgari Judæorum Computo. Eandamque ex recentioribus secuti simul, Cajetanus, Naclantus, Genebrardus, Arias Montanus, Bonsrerius, Bibliander, Beza, Tremellius, Vignerius, Temporarius, Cappellus, Lydiatus, Lansbergius, Pawellus & alii. In ea vero asserenda præcipuam posuerunt operam, Thomas Pius in Clepsydrâ suâ Anglicè conscriptâ, & Henricus Harvillæus sub finem sect. 43. tertiæ temporis Periodi:

quorum prior, probationes à se productas, & matutino Solis

jubare clariores, & quam ut ab bominum vel authoritate vel argumentis

Chronologie Jacra.

ment is infringi possint validiores esse opinatur: possior, multo modestius, cateris sententiis probabiliorem hanc esse concludit.

Ad ista descernenda, primo, cum * Chrysostomo, * Abulensi & aliis, notandum est, Abrahami in Scriptura vocationem haberi geminam : unam Ure Chaldzorum, patre adhuc vivente; [Genef. XV.7. Josu, XXIV.2.3, Nehem. IX.7. Act. VII.2, 3,4.] alteram Charane, post Thar spatris excession, factam. [Gen. XII. 1, 4. Act. VII. 4.] Priori vocationi obtemperavisse Abrahamum, illis verbis Act. VII. 4. docet protomartyr Stephanus: Tunc egressus ille est ex terrà Chaldeorum. Posteriori, Genes. XII. 4. Moses. Egressus est itaque Abram seut praceperat illi Dominus, & fuit cum eo Lot: & septuaginta quinque annorum erat Abram quum egrederetur Charane. Conrado enim Pawello neminem hic affensurum existimo: qui in, 4º. suo Scopulo, (in quem, cum aliis nautis Tremellium etiam & lunium impegisse scribit: quos cum ipso tamen constat, primam evangelii promissionem Abrahamo factam, non. 75. sed 70. ejus ætatis anno attribuisse.) duo hu jus versiculi membra ita à se invicem divellit, ut prius ad primam Abrahami ex Ure Chaldæorum, posterius ad secundam ejusdem ex Charane prosectionem referat; quam diversam prosectionem à priore esse, particulâ adversativa Autem (quæ in textu tamen originali complativam. Et sibi habet respondentem) designare autumat. In priore vocatione Thara, qui à Chaldæis seductus idolorum cultui sese mancipaverat, Josu XXIV.2.] intellectà (ex filio) Dei voluntate, * ab idololatria resipiscens, itineris ducem sese prabuit: assumptoque secum filio Abrahamo, Loto, & nuru Sarâ, Ure Chaldzorum cum iis egressus est, ad proficiscendum in 2113. num. 2. terram Chanaanis. [Gen. XI. 31-] nam, quia ipse erat pater familias, ideo migrationis negotium illi adscribitur, non filio familias: ut recte in Elencho Pareano scriptit Scaliger. In pofleriore vero, patrefamilias Charane jam niortuo, ipse Abrahamus Saram & Lotum assumpsisse, & cum iis recta in terram Chanaanis abiisse, dicitur. [Gen. XXII. 5.]

Observandum secundo est: in utraque vocatione, indefinite à Deo iter suscipiendum præcipi; ad terram quam ipse esset ostensurus: Act. VII. 3. & Gen. XII, 1,] & tanien tam in prio-

* Chryfoft. in Genej. homil. * Toffat. in Genej. 12. quaft. 1. 12.

* V. Torniell. anno Mundi.

Iacob. Userit

sis excutione à Thara, (Gen. XI. 31.) tum in posterioris Abrahamo (Gen. XII. 5.) in Chananeam profectionem memorari instituta n. quod varii interpretes variè cum verbis illis Apo-Itoli conciliare nituntur, Hebr. XI. 8. Per fidem vocatus Abraham au cultavit ut abiret in locum quem accepturus erat in hareditatem & exivit, nesciens quo esset venturus. Nam ut præteream que hac de re habet Laurentius Codomannus, in Chronologia suæ. lib. 1. cap. 3. * Nicholaus Abramus in verbis illis Genes. XI. 31. Tulit itaque Thara filium suum, & Lot filium Haran filium filii sui, & Sarai nurum suam; & eduxit eos de Ur Chaldeorum, ut irent in terram Chanaan: veneruntque usque Charan, & habitaverunt ibi. Particulam [ut] non causam & inten-"tionem sed duntaxat eventum rei denotare affirmat, perinde " atque si diceret; Eduxit eos de Ur Chaldeorum, quo factum "est ut in terram Chanaan pervenirent. In Charane vero "Abrahamım, qui jam ante (quamvis nesciens quo iret, "sed Deo simpliciter obtemperans) à Chaldæâ discesserat, citerato divinæ vocis oraculo, monstrataque sibi terra "Chanaan, in eam profectum fuisse dicit, divinis sibi pro-"milionibus destinatam. Ita ille: non observans, in secundâ quoque illà vocatione indefinite dixisse Deum, Veni in terram quam monstrabo tibi; (Gen. XII. 1.) neque uspiani fignificavisse Mosem, magis in Charane monstratam Abrahamo fuisse terram Chanaan, quam in Ure Chaldworum. Ideoque, quum de Abrahamo Charane exeunte dicitur, Gen XII. 5. (Tulitque Sarai uxorem suam, & Lot filium fratris sui, universamque sub-Stantiam quam possederant, & animas quas fecerant in Charan: & egressi sunt, ut irent in terram Chanan) in hoc quoque loco, particula [ut] non intentione, sed rei eventum denotatum dicere potuisset: & eo quidem in hoc, quam in altero illo rectius, quod in hoc intentioni eventus plane responderit, in illo non item; quu ductor itineris Thara, Charane mortuus, in Chananzam nunquam pervenerit. Itaque multo rectior est illa * Tornielli explicatio, ad utramque vocationem se extendens; bene fieri potuisse, and Abram quando exivit, sciret Deum velle ut ipse iret in terramChanaan; sed nesciret num vellet ip sum ibi requiescere, an etiam ultra ad remotiore aliquam regionem progredi at propterea

venisse illum in Charan, non animo ibidem sistendi, sed transeundi

versus

* Abram. in Pharo veter. Testam. lib. 7. cap. 21.

* Torniell.

Anno Mundi.
2113. Num.3.

versus terram Chanaan, certo credentem, quod ibi dominus monstraturus esset terram, ad quam pergere, & in qua morari deberet: quemadmodum mox revera factum suit; quum enim Sichemum in terra Chananza venisset, audivit à domino: Semini tuo dabo

terram banc, Gen. XII. 7.

Tertio deinde loco est observandum; in posteriore ista migratione speciatim Mosem significavisse, suisse Abrahamum LXXV. annorum quum prosicisceretur Charane: [Gen. XII. 4.] addidisse postea, traditam suisse Abrahamo Hagaram ancillam, exactis decem annis ex quo habitabat in terra Chanaanis. (Gen. XVI.3.) Quod non ob alium sinem ab eo sactum credere par est, quam ut à migratione Abrahami in Chananzam, initium. 430. annorum peregrinationis Israelitarum, qui habitaverunt in Ægypto, arcessendum indicaret: quam & Grzci idcirco (loci illius Exod. XII.40) paraphrastz, in y Alyúntz & in y Xavado, in terra Ægypti, & in terra Chanaan, peractam suisse memorant: quum migrationi ex Ure Chaldzorum nulla temporis nota habeatur apposita. De etate enim Abraha tempore istius vocationis, (inquit Abulensis) nihil ponit sacra Scriptura, neque ex aliqno loco deter-

minate colligere possumus.

Considerandum quoque quarto & illnd est; quum eo animo Urem Chaldæorum reliquerit Thara, ut in terram Chananæam progrederetur, (Gen. XI.31.) & Charane subsistens morte sublatus fuerit, postquam Abrahamus iterum à Deo monitus recta inde in Chananæan perrexerit : an non ipsa hujus historiæseries postulet, ut statuamus senem. 205, ætatis annum jam agentem, morbo detentum in Charane moram fecisse, indeque vita illius ibidem finita, filium Abrahamum iter in Chananæam cæptum absolvisse; ita ut in unum & eundem annum Abrahami. 75. & gemina ipsius vocatio, & inter utramque interjecta mors patris incideret, atque ab ineunte demum anno illius. 76. tempus peregrinationis ipsius in terra Chanaanis initium ceperit. Quid enim, præter morbum & corporis infirmitatem, Tharam (quem erga Deum pietas, patrium solum & proprios lares relinquere coegerat)ab incepto itinere peragendo detinere paterat? aut quid præter pietatem erga moribundum parentem (qui religionis causa, peregrinationis hujus & comitem & ducem illi se adjunxerat) Abrahamum, cujus tam prompta

Iacob. Userii

Vide supra,

in divina vocatione sequenda tantopere laudatur obedientia, impedire poterat quo minus rectà in Chanan eam pergeret? Nam de Tharâ, quod vel loci amoenitate captus, (ut Aben Ezra,) vel in veterem Idololatriam relapsus(ut alii sentiunt) in Charane ille manserit, neque filium sequi voluerit, quis persuaderi sibi patiatur? Neque omnino satisfacit, quod de Abrahamo ab Harvillæo hic obtenditur: si prompta illius obedientia non obstitit, quin patri suo & aliis parentibus comes esset, nec in Chanaan rectà prorsus iret; ita neque obstare debuisse, quin jam extra Chaldeam egressus, cum eodem patre moribundo aliquot annis habitaret. Quasi eodem hic recideret, patrem habere comitem, vel morbo in itinere implicitum per unam hyemem (quæ ipla quoque anni tempestas grandævo seni, etiamsi sanus suisset, ad iter faciendum per se fuisset incommoda) non deserere; & per aliquot annorum spacium moram cum eo sacere: aut quasi perinde esset, utrum per aliquot menses, an per integrum quinquennium, Tharam moribundum fuisse existimaremus.

Sed monet ille hic advertendum primo, praceptum Dei fuisse magis de exeundo ex Chaldea, quam de rectà eundo in aliquam promissam terram: atque ad id probandum, Pauli illum, locum producit, Hebr. XI. 8. Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus erat in bereditatem; & exitt nesciens quo iret. Deinde & illud advertendum esse ait; ex Judith. V. 9. haberi præceptum eque, ut habitaret in Charan, ac ut exiret de Chaldea. Resp.ad 1. Præceptum Dei non magis fuit de exeundo ex Ure Chaldæorum, quam de cundo in terram quam ipse eis esset monstraturus (AST. VII. 3.) non illam utique per quam esset ille transiturus, sed in quâ ex Dei voluntate esset permansurus, & quam suo tempore posteri ipsius jure hæreditario essent possessuri. Quam Chananeam suisse (licet profectionem eo dirigeret, (Gen. XI. 31.) dum esset in itinere,) plane nescivit: quemadmodum in Observatione, 2, ex Torniello jam est dictum. ad 2. In libro Judithæ recensentur tantum verba Achjoris ducis Ammonitarum: qui, quid Abrahamo Deus de habitando in Charan præceperit, non magis cognovit, quam iple Harvillæus, quem hic potissimum verborum Apostoli, (Heb. XI.8. de Abrahamo, quum exiret, nesciente quo iret,) meminisse oportebat ; corumque cum Achjoris effatis illis, de migratione

ex Chaldra in Charanem, atque inde in Chananzam expresse à Deo mandatâ, conciliationem aliquam excogitare. In cu jus oratione & illud notari potest; Dei praceptum de habitatione in in editione tantum vulgata Latina haberi, quam ex Chaldxo convertit Hieronymus; (ubi etiam aliqua potest esse suspicio, ut postea indicabitur, Charan pro Chanaan esse suppositam) in Graco vero legi, Kai žpvyov nis Memororaular, z παρώκησαν έκο ήμέρας πολλάς, Et fugerunt in Mesopotamiam & habitaverunt, vel peregrinati sunt ibi dies multos. Quæ ipsa etiam verba à * Petavio, Harvillao, & Bonfrerio (in Genel. XV. 13.) ad diuturniorem Abrahami in Charane moram confirmandam, adducuntur: quam & aliis argumentis illi frustra lib.9. cap.18.

adstruere nituntur; quorum ista sunt præcipua.

I. Stephanus dicit Abrahamum natoenfone on Xappar, habitavisse in Charran. (A&. VIII. 4.) quod vocabulum, haud adeo breve fuisse intervallum, arguit: (inquit Petavius & Harvillaus.) Sane improbabile est, per verbum habitandi, non denotari nisi aliquam & modicam partem anni: probabile potius denitari plures annos. Similiter & Bonfrerius, ex Genes. cap. X1. versu penultimo, Abrahamum cum patre aliquot annis mansise colligit ; quod dicti illi fuerint ibi habitaffe, hoc est firmum ibi domicilium collocasse. quod de eo dici non potest, qui paulo post ulterius progressus est, animumque retinet mex abeundi. Resp. Ponamus, Tharam & Abrahamum Ure Chaldxorum decessise, sequente hyeme Tharam infirmitate Charane detentum fuisse, eoque demum ibidem vita functo, sub initium veris Abrahamum Charanem reliquisse: satis Abrahamo relinquitur spatii, ut in Charane habitavisse dici possit. Q i enim ad sex tantum menses domum conduxit, licet minori tempore, non minus tamen babitavisse dicitur, quam qui per sex annos habitationem in ea continuaverit. cujusmodi brevior illa suit Jacobi in Bethele habitatio: [Genes. XXV. 1. 16.] (quam sex mensium fuiffe flatuunt Hebrai in Seder Olam Rabba. c.2.) & Thamaræ viduæ in domo patris sui. (Gen. XXXVIII. 11.) Ipseque demum in Numerorum cap. XIIII. 25. scribens Bonfrerius, ultro agnoscit, etiam apud latinos esse in usu, ut habitare dicatur quis, qui in aliquo loco est, & ad aliqued tempus ibi statuit commerari; multo vero magis vocem Hebream I'l' & Chaldeam I'l', que

non tantum significat habitare & commorare, sed etiam sedere: ut brevissimi temporis commoratio, absque animo etiam mora longioris, sessiciat ut quis dicatur IVI habitans, vel locum aliquem

insidens.

II. Genes. XII. 5. Abrahamus in digreffu cum fortunis omnibus suis, etiam animus, quis fecerat in Charan, transtulisse dicatur in Chananæam: quibus verbis mancipia fignificantur, & pecora vel jumenta, quibus dum Charris habitaret, aucta iosius bona suerant. Proinde ibidem aliquandiu consedisse: Neque potuisse dici, ibi ad pauculos dies, vel etiam menses constitisse, concludit hinc Bonfrerius. Dicere enim animas illas, vel conceptas fuiffe in Ur Chaldworum, & enatas in Charan, ac tandem translatas in Chanaan; vel conceptas & enatas fuisse in Charan, & deinde translatas in Chanaan, hæcque intra unum eundemque annum, omnino est improbabile : inquit Harvillæus. qui & reliquas illas facultates, משררכשו quas Abrahamus & Lotus, aut eorum etiam domestici sibi compararunt, ad opes ab eis in Harane congestas trahit. In his autem congerendis, necesse esse ait consumptos fuisse multos annos. Resp. At verò ut de congestis opibus, & amabus vel animalibus domi enatis, ut ista comminisceretur Harvillæus, nihil erat necesse. Abrahamum certè & Lotum ad domesticam Tharæ familiam pertinuisse, ex Genes. XI. colligitur. Quâ per mortem patris familias soluta, Abrahamum cum Loto, & reliqua sua familia in Chananæam perrecturum, priusquam Charane discederet, patrimonium sibi relictum, Et facultates suas veteres, novorum aliquot mancipiorum, & jumentorum, & rerum aliarum ad vitæ usum necessariarum acquisitione, augere eum voluisse, maximè est crdibile. Quæ ut persoluto pretio comparerentur omnia, quantulum (quæso) temporis spatium sufficie-

III. Abraham vocat Charan terram suam; Gen. XXIV.4. Ad terram & cognationem meam proficiscaris, & inde accipias uxorem filio meo Isaac. Atqui, inquit Harvillæus, Abraham non vocâsset Charan terram suam, nisi aliquot annis in eâ habitasset, quis enim suam vocet terram, per quam solummodo transeat, & in eâ nullam veram habitationem annorum faciat. Unius Harvillæi hoc argumentum est; minimè considerantis, illam pro quâ ille contendit

contendit quinque annorum habitationem efficere posse, ut Charan terra Abrahæ vocaretur. Multo enim longius ad hoc requirebatur commorationis in eâ tempus: cujusmodi servatoris nostri erat in Nazarethâ, ut ea patria ipsius haberetur. Unde & Judæi aliam ante hanc in Charanem Abrahami migrationem Cabbalæ historicæ R. Abrahæ Levitæ, videre licet: à qua rediisse eum volunt ætatis anno. 52. exacto, qui juxta ipsorum calculum (ad 70. Tharæ annum nativitatem Abrahami referentium) secundum annorum Mundi millenarium complet, & spatium quod Min five Inane appellant, terminat. Post. 18. vero exinde annos Abrahamum iterum in Charanem profectum fuisse perhibent (ut Scripturâ Genes. XII.13. narratur) ibique per quinquenniù esse commoratum, Quorum sententiam non satis assecutus Gerardus Mercator, & eum secutus Henricus Buntingus, in Chronolologia sua, Abrahamum ex Ure Chaldworum cum patre suo Thara egressum suisse existimavit, quum annos ætatis. 52. complevisset : petiisse tum eum Charanem (& in ea consequenter per totos, 22, annos rermansisse) existimans, quo tempore à Charane eum recessisse Judzorum ferebat tradito. Sed ut Judaicas omittamus fabulas: terra ad quam Abraham servum suum proficisci jubebat, Mesopotamià. erat (Gen. XXIV.4.10.) in qua & Urem Chaldæorum, & Charanem sitam suisse ad. XI. caput Geneseos docet Abarbinel. Quam sententiam verisimilem esse agnoscit Manasses Ben Israel in Conciliatore suo, quastione. 40. in Genesin; & esse omnino veram, nos mox pluribus comprobabimus. Ad argumenta enim pro principali causa adducta, jam progredimur; quibus D. Pius, & alii evincere conantur, ab anno Abrahami. 70. & vocatione ex Ure Chaldxorum, Peregrinationis ipsius & posterorum ejus initium esse deducendum: quorum

Primum, hoc ipsum esto. Peregrinatio Abrahami ab eo tempore est inchoanda, quo ille terram & natale suum solum reliquet. At quam primum ex Ure Chaldworum excessit, non quum ex Charane demum est egressus, Abrahamus terram & natale suum solum reliquit. Itaque illud Genes. XII. 1. Exiex terrâ tuâ, & ex loco nativitatis tua, inquit in Elencho Pareano (pag. 49.) Josephus Scaliger, (licet & ipse nobiscum à 75.

Abrahami

Abrahami annos peregrinationis dinumeret) non potest referri ad Charran. Non enim natus est in Charran, sed in Ur Chaldeorum. & Thomas Pius similiter. Abrahamus (inquit) jussus est egredi è nativo suo solo, sive terra nativitatis sue; que non fuit Charran, sed Chaldea: atque ibi Abrahamus incipit Peregrinationem suam; ab ipsa nimirum terra, in qua natus fu rat. (Gen. XXIV.7) & Conradus Pawellus, in Scopulo suo. 4. Hec descriptio loci, non convenit alteri loco, quam Uri Chaldaorum, certe non Charani, ubi ipse cum patre & familia sua tota, peregrinus erat. Resp. Aliud est ארץ פולרתך aliud מולרתך cum conjunctione interposita. Prius terram nativitatis denotare potest; ut in Genes. XI. 28. videre licet : posterius vero terram & cognationem semper fignificat. Unde & in hocipso loco, Gen. XII. 1. editionem vulgatam Græcam reddidisse videmus, दिस्त्री के रमेंड भूमेंड कह, में के रमेंड ज्यूभूशमंबद कह, & Latinam, Egredere de terra tuâ, & de cognatione tuâ. Quod quidem Charani convenire, quis melius nos docuerit quam ipse Abrahamus; servum eo suum cum hoc mandato ablegans? Gen. XXIV. 4. אל-ארצי ואל-פולדתי תלך Ad terram & ad cognationem meam proficiscaris. Nam & Nachor senior ipsius frater cum familià ibidem manserat, & Charan æque ac Ur in eadem Mesopotamiæ regione est positum; ut ex Abarbiniele, (omnium inter Judzos acutissimo Scripturarum interprete,) jam est dicta.

Ø 28. 5, 6,7

Et Charanem quidem (quæ Carræ illæ sunt clade Crassi nobilitatæ) in Mesopotamia fuisse sitam, nullus dubitat. Eam * Gen. 24.10. Scriptura in* Aram naharajim,id est, Syria duorum filiorum col-* Gen. 25. 19. locat; & in * Padan Aram, quæ in vulgata editione Græca & Latina Mesopotamia, & Mesopotamia Syria (licet illud Syria in Græcâ sub asterisco suisse additum, in lib. locutionum in Genesin Augustinus monuerit) est reddita; atque à Tremellio & Junio ea pars Mesopotamiæ fuisse existimatur, quam Ptolemæus vocat Ancobaritida, & Chaborras fluvius in Euphratem labens dissecat. Tota igitur quastio de Ure Chald eorum manet: quam Ur castellum, vocat Ammianus Marcellinus, libro. 25. Uram Chaldaorum Josephus lib. 1. Antiq. cap. 7. (qui & Haranis fratris Abrahami sepulchrum ad sua usque tempora ibi ostensum memorat) LXX. Interp. xweer ror xansalor regionem Chaldeorum Eupolemus

Eupolemus in libro de Judæis, Vriam & Chamarinam: Abrahamum enim natum fuisse dicit, or moder The Basudwias Kauaείνη, ων τίνας λέγενπόλιν Οὐείω είναι ή μεθερμωευομένω, Χαλδαίαν πόλιν, in urbe Babylonia Camarina; (quam nonnulli Urbem Uriam dixerint) quod interpretatum Chaldaorim Urbem significet: ut ex eo refert Alexander Polyhistor, apud Fusebium, libro. 9. de Præparatione Euangelica. cap. 17. ad quem locum Graco-latini Eusebii editor Franciscus Vigerus (ex Josepho Scaligero, in notis ad fragmenta Veterum operi suo de Emendatione temporum adjecta) Chald corum urbem nominis Camarina hic potius, quam Vria vel Vra continere explicationé: afferit ut per Chaldeos, Eupolemus non tam populum, quàm sacerdotes seu philosophos intelligat, quos Hebrai (170) Chaldai vocabant; quibus hec urbs proprie attributa sit, ideoque Camarine dicta. Cemarim enim vocabulum Atratos significans, idololatricos Sacerdotes pullis vestibus incedentes denotat. [4.Reg. 23.5. Hof. 10.5. Zeph. 1.4. & Chal. Paraph. Gen. 47.22.] Sacerdotes autem apud Chaldæos, uti apud Ægyptios, Astrologiæ divinatrici præcipuè vacabant; quam Chaldaicam Astrologorum nationem, in Babylonia ad Mesopotamiam pertinente, suisse collocatam, in notis ad A&. VII. indicavit do&issimus Camerarius. Eam vero hoc tempore negant Hebrai à Cast dim sive Chaldais suisse habitatam: quippe quos, non ab Arphaxad Semi filio, cum Josepho, (quod minus effe verisimile, docet * Salianus) sed à Cesed Nachoris (fratris Abrahami) filio, * Salian. An. (Gen. XXII. 22.) originem duxisse existimant; ut ex Hierony- Mundi. 1931. mi traditionibus Hebraicis in Genefin, & R. Saadia Gaone in num. 89. cap.2. Denielis intelligimus, Unde Aben Ezra in Ger. XI.28. Ur Cashdim, sive Urem Chaldeorum per anticipationem à Mose dicta fuisse putavit; quod ipsius tempore ita vocaretur. Verum quum ipsum quog; Deum ad Abrahamű dixisse Moses referat; Fgo sum Dominus, qui eduxi te & Ure Chaldeorn: (Gen. XV.7.) dicendum potius fuisset, vocabulum Cashdim, non gentis hic effe proprium, fed appellativum hariolos & magos denotans, quos à "denominatos Hebræi volunt, quod damonum opera, divinationes suas & præstigias illi perficiant. Nam & in ipsa Chaldæâ, Cashdim hoc nomine notos eos fuisse, in Annalibus nostris (ad ann. M. 2083.) ex Daniele ostendimus: & apud exteros, Chald:nomen obtinuisse est notissimu. De quo videndus Drusius, in notis ad illud Sev. Sulpicii,

Iacob. Userii

in libro. 1. Historiæ sacræ, de Pharaone; Facientibus similia Chaldæis, magicus esse artes, quæcunque per Moysen sierent, potius quam Dei virtutem, pronuntiabat; donec superductis ciniphibus terra oppleta est, Chaldæis satentibus majestate divinà ista sieri.

Babyloniæ autem partem aliquam, imo & Babylonem ipsam, intra Mesopotamiæ terminos fuisse comprehensam, docet Plinii ille locus, libro.6. cap. 26. Babylon Chaldaicarum gentium caput, diu summam claritatem obtinuit in toto orbe: propter quam reliqua pars, Mesopotamia Asyriaque Babylonia appellata est & paulo post. Sunt etiamnu in Mesopotamia oppida, Hipparenum, Chaldeorum & hoc, sicut Babylon, juxta flumen Narragam, qui dedit civitati nomen. muros Hipparenorum Persa diruere. Orcheni quoque tertia Chaldeorum doctrina, in eodem situ locantur, ad meridiem versi. Orchoën autem Tremellius & Junius Urem nostram fuisse existimant. Ipsam vero Mesopotamiam ab Oriente Tigri, ab Occasu Euphrate, à Septentrione Tauro, à Meridie mari Persico inclusam, in ejustem libri. capite. 27. refert idem Plinius: ita videlicet, ut non inter duo flumina tantum inclusa, sed etiam eorum ripas apposita omn'a, Mesopotamiæ deputanda intelligantur. quod illa ejuldem, in præcedente capite, latis oftendunt. Et etiamnum oppidum Mesopotamiæ in ripa Tigris circa confluentes, quod vocant Digbam. Item Mesopotamia tota Assyriorum fuit vicatim dispersa, præter Babylona & Ninum: Macedones eam in urbes congregavere. Cumque Euphrates Babylonem, quondam Chaldee caput, mediam permeet: (ut apud eundem legitur, libro. 5. cap. 26.) ut Babylonem ipsam, ita quicquid ultra orientaliorem Euphratis ripam Babylonicæ ditionis erat, non minus, imo etiam magis, ad Mesopotamiam, quam ad Chaldeam fuisse referendum, nemini potest, esse dubium. ne quis Urem in terra Chald orum simul & in Mesopotamia suisse positam, deinceps miretur: quu de ipsoChaldææ capiteBabylone, vere hoc dici potuisse, Plinius nos docuerit.

Et certe de Ure, ante illum, clarissime hoc ipsum nos docuit protomartyr Stephanus, A&t.VII.2. dicens: Deus gloria apparuit patri nostro Abraha, cum esset in Mesopotamia, priusquam moraretur in Charran; & dixit ad illum; Exi de terrà tua, & de cognatione tua, & veni in terram quam monstravero tibi. Tunc exiit de terrà Chaldaorum, & habitavit in Charan. Ex quibus verbis manisestum est, terram illam Chaldaorum, qua terra

Chronologia facra.

seu patria Abrahami est dicta, in ipsa Mesopotamia suisse positam. Quo spectant & Josephi, libro. 1. Antiquit. cap. 8. de eodem Abrahamo, ista. Χαλδαίων τε κό των αλλων Μεσοποτα-MITEN SUBERGITON REDS ONTON, METOINEN SONIMARES XT BOUNEOUS zi Bondenav Tu Beou, The xavaralar Eoxe ylu. Cum Chaldei & Mesopotamite ceteri contra ipsum insurgent, consilium migrandi capit, & voluntate ac favore Dei fretus, terram Chananam tenuit. Quæ ille non scripsisset, si non Chaldaos illos Mesopotamita-

rum portionem aliquam fuisse credidisset.

Secundum argumentum, ex protomartyris jam dictis verbis, à D. Pio ita deducitur. "S. Stephanus Act. VII. affirmat " peremptorie, celebre illud 77-77 Genes. XII. 1. consignatum, "[Egredere de terrà tuà, & de cognatione tuà, &c.] Abrahamo "fuisse dictum, antequam venisset in Charan: quod & ipse "Moses sufficienter insinuat, cap. XI.31. affirmans Abrahamum cum Tharâ ex Ure venisse, ut iret in Chanaanem. Resp. Ouum Abrahamum ex Ure in Chananæam à Deo vocatum fuisse, tum ex obscuriore illa infinuatione Genes.XI.31. tum ex clarioribus Scriptura testimoniis, Genes. XV.7. Josu. XXIV. 2.3. & Nehem. IX. 7. B. Stephanus intelligeret, & Verbis aliquibus significatam illam vocationem fuisse non dubitaret, verba quidem & ipse (ut sæpius in Psalmis David) ex ipso argumento deducta, Deo attribuit; quæ ad Mosaica illa, Genes. XII. 1. quibus eandem vocationem iteratatam exprimi viderat conformanda effe censuit. Nec idcirco tamen, vel peremtoriè, vel omnino verba illa Genel. XII. 1. Abrahamo dicta fuisse affirmat, antequam venisset in Charan: neque vero affirmare potuit; quum ipse Moses, vocationis verbis, eo in locorecitatis, immediate subjicerit. Egreffus est itaque Abram sicut praceperat ei Dominus. & fuit cum eo Lot: & LXXV. annorum erat Abram cum egrederetur de Charan. Non præcepit autem illi in Chaldæa Dominus, ut exiret de Charan, in quam nondum ingressus suerat: ut rectè à * Saliano est hic notatum. Quod adeo clarum est, ut ipse Salamo Jarchius à recept a suorum sententia recedere hic cogatur, & verba vocationis Genes. XII. Abrahamo dicta suisse fateri, Muudi. 2114. quum esset in Charan.

Tertium argumentum, præcedenti hypothesi salsæ inixum, à D. Pio ita proponitur. S. Paulus Gal. III. 8, 14, 17. Stephano 6 se adjungit, & omnia plana reddit : afferens, Legem suisse da-

* Salian.ann.

Iacob. Userii

ce tam. 430. annis post promissionem. Illam videlicet de bene-"dicendis in Christo, (ab Abrahamo orituro) omnibus tribubus " terræ; Eam vero dictam suisse Abrahamo, quando è terrâ sua " egredi est jussus, docet Moses : [Gen.XII. 3.] idque suisse ante-" quam Abrahamus habitaret in Charan, affirmat Stephanus. Resp. Id Stephanus minime affirmat: qui priorem tantum Abrahami vocationem ex Ure Chaldzorum exponit; idque verbis, nudum egressionis præceptum continentibus. [Act. VII. 3. Moses vero alteram ex Charane vocationem explicat : in qua, præcepto Promissionem illam adjunctam suisse docet; (Gen. XII. 3.) quam ante Legislationem. 430. annis factam tuisse Paulus asserit. [Gal.III. 17.] Sed Pio nostro ignoscendum est, qui semel tantum vocatum suisse Abrahamum est opinatus. Harvillæo vero quid facias? qui duplice nobiscum, ex Scriptura & claris authoribus (ut ille agnoscit) Abrahami vocatione con-Rituta, omnem rationem dictare ait, Promissionem illam in priore vocatione ipsi pariter suisse sactam; atque hoc posito, annos. 430. promissioni tributos Gal. III. ab illà promissione, ut primitus factà, computandos esse concludit. Et omnis sane dictat ratio, ut quæ ad præcepti de migratione substantia spectant omnia, utrique pariter sint communia: sed ut illa de benedicendis in Christo omnibus gentibus, Promissio, ad Vocationem ipsam per se nihil attinens, sed secundo migrationis præcepto appendix addita, absque omni Scripturæsacræ testimonio, atque eximmaginatione solum propria, primo itidem præcepto apposita non credatur solum, sed etiampro computationis Chronologicæ fundamento supponatur; haud scio an quisquam rationis satis compos persuaderi sibi patiatur.

Quartum argumentum, illud esse poterit, quo usus est D. Pareus in commentario ad Gen.XII.1. ut probaret oraculum illud non in Charane accepisse Abrahamum, sed in Ure Chaldzorum, dum pater adhuc viveret. Jubetur enim ibi exire è domo patris sui. Patrem ergo adhuc superstitem habebat: inquit Pareus. Qui tamen à Nicolao Lyrano, in eundem locum scribente, discere potuisset: bene denominari domum ab aliquo, etiam postquam mortuus esset, ut patet ex scriptura, in pluribus locis. Et nominatim, in Genes. XXIV. 67. ubi Isaacus sponsam suam Rebeccam introduxisse dicitur in tentorium Sara matrisssua;

See

quæ

quæ tamen ante triennium vitam fuam finierat. Ita Thara in Charane mortuo, & patrimonio inter ejus filios Nachorem & Abrahamum diviso; Abraham Deum vocantem secutus in Chananaam migravit, senior vero frater Nachor, veteri idolclatriæ adhærescens, cum sua & paternæ familiæ majore parte, in Charane permansit. Indeque in capite illo. XXIV. Geneseos urbs Charan & civitas Nachoris, etiam tom defuncti,in commate. 10. invenitur appellata; & in commate. 38. (quod ad rem præsentem unice facit) domus Thara, quem tum tamen suisse mortuum agnoscant omnes. Unde & alii ex iisdem vocationis verbis colligunt, in Ure eam non suisse sactam: quia tum, non ex domo patris, sed cum domo patris sui ille exierit; & illud לך לך Vade tibi, non tam, pro utilitate tuâ vade significet, (ut cum R. Salomone Lyranus exposuit) quam vade tumet ipse, independenter scil. à patre, qui in priore illa ex Ure prosectione, itineris dux & princeps fuerat.

Quintum argumentum à testimonio Achjoris Ammonitæ, in libri Judithæ capite. V. est petitum. "Achjor, (inquit of D. Pius) qui mendacium de ore si o non exiturum protestatur, er evidentissime orditur naginiar & perigrinationem ab Abrachami itinere ex Chaldaa in Mesor otamiam: & totius pere-"grinationis tres facit partes, vel maginias distinctas tres; unam "in Charane, alteram in Chananea, in Agypto tertiam. Resp. De Animonità hoc verum est illud, quod de Servatore nostro à Pharisæis falso est dictum * tu de teipso testaris, testi- *Joh.8. 13. monium tuum non est firmum. Ecce enim in primo statim orationis suæ limine ille impingit, primis Hebraæ gentitus ar ostasiæ quandam notam inurens, quod roluerint sequi deos Patrum suorum qui erant in terrà Chaldacrum. [Judith. V. 7. 8.] quasi Eber, Phaleg, Ragan, & cæteri (recta linea) Patres ad Tharam usque (quem in illo alienorum deorum cultu à Patrum religione descivisse, ex Josu. XXIV. 2. novimus) stercorecs illes Chaldæorum deos coluissent. Quanam vero ipsius Achjoris verba suerint (cujuscunque tandem authoritatis illa sint) vix satis constat : quum de commoratione Abrahami in Mesopotamia, non eadem, in editione vulgatâ Latinâ ab Hieronymo ex Chaldaico, & in vetustiore Itala ex Graco conversa, reperiantur posita; ut ex subjecta utriusque collatione potest perspici.

Ita

-15°

Facob. Userii

Ita enim se habent Achjoris ad Holophernem verba, ex textu.

GRÆCO

CHALDAICO.

5. Audiat Dominus noster verbum de ore pueri sui, & referam tibi veritatem de populo qui habitat juxta montana bæc: Enon exibit mendacium de ore servi tui.

6. Hæc enim progenies populi

Chaldeorum est.

7. Et antea habitaverunt Mesopotamiam, quia noluerunt sequi deos patrum suorum, qui suerunt in terra Chaldæorum

gloriofi.

8. Sed declinaverunt de vià patrum suorum, & adoraverunt Deum cali, quem cognoverunt: & projecerunt eos à facie deorum suorum; & fugerunt in Mesopotamiam & * habitaverunt ibi dies multos.

9. Dixitque illis Deus eorum ut exirent * de habitatione suâ, virias. & irent in terram Chanaan: b habitaverunt ibi, &c. 5. Si digneris audire Domine mi, dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto, qui in montanis habitat: & non egredietur verbum falsum ex ore meo.

6. Populus iste ex progenie

Chaldeorum eft.

7. Hic primum in Mesopotamia habitavit, quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum, qui erant in terrà Chaldaorum.

8. Deserentes itaque ceremonias patrum suorum, que in multitudine deorum erant, unum Deum cali colurunt.

9. Qui & præcepit eos ut exirent inde, & habitarent in Charan.

[ubi nisi Charan, vel interpretis vel primorum librariorum

incuria, pro Chanaan irrepsisse dicatur; peregrinationis Hebræorum in terra Chanaanis nullum hic reperietur vestigium.]

Translatio ex Græco extat apud Augustinum, libro. 16. de Civitate Dei cap. 13. Qui licet ibi inde colligat, manisessum esse domun Thara persecutionem passam suisse à Chaldais pro vera pietate, qua unus & verus ab eis Colebatur Deus: tamen in eo quod ad rem nostram potissimum spectat, verborum illorum authoritate nihil permotus, diuturnam Abrahamo moram in Mesopotamia

* παρώκησει»

Mesopotamia non attribuit, sed in cap. 16. eodem anno Abrahami & ex Ure Chalda orum & ex Charane prosectionem sactam suisse existimat. Cujus hâc in resententiam * Henricus * Henr. Phia Philippi Jesuita amplexus, ad objectum Achjoris testimonium, lip. quastion. 1 inter alia respondet; eum gentilem suisse, & sic in sua narratione Chronologic.in sacile errare circa quasdam circumstantias potuisse. Et ad Au. Genes.cap. 12. gustini issententiam confirmandam, Josephi illum locum citat, lib. 1. Antiquit. cap. 8. scribentis Abrahamum annos natum. 75. reliquisse Chaldaam. quod verum esse non potuisse ait, si non eodem anno & Ure Chaldaorum & Charane ille decessisset. Cui addere potuit & Philonis locum in libro de Somniis, Abrahamum un πολύν χείνον non multum temporis mora in Charane tribuisse confirmantis. Quid autem posteriores Judaos moverit, ut toto quinquennio eum in Charane detinerent sequens

argumentum declarabit.

Sextum enim hoc affertur argumentum, Annorum, 75. erat Abraham quando relicta Charane in Chananæam est profectus: [Gen. XII. 4.] centum, quando natus ei est Isaac. [Gen. XXI. 5. Unde liquet, à disceffu Abrahami ex Charane usque ad nativitatem Isaaci exactos esse annos. 25. Abrahami semen peregrinum suturum in terra non sua per annos quadringentos, à Deo est prædictum : [Gen. XV. 13.] qui anni à nativitate Isaaci incipiunt [A&. VII. 6. 8.] & in exitu posterorum ejus ex Ægyto desinunt. Quum igitur à discessu Abrahami ex Charane usque ad discessum posterorum ipsius ex Ægypto, 425. tantum annorum spacium intercesserit; & totius peregrinationis anni fuerint 430. (Exod. Xll. 40.) ut integræ summæ constet ratio quinquennio ante profectionem Abrahami ex Charane horum annorum calculus est ineundus; & ad illud tempus prosectio Abrahami ex Ure Chaldæorum reserenda. Resp. A nativitate lsaaci usque ad exitum Israelitarum ex Ægypto, anni suerunt. 405. quos usitato omnibus more, Scriptura pleno & rotundo. 400.annorum numero potuit exprimere. Quadringenti sane dicuntur anni propter numeri plenitudinem, quamvis aliquanto amplius sint: inquit Augustinus, libro. 16. de Civitate Dei. cap. 24. & Quastione. 47. in Exodum: Quia scriptum est, in Maac vocabitur tibi semen, ex anno nativitatis Isaac usque ad annum egressionis ex Agypto computantur anni. 405. Cum ergo de 430. detraxeris

detraxeris. 25. qui sunt à promissione usque ad natum Isaac, non mirum est, st. 405. annos, summa solida. 400. voluit appellare Scriptura; que solet tempora ita nuncupare, ut quod de summa perfectioris numeri paululum excrescit, ant infra est, non computetur. quâ ratione & populi Israelitici numerum. 600000. Mosem facere videmus: (Num.XI. 21.) neglecto minori numero excrescentium. 3550. (Num. I. 46. & II. 32.) & Centumviros à Roma-

Quod si. 400, horum annorum numerum ut præcisum &

nis fuisse dictos, qui numero erant. CV.

exactum accipere hic libeat, & ex retrograda supputatione, horum exemplo, eventus alicujus, cujus annus alias in Scriptura non habeatur expressus, certum tempus eruere liceat : quid ni, ablactato Isaaco & à fratre Ismaele irriso, ejectum fuisse ancillæ filium annos. 19. & filium liberæ annos. 5. jam natum, promissionis semen fuisse declaratum, dicamus? atque à solenni hac utriusque seminis discretione. 400, annos peregrinationis promissi seminis in terra non sua, posse deduci existimemus? Quo facit & Hieronymi ille locus, in traditionib. Hebraicis in Genefin. Inter Hebrass varia opinio est: asserentibus aliis quinto anno ablactationis tempus statutum, aliis duodecimum annum vindicantibus. Nos igitur, ut * breviorem eligamus ætatem, post decem & * Quinque an- octo annos Ismael supputavimus ejectum esse cum matre. Et illo Bedæ, in cap. 7. Act. Apost. Potest & sic intelligi; quod à quinte Isaac anno, quo per filium ancilla caperit affligi, labor quadringentor um comprobetur (vel computetur) annorum, Et lusum quidem, sive illusionem & irrisionem illam, cujus in Genes. XXI. 9. ut seminis promissi persecutionem interpretetur Apostolus, Galat, IIII. 29. Sed cum universum illud. 400. annorum spacium, peregrinationem seminis respiciat, eaque-illius pars quæ * Vid. Harvil- servitutem & afflictionem conjunctam habebat, * in terra Ægyplaum. Self. 43. ti eventum fortita fuerit: (ut ex illis vaticinii verbis liquet. col. 471. 472. Genes. XV.14. Et gentem illam cui servies ego judicabo; & egredientur ipsi cum facultatibus multis:) à determinatione seminis illius quod peregrinaturum fuerat in terra non sua, potius quam *Harvil.ibid. ab afflictione aliqua que in terraChananæa illi obvenerit, horum annorum epocham deducere magis convenit. Atqui ante separationem hanc, (* inquiunt,) & semen Abrahæ erat Isaac, & in Gen. 15.13. peregrinum in terra non sua. Resp. Ismael quoque ante separa-

tionem

norum. Vid. Salian. ad an. Mundi. 2143.

pag. 454. Henr. Philippi quelt. Chron.

tionem hane, & semen erat Abrahæ, & peregrinabatur in terrâ non suâ. Tum demum vero, quum ejecto Ismaele solus in Abrahæ familia maneret Isaac, pronunciatumq; illi esset à Deo; In Isaaco vocabitur tibi semen : [Gen. XXI. 12.] effectum eft, ut ad solum ssacum & e jus progeniem, neutiquam vero omnino ad Ismaelem & ejus posteros, spectare intelligeretur oraculi illius sententia; Peregrinum futurum est semen tuum in terrâ non suâ, & subjicient servituti & affligent, 400. annis. Ut illud Sanctii (in Act. 7-) adjicere non suerit necesse: quod pueri ante quinquennium vix advertant, an sint peregrini nec ne; quinquennes autem peregrinationis incommoda discere incipiant. At Isaacum ablaciatum fuisse anno ætatis sue quinto, quamvis opinetur Hieronymus & post eum Beda, veruntamen res non est valde certa; nedum aliquod habens indicium in Scriptura: inquit Harvillæus. [col.464.] Quis autem probet epocham adeo celebrem assignari anno sic incerto? Resp. Non minus, & multo etiam magis (propter rationem in confideratione quarta redditam) est incertum, Abrahamum tantummodo. 70. annos fuisse natum quum exiit de Ure Chaldæorum, & habitavisse 5. annis in Charan. Et huic tamen incertitudini sic objectæ respondit Harvillæus; [col.485.] incertum non debere dici, quod colligitur ex Scripturà, quantum probabilius aliquid potest ex ea colligi. Multo vero probabilius ex Scriptura colligi posse dicunt alterius sententiæ patroni. 430. peregrinationi Hebraorum annos, ab ineunte anno. 76. Abrahami quo relicta Charane in terra Canaanis peregrinari ille cœpit, esse dinumerandos; & cum inde ad natum Isaacum annos tantum. 25. effluxisse conster, 400. annos peregrinationi seminis ipsius præfinitos, si stricte illi suerint accipiendi, ab ineunte anno Isaaci, 6. necessario effeinchoandos; & per consequens (quantum probabilius aliquid ex Scriptura potest 'colligi') eo tempore utriusque Abrahami seminis discretionem, & ejecto Ismaele electi seminis (ad quod oraculum illud pertinebat)insolo Isaaco determinationem contigisse. Vide Torniellum, anno Mundi. 2118. num. 16. ann. 2144 num 1. O ann. 22 29 mum 160 6 0 00000000000000

In hac vero sententia expendenda diutius sumus immoration quod non Judzorum modo communis en suerit, sed etiam in multorum Christianorum animis locum habere cœperit. In Gequentibus

154

sequentibus igitur, quæ paucos habent assertores, breviores erimus : quarum prima est. R. Mosis Lathiph Hierosolymitani, in concionibus suis. 430. annorum calculum ab anno. 76. Abrahami deducentis; quia tunc descendit ille ad peregrinandum in Ægyptum, post ipsius ex Charane exitum. (referente R. Azıriâ, in Meor enajim, cap.35.) & inter Christianos, Johannis Benedicti, in annotationibus ad Exod. XII. 40. scribentis, illos 430. annos computandos esse à primo anno repromissionis Abrabe in valle illustri, secundo anno post egressum de Haran, cum cepit peregrinari in Ægyptum. At eodem quo ex Harane sive Charane migratum est anno, illa Abrahamo in valle illustri, sive planitie Mamræ, à Deo facta est promissio; Semini tuo dabo terram banc [Gen. XII.] quam eandem cum illa ab Apostolo, Galat. III. 16, 17. commemoratà, Benedictus fuisse statuit; & ad alterum ab illa migrationeannu retulit, quo propius cam cum peregrinatione Abrahami Ægyptiaca conjungeret. Quam ipsam quoque peregrinationem * Laurentius Codomanus ad eundem annum, qui ætatis Abrahami. 77. numerabatur, retulit: atque ab ea etiam, ut haud longo intervallo post promissionem. Genes. XII.3. & Gal. III. 17. cœpta, exorditur, 430, annos peregrinationis illius, propter quam, illis ipsis. 430. annis, titulus mansionis Israditarum in Ægypto assignatur. [Exod. XIL 40.] Rectius vero in Chronologia sua Gerardus Mercator, intra ejusdem anni Abrahami. 76. ambitum, & adventum ipfius in Chanaan contigitte exiltimat, & projectionem e juldem Ægyptiacam; ad quam, locum illum, Exod. XII. 40, referendum effe putat, Velle enim Moysem (ille ait) non continuam habitationem significare, sed totum tempus quo habitata est Ægyptus comprehendene; quod hinc usque ad egressum exacte. 430. annos continet. Eodemque Abrahand anno & exCharane egressum & in Ægyptu else ingressum, ab Hebræis quoq; in Seder Olam rabb. c. 1. habetur traditum.

Utcunque autem res se habeat, inter nostram, & hanc Benedicti atque Codomani sententiam, unius tantum anni intercedit disserentia: cum proxima, (Davidi Parco viro clarissimo probata,) toto decennio à nostris rationibus recedat. Ille eniminoratione Chronologica anno. 1605. Heidelbergæ habita, Chronologiæsacræ Synopsin proponens, suam hac de ressentiam de horum 430, annorum principio hunc in modum explicat.

Chronologi.

* Codoman. Chronolog. Lib.2.quest.12.

Chronologi uno prope consensu id numerant ad egressu Abrahami ex Harane cum esset annorum. 75. Hoc vero cum loco Apostoli Gal. III. 17. stare non potest : ubi expresse dicitur Sudinlu megnexugueviu, pactionem cum Abrabamo sancitam esse ante legem latam annis. 430. Atqui incipiendo ab egressu ex Haran, lex non. 430, sed. 440. annis post fadus confirm atum lata fuisset: quia egressus ab Haran faderis confirmationem decennio antecessit. Testante enim Mose, sadus cum Abrahamo pepegit, & faderali ritu confirmavit Deus, non in egressu ex Haran, anno ætatis. 75. sed decennio post, anno atatis ejus. 85. Sic enim ibi expresse Moses: Illo die pepegit Jehova fœdus cum Abrahamo, dicendo; Semini tuo dabo terram hanc, &c. [Gen. XV. 19.] Neque ante id tempus, ulla fæderis initi aut confirmati cum Abrahamo, legitur facta mentio. Indeque. 430. hosce annos inchoandos esse concludit, ab oraculo illo de semine per annos. 400. in terra alterâ poregrinaturo & pactione cum Abrahamo solenni ritu sectionis hostiarum, (Π'ΠΠΠ Hebræi, Διχοτομήματα Græci appel-

lant) confirmata, Geneseos, capite. XV.

Et ne solus hic incedere putaretur, in Chronologica hu jus Synopseos desensione, ex Paulo Fagio. R. Salomonem, sententiæ suz testem advocat. Et quidem non solius R. Salomonis, sin Ex. XII.] sed communis sere caterorum Habraorum est opinio, ab eo tempore.430. annorum initium esse capiendum, quo inter dissectas hostias Abrahamo Deus est locutus; sic ramen, ut quinquenio ante, non decennio post Abrahami ex Charane profectione id factum fuisse simul existiment:quemadmodu ex Chaldaica paraphrasi(quæ Janathani tribuitur)in Ex.XII.40. Seder Olam rab. c.1. &initio Cabbalæ historicæ R. Abrahæ Levitæ, inter se collatis, intelligere licet. Etsi enim post relictam ab Abrahamo Urem Chaldzorum, visionem hanc ipsi suisse exhibitam, verba illa Dei satis indicent; Ego sum Dominus qui eduxi te de Vre Chaldeorum: [Genes. XV.7] ibidem tamen colloquium thoc cum Patriarcha tulsse habitum, quum septuagenarius inde evocaretur, Judæi somniant. In temporum quodam Canonio, * Nicephori Con-Stantinopolitani Patriarchæ Chronographiæ temere inserto, Jos. Scaligeri, dono Tay Sexolounudray eas To TEARS AGegau ETH. os. à victimis dimidiatis usque ad finem Abrabami ann. 76. numeratos invenio. Unde est consequens ex hujus quidem Chronologi (non magne pag. 404.

* Edit. Grac. pag. 309. 6 Graco-latin. Fac. Goar.

Iacob. Userii

fane authoritatis) sententia, ab Abrahami obitu ducendum esse 430, istorum initium; facta vero suisse singuam, quum annorum ille. 99, suisset: quo tempore sædus cum Abrahamo suisse instauratum, & instituto circumcisionis Sacramento obsignatum, ex Scripturà constat. (Gen. XVII. 1. 2. 10.) Unde & in. 99, isto Abrahami anno, Henricus Swyetzerus, verbi divini agro Tigurino minister, 430, nostrorum annorum caput constituisse dicitur.

Sed & hunc, & Pareum pariter duo ista in errorem induxerunt. I. Quod ad fœdus (cum Abrahamo vel initum vel confirmatum) tantuni respexerint nulla initii peregrinationis ipsius ratione habita; quod utique in anno illius. 85. vel 99. frustra ab ipsis suisset quæsitum. At non sædere aliquo, sed à cæpta Hebræorum peregrinatione, vel habitatione in terra non sua, horum annorum epocham deducendam suisse Moses significaverat : cum quâ fœdus quoque [Genes. XII.] conjunctum fuerat, ab illo etiam usque ad legislationem per legitimam consequentiam annos. 430, effluxisse Paulus intulit. (Gal. III. 17.) II. Quod Siadnun & inappeniar, fædus & promissionem à se invice illi distinxerint: quum unam & eandem rem, utroque illo nomine suisse significatam, ex Psal, CV.8.9. 10. 11. & aliis Scripturæ locis manifestum est. Ut minus considerate à D. Pareo illud urgeatur: nullam fæderis initi & confirmati cum Abrahamo legi factam mentionem, ante illam Genes. XV. 18. Illo die pepigit Jehova fædus cum Abrahamo, dicendo; Semini tuo Quid enim aliud fuit fadus illud quam dabo terram banc. promissio? & quidem promissio, jam ante Genes. XII. 7. iisdem verbis edita? Semini tuo dabo terram banc. Et quid amplius quærimus cum in loco illo. Gal. III. 17. cui D. Parei Argumentum est superstructum, Siabinlu meansupausilu anuevir. fædus prius sancitum facere irritum, per to natapy nous the Emayyeniar, vacuam reddere promissionem, ab ipso Apostolo explicatum videamus. De quo cosulantur, quæ ad eum locum in præcedente pluribus disseruimus. Ut illud præterea non urgeamus, (quo fundamentum totius argumenti ex paulo deducti Pawellus subruisse se existimat) Geneseos. XV. per totum caput, inter Deum & Abrahamum tantum tractatum fuisse de successore in temporalibus, qui à suo semine illi promittitur; cum spe successionis. cessionis, vel possessionis totius issius Regionis. De premissione Evangelii, & de semine benedicio, ne jota quidem in eo capite toto reveriri.

Tigurini vero ministri sententia, Pareanam in eo longe superat, quod certum principium in anno Abrahami. 99. à Scriptura determinatum habeat, unde. 430. annorum surputatio deduci queat : quum difinitus annus sa deris cum Abrahamo per dissetas victimas sanciti, ex sacris litteris nulla ratione possit elici. În Oratione quidem suâ Pareus mirâ quâdam confidentia. Mosem id expresse prodidisse asserit, verbis illis Gen. XVI. 3. In fine decem annorum, ex quo babitare caperat Abraham in terrà Chanaan. Et quasi res extra omnem controversiæ aleam esset posita, subdit etiam; boc decennium ab omnibis Chronologis (quasi dicis caus à Scriptum esset) secure esse præteritum, manifesto errore. quum nihil tamen possit esse manisestius, quam à Mose, historiæ de Hagarâ ancillâ à Sara Abrahamo in Uxorem tradita, hanc temporis notam esse appositam, nou illi de sœdere cum Abrahamo à Deo inito, quæ in capitulo præcedenti explicata fuerat. Nam quod in defensione sua ait Pareus, immediate coherere illa duo capita, nimis leve est. Hoc enim modo (ut inquit in Elencho Scaliger) Joseph Patriarcha fuerit annorum XXX. Genes. XL. quia capite XLI. 46. totidem annorum est. Illud vero probandum suerat, capita ista duo temporum ordine ¿µίσως cohærere: quod tantum abest ut probari possit, ut ex eorum collatione poterat potius contrarium. In capite enim XV. Promiserat Abrahamo Deus, filium eum esse geniturum qui ipsi futurus esset hæres; & multiplicandum esse semen ipsius, sicut stellas cœli. Crediditque Abraham Deo; & imputatum est ei ad Justitiam. Ideo proculdubio (inquit in Responsio; ad D. 6 Pareum Sethus Calvifius) ne videretur in Deum peccare & "promissioni distidere, expectavit annum unum vel alterum, vel etiam plures, an fortaffis ex conjuge Sarai filium suscipere 6 posset. Cum textus post illam promissionem expresse dicat "Saram, quum videret se à Domino conclusam esse ne pareret, "tum demum quæsivisse concinnam interpretationem sive "Sidvoiar promissionis illius de prole suturâ, & ut susciperet Abra-" ham liberos, dedisse ipsi ancillam in uxorem. Eodem ipso certe anno, quo de seminis multiplicatione promissionem accepit,

* 7oh. Bohem. Chronolog.1.2. titul.2. cap.7. pit, Abrahamum ad ancillam se recepisse, non est credibile. Nec quicquam rem juvat, quod in Defensione profert Pareus; ante scivisse Abrahamum, Saram suisse sterilem. Nam (ut recte * Johannes Bohemus reponit) ex divina illa promissione, externo ritu confirmata, & id scire Abraham potuit, Deum istam Saræ véngasir the unteres, omnipotenti modo vividam reddere potuisse. Et de Pareana quidem sententia hactenus.

* R. Moses Gerundensis in Exod. XII. 40.

Ab eo tempore quo Abrahamo, 100. annorum existenti, natus est Isaac, annos. 430. supputat * R. Chananiel: (ut refert R. Bechai, in eundem locum) & Abarbinel, in locis à R. Azaria citatis. (in Meor enajim, cap. 35.) Et quia ab eo tempore. 400. anni peregrinationi seminis Abrahæ à Deo leguntur attributi, (Genes. XV. 13.) annos. 30. additos iis postea suisse, Gerundentis & Abarbinel (in Exod. X.) existimant, ob Israelitarum in Ægypto peccatum; uti etiam in deserto detenti iidem fuerunt, propter exploratorum iniquitatem. Licet aliter quoq; minorem illum numerum sub majore comprehendi potuisse, Procopius Gazzus significet; ad verba illa Genes. XV. ita annotans. Non pugnat hic locus cum eo quem in libro Exedi habemus; ubi dicitur post. 430. annos populum Hebræum egressum fuisse ex Ægypto. Non enim boc loco dicitur, statim decursis expletisque. 400. annis, Judeos ex Ægypto egressuros; sed simpliciter taditur, eos post annos. 400. egressuros esse quibus verbis reliqui etiam. 30. anni comprehendi possunt. Quod clarius nostro tempore Gulielm, Langius. (lib. 2. de annis Christi cap. 10, à nativitate Isaaci annorum. 430. exordium deducendum esse contendens) proponit dicendo, annos quadringentos numeravisse Deum, non exacte sed sicut Historici solent, numero rotundo usum. Hic enim (cum Rabbinis illis) à nativitate Isaaci annorum. 430. epocham deducens, eorunique finem, non autem initium (cum iisdem & Grotio) in Ægyto actum fuisse statuens; orationem Exod. XII. 40. ellipticam esse vult, atque ita supplendam. Habitatio filiorum Israel, qua habitarunt in Ægypto, fuit V usque ad annum CCCCXXX.

Et si quidem in loci illius Genescos Codicibus aliquibus, sicut in alterius inde traducti. Act. VII. 6. rarioribus quibusdam Latinæ editionis exemplaribus, anni. 430. pro 400. scripti reperirentur: ellipsis ista (quam in scripturis frequentissimam

effe, juvenis ille eruditus nimis facile fibi persuaderi est passus) aliquo hic modo ferri potuiffet. Verum quum ibi, & in textu Hebræo, atque Samaritico, & in antiquis crinibus versionibus, Græcâ, Latinâ, Chaldaicâ, Syriacâ, Illyricâ, Perficâ, Arabicâ, tricenarii illius numeri nullum compariat vestigium: neque numeri rotundatio, neg; de mutato rostea Lei consilio Rabinicum illud commentum efficere valet, ut. 430. anni in Exod. www.interpretationem suam mutuari debeant ex annis illis 400. in Genest. Deinde guum Isaaci nativitas nullam divinam promissionem conjunctam secum attulerit: quemodo cum Pauli explicatione, [Gal. III. 17.] annos hos 430. à promissione Abrahamo de Christo facta dinumerantis, interpretatio ista conveniat? Respondet Langius; fædus à Deo confirmatum esse in Christum, (juxta Apostoli sententiam) cum Isaac natus est, de quo scriptum est : In Isaac vocabitur tibi semen: hoc est, (ut ille exponit) quamvis multi alii tibi filii sunt, per quos semen tuum multiplicabitur; tamen nobilissimum illud semen, in quo omnes generationes terra benedicentur, non ab alio quam Isaaco proveniet. Indeque concludit; quando Isaac diu & maximo desiderio expectatus in lucem prodiit, pactum & promissionem Dei confirmata fuisse. Sed, præterquam quod ab ipsa promissione Abrahamo facta, non à promissionis confirmatione, numerationem suam instituisse Apostolum, jam ante ostenderimus: ut Isaaci aut Jacobi, (à quo Christus oriturus erat,) ipsa nuda nativitas, pro confirmatione promissionis de benedicendis in Christo gentibus, suerit habenda, nullam omnino veri præ se fert similitudinem. A Judæorum vero illorum sententia, qui propter peccata filiorum supraannos. 400. additos fuisse 30. sunt opinati, tam alienum se suisse ostendit Chaldaus Paraphrastes in Cantic. II. 8. ut propter merita patrum & justitias matrrum annos. 190. illis detractos suisse dixerit; peregrinationi Ægyptiacz, cum vulgo Hebræorum, annos 210. tribuens.

Facob. Userii.

CAP. X.

Annorum. 430. peregrinationis Hebræorum, in dus æquales partes dytributio; &, 215. in Chananæñ à Patriarchis perastorum declaratio: in qua facobi & posterorum ejus tempora, usque ad descensum in Ægyptum, describuntur; & Benjaminem cum decem filis, Judam cum duobus nepotibus (Hesrone & Hamule) eo simul descendisse, ostenditur.

X tot sententiis de initio. 430. annorum peregrinationis Hebræorum, à nobis hactenus productis, ut verissima, ita & communissima ea est, quæ ab exitu anni LXXV. Abrahami illud arcelfit. De quo, in Chronico suo Georgius Syncellus (pag. 117.) Ἡ τῶν. υλ. ἐτῶν ἀπαείθμησις της ον γη Χαναάν παρρικίας το 'Ισραήλ (ubi nota, sub Ifraelis nomine ab iplo quoque Georgio comprehendi & Abrahamum & Isaacum) và er 'Aigunto, nata the meis 'Abeaun te ser महर्विमाणार , महाते परेंद्र मर्वापता हिम्मामहर्णमार्थित में दिल्लाहेंद्र, वेमार्थ परें e. xai. o. " Tus வீவியன் Tau. Supputatio. 430. annorum peregrinationis Iraelis in terra Chanaanis & in Ægypto, juxta prædictionem Dei Abrahamo factam, communi cum Interpretum tum Historicorum suffragio, à. 75. Abrahami anno ducit exordium. & Josephus Scaliger, in Canonum Isagogicorum. lib. 3. part. 2. cap.2. Quia à descensu Kabath vix demidium annorum. CCCCXXX. colligi potest, propterea vetustisimi Judzi, tam ante quam post Christum, item Paulus Apostolus ad Galatas, Josephus, interpretes Christiani, omnes uno ore, ab anno promissionis (qui est septuagesimus quintus Abrahami) illos. CCCCXXX. annos ordiuntur. Adversus tot sententias aliter pronunciare, id fuerit, ut Lyricus dicebat, ομόσε χωςείν τω χείνω, cum rationibus temporis manum conserere: ne addam, boc facto verbum divinum contumeliæ exponi, & libidini furiosorum, stolidorum, impudentissimorum interpretum vexandum objici. Quare contenti simus bâc simplicissimà interpretatione, que authoritate, non demonstratione nititur. Qui negant Paulum Apostolum in ille celeberi ad Galatas

Chronologia sacra:

Galatus loco, initium annorum CCCCXXX. ab anno promissionis deducere, (ne, quo digni sunt audiant) fruantur suo sensu, el d'é 715 d'oxei pidoyeix & elvai, nuels Totaithe ouvilonar

in Exouse, ist n innansia deoû. [I. Corinth. XI.16.]

Pari quoque consensu, non Eusebius solum & alii Christiani Chronographi, sed etiam Josephus Judæus, & ex exteris ante Christi tempora Demetrius, eumque secutus Alexander Polyhistor, (in libro de Judais, ab Eusebio in libro. 9. Præparationis Evangelicæ citato) horum. 430. annorum spacium in duo æqualia partiuntur intervalla: prioribus 215. annis, peregrinationi Hebraorum in terrâ Chanaanis, (simul etiam comprehensa breviore illa Abrahami in Ægypto morâ) posterioribus. 215. peregrinationi corum in terrâ Ægypti assignatis. Josephi, de egressu ipsorum ex Ægypto agentis, in libro. 2. Antiquitat. cap. 6, verba sunt ista. Karinerer 3 των "Αιγυπίον μωνί ξανθικώ, πέμπην κή δεκάτη κατά σελύνω, μο έτη τειάκοντα η πετεσκόσια η τον πρόγονον άμων "Αβεσμον eis The Xavavaiav Exter The Se landes peravasaceus eis THY "Ayunfor yevoueves, Stanostois negs tois Senanerte eriauvois Useesv. Reliquerunt Ægyptum mense Xanthico, luna quintadecimà, annis quadringentis & triginta postquam sator noster Abrahamus in Chananeam venit: post migrationem vero Facobi in Ægyptum annis ducentis & quindecim.

Alexander vero Polyhistor, ex Demetrio refert, a' ou on asγηναι 'Αθεμάμ όμ των έθνων, η έλθων όμ χαρράν એς χαναάν, έως αν એς "Αιγυπίον τές περί 'Ιακώβ έλθων, έτη. σιε. Επ quo electus est è gentibus Abraham, & ex Charan in Chanaanem venit, usque ad Jacobi in Ægyptum adventum, annos fuisse CCXV. Annis deinde. 17. post Jacobi adventum in Ægyptum, Levin genuisse Caathum, Caathum quum esset. 40. annorum genuisse Amramum, Amramum quum. 78. esset anrum genuisse Mosem. Qui mais oporias anni, licet pro libitu excogitati, ut legitimi admitti non debeant, additi tamen annis 80. quos tempore Exodi Mosem egisse Scriptura indicat, [Exod. VII. 7.] numerum. 215. annorum complent; quem Hebræorum commorationi in Ægyto fuisse tributum, non est dubium. nus exercit: A Demetrio, inquam: non (uti Johannes Morinus & * Nicolaus Abramus putârunt,) Phalereo illo, qui sub secundo Ptolemão Append.lib.9. cum LXX. divinæ legis interprecibus est conversatus; sed juniore Phari V. Test.

* 70h. Mori-Biblic. N. Abram. in

altero

Iacob. Usserii

altero, quem Ptolemzi quarti in scripto suo meminisse docuit nos, in. 1. Stromatum suorum libro Alexandrinus Clemens.

Prioris vero. 215. annorum summæ, à Demetrio commemoratæ, partes singulares diserte in Scripturâ habentur explicatæ. Quum enim. 75. annorum suerit Abraham, quum ex Charane in Chananæam est prosectus; (Gen. XII. 4.) &. 100, quum natus est ei Isaac: (Gen. XXI. 5.) colliguntur

A profectione Abrahami in terram Chanane-

A nativitate Isaaci, usque ad nati-

vitatem Jacobi, (Geneseos. 15. 26.)

A nativitate Jacobi, usq; ad descensum ipsius cum tota familia in Ægyptum (Gen. 47.9.)

familia in Ægyptum (Gen. 47.9.)

Summa. 215.

Jacobi filius Josephus. 30. erat annorum, quum Pharaonis somnium exponens, septem primum annos saturitatis, ac totidem deinde famis instare prædixit. (Genes. XLI. 46.) Ineunte vero anno famis tertio, Jacob cum familia sua descendit in Ægyptum: (cap.XLV.6.) quum filius Josephus jam effet annorum. 39, ut ab Augustino etiam in libro. 16. de Civitate Dei cap. 40, est notatum. Quibus. 39. ab annis, quos tunc agebat pater. 130. deductis relinquuntur. 91. quot annorum Jacobum esse oportebat quando ei natus est sosephus. In lucem autem editus est Josephus, quum finiti essent anni illi. 14. quibus Jacobus avunculo suo Labani servirit pro duabus suis uxoribus (c. XXX. 25. 26.) Quos ipsos. 14. annos si à. 91. iterum subduxeris manebunt. 77. quæ Jacobi ætas erat, quum in Mesopotamiam veniens, Labani servire cœpit; ductis in ipso servitutis initio, duabus illius filiabus, Lea & Rachela: quemadmodum in Annalibus nostris, ad annum Mundi. 2245. est oftensum. Neque aliud certe innuunt verba illa, Gen. XXIX. 20. Ita servivit facob pro Rachela Septem annos; qui visi sunt in oculis ejus tanquam dies pacissimi, propterea quod amabat eam. Inde enim ut à Lydiato nostro in Adversariis suis est notatum) apparet, eum potitum effe amata: aliquin enim vist eff nt plures non pauciores. Nam desiderium facit ut qua revera sunt momentanea, vide intur diuturna: quemadmodum apud nos quoque vulgari proverbio dicitur, iis qui alicujus rei desiderio tenentur, unumquemque diem videri annum, donec potiantur. & Prov. XIII. 12. Spes protracta agrum efficit animum, Ideoque Quod in commate. 21. Statim sequitur, Et dixit Labani Jacob, Da mihi uxorem meam; per conjunctionem causalem & verbum temporis plusquam persecti (quo Hebrai carent) rectius exprimeretur: Dixerat enim Labani Jacob, Da mihi uxorem meam. ut ostenderetur quo pacto, jam inde à servitutis initio, Iacobus Leâ simul & Rachela potitus suerit:

quod in subsequente historia plenius explicatur.

Datum vero suisse Jacobo utramque uxorem, quum restaret ahuc peragendum septennium servitutis alterum, consentiunt omnes sere Interpretes: illud commatis. 27. Imple hebdomadem bujus, cum Hieronymo in Traditionibus Hebraicis & Augustino quæstione. 89. in Genesin, de septem diebus nuptialis convivii interpretantes. Sed in prioris itidem septennii exordio æque id fieri potuisse, minus advertentes, in unius septennii spatium 12. liberorum Jacobi natalia conjicere coasti sunt, quum ipsa Lea continuatis partubus Rubenem, Simeonem, Levin & Judam, enixa fuerit: & quum parere desiisset, Rachelæ sororis exemplo incitata Zelpham ancillam marito substituerit; quæ Gadem primo, & sequente anno, Asherem illi peperit; ipsaque iterum Lea, Isacharem primum, deinde Zebulonem, ac postremo Dinam filiam pepererit. Quas novem conceptiones & partus, si non alio quam. 40. dierum puerperii (ex more, Levitic. XII. 2. 4.) interposito intervallo, sese invicem subsecuti, & novem mensium Solarium spatio, unumquemque sœtum in utero materno gestatum suisse posuerimus; ipsum septennium, tot liberis in lucem producendis, non suffecturum deprehende. mus. At scriptura, præter Josephum ultimo in loco à Rachela in lucem editum, Danem quoque & Napthalin, ex ancilla ipsius Bala prius susceptos, commemorat. Quibus Jacobus Salianus (nihil necesse esse putabat ad septimestres partus, cum Chronico Hebræornm & Genebrardo, hic confugere) ut locum commodum invenire posset: jam tum, quum Lea gravida incederet, ancillam ipfius Zelpham ad Jacobi lectum denuo admissam, indeque Asherem ancillæ, post Issacharem Dominæ filium, natum fuisse statuit : quemadmodum in ejus Schemate nativitatis Patriarcharum, anno Mundi, 2283. subjecto, videre

Iacob. Userii

2927.

licet. Quod incommodum Dionysius Petavius ut evitaret, & ordinem natalium Patriarcharum in Historia præmonstratum, conservaret; paulo post admissam secundo Zelpham, ipsam quoq; * Petav. doll. Leam concepisse vult: indeque, * anno. XIII. servitutis natum futemp. lib. 9. ise ex Zelpha Asher; èLea vero Isfachar ineunte anno, & exeunte cap. 19. & Zabulon. Verum sacra historia natalium non ordinem solum, ann: Mundi sed interstitium quoque simul nobis exhibet. Quis enim dubitet, Si Lea eodem firme quo Zelpha tempore partui suisset vicina, quin suo potius, quam ancillæ filio, Askeris nomen indidisset? Dicebat enim ; Beate est mibi, nam beatam prædicabunt mulieres: ideoque vocavit nomen ejus Asher: [c. XXX. 13.] Et interposita inter natum Asherem & conceptum Zabulonem, de mandragoris à Rubene primogenito in agro inventis & ad Leam allatis, narratio, non modo interstitium jam dictum confirmat, sed etiam grandioris tum Rubenem ætatis fuisse evincit, quam Petavianæ rationes eum fuisse patientur; quæ annorum tantum trium cum dimidio eum constituunt, quum abiens în agrum,

flores illos colligeret.

A nativitate Josephi usque ad Jacobi reditum in Chananæam, anni fuerunt. VI. in quibus Labani ille servivit pro mercede. (Genef. XXXI. 41.) A Jacobi in Chananæam adventu usque ad ortas inter Josephum (annorum. 17. existentem, cap. XXXVII. 2.) & fratres inimicitias. anni fuerunt. XI. atque inde usque ad Jacobi & suorum in Ægyptum descensum (quando annorum 39. fuisse Josephum, est ostensum) anni. XXII. Quo tempore cum Benjamin decem filiorum fuerit pater; (c. XLVI. 21.) etiamfi eorum aliquos gemellos fuisse ponamus, (polygamiz enim suspicionem ztatis e jus ratio vix admiserit) plurium tamen quam XXII. annorum eum tum fuisse oportuit, & quinquennio circiter, ante medii intervalli finem in lucem editum; quum Jacobus pater. 104. fuisset annorum, frater Josephus, 13. Ante nativitatem Benjaminis, raptus Dinæ & Sichimitarum cædes accidit : (c. XXXIV.) eamque mox secuta Jacobi in Bethele habitatio ; (c. XXXV.1. 16.) quam Hebræi, in Sedar Olam rabba. cap. 2. sex tantum mensium suisse dicunt. Neque diuturnam hic moram, hinc nativitas Bejaminis, illinc Simeonis & Levi ætas, ad perpetrandam Sichimitarum cædem idonea, facile est admissura. In apocrypho XII. Patriarcharum Testamento

Testamento, Levi se quasi annorum viginti suisse ait, quando cum fratre Simeone Sichimitas cœcidit. Alexander Polyhistor ex Demetrio (apud Eusebium libro.9. Præparationis Evangelicæ) eumque Petavius & Salianus secuti, Levin tunc annorum 20. cum dimidio, Simeonem annorum. 21. mensium. 4. suisse volunt. Quæætas ad tam audax sacinus aggrediendum minus videtur suisse idonea. Sed hi, integro licet decennio post Jacobi in Chananæam reditum, Sichimitarum cædem peractam statuant, fratrum tamen natalia in secundum servitutis septennium conjiciunt: quum ex nostra sententia, horum natalia ad primum reserente, Sichimitarum cædem sexennio post Jacobi reditum sactam supponente, à Levi annum atatis. 24. & Simeone annum. 25. agente, cædem illam suisse peractam consequatur.

Porro eorum, qui cum Jacobo descenderunt in Ægyptum, numerus, à Mose in Genes. XLVI. 26. 27. ita habetur explicatus. Omnes anima qua ingressa sunt cum Jacobo in Agyptum, egressi è femore ejus, præter uxores filiorum Jacobi, omnes animæ sexaginta sex erant. Filii autem Josephi qui editi sunt & in Ægypto, sunt animæ duæ: sic omnes animæ domus Jacobi, quæ venit in Agyptum, sunt septuaginta. De quo Hieronymus, in Traditionibus Hebraicis in Genesim. Manifestum est, omnes animas, que ingresse sunt Ægyptum de femoribus Jacob, fuisse septuaginta: dum sexaginta sex postea ingresse sunt, & repe-rerunt in Ægypto tres animas, Joseph scilicet cum duobus filiis ejus ; septuagesimus autem ipse fuerit Jacob. Sed cum scripsisset Moses, Josephum vidisse Ephraimi filios usque ad tertiam generationem, & filios Machiris filii Manassis, in genibus suis suscepisse, cap. L. 23. editionis vulgatæ Gracæ, quæ LXX. interpretibus tribuitur, authori placuit ista hujus XLVI. capitis Geneseos commati. 20. adjicere. Fuerunt autem filii Manassis, quos ei peperit concubina Syra, Machir. Machir autem genuit Galaad. Filii autem Ephraim fratris Manass, Suthalaam & Taam. Filii autem Suthalaam, Edom. & quinque hisce catalogo Mosaico additis, commate. 27. concludere; omnes animas, que cum Facob ingresse sunt in Ægyptum, fuise septuaginta quin-

Quandoquidem vero quinque isti superadditi in rerum X 3 naturâ natura nullo modo esse potuerunt, quando Jacob in Ægyptum venit, & filios Joseph, nepotes suos avos istorum, minores quam novem annorum pueros invenit : Augustinus, libro. 16. de Civitate Dei, cap. 40. vera Scripturæ verba ista fuisse existimans, ad violentam illam expositionem hic se recipere est coactus; introitum Facob in Ægyptum, quando eum in septuaginta quinque bominibus Scriptura commemorat, non unum diem vel unum annum, sed totum illud esse tempus quandiu vixit foseph per quem factum est ut intrarent. Quam tamen ob alias quasdam difficultates occurrentes, ad ipsam quoque Hebraicam veritatem, eamque hic secutam editionem vulgatam Latinam, accomodandam censuerunt, Abulensis, Pererius, Delrius, Cornelius, à Lapide, Bonfrerius, Menochius, Tirinus, in Genef, cap. XLVI. Salianus, ad annum Mundi. 2329. num. 11. & alii: ex ipsis illis 70. à Mose in textu originali commemoratis, eo quo in Ægyptum descendit Jacobus tempore, nondum natos fuisse desendentes. Quorum sententiam diligenter expendit & refellit Torniellus, ad annum Mundi. 2329. a num. 4. ad. 8.

* Abram. in Pharo veter. Testam. lib. 9. cap. 27.

Verum alios hic omnes * Nicolaus Abrahamus longe superat. Illa enim commatis. 8. verba; Hæc sunt nomina filiorum Israel qui ingressi sunt in Ægyptum, non de. 70. illis Jacobi posteris, sed de filiis proprie dictis intelligenda esse asserit. Qui autem, (inquit) è filiis ejus propagati recensentur, non ideo nominantur, quod jam nati fuerint, & cum facobo in Agyptum descenderint (neque enim uspiam id Scriptura dicit:) sed occasione filiorum commemorantur præcipui quique, qui partim cum ipso venerunt, partim post esus descensum nati sapientiæ laude rerumque gestarum gloria, præ cæteris floruerunt. Atque in hoc commento adeo ille sibi placet, ut Sic demum rem concludat. Hic explicanti modus, si alium (præter me) authorem haberet, cateris anteponendus videtur; quod nullam vim adferat [cripture, uec aliter verba sumat, quam ut pure sonant, (quod potissimum in historia sacra spectandum est) & omnes difficultates exolvat, quibus intricantur ii, qui aliam ineunt rationem. præclare sane, quum illud ipsum, in quo primarius difficultatis nodus consistit, omnino non attingat: qua ratione septuagenarius animarum in Ægyptum intrantium numerus salvari possit, si plures vel pauciores eò ingressa fuisse dicantur. Septuagenariu Septuagenarius enim ille numerus in tribus diversis locis à Mose

diserte legitur expressus.

Eorum primus ille est, quem ex Genes. XLVI.27. jam produximus; Omnes anima domus Jacobi, que venit in Agyptum, sunt Septuaginta. Secundus habetur in ipso libri Exodi initio. Hac sunt nomina filiorum Israelis qui venerunt in Agyptum: venerunt autem cum Jacobo, quisque cum domibus (vel familiis) suis. tum, recensitis Iacobi filiis proprie dictis, in commate. 5. subjicitur. Erant omnes animæ eorum qui egressi sunt de femore Jacobi Septuaginta. Tertius ille est, Deuteronom. X. 22. In septuaginta animabus descenderunt patres tui in Ægyptnm: & ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra cali. Ex quo videre licet, eos qui certum & definitum Israelitarum numerum, reipsa in Ægyptum descendentium, in septuagenario isto Calculo nolunt agnoscere, non modo vim scripturæ verbis inferre, sed etiam ipsum Mosis scopum plane evertere; qui non alius erat, quam ut, ex quam paucis in Ægyptum descendentibue, quam multi deinceps orti fuerint, dilucidius intelligeretur: juxta illam c onfessionis formulam, primitias offerentibus à Deo præscriptam, Deuteronom. XXVI. 5. Syrus periens erat pater meus, qui descendit in Ægyptum hominibus paucis, ut peregrinaretur illie; evast autem illic in gentem magnam, robustam, & amplam.

Ex tribus vero exemplis, quibus Nicolaus cum aliis adstruere est conatus, aliquos ex. 70. illis à Mose commemoratis, nondum fuisse natos, quum Jacob in Ægyptum descenderet, (Er enim & Onan in Chanara a pridem mortui, & losephi nepotes quinque, in Græca editione superadditi, ad numerum hunc septuagenarium non pertinent) primum à numero filiorum Rubenis est petitum quod ab illo sic urgetur. "Ruben duos tantum " liberos ante migrationem susceperat, ut probat. Salianus ex cillis Rubeni verbis, Gen XI.II.37. Duos, filios meos interfice. si on non reduxero illim tibi. qui si jam plures liberos sustulisset, et non dixisset, duos filios meos, sid, duos e filiis meis interfice. "Ejus tamen filii quatuor, Genes. XLVI. 9. in Jacobi familia

"numerantur. Resp. Non probat hoc Salianus, * sed ut suspi- * Salian.ann. cionem proponit, paraphrasi illa Philonis (in libro de Joseph) Mundi. 2329. suffultam. Eis ounpeier ode d'e que d'es d'édout, ous x mores externou, num. 7.

Facob. Ußerii.

hos interfice, nisi &c. Simul tamen monet, Abulensem contendere quatuor illos jam tum suisse genitos; & duos Rubenem dixisse silios, ut eos uni opponeret. Et forte satius est ita dici; ne dissicultates hoc loco sine necessitate augeamus: inquit ipse Salianus. Et verba hunc in modum reddidit Tremellius: Hos duos filios meos morti tradito. ac si ex quatuor filiis duos tantum, qui tunc

præsentes aderant, pater indicasset.

"Secundum exemplum est filiorum Benjaminis; de quo "Nicolaus idem. Ben jamin, (inquit,) vix ad tertium ac viceli-" mum ætatis annum pervenerat; jam tamen undecim (decem "volebat dicere) in ejus familia recensentur, quorum aliquos "e jus nepotes fuisse Septuaginta viri tradiderunt. Sed Benjaminem vix ad XXIII. ætatis annum tum pervenisse, probari non potest; quum scripturæ rationes (ut jam vidimus) XXVII. eo tempore illum fuisse annorum facile patiantur: quâ ætate, liberorum decem potuisse illum esse patrem, nihil impedit. Ex his quidem editio vulgata Græca, quæ septuaginta illis verbis tribuitur, tres tantum immediatos Benjaminis facit filios, è reliquis, sex nepotes, & unum pronepotem constituens. Ita enim ea habet. Tibe & Beviauir, Bana &c. Filii autem Benjamin, Bala, & Bochor, & Asbel. Fuerunt autem filii Bala, Gera, & Noeman, & Anchis, & Rhos & Mamphim, & Ophim. (quod nomen in Romana editione est omissum.) Gera autem genuit Arad. Que nepotum hic distinctio, non minus quam quinque Josephi nepotum superadditio, Augustinum ad duriorem illam explicationem confugere compulit. * Quia in filiis suis plerunque appellatur Jacob, boc est in posteris suis; & per Joseph eum constat in Ægyptum intrasse: introitus ejus accipiendus est, quandiu vixit foseph, per quem factum est ut intraret. Toto quippe illo tempore nasci & videri potuerunt omnes qui commemorantur, ut. 75. anime compleantur usque ad nepotes Benjamin.

In textu vero Hebraico; sicut etiam in Chaldaicis paraphrasibus Onkelosii & Jonathanis, versione Syrâ, editione vulgată Latină, & Josepho lib. 2. antiquit cap. 4. omnes isti decem, ut immediati Benjaminis silii recensentur. Tremellius tamen in notis ad I. Chronic. 8. 1. & Bonsrerius ad Genes. 46. 21. etiam nepotes in siliorum numero promiscue hic recenseri existimant:

quod

* Augustin: quast. 173. in Genesin. quod in Numeror. XXVI. 40. Ard & Naaman, & in. I. Chronic. VIII. 3. 4. Gera & Naaman, filii Belæ effe dicantur. Sed nihil obstat, quo minus dici potest tres filios habuisse Belam, patruis suis cognomines. In loco certe Chronicorum, textus Hebræus duos ejusdem nominis habet Geras: textus vero Syrus, duos Geras simul & Naamanes; alteros Benjaminis filios, alteros

ejusdem ex filio Belâ, vel Bala nepotes.

Tertium exemplum est Hesron & Hamul nepotum Judæ patriarchæ ex filio Phares: qui cum hoc descensus tempore vix primum annum exegisset ætatis suæ, non possunt filii e jus geniti esse, nisi post viginti circiter annos, nedum ingressi esse Ægyptum cum avo & proavo. Ita * Salianus: probationis suæ fundamentum à Genescos cap. XXXVIII. 1. deducens; ubi Scripturam aperte docere asserit, Judam accepisse uxorem eodem tempore quo Joseph abductus est in Ægyptum. Et cum Augustinus questione. 128, in 10. Genesim, difficultati huic emergenti aliquatenus occurreret, dixisset, fortasse Mosem hic recapitulatione usum, posterius narrasse, quæ ante aliquot annos sacta essent; admittendam esse hanc dranganalweir, * ille negat : tum quia Scriptura dixerit id factum בעת ההוא in tempore ipso (vel illo potius) tum quia, si hoc conjugium venditionem antecessisset, nihil erat causa, cur non etiam ante venditionem narraretur, ne pracipua Josephi historia inutiliter interrumperetur, quod susus ab Abulensi contra Aben Ezram disputatum esse monet.

Et Aben Ezra quidem, quem multo (sed irrito) conatu Abulensis hic ivit oppugnatum, recapitulationem sive hysterosim hanc non observavit solum, sed etiam exceptionibus adversus eam à Saliano jam allatis studiose simul occurrit. Causam eniminterserte hoc in loco historiæ reddit istam; ut magis inde elucesceret, quam longe aliter se Josephus gesserit in negotio herisui, quam fratersipsius Judas hic se gesserit in negotio herisui, quam fratersipsius Judas hic se gesserit illocutionem autemistam, in tempore illo, eodem modo in Deuteronom, X. 8. usurpari notat; quomodo & ab aliis est observatum, in die illo, sine determinata aliqua temporis notatione, sedecies in vetere & novo Testamento esse positum. Hocque ipso in loco, in tempore illo, non ad illud, quo in Ægyptum venditus est Josephus, sed quo ipse Judas in Cananæam cum patre advenit, referendum esse defendimus. Ex nostra vero hypothesi, primi paternæ

* Salian. ad ann. Mundi 2329. num.

* Id. ad ann. Mund. 2306. num. 45.

servitutis septennii anno quarto natus Judas, ætatis. 18. egisset annum, quo tempore in Chananæam primum est ingressus: sub finem videlicet æstatis, exeunte anno Mundi, juxta nostras rationes. 2265. Mox ibi uxore ducta Chananitide, in anni 2266. æstate, Erem; in 2667. sub veris exitum, Onanem; & in anno. 2658. post veris initium Selam, suscipere ex ea potuisset.

Apparens deinde Jacobo Deus, eandem fœcunditatis benedictionem soboli ejus impertiit, quam antea Noachi filiis communicaverat, [Genes. X. 1. 7.] dicendo; Cresce & multiplicare, Gens & cxtus gentium erit ex te [c. XXXV. 11.] Unde, ut tunc apud primos Orbis renovati instauratores (quemadmodum in V. operis hujus capitulo à nobis est ostenfum) sic & nunc apud Jacobi posteros, ut statim ab ineunte pubertate opera libris daretur, in ulu esse cœptum videatur. Ita sub exitum veris anni. 2280. Eri, annum ætatis decimum quintum & pubertatis primum ingresso, similiterque sub exitum veris, anni, 2281. Onani uxorem Thamaram dare pater potuisset. Mox verò Onane ob scelus à Deo morte affecto, édixit Judas Thamaræ nurui suæ, ut tantisper vidua in domo patris maneret, Donec Sela tertius filius adolesceret. Quo paulo post initium veris anni. 2282. pubertatem assecuto, Judah à morte uxoris sese consolaturus, Thimnam, ad tondendum gregem suum, sub æstatis sequentis initium abiit. Ibi Thamara, soceri mente de filio Selà ipsi non dando satis perceptà, scortum se timulans, ex ipso sudà duorum liberorum mater est estecta. Hac ratione sub finem hyemis anni. 2283, gemelli illi Phares & Zara in lucem fuerint editi: annis. 15. cum quadrante, priùs quam Jacob cum familia sua in Ægyptum descenderet. Ita sub initium anni. 15. Pharesi nasci potuit Hesron, sub finem Hamul; vel, si gemelli suerunt, sub finem ambo; & infantes simul cum patre in Ægyptum ingredi. Quâ in re sotà cum nihil sitsquod vel naturæ vel rationi repugnare deprehendatur; æquo lectori relinquimus judicandum, an non hæc potius admittenda fuerit, quam sententia illa altera, quæ Hesronem & Hamulum, licet longe postea in Ægypto natos, à Mose tamen inter eos qui cum Jacobo descenderunt in Ægyptum, numeratos, fuisse statuit? CAP.

CAP. XI.

De annis. 215. peregrinationis Israelitarum in Agypto. Argumenta pro diuturniore eorum morâ allata solvuntur: in quibus, de B. Jobi & Jobabi Idumaorum regis temporibus, ac Josua genealogià agitur. Anni exodi incerti characteres.

Arabetione Abrahami ex Charane, usque ad Jacobi descensum in Ægyptum, annos, 215. peregrinationis Hebræorum in terrâ Chanaanis effluxisse Scripturæ testimoniis comprobatum est. quibus ex integræ. 430. annorum peregrinationis summa subductis; æqualis. 215. annorum relinquitur numerus, Ægyptiacæ ipsorum peregrinationi assignandus. Quo vero tempore in Ægyptum Jacobus descendit, silium ejus Josephum. 39. suisse annorum est ostensum: quos si à totius vitæ, 110.annis [Gen.L.22.] subtraxeris; supererunt

A descensu Facobi in Ægyptum, usque ad mortem Josephi, anni	71
Inde ad Mosis nativitatem usque,	64
A nativitate Mosis usque ad exitum Israelitarum ex Ægypto, [Exod.7.7.]	80

Summa, 215.

Anni.71. & .80. quos ex Scripturâ habemus, simul juncti. 151. esticiunt: qui ex. 215. totius peregrinationis Ægyptiacæ deducti. 64. relinquunt annos, interstitio, inter Josephi obitu & Mosis ortum, tribuendos. Judæi, quinquennio ante Abrahami prosectionem ex Charane 430. annorum initium collocantes, moræ Israelitarum in terra Ægypti. 210. tantum annos tribuent: quos Chaldaica quæ Jonathani tribuitur paraphrasis cum Hierosolymitana in Exod. XH. 40. per 1707 pur propositionem exprimit. Ejus annorum numeri sigunm in Pirke Fliezer

Y 2

cap. 48. & passim apud Rabbinos est vox III Descendite; qua ad silios usus est Jacobus, Genes. XLIII. 2. posterorum suorum in Ægypto moram, annorum. 210. (quot litteræ ille consciunt) suturam suisse innuens; ut notat ad eum locum. R. Salomo Jarchi, interpres Talmudicis nugis plus nimio deditus. In Seder Olam rabbah. cap. 3. Job, patientiæ illud exemplar, natus suisse dicitur, quum Israelitæ descenderint in Ægyptum, & mortuus quum inde aicenderunt. Et cum post slagella annos illum. 140. exegisse, & quicquid ipsi suerat duplo Deum auxisse, sit scriptum: [10b. 10. 16.] ante hæc annos. 70. & in universum, annos. 210. (quanta suerit Israelitarum mora in Ægyp-

to) vixisse illum, inde colligitur.

Et quidem in Synopsi Athanasiana, passum etiam fuisse Job legimus, cum esset annorum, 70. quot etiam ex ipso textu Græco, Job. XLII. 16. colligitur, ut quidem Romana eum editio nobis exhibet; in qua lob post plagas annos. 170, in universum autem annos. 240. vixisse dicitur. Cum quâ exacte quadrat ille calculus Helychii, vel quicunque author fuit, ineditarum in libros quos Sapientiales vocant Hypothesium; * is soμήκοντα, दंसद्भाव है μετά τὰς πληγάς ἔτη. 20. ὡς લેναι πάντα Cons wire Etu. ou. Passus autem est ob, quum esset annorum LXX. supervixit vero post plagas, annos CLXX. ita ut fuerint omnes vitæ ipsius anni. CCXL. quanquam & hujus textus duæ aliæ reperiantur lectiones: rarior una, in B. Hieronymi ex Origenica editione versione. Vixit autem Job post plagas centum quadraginta annis: ---- & omnes anni vite ejus fuerunt CCXLVIII. Cum quâ consentit & Græca editio Complutensis (in Bibliis polyglottis, tum Antuerpianis tum Parisiensibus, retenta:) priore membro uti in Hebræo inveniebatur expresso; altero, (quod in eo non erat & idcirco præfixo obelo abOrigine notabatur,) penitus prætermisso. Altera vero, communis & ab omnibus maxime recepta lectio, non in Aldina solum editione, & Germanicis omnibus, sed etiam in antiquissimo Alexandrino (quem in Anglia habemus) codice, reperitur. Vixit vero 70b post plagam annos CLXX. omnes annos vixit CCXLVIII. Anni, 170. ex 248. deducti, relinquunt. 78.quot Johum, quum primum pateretur, egisse ait author commentariorum in Job, quos Origini perperam adscriptos Latine vertit Perionius. Annorm

Annorum- 170. (quos post passionem Job hic vixisse dieitur) pars dimidiata est. 85. Cum igitur Jobo post tentationem duplicia redita suisse reserantur emnia (in quibus & anni suerint numerandi.) 85 eum suisse annorum quum certamina finiit, iisque ad' 170. quos postea vixit additis, universæ vitæ annorum summam 255. extitisse, Olypiodorus (vel quis alius in Catena ad. Job. XLII. 16.) colligit. Quod autem in textu, vitæ illius anni. 248. tantum commemorantur, eo septem palsionis ipsius annos mystice innui asserit; quos in vitæ annis non recensitos arbitratur ille, Sid The en Te nates oiore vengarir, quod arumnosa vita mors est t potius quam vita existimanda. Neque alia suit septennii, Jobi calamitatibus tum temere affignari soliti, aut origo, aut ratio. De quo vide, (si placet) Salianum in anno Mund. 2398. num. 1. &. 2544. num. 751, 752. ubi in priore loco, nota obiter; non (ut ille opinatur) apud, originem Perionii. 70. pro. 78. sed apud Cyrillum Anastasii, num. 78. pro. 70. esse reponendum.

Ut igitur de atate Jobi certius aliquid statuatur, primo ante exitum Israelitarum ex Ægypto, (ex ætate Eliphazi Themanitæ sodalis ejus) ostendendum est, non corum in Ægyptum ingressum, & consequente ipsius Ægyptiacæ peregrinationis tempore, certaminum Jobi historiam contigisse. & primum, ante Legem à Deo Mosi traditam, Johum extitisse, manifestum esse docet Chrysostomus, ἀπο τε μακροβιώτατον τοῦτον γεζονέναι, κὶ υπές τὰ διακόσια έτη βεβιωκέναι· έδείς 28 Tav po Tov vous Toouvita Chous is dental. ex eo quod longavam vitam vixerit, & Supra ducentessimum annum prorogaverit. Post legem enim qui tamdiu vixerit, de nullo memoriæ est proditum. Ætate hominum ordinaria, ad. 70. vel 80. annos redacta: quemadmodum in Psalmo. XC. 10. ipse Moses confirmat. Addunt alii, * historiam hanc accidisse, antequam insignia Dei miracula, quæ in Exodo scripta sunt, Israelitis exhiberen- * Codoman. tur & passim celebrarentur: quia alias hac intra catera Dei Chronolog. opera, quæ in Jobi libro prædicantur, etiam recenserentur. lib. 4. cap. 35. Præsertim autem Deus ipse nequaqum capite quidem. 38.maris, 40. autem Fordanis ita mentionem faceret, tanquam inauditum fuerit quod homines super eorum fundo ambulassent. Et quoniam Dominus. cap. 29. inquit ad Jobum; Quis praparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad Deum vagientes, eo quod non habeant cibos? Haud dubie interrogasset, quis Israelitis

quadraginta

* Tremell. dr

1. 1.

Facob. Ußerii

quadraginta annos victum præbuit in deserto: nisi historia Job vetustior esset actis Exodi. Neque ulla hic usquam legis, nisi per manus traditæ, mentio: & quæcunque hic veterum historiarum attinguntur, antiquorum sunt temporum. Ex eo quoque hoc eliciunt, * quod post latam legem nemini licuit alibi, quam co-Jun. in Job. ram arca vel tabernaculo Dei sacrificare, sine mandato singulari: ideoque Job, aut non fecisset contra præscriptum Legis sacrisicans, [cap. I. & XLII.] aut scriptura non commendasset illius

sacrificia, si venisset contra legem.

Porro frater Jacobi Esau, quum esset. 40. annorum, uxorem dixit Basmatham, sive Adam filiam Elonis Hittæi, atque ex ea suscepit Eliphazum, patrem Themanis; Genes. XXVI. 34 &. XXXVI. 2. 4. 11.] à quo Eliphaz Themanites, qui cum Jobo est collocutus, duxit originem. Subductis annis. 40. Esavi five Jacobi(gemelli enim fuerant) ab. 130, quot Jacobus agebat, quando cum famillia sua in Ægyptum est prosectus; [Gen. XLVII. 9.] restant. 90. inter primas Esavi nuptias & Israelitarum descensum in Ægyptum, interpositi. Unde colligere licet, Eliphazum Themanitem (à Themane, Esavi ex filio primogenito Eliphazo nepote oriundum) eodem vixisse tempore quo in Ægypto peregrinati sunt Hebræi: maximeque esse probabile, Jobi (æqualis ipsius) historiam post Josephi mortem ('tempore inter Genesin & Exodum interjecto) contigisse; quando ipsis Israelitis ad Ægyptiacorum idolorum cultum deficientibus [Fosu. XXIV. 14. Ezekiel. XX. 8.7 de universa terra peragrata & fibi subdita, Satanæ gloriandi data est occasio [70b. I. 7. II. 11.] Ipso vero ingressus Israelitarum anno, inatum suisse lobum, & egressus denatum, Iudaicum commentum eft.

* Abram. Phar. Vet. Testam.lib.9. cap. 22.

Hæc de ætate Iobi quæstio, ex eo diligentius à nobis est tra-Etata; quia ex ea * Nicolaus Abramus moram Israelitarum in Ægypto neque. 210. neque. 215. sed. 430. fuisse annorum probare nititur: sed hoc satis debili substrato fundamento; quod 70b idem surit cum 70bab Zaræ filio, secundo Idumæorum rege, cu jus meminit Moses in Genes. XXXVI. 33. ubi & Zaram hunc, ex Idungorum Ducibus unum, filium facit Rehuelis, filii Esavi & Basemathe, sororis Nabajoth, & filiæ Ismaelis [comm. 3. 10. 17.] Hanc vero Nabajoth (Nabathæorum patris) fororem

fororem Ismaelis filiam, Pasematham & Mahalatham dictam, Fsavum eo tempore uxorem duxisse idem refert, quo frater Iacobus, accepta patris benedictione, ex Chananza in Mesopotamiam est profectus: [cap. XXVIII. 6.9.] à quo, usque ad Iacobi & familiz ipsius descensum in Ægyptum, annos decurrisse, 53. ostendimus. Unde, & sub id tempus, Johabum natum suisse Nicolaus colligit: quod vix ante annum ab inito matrimonio quinquagessimum, ad pronepotes solear, ac generationem tertiam perveniri. Considerandumque postea nobis ille proponit; quomodo sex post Jobabum Idumaz Reges, alios aliis morte sublatis sussection, Moses numeraverit; eo przssertim zvo, quo mortales vitam diutius propagabant & post hanc Regum seriem Duces undecim recensuerit; quos ex. I. Paralip, 1.51. satis constat non sub Regibus, sed post eos Reipublicz gubernacula tenuisse.

At certe anni. 215. commorationis Israelitarum in Ægypto, &. 40. fere in deserto, tempus suppeditabunt satis amplum, quod & octo illis Regibus, qui regnaverunt in Idumæa, antequam haberent Regem filii Ifrael, (Gen. XXXVI. 31.) id est, (ut exponit doctissimus Grotius) priusquam Israelis posteri terram Chananæam ac vicinas sunt adepti, ante quod tempus regem ipsis facere non licuit; (Deuterom. XVII. 14.) & undecim etiam Ducibus recipiendis suffecerit: si modo duo ista admittamus; quibus non admissis, ne. 430. quidem anni habitationi Israelitarum in Ægypto attributi, illis capiendis essent suffecturi. I. Cum Reges istos ex diversis suisse civitatibus Moses memoret; non jure eos hæreditario regnum eos chinuisse, (ex quo contingere poterat, ut adolescens regnum adeptus, in longævå illå hominum vita, ad centum annos illo potiretur) sed vel populi suffragiis, vel vi armorum (uti Esavo à patre Isaaco fuerat prædictum. Genes. XXVII. 42. Gladio tuo vives) ad Regium fastigium suisse evectos: at jam a tate seniores, & usu rerum instructi eo pervenientes, non ita diuturnum in imperio tempus necessario exegerint. II. Eos qui sub Regibus, singularium provinciarum duces extiterunt, sed supremo illo imperio subditi, sublatis postea Regibus iisdem provinciis liberam & evunsuduvor potestatem obtinuisse: ita ut undecim illi à Mose memorati Duces, non (ut in Regibus fa-(tum)

&um) alii aliis ordine sucesserint, sed simul omnes & codem tempore provinciarnm suarum administrationem obiisse, Atque hinc Moses, quum in ipso ex Ægypto exitu, Ducum Idumæz in Cantico suo meminisset; (Exod. XV. 15.) post annos tamen. 39. sub Regio adhuc imperio Idumeam fuisse indicat. (Numb. XX. 14. Judic. XV. 17.) ex quo ulterius colligimus. 1. Regem illum, qui Israelitis transitum per terram suam denegavit, suisse Hadarum, postremum Idumæorum regum à Mose memoratorum. 2. Idumzorum erga fratres suos Israelitas inhumanitatem hanc cito Deum fuisse ultum: eodem anno & Rege per mortem, & ipso regno per politiæ mutationem sublato. 3. Mosem, anno. 40. post exitum ex Ægypto, librum Geneseos vel scribentem vel saltem interpolantem, undecim illorum Ducum ex stirpe Esavi ortorum, qui Regibus in summo imperio sucesserunt, nomina recensuisse, Secundum familias suas, & secundum habitationes in terrà possessionis sua; (Genes. XXXVI.40.23.) utpote diversis provinciis in câdem Idunize regione, eodem tempore, (uti dictum est) præsecto. rum.

Sed hypothetice hic disputat Nicolaus Abramus, Si Jobabus Idumzorum rex idem fuerit cum B. Jobo, quem post tentationes suas. 140. annos vixisse Scriptura testatur; intra angustias 215. annorum, moræ Israelitarum in Ægypto &.40, in deserto, non posse contineri quatuor illorum regum tempora, quos Jobabo in regno, ut & illis alios in Ducatu, antequam à Mose liber Geneseos conscriberetur, sucessisse apparet. Que consequentia vera si fuerit : non diuturniorem, quam. 215. annorum Israelitarum in Ægypto fuisse moram, inde probabitur. Sed falsitas illius hypotheleos, que Jobum eundem facit & Jobabū, inde convincetur, quod duo illa argumenta, quibus hypotheseos hujus patroni veritatem e jus ostendere sunt conati, alterum à nominum Jobi & Jobabi similitudine, alterum ab authoritate appendiculæ (ut loquitur Abramus) quam LXX. Seniores libro fob velut laciniam attexuerunt, petitum, jamdudum à Nicolao Lyrano sunt soluta; ad cap. 1. Jobi, ita Scribente. Nec motivum alirum valet, de similitudine nominis Job & Fobab quia frequenter couting it duos homines valde diversos non modo 'simili, verum etiam prorsus eodem appellari nomine. Supponitur Supponitur etiam falsum, quod prædicta nomina sint valde similia: cum secundum scripturam Hebraicam, sint multum di similia. Hoc enim nomen Job, in Hebrao incipit per Aleph (31'8) nomen vero Jobab per Jod. ("ILL") Deinde, de laciniâ illâ respondet, quæ in Bibliis Gracis ad finem libri est adjecta, & cujus pars in Latinis (ex Jobo, ab Hieronymo è Graca lingua translato, desumpta) in libri initio, Argumenti loco, inter Hieronymi Prologos poni solebat. Similiter additio que allegata est non valet: quia, sicut dicit Hieronymus in libro de Hebraicis Quastionibus, non est in Hebrao, & ideo non est ei adharendum secundum ipsum; dato quod inveniatur aliquando in fine libri Job. Et ex boc patet, quod si ponatur in fine Prologi Hieronymi, non est hoc de intentione sua; sed bac additio & consimiles, ab aliquibus minus expertis in bistoriis & genealogiis Hebreorum, apposite sunt: propter quod de

ipsis non est curandum.

Et certe appendiculam hanc esse apocrypham, in libro. I. de Verbo Dei. cap. 20. Cardinalis Bellarminus confirmat. Cui frustra authoritatem ex eo conciliare nititur Abramus; quod LXX.quæ ad calcem libri 7 ob addiderunt, se non suopte finxisse ingenio, se de codicibus Syriacis (unde quidam ab ipso Mose librum fob in Hebraicam linguam trassatum putant) depremps se te-Stentur. quasi verba illa in calce libri, Ovto Egutu contai en The Eupeanns Bibas, Hic interpretatus est ex Syriaco libro, ad sequentem appendiculam referenda essent, & non ad librum iplum, qui præcesserat: & quasi res esset extra omnem posita plane controversiam, Syriacum hic sermonem distinctum suisse ab Hebraico; in Græca * Catena contrarium observandum inveniamus. Zueiaxlud vur, zlud Espaior (vel Eegiar,) διάλεκτον καλοι δια το γειτιάζου ταύτω τη των Σύρων, (al. τω Job per Pat. Sianentor tor Zupar the Esecist) is einondio solxed Exer, 612. καθάπερ οἱ Ἐβραΐοι, κỳ Συρίαν ή των Ἰεδαίαν, κỳ Σύρες ὁι TORROL TES Maraisives ovopalles. Hebraicam dialectum boc loco Syriacam vocat : quia Syrorum lingua proxime ad eam accedit, & viginti duabus litteris Hebræi & Syri pariter utuntur; Judaam etiam Syriam, & Palastinos plerique Syros appellant. Hac Olympiodorus, vel quicunque alius in Catena illa: cum quo & author Commentariorum in Job consentit, quos falso Origenis nomine Latine à se conversos edidit Perionius.

* Caten. in Junium. pag.

Scalig. cap. I.

* Petav. do-Errin. tempor. lab.9.cnp.20.

Pro nobis vero faciunt Hebræi, tum antiqui (apud Hieronym 1m, in Epist. 126, ad Evagrium, & Traditionibus Hebraicis in Genes. cap. 36.) tum posteriores omnes, Isaacide (quomodo R. Solomonem Jarchi, ab Isaac uno è majoribus, fuisse cognominatum, à Judæis se dedicisse resert * Scaliger) uno ex-Canon. Isagog. cepto: de quo Aben Ezra, ad Genes. cap. 36. 12 221 23 זרח איפו איובל אשר אפר היצחרי הפהבול . Etiam Jobab filius Zerach, non est Ijob, quemadmodum dixit Isaacides, vane seu fatue agens. Pro nobis quoque ex Latinis facit Hieronymus, in Quæstionibus sive Traditionibus in Gen. cap. 22. & post eum Philippus Presbyter, atque Beda (falso creditus Hieronymus) libri Jobi interpretes; cum Ruperto Tuitiens, lib. 6. Comment. in Genes.cap. 34. Petro Trecensi (Historiæ Scholasticæ authore) cap. 5. super librum Genesis, & recentioribus aliis. Neque enim audiendus hic vel Petavius, * satis exploratum esse objiciens, qua in Traditionibus Hebraicis ab Hieronymo memoria prodita funt, magis ex Hebræorum mente, quam ex sententia sua plerumque proferri; vel Abramus, alios sola Hieronymi authoritate permotos, hanc sententiam esse amplexos affirmans. Ex propria enim sententia locutum hic fuisse Hieronymum, verba hæc ipsius clarissime oftendunt. Male igitur quidam astimant fob de genere esse Esau, Signidem illud quod in fine libri ipsius babetur, eo quod de Syro Sermone translatus est, & quartus sit ab Esau, & reliqua que ibi continentur, iu Hebreis voluminibus non habentur. Alios autem ut in eandem concederent sententiam, non tam authoritas Hieronymi, quam ratio abipso allata, permovit; quod Appendix illa, cujus præsumpta authoritate Veteres in errorem sunt inducti, in Hebrais voluminibus non haberetur, & Canonicam consequenter authoritatem haudquaquam obtineret.

Progen. in Fab.

Quæ eadem ratio & Græcorum quosdam permovit, ut eam Eaten. Grac. Appendicem rejicerent : de quibus ita Polychronius. * Пасаγεάφονται τω όν πό τέλο γενεαλογίαν, ώς μη έμφερομένω όν το Εβραικώ, τέλες όρτ Θ άχει τοῦ, Καὶ ἐτελεύτησεν Ιώβ πρεσβύτες Ο κ) πλήγης ήμες ων. αλλ' απάτης, φασί, γενομένης από της όμωνυμίας της ον Γενέσα φερομένης ας των κτ τον Ήπου γενεαλογίαν, ένθα μέμνηται Ἰωβάβ, το τοιετόν τινες έσχολιογεάφησαν κ λοιπόν έτεκοι τῷ χκόνω ώς υφων τε πανδός BIGNIS negratoro ta maegys segunisva. Genealogiam que in fine est rejiciunt, quia in Hebrae non reperitur: liber iis verbis clauditur, Et mortuus est sacob senior

& plenus dierum: nominis autem similitudinem in Genealogia Esau, que in libro Geneseos extat, ubi Johabi mentio fit, ansam erroris & hujusmodi scholii quibusdam prebuisse; tractuque temporis postea, que margini adscripta erant, in libri textum ab aliis assumpta esse asserunt. Et Olympiodorus, in Protheoria capitis. 33. & ultimi libri Job; ut quidem Græci capita distinguent. Par us Tives un era The leges raulus yeaphs, αλλά παρεγγεγεώφθαι τῷ βιελίφ τὰ ῥήματα. Ήμες ή οι πασι τοίς Ελλίωικοίς αντιγράφοις δύτως έυρηκότες γεγραμμένιω τίω Gibnor, πάντα τα εγγεγραμμένα ούτω δεχόμεθα ώς παρά των ταζέςων πας ειλήφωμεν. Quæ in fine libri sunt, dieunt quidem nonnulli non esse sacræ bujus Scripture, sed libro buic assita & adscripta esse verba. Nos vero cum in omnibus Gracis exemplaribus librum sic scriptum invenerimus, ita omnia que in eo scripta sunt recipimus, prout à patribus nobis tradita sunt.

Argumentum, quod à rebus gestis Assyriorum deducit * Nicolaus Abramus, nos omnino non ferit. Neque enim contra nos probat, longius quam. 215. annorum spatium Ægyptiacæ Israelitarum peregrinationi esse tribuendum; sed Amraphelem tantum, Sennaaris five Babylonis regem, longe ante Nini tempora, ab Abrahamo Patriarcha profligatum fuisse demonstrat: quod nos libentissime concedimus. In Assyriorum enim imperii duratione Herodoti rationes Ctesianis & Eusebianis praserentes (quas & jure præferendas, in libro. 6. quem Nearchum, five de regno Assyriorum inscripsit, ipse agnoscit Nicolaus) Abrahami illam victoriam. 645. annis ante Nini exordium, in Annalibus nostris collocavimus: ut ad hoc efficiendum, Israelitarum in Ægypto commorationem, ad annos. 430. extendere, nihil no-

bis fuerit necesse.

At posse (putat Nicholaus) * ex annis Caath demonstrari, mo- * 1d. ibid. ram filiorum Israel in Ægypto fuisse plus quam. 215. annorum. cap. 14.

Sed quomodo hoe ille demonstret, videamus. Cum fuerint anni Caath centum triginta tres. ut. Exodi. VI. 18. dicitur: quamvis eum jam puberem facimus, cum Agyptum ingressus est, necesse tamen est, ut in Agypto annos centum & viginti præter propter exegerit. qui si. 80. Mosis annis (c. VII. 7.) accedant: ducentorum annorum summam colligent. Aut igitur Israelitæ plusquam. 215. annis in Ægypto manserunt, aut quiudecim duntaxat annorum spacium inter Caatbi mortem & Mosis exortum

* Abram. ut Super.cap. 19.

exortum intersuit. Hoc autem posterius dici non posse, liquet ex iis qua cum inter illius obitum & bujus orium gesta narrentur, baudquaquam tamen, tam angusta temporis intercapedine, claudi potuerunt. Atque inter hæc, Israelitarum multiplicationem & oppressionem, timul cum Amrami & Jocabedæ matrimonio, reponit: & ex eo quod Mosis infantuli soror no poster, (c. II. 8.) adolescentulam & nubilem eam suisse colligit; indeq; Amrami & Jocabedæ nuptias, multis licet annis ab obitu Caathi, non paucis tamen ante Musis exortum, suisse contractas concludit, & audiendos non esse qui maram Israelitarum in Agypto. 215.

annorum augustiis circumscribunt.

Nos vero eam de Caathi in Ægyptum descendentis prima pubertate hypothesin, quam pro libertate sua videri ille vult ultro nobis esse largitus, nos minime recipimus. Cum enim juxta rationes nostras, inter nativitatem Levi patris Cahathi & migrationem in Ægyptum, anni. 50. innercesserint, (ut in Annalibus videre licet:) quid obstat, quo minus Cahathus in Ægyptum descendens non modo pubertatis sed etiam virilis ætatis annos attigisse posset putari? ita ut. 30. annorum eo ingressus. 103. annos ibi exegerit, &. 32. ante natum Mosem annis vitam finierit. Nam potuisse hoc sieri, satis suerit nobis obtendere, qui respondentium hic partes sustinemus; factum non suisse, nisi certo aliquo indicio demonstrator noster ostenderit, in quindecim illorum angustias impellere nos non poterit; quibus sublatis, simul & totam argumentationis illius vim concidere necesse est.

Certe quæ in sacrà Historià, de servitute & afflictione Israelitarum ante Mosis nativitatent, referuntur, intra. 32. annorum spacium potuisse peragi, mihi non est dubium. Multiplicationem vero populi Israelitici, vivente adhuc Cahatho, conspicuam & maxime potuisse esse observabilem, res ipsa monstrat. Nam Amrami & Jocabedæ nuptias, post Pharaonis de submergendis Hebræorum infantibus edictum, suisse initas, non aliunde habetur quam ex duobus illis verbulis, Post hac, Exodi. II. 1. in editione vulgatà Latinà additis: quæ in textu Hebraico, Græço, Chaldaico, Syriaco, Persico, & Arabico, nusquam apparent. Quin & ipsam multiplicationem Israelitarum tam observabilem, eam que insecutam servitutem eorum & assistant durissimam,

Cahathi

Cahathi morte suisse posteriorem, non aliunde quam ex eadem Latina versione loci, Exod. 1.6. colligitur. Quo (Josepho) mortuo, & universis fratribus ejus, omnique cognatione illâ, filii Israel creverunt, &c. quum in textu originali Hebraico, pro cognatione, legatur III quæ vox non sanguinis propinquitatem, sed generationem hic denotat, id est hominum, (Agyptiorum præsertim) universitatem qui Josepho & fratribus ejus ætate æquales extiterunt. Ita ætas & progenies in Horatianis illis sumitur:

* Ætas paremum, pejor avis, tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiorem.

* Horat. Carm. lib.3. Od. 6.

Et generatio, in Ps.I.XXVIII.3. 4. Que patres nostri narraverunt nobis, non celabimus filios eorum, generationem alteram: & commate. 5. 6. Mandavit patribus nostris, nota ea facere filiis suis ut cognoscat generatio altera, filii nascituri; exurgentesque enarrent filiis suis: ubi, quum filii alteram constituant generationem; ad paternam non magis hic referendus suerit Cahathus, quam soror ejus Jocabeda, Levi ipsius (ut in capite VIII. ex Numer. XXVI. 59. est ostensum) quam persecutione maxime seviente Mosem peperisse constat. Unde & Hebrai in Seder Olam cap. 3. non à Caathi obitu servitutis Ægyptiacæ tempus deducunt, sed à morte patris ejus Levi: à quâ ad nativitatem Mosis annos. 48. in Annalibus nostris numeratos invenies; spatium iis omnibus quæ ad hanc historiæ partem pertinent capiendis sufficientissimum.

A Latinæ quoque editionis authoritate potissimum dependet argumentum illud alterum à Nicolao ex Josuæ genealogia deductum: quæ in ea. I. Chronicor. VII. 25. hunc in modum habetur proposita. Porrofilius ejus Rapha, & Reseph, & Thale, de quo natus est Thaan, qui genuit Laadan. Hujus quoque filius Amind, qui genuit Elisama; de quo ortus est Nun, qui filium habnit Josue. Cui nos integrum posterorum Ephraimi catalogum subjiciemus, prout in textu Hebræo legitur.

Z. 3.

Ephraim

Facob. Ußerii

Ephraim.

	^		
Shuthelah,	Beriah.	Sheerah filia.	Rephab 132
Bered 112			Reeph.
Tabath 132			Tela 112
Eladab 133			Thaan 112
Tabath 111			Laadan133
Zabad 133			Ammibud 117
Shuthelah 112			Elishama 112
Ezer.			Nun 112
Elead.	•		Josua 112

His, qui in prima serie sunt nominati, à viris Gath interfectis, Ephraimo natum fuisse Beriam, ex sacrà quum Nicolaus confirmasset historia; de cladis hujus tempore, quod in Scriptura reticetur, subjicit. Quo sane tempore, ut res ipsa docet, annus ab ingressufacobi in Egyptum, saltem septuagesimus quartus effluxerat, supererantque ad Exodum. 140. duntaxat anni; si. 215. tantum annis filios Israel in Ægypto ver satos esse statuamus. Deinde, ut confessum su nens, tres primos in ultima serie nominatos, Beriæ fuisse filios, Josuam octavum ab Ephraim, septimu n à Beria suisse colligit. Tu'n ex Fosu. XXIIII. 29. Josuam annos. 110. vixisse addit : quum post Mosis obitum rempublicant administrasset annis. 10. ut placet Melchiori-Cano & Cajetano, aut 14. ut putat Pererius, aut, 17. ut Beda & alii tradiderunt. Juxta quan postremam sententiam, cum ex Ægypto egressus est, Josua annorum suisset, 53. quos. 53. inquit Nicolaus, si ab 140. deduxeris, invenies inter Berie & Fosue exortum. 87. duntaxat annos interesse, qui præcoci quâdam facunditate septem aut octo generationibus tribuantur, ut singuli Iosue ma jores, liberos duodecimo circiter ætatis anno, susceperint; undecimo generarint. Que si merito displiceant; certe prestabat tempus mansionis in Egypto producere, quan tot generationum capita, tam arctis temporum limitibus cobibere. Ita ille.

Nos vero dicinus Hebraicum 132 quod toties in hac genealogia occurrit, tum filium ejus, tum filium ejusdem denotare: & priore modo sub finem, posteriore in principio & medio genealogia

genealogiæ accipi. In prima enim serie articulum non ad præcedentem personam, sed ad primum stirpis authorem, ipsum Ephraimum esse referendum; neque Nicolaus negat; & si negaret, eandem vel etiam majorem sœcunditatis præcocitatem hic agnoscere cogeretur, quam in nostra sententia tantopere improbat. Nam cum Josephus ex silii sui Ephraimi progenie, tres tantum generationes vidisset; (Gen. L. 23.) ipse Ephraimus hâc ratione vi urus suisset decem, & quidem novem ex iis aptas armis ferendis quod nisi prole ante annum. 12. suscepta, ægre credere posimus contigisse. In ultimo quoque serie, ubi Repha dicitur 132 filium ejusdem, Ephraimum scilicet, fimiliter accipiendum esse contendimus: tum quia nomen proximè antecedens erat fæminæ, quum fi affixum respexisset, नार dicendum fuisset, non 132, tum quia Tahan tertius in ead m serie nominatus, inter immediatos Ephraimi filios à Mose recensetur. [Numer.XXVI. 35.] Tantumque abest, ut cum Nicolao fiium Beriæ Rephiam constituanius, ut & Rephiam & Tahanem, ante ipsumBeriam in Lucem suisse editos, existimemus. Neque enim primos illos, à Scriptore sacro ideireo primo in loco nominatos suisse putandum est, quod reliquis seniores extitissent, sed quod communem ab hominibus Gathi cladem pertulerint, per eam patri Epraimo nomen Berio proximo filio imponendi occasionem dederint : quod in afflictione ille fuisset propter familiam suam. (I. Chronic. VII. 23.)

Quod si Tahani non in prima, sed in tertia post Ephraimum generatione (quam & Joseph, Gen. L. 23. vidisse dicitur) sedem assignare cuiquam magis placeat: ne sic quidem ad Chronologicas nostras rationes aliquod accederet detrimentum. Si enim Ephraimum, annis. 22. post descensum Jacobi in Ægyptum, Tahanis avum procreavisse, & Josuam annos. 53. natum, ex Ægypto excessisse, admiserimus; & Septem (inter Ephraimum & Josuam intepositarum) generationum parenti cuique annos ætatis viginti, quum silium suum susciperet, simul tribuerimus: tota summa. 215. annorum numerum non est excessura. Ut ad præcocem illam sæcunditatem restringi hic nos non suerit necesse, quam Nicolaus sibi singit. Quem interim meminisse oportuerat, in hac eadem Ephraimi genealogia, siliæ ipsius Sheeræ mentionem suisse satam, quæ Beth-horon inseriorem & superiorem ædisicaverit, (1. Chron. VII. 24.) ideoque

Facob. Ußerii

rof.7. annum Josuæ, quo terra Chananæa Israelitis est divisa, superstes fuerit. Eam, etsi. 130. patris anno genitam fuisse dicamus, plures tanien quam. 140. ut ipla vivendo exegerit necesse est; mora Israelitaram in Ægypto. 215. tantum annis assignatis; quod etsi mirum, incredibile tamen non est habendum. Sed ut plures illam quam. 355. vel saltem. 333, annos vixisse credamus, quod Nicolai postulat hypothesis; nescio quis stomachus possit con-

coquere.

Supr. cap: 18. * Stapleton: antidot: in

* Exod: 12. 37.

AH: 7. 6.

* Bonfrer: in Exod: 1. 12.

Superest adhuc argumentum, à multiplicatione filiorum Israel in Ægypto petitum: quod sine miraculo, quod sane fingere necesse non est, vix potuerint in tantam multitudinem excrescere, ut cum in ingressu septuaginta capita censa suerint, ducentis post annis armatorum sexcenta millia numerarent. Ita * Nicolaus; * Abram. ut paulo diffidentius: cum ante eum *Stapletonus multo confidentius: fieri non potuisse absque ingenti miraculo, ut. 210. ann. spatio 72. bomines, qui in Æzyptum descenderunt, sic multiplicarentur, ut ex illis* sexcenta millia hominum armatorum (præter innumerabilem aliorum multitudinem) invenirentur quum Ægyptum exirent. Quod B. Augustino tamen mirum non est visum, quæstione 47. in Exodum, hac de rescribenti. His annis quantum multi-Hebrai, si facunditas hominis consideplicari potuerint retur, adjunante illo qui eos voluit valde multiplicari, reperietur non esse mirum, quod & sexcentis millibus peditum egressus est populus ex Ægypto: excepto cetero apparatu, ubi & servitia erant & sexus muliebris, & imbellis ætas. His vero additis, ad. 1800000. vel. 2000000. numerum excrescere potuisse censet * Bonfrerius : quod ille tamen adeo non miratur ; ut potius sibi mirum videri dixerit, quod non plures extiterint. Hoc vero ut oftendat, ex descendentibus in Ægyptum non. 70. sed. 50. tantum sumens, ipsorumque & posterorum unicuique tres liberos masculos duntaxat assignans; masculos. 150, oriri potnisse colligir, ex secundo. 450. ex tertio. 1350. ex quarto, 4050. ex quinto 12150. ex fexto. 36450. ex feptimo. 109350. ex octavo. 328050 in nono. 984150. in ultimo 2952450. qui numerus, mulculorum duntaxat, fere tertia parte superat numerum. 2000000. supra assignatum, ma culos simul & fæminas comprehendentem.

Sed non satis ille consideravit, decem hunc vicenariorum ab eo positum calculum consistere non posse, nisi intra quemque

viceuarium

vicenarium tres suos filios, cum pari saltem filiarum (suo tempore maritis conjungendarum) numero fuisse progenitos, concesserimus: quod neque admitti oportet, nec ipsius Bonfrerii hypothesi est consentaneu, quâ etatem generationi idone am, eam que viginti annorum est, constituere voluisse, hic se docet. A qua ætate si generandi initium deduxisset, septem potius tricenariorum, quam decem vicenariorum annorum ordines, hic ab eo suissent reponendi. Et in tot quidem tricenarios, Israelitarum in Ægypto moræ annos.210. * Torniellus distribuit: verum in unoquoque tricenario septem masculos totidemque seminas susceptas svisse statuens, eorum aliquos, ante annum ætatis parentum vicesimum,

in lucem fuisse editos, admittere & ipse cogitur.

Id autem si evitare libeat, Bonfrerii hypothesi ex Johanne Temporario (quem ille ducem potissimum hic est secutus) aliquantulum correcta, supponere liceat; ex descendentibus in Ægyptum. 50, viros, annis. 20. natu majores, primi post descensuu decennii annis singulis, liberos fingulos procreavisse; eorumq; continuo ordine posteros masculos, exacto atatis vicesimo, intra proximum quodque decennium, totidem liberorum patres extitise: neque. 3. cum Bonfrerio, neque.7. cum Torniello, sed medium inter utrumque .5. marium numerum cuique tribuente: hac ratione ex primis illis. 50. procedere potuerunt, annis post descensum in Ægyptum

* Torniell. ann. Mundi. 2329. пит.

X. masculi.	250.
XL.	1250.
LXX.	6250.
C	31250.
CXXX.	156250.
CLX.	781250.
CXC.	3906250.

Ab anno. CXC. usque ad annum CCXV. quo ex Agypto est migratum, anni intecesserunt. 25. Ex quo apparet absque ullo miraculo, mares eo tempore ex genere Israelitico, ab anno. 25. & sic deinceps, usque ad. 34. natos, numero. 3906250. &,

simul additis tribus postremis progressionis hujus ordinibus, mares, 4843750, simul viventes existere potuisse: quum tamen ex Ægypto egressi circiter, 600000, [Exod. XII. 37.] vel 603550, ab anno ætatis vicenario tantum numerentur; [Exod. XXXVIII. 26. & Numer, 1. 46.] præter Levitas, quorum mares, (ab ætate usque menstrua recensiti) numerum. 22000. consece-

runt [Nmm. III. 39.]

Quod siquis objiciat. Geneseos. XLVI. 26. omnes animas quæ cum Jacobo descenderunt in Ægyptum numero suisse 66. præter filiorum Facobi uxores; indeque colligat, descensus illius tempore, solos Jacobi filios uxores habuisse, ideoque à nepotibus ejusdem intra proximum decennium, liberos decem (quod à nobis est positum) suscipi non potuisse: scire illum oportet, usitato scripturarum more, filiorum nomine comprehendi & nepotes. Cumque hic & Pharesi filii Judæ, & Beriæ filii Asheris liberi, inter. 66. illos habeantur connumerati, non onines Jacobi nepotes cœlibes in Ægyptum descendisse, satis apparet. Quanquam etiam, si decem tantum ipsius Jacobi silios (præter. missis Levi & Josepho) proximo decennio, eorumque deinceps posteros in sequentibus sex annorum tricenariis, quinque mascules totidemque sæmellas, juxta præcedentem hypothesin, sigillatim procreavisse admiserimus: juxta eam quoq; rationem, tempore egressionis marium major exurgeret numerus, quam ille superior à Mose memoratus; ut ex præcedentis progessionis tabella, à radice. 50. ad. 10. hunc in modum reducta, licet perspicere,

Anno.

X. 50. nascerentur masculi,

XL. 250,

LXX. 1250,

C 6250.

CXXX. 31250.

CLX. 156250.

CXC. 781250.

Hâc enim (ut vides) ratione, egredi ex Ægypto potuissent mares. 781250. quorum minimus, 25. maximus. 34. ætatis annum

Chronologia sacra.

187

annum ageret. Quibus si majores natu, ætatis tamen annum.94. non excedentes, adjicere etiam libeat: postremis tribus summis

fimul junctis, exurget numerus. 968750.

Quod si iterum quis hic objecerit; nullo modo esse probabile, à decem illorum Patriarcharum singulis intra proximum à descensu in Ægyptum decennium, similiterque ab eorum posteris, intra unamquamque insequentium annorum triacontadem, quinque filios, paremque filiarum numerum fuisse progenitum: considerandum illi simul erit, quicquid in admissa hypothesi reperiatur improbabilitatis, id omne ex aliis in eadem omissis, satis superque esse compensatum. Nam & post primum ab intrata Ægypto decennium, patres omnes exacto ætatis anno tricesimo, à liberis procreandis cessavisse supponuntur; quum isto avo etiam septuagenarii & octogenarii gignere consueverint: & in 10, solummodo Jacobi filiis radix Progressionis est fixa; nulla 55. nepotum illius ratione habita, quos catalogus descendentium in Ægyptum à Mose propositus simul exhibet.

Neque in ullas nos Thaddæus Dunus hic conjicit argustias; ex Exod. I. 6.7. objiciens, post mortem demum Josephi & fratrum ejus, totiusque ætatis illis coævæ, multiplicationem hanc esse factam. Cum enim ex nostra sententia, inter Josephi obitum & Moss nativitatem, 64. tantum andorum intervallum intercesserit; in tam brevi spatio, tam immensam populi mulitudinem exoriri potuisse, concedendum esse non existimar. Verum in scriptura illa, juxta eorum qui in Ægyptum descenderunt proportionem, Israelitas ante Josephi excessium crevisse, Moses non negat : licet post illud tempus in eum numerum auctos eos fuisse doceat, ut terra impleretur ipsis; indeque novus Rex de iis duræ servituti subjiciendis, ac de infantibus eorum è medio tollendis, concilium caperit. Nam si in primis illis annis. XVII. quibus in regione Goshenis Jacobus vixit, filii & nepotes illius fætificavisse dicantur, & aucti fuisse valde. (Gen. XLVII. 27.28.) quis, nisi progressionis arithmeticæ plane ignarus, annis. 54. proximis, (quibus patri Josephus fuit superstes) dubitaverit, eadem propagationis ratione servata, numerosam prodire potuisse sobolem, ut stirps tam copiosa, intra annos. 64. longe pluribus producendis sufficeret, quam ad Mosaicæ narrationis veritatem

Aa2

statuendam

statuendam, foret necessarium? Ita in. 12. descendentium in Ægyptnm hypothesi, anno post descensum. 70. (qui proximè antecesset Josephi obitum) 1250. post. 60. annos (id est, quadriennio ante ortum Moss) 31250. mares prodire potuissent; quibus additus intermedius. 6250. numerus. 38750. masculos exhiberet; præter parem sæminarum numerum, quæ quarto
ante natum Mosem anno, simul cum eis existere potuissent.
Juxta alterum vero. 50. generantium hypothesin, ad. 193750.
numerus illi masculorum exurgeret; (ex trium numerorum
6250. &. 31250. &. 156250. additione consectus:) quem, totidem sæminarum adjectione auctum, Ægyptiis non imme-

rito suspectum esse potuisse, nemo dubitaverit.

Concludamus igitur tandem, Israelitarum moram in Ægypto, neque. 430. annorum suisse, ut Genebrardi & Stapletoni, neque. 431. ut Tichonii; neque. 408. ut Thaddæi Duni, & Nicolai Abrami; neque. 240. ut Guliel. Langii, & Rabbinorum quorundam; neque. 239. ut Henrici Suizeri; neque. 225. ut D. Parei; neque. 216. ut Jo. Benedicti & Laur. Codomani; neque. 210. ut communior Hebrxorum, sed. 215. ut Christianorum Chronologorum fert sententia. Hi. 215. anni (Juxta nostras rationes) in medio anno mundi. 2513. juxta Scaligeri & Petavii , (qui non. 130. sed. 70. tantum annos inter natales Tharæ & Abrahæ confituunt) in. 2453. quem pro certo anno Exodi esse habendum, Scaliger (cum suis asseclis, Setho Calvisio & Johanne Bohemo) ex characterismis quibusdam demonstrare conatur; quos tamen nullius esse momenti, ipse ostendit Petavius; libro. 9. de dostrina Temporum, cap. 23. &. 25. cujusmodi & illi sunt Characteres, quibus Philippus Lansbergius suadere nititur, annum Mundi. 2449. pro vero Exodi anno esse agnoscendum: quorum incertitudinem ipsa horum utrorum que mutua inter se collatio, satis manifestaverit- Ex eo enim, quod dies exitus ex Ægypto fuerit feria hebdomadis quinta, & quod annus post illum quadragesimus sextus Jubilæus pariter & Sabbaticus, fuerit, Scaliger suum: ex eo vero quod dies ille in septimam feriam inciderit, & ipse exitus annus Sabbaticus simul & Jubileus extiteret, Lansbergius sum Mundi annum, pro genuino & certo esse agnoscendum, consecisse se existimat, quum de neutra illa seria quicquam ex Scripturis

* Lansberg. Chronolog. facr. lib.3. cap.

Chronologia sacra.

189

Scripturis constet: neque ante Israelitarum in terram promissam ingressum, annorum Sabbaticorum, atque inde nascentium Jubilæorum, ullam rationem suisse habitam, ostendi possit, quemadmodum supra in 3° capite monuimus.

C A P. XII.

Quarta atatis mundi spatium aunorum. 479, suisse ossenditur.

Integritus numerorum. 480. in lib. Regum &. 450. in Actis
Apostolorum integritus, & inter se consonantia, asseritur. Libri fudicum ordo & dispositio proponitur; annorumque quietis terra supputandorum ratio exponitur. Davidica genealogia in fine libri Rutha * tribusque aliis pariter censenti- * I Cronsc. entibus scriptura locis explicata, perfectio desenditur; poste- II. 11. 12. riorum hominum, etiam ad nostra usque tempora, non minore hat. I. 5: quam horum patrum longavitate demonstrata.

D quartam Mundi ætatem jam perventum est: cujus spatium, in prioris regum libri (qui aliis tertius numeratur) capitis. VI. initio, à spiritu sancto ita habetur expresse definitum. Factum est quadringentes mo & ocioges mo anno egressionis filiorum Israel de terrà Agypti, in anno quarto (mense Zivo, ipse est mensis secundus) regni Salamonis super I'rnel; ut adificare inciperet domum Domino. O um enim mensis primi die. 15. ex Ægypto ægressi suerunt Israelitæ, & mensis secundi die. 20. (ut. II. Chronic. III. 2. legitur) in anno. 4. Salemonis, Templi ja&a fint fundamenta; arnos.479. & dies: 17. intercessiffe liquet, non integros annos. 480. que madmodum in hu jus operis capitulo. III. contra Joh. Funccium surra est ostensum. Severus vero Sulpicius, in priore sacra sua Historiæ libro. 588. fere annos inter utrumque hunc terminum interjectos fuiffe existimans, non dubitare se (addit) librariorum potius negligentia, præsertim tot jam seculis intercedentibus, veritatem fuiße corruptam, quam ut propheta eraverit. Nostris quoque temporibus, Nicolaus Serarius (in III. Reg. VI. 1.) 680-

Aa3

pro. 480. Nicolaus Raimarus Ursus (in scripto Chronologico Germanice ann. 1596.edito) & Ludovicus vero Cappellus (in Chronolog. sacr. tabul. 9. 1580. pro. 480. in sacrum textum irreplisse censuit. Cujusmodi in desperatis Chronologia qualtionibus, uti in perditis civitatibus xeconomia, extremi esfe solent exitus: inquit, in lib. 9. de doctrina Temporum. cap. 32. Dionysius Petavius: cui meritò bec nimis effrenata grassandi in

Scripturam licentia coercenta, & repudianda videtur.

Melchior Canus, libro. XI. locorum Theologic, cap. 5. quum primo significasser, se non existimare, aut fidei aut religionis que tionem ese, num. 480. ille annorum numerus, qui in codicibus pervulgatis reperitur, librariorum vitio scriptus sit, an potius idem ab auctore sacro in suo exemplari positus: atque sentire se deinde declarasset, interregnorum annos, seorsim à temporibus Judicum, esse supputandos: postea subjicit. Fosephus, quoniam non ea solum tempora quibus Judices præfuere, computare voluit, sed illa etiam que in interregnis sine Judicibus fluxerunt, vere summam. 590. confecit annorum. At auctor libri Regum, interregnorum annis omiss, eos tantum redegit in numerum, quos intellexit, dum Judices administrarent, intercessise. Anni ergo plures ab eo, quo Israel excessit ex Ægypto, ad Templi initia fluxere: sed ducum, judicum, & regum, non fluxere, nisi. 480. Quam sententiam, in suis ad illum Regum locum Notulis, etiam Emmanuel Sâ est amplexus. Verum, boc esse Scriptura ridiculam & insulsam assertionem imponere, recte in commentariis ad caput ultimum Josuz pronunciavit Jacobus Bonfrerius. * Etedoarin. temp. nim quadringentesimo octogesimo anno ab exitu filiorum Israel, lib.9. cap.33. templi fundamenta esse jacta; quid aliud apud prudente,neg; studio tuendarum partium occapatum lectorem sonat, quam totum illud inter jectum ab exitu tempus totidem annis, neque pluribus paucioribusve, contineri? Ex quo sequeretur Josephi supputationem, facri scriptoris calculo, longe hic fuisse preferendam: dicendumque foret, non jam (cum Sulpicio) librariorum negligentia veritatem fuisse corruptam, sed ipsum hic Prophetam erravise. Ad aliud igitur effugium Laurentius * hic se recipiens, putavit, non inepte pronunciari posse quod. I. Reg. VI. tempus exitus ex Agypto complectatur totam peregrinationem Israelitaram, que à primo Paschate sumens initium, duravit, donec singulæ tribus occupassent

Petau.

* Codoman. Chronolog. lib. I.cap. 17.

passent suam promisse terre sortem, cujus causa (mandante & mirabiliter adjuvante Deo) profectionem ex Agypto susceperant. Et ne novum cuiquam videretur, ex eo loco unde eximus denominari totam profectionem quantimvis longinguam & diuturnam. que durat donec perveniatur ad locum cujus adeindi causa iter suscipiebamus, etiamsi obiter incidant impedimenta moram efficientia: duo ad hoc confirmandum scripturæ testimonia producit. Unum ex Deuteron. IIII. 45. ubi Moses dicitur sum quintum librum pralegisse Israelitis Enxyl in exeundo, vel in exitu ex Ægypto: cum tamen id fieret anno. 40. post transitum maris rubri, quo adhuc versebantur in itinere ex Ægypto versus terram promissam suscepto. Alterum ex Psalmo. CXIIII. 3. narrante, in exitu Israelitarum ex Agypto, Jordanem retro versum constitisse, quod anno. 41. post transtum maris rubri facium est. Itaque arbitratur, in. I. Reg. VI. 1. scripturam respicere ac definire tempus illud alias infinitum, quo tribus DA N. Fudic. XVIII. dicitur hæreditatem sibi quæsivisse. Tunc enim primum, (inquit) finita est peregrinatio, quam filii Israel ex Ægypto ideo experant, ut queque tribus suam hareditatem in promissa terra occuparet: nec tamen affirmari potest, quando id factum sit, nisi forte. 480. anni à templo Salomonici absolutione (vel prima fundatione potius) retro numerati nobis ostendant, quando cessaverit filiorum Israel exitus ex Ægypto, id est, tota peregrinatio quam suscipiebant; non habitura finem, donec cuilibet tribui sua sers in terra promissa obtigisset. Eousque autem à discessu ex Ægypto annos. 118. effluxisse ille autumat, inter discessum illum & jacta Templi fundamenta, annorum 598, intervallum constituens. Eandem quoque interpretationem in tabulis suis Chronologicis secutus est Michael Moestlinus: à discessu tamen ex Ægypto, ad Daniticam illam expeditionem, annos. 112. ad Templi vero fundationem annos tantum.592.dinumerans.

Sed quam ridiculum illud sit, sacrum libri Regum scriptorem, non ipsius sundati Templi epocham, sed terræ à Danitis postremum occupatæ tempus, designare voluisse, quis non videt? * Bohem. Et (ut Johannem * Bohemum præterea contra Codomanum Chronolog. hic disserentem audias) quis tempus illud quo una tribus sibi manudust. possessionem quesivit, quodque anni ratione nobis ignotum, nominativul. 3. c.6. ret Exitum filiorum Israel ex Ægypto? quis à termino ignoto Epocham

Facob. Ußerii

Epochan sigeret? Montrum opinionis, præsertim cum jam ante tribus Dan suan possessionen babuerit, ut ex fosu.XIX.40. videre est: verun sat angutan. Bona nanque terre pars ei tribui per sortem data, per Canancos & Ampreos ei erepta; Judic. 1.34. Ideo tribus bec, sequencibus (nobis tamen annorum ratione ignotis)

temporibus, excurrit ad ampliorem sibi sedem quærendam.

Eren. temp. lib.9. cap.33. * Possin. dilog. Christi.

сар. 19.

Alii, (cum Co.lo nano) per exitum ex Ægypto, non tempus illud precise quo extra fines Ægypti pedem Israelitæ extulerant denotare, sed aliquammultorum intervallum annorum comprehendere hic existimant; veram intra modestiores aliquanto limites, temporis illud spatium coercendum esse cen-| Petav. do- sent. | Dionysius Petavius, & eum secutus * Petrus Possinus, exitum ex Ægypto, tempus illud interpretantur, quo Israelitæ 40. annis in deserto oberrantes, ad itineris metas terminumque aled. genea. pervenerunt, & trajecto Jordane in terram Chananitidem introierunt. Que interpretatio, si aliquo modo admitti posset, in discrepantia numerorum inter Hebraos & Gracos codices concilianda, usum fortasse haberet aliquem. Licet enim tam in Complutensi editione, quam in Græco MS. Arundelliano, eodem quo in textu Hebreo modo, anno ab exodo. 480. Templum ædificari cœptum fuisse legatur: in Romana tamen, & Aldina, & Germinicis editionibus, ut etiam in codice Alexandrino, & apud Luciferum Calaritanum, Sulpicium Severum, atque Occumenium (in Ast. 7. cap.) 440. tantum annorum habetur numeras : que divertitas utcunque componi potuisset, si ab initio exodi. 480. à fine vero. 440. annum illum soisse habendun, dicere nobis liceret. Verum ex scriptura nullum adhuc product im est testimonium, quod nomine Exodi vel exitus ex Ægypto, etiam annum à migratione illa quadragesimum significari nobis persuadeat. Nam ad loca quæ ad hoc confirmandum proferuntur, respondere nos docuit ipse Petavius: * Petav. ut quum monet apud Hebræos I literam nonnunguam effe idem Supr. cap. 32. atque post, ut in Genes. XXXV.9. Exod. II. 23. Numer. XXVII. 26. Sic igitur Deuteron. IV. 45. ubi præcepta Domini Moses Israelitis proposuisse dicitur - 1831 quum exivissent ipsi ex Ægypto, & in sequente similiter versiculo, ubi Moses & Israelitæ, Silonem Amoreorum regem percussisse referentur שנצאה quum exivissent ex Egypto: post egressionem facta ista suisse Moles

Moses tantum significat, ne quicquam vero tempus quo ista vel facta vel dicta sunt (utcunque manifestum id esse dixerit Petavius) egressionem vocat ex Ægypto. Neque alia in Psal. CXIII. vel CXIII. Prophetæ mens suit, quam ut prasentia Dei, quam in populo suo, ex Ægyptiaca servitute liberando, mirabiliter ille declaraverat, commotum mare Mare, fugisse, & fordanem conversum esse retrorsum indicaret: neutiquam autem (quod Possinus addidit) ut exitus de Ægypto, duos utrinque extremos assignaret terminos; & plane declararet Exodum, (sive exitum) aut Egressionem de terrà Ægypti, nomina esse toti peregrinationi deserti qua-

dragenaria convenientia.

* Nicolaus vero Abramus, Psalmistam his finibus exodum circumscriptisse negat: LXX, Seniores etiam ulterius eos extendisse admonens; ubi * cum Josuâ sepultos suisse dicunt lapideos cultellos quibus circumcidit filios Ifrael in Galgalis, όπε ξήγαγεν αυτές ξ 'Aiyun's, quando eduxit eos ex Ægypto. Unde probabiliter posse dici ille existimat, egressionem filiorum Israel eo demum tempore fuisse terminatam, cum Arca, que hacienus per vastissimas Arabiæ solitudines comitata fuerat, & egressos bactenus commitata, in Silo requievit; quasi tum denique longa peregrinationis metam attigisset; Anno videlicet Josuæ circiter septimo. Johannnes Woltherus denique, ut prioribus quidem illis, vocem Exitus de transitu Israelitarum per Jordanem interpretatur; sed simul etiam cum Nicolao Raimaro numerum illum 480. toto centenario censet esse diminutum: à relictâ Ægypto ad Templi initium, annos. 620. câ ranione constituens.

Verum temerariam istam sacri textus correctionem, cum alii, Tum Johannes Bohemus manuductione sua Chronologicâ, & Jacobus Bonfrerius in suis ad postremum Josue caput commentariis, & Nicolaus Abramus in Phari Ver. Testam.lib. 10, cap. 18. satis resutarunt, & à nativa vocis Exitus significatione nemo abduci se patietur, quin prudenter consideraverir aliud de illis Scripture locis esse sentiendum, in quibus TNYI (cum prepositione casus ablativi indice) nude ac simpliciter habetur posttum; aliud de illis, in quibus TNYI (cum prepositione casum genitivum denotante) mensis aut anni designatione simul apposita. In illis enim, tempus post exitum generatim tantum & indefinite

*Nic.Abram.
in Pharo Vet.
Testam. 1.10.
cap. 27.
* Josu. 24.30.

finitè esse designatum; in his, præcise & determinate ab ipso illo primo, quo ex Ægypto discessum est, mense, ut à certà & notà epochà, supputationem esse deductam, res ipsa indicat. Hoc certe à Mose diligenter observatum suisse videmus, Exodi. XVI. 1. Issaelitas in desertum Sinis venisse scribente, quinto decimo die mensis secundi DNY? egressionis ipsorum de terrà Ægypti; & cap. XIX. 1. mense terrio DNY? egressionis Issaelitarum de terrà Ægypti, venisse eos in desertum Sinai. & Numer. XXXIII.38. mortuum esse Aaronem anno quadragesimo TNY? egressionis Issaelitarum de terrà Ægypti, mense quinto, primo die mensis. Neque aliam quam Mossicam epocham, sacrum libri Regum scriptorem usurpasse, quum. 480. anno TNY? egressionis Israelitarum de terrà Ægypti, mense secundo, Templum Salomonicum extrui cæptum suisse tradentem, jure

ullo dubitare possumus.

Que vero ad desperata hæc remedia viros doctos perpulerunt, ut aut Scripturæ textum ipsum immutarent, aut violenta interpretatione distorquerent, dux fuerunt rationes pracipux: alterà ex Paulina oratione. Act. XIII. 20. est deducta; altera à numeris annorum in libro Judicum expressis, qui longius quam 480. annorum, inter exitum ex Ægypto & polita Templi dundamenta, intervallum necessario postulare videantur. Ac primo, vel mendum esse in illo numero. 480. annorum, qui est. I.Reg.VI.1. pronunciat Ludovicus Capellus, vel mendum esse in loco. Act. XIII. 20. ubi Deus dicitur Israeli dedisse Judices per annos. 450. usque ad Samuelem. Necesse enim esse asserit, alterutrum borum numerorum esse falsum; neque posse simul consistere. Quam opinionem Cajetanus quoque, Lutherus, Funcius, Mercator, Buntingus, Temporarius, Perkinsius, Pius, Lidyatus, Lansbergius, & alii ita sunt amplexi; ut in Actorum tamen locum mendum potius irreplisse censuerint, numero. 450. pro. 350. posito: quod in Graco longe facilius revanosiois in resegnosiois, quam in Hebrao של in שבח vel שש mutari potuisse existimarent.

Verum non in numeri. 450. mutatione, (quem in omnibus libris, Græcis, Latinis, Syriacis, Æthiopicis, Arabicis, constanter retentum videmus) Apostolici & Prophetici calculi reconciliatio ab iis suerat inquirenda; sed à loco po ius ejusdem atque ordine, qui in variis editionibus rarius habetur & diversus. In

vetere

vetere enim vulgata Latina translatione verba Apostoli, ita leguntur reddita. Sorte distribuit eis terram corum, quasi post quadringentos, & quinquaginta annos: & post hac dedit Judice, quomodo & in quibusdam manuscripiis Græcis codicibus, se scriptum invenisse Johannes Mariana testatur, pro editione vulgata. cap. 15. netendueg fornow au tois the you autan word цета тепрановна и жентиновта Ети, и цета тайта Ебшие нева, In * Petri Taxardi Marchioni's Velessi, videlicet MSS. quos ad textum Latinum & hic & alibi passim de industria suisse confor-

matos magna est suspicio.

His vero longe antiquius Alexandrinum, quod in Anglia habemus exemplar, majulculis literis exaratum, ita legit, κατεκληεςνόμησεν, αὐτοῖς των γην αὐτῶν ὡς ἔτισι τετρακοσίοις κੇ πεντήκοντα κ μεθά του τα εδωκεν κειτάς. Quod ipsum quoque inter diversas illas lectiones reperitur, quas Novo Testamento Parisiis ann. 1568. Græce à se excuso, Robertus Stephanus subficiendas curavit: consentiente quoque codice quodam Græco alio Parisiis item edito, & à Beza in annotationibus ad hone locu producto; & Novi Collegii apud Oxonienses exemplari manuscripto altero, nisi quod hoc absit pronomen wir post yiv, in illo addatur au rois post verbum & Jone. In quibus omnibus, annos illos. 450. non ad Judicum durationem, sed ad tempus partitionis Terræ referri manifestum est.

Sed & illam temporum circumscriptionem, ad antecedentia pertinere, doctissimi quidam viri (ut refert * Fr. Junius) memoria * 7un. Panostra putaverunt; etiam vnlgata Gracorum codicum lectione rallel. farr. retentâ. sic videlicet, ut commodum aliquod participium sub- lib.1. se&.\$5. intelligendum judicarunt : tanquam si ita legeretur. Et post hæc annis quafi quadringentis & quinquaginta, dedit Judices : circa annum videlicet quadringentesimum. Kai μετά ταῦτα ώς έλεσι τετρακοσίοις η πεντήποντα [γινόμενα] έδωκε κειτάς. Et post bæc annis quadringentis & quinquaginta, [peracta] dedit Judices. Cujusmodi participii eilipsin in Christi Gerealogia, Mat. I. 11. supplendam volunt; wei vel Johas vel Joakim genuisse dicitur Jechoniam & fratres ejus, em Tus peroinevias Bakunaro. non quod tum primum geniti, sed quod eo tempore superstites illi fuerunt, quo facta est Babylonica deportatio: ac si in Graco legeretur, Tous on The metoinesias Babunaro yeyorotas.

* Ludov. de la Cerda, Adversar. Sacr. cap. 91.

Hâc

Hâc ratione, principium hujus supputationis à primis illis orationis Apostoli verbis pendebit, commate. 17. De populi bujus Israel elegit patres nostros. Quum autem Abrahamo (filium adhuc non habenti) semini ipsius se terram Chananzam se daturum Deus promissset; [Gen. XII.7. Ast. VII.5.] postea, excluso sinaele primogenito, in Isaaco Patrum ab eo sasta est electios juxta illu 1; In Isaaco vocabitur semen tuum. [Gen. XXI. 12.] Porro à nato Isaaco, usque ad egressionem posterorum ejus ex Ægypto, anni dessucerunt. 405. ut antea est ostensum: quibus additi anni. 46. cum dimidio, qui inde ad partitionem Terræ decurrerunt, (ut in sequente capitulo ostendetur,) annos. 451. cum dimidio conficiunt; qui Paulo, se vel quasi, 450. anni sunt dicti.

Ad libri Judicum calculum jam accedimus: quem, in priore Historiz parte, per quietis terra intervalla; in posteriore, per prafectura Judicum spacia institutum esse animadvertimus. Primo enim in loco, oppressionum & liberationum populi Israelitici continuata series, in Judic. cap. II. 14. --- 19. summatim exposita, specialem deinde in sex sequentibus capitibus, temporum notis appositis, hunc in modum habetur explicata.

I. Israelitæ à Cushane Mesopotamie rege per. 8. annos oppress, (cap. 3. 8.) ab Othoniele liberati sunt: & quievit terra annis. 40. (cap. 3. 11.)

II. Ab Eglone Moabitarum rege per annos. 18. oppressi; (eap. III. 14.) ab Ebude liberati sunt: & quievit terra annis. 80. (cap. 3. 30.)

III. A Jabine rege Chananæ per. 20. annos oppressi, (cap. 4.3.) à Deborà & Barako liberati sunt: & quievit terra annis. 40. (cap. 5. 31.)

IV. A Midianitis per annos. 7. oppressi; (cap. 6. 1.) à Gideone liberati sunt : & quievit terra annis. 40. (cap. 8. 28.)

Judzi, populum nunquam Judice carnisse arbitrati, (ut ad I. Sam. XIII. 1. ab Abrabbaneele est annotatum) annos quieti terræ hic subjectos, Judici ibidem nominato attribuunt: in quibus & opprimentium alienigenarum annos, (ut sub eorum præfecturà & cœptos & sinitos) comprehensos esse existimant.

Eorum

nologicar. de-

Forum sententiam in Chronico suo secutus est Eusebius, & post eum plerique omnes Christianorum Chronologi. Ita enim de prima oppressione scribit Fusebius. Mera reasurle Inou xearuσιν Έβεσίων αλλόφυλοι έτη. η. ά κή συνάπτεται τοῖς το Γοθονικλ x Tas Indaiav maeadoons. Post mortem fesu, subjectos tenuerunt Hebraos alienigena annis octo: qui junguntur Gothonielis, temporibus, secundum Judæorum traditiones. Ac fi Scripturæ hic fuisset sensus: * Othoniele principe (qui annis. 40. Judicavit,) * 70. Tem-

pacem suisse & otium, tyranno Judicis auspiciis & virtute su-porar. Chro-

perato.

Illud vero in commodi Eusebio hic accidisse scribit Melchior lib. 2. Canus, * quod cum interregna omnia posteriorum Judicum * can. loc. temporibus includeret, videretque illis quadam antecedentia in- Theologic. eptissime sequentibus copulari; eam rem traditionibus Hebraorum lib.11. cap. 5. attribuit, ne ipse rei perabsurde primus esse auctor videretur. Nihil enim ille absurdius effearbitratur, quam ut interregnorum anni,is eos redigi dicantur & contrahi, quibus sub judicibus terra à pralis dicitur quievisse: quum in illis interregnis, aut perpetuum Judais bellum contra inimicos fuerit, aut servitus sine Judice misera, res afflicte, turbata omnia, nulla quies. Cujusmodi incommo- | Codoman. dis, etiam à | Laurentio Codomano, * Dienysio Petavio, Chronolog. † Petro Possino, O Nicolao Abramo & aliis, premi hanc sen-lib. 2. quast. tentiam videmus. A quibus ut nos expediamus, belli quidem * Petav. do-& servitutum tempora, à pacis & quietis temporibus secernen- grin. tempor. da esse libenter agnoscimus: sed annorum notatione, quieti lib.9.cap. 32. terra apposità, quietis illius initium, non autem vel ipsius + Possin. diquietis vel præfecturæ Judicum durationem; designari statuimus. allastic. geltaque illud vount quievit, idem esse dicimus quod quiescere nealogic. capit, quemadmodum in Geneseos. capite. V. 32. & capite. XI. o Abram. in 26. יוולר nobis est, gignere capit; I. Reg. capite. VI. 1. Pharo. Ver. 72' est adificare capit: atque ubi toties, in Scriptura Rex Testam. lib. aliquis tot vel tot annorum fuisse dicitur 13723 quum regnare 10. cap. 5inciperet, illud significare nemo dubitat. Cumque numerorum in temporum notatione ea sit ratio, ut interdum quando res aliqua contigerit, indicat interdum quamdiu ea duraverit: (quæ duo Graci & Latini casuum, (quibus Hebrai carent) variatione sæpius solent distinguere:) in annis Oppressorum poseriorem explicationem, in annis Q ietis terræ, priorem hic accipiendum

* Riber. de Templo. lib. 1. cap. 1.

censemus; ut sub Othoniele, (verbi gratia) 40. non annos sed annis terra quievisse intelligatur, id est, à præcedente aliqua epocha anno quadragesimo. Quod, licet cum versione vulgatà Latina non conveniat, tamen cum verbis Hebraicis satis congruere * Fr. Ribera ostendit: Hebræorum consuetudinem esse docens, ut ab uno ad decem aliquando, à decem vero & ulterius semper numeralis Cardinalibus utantur pro Ordinalibus. Certiorem vero nullam epochan, à quâ primæ sub Othoniele quietis terræ supputatio deducatur, invenire possumus, quam celeberrimam illam terræ quietem, quam, (devictis Chananææ regibus, qui junctis viribus & totis copiis adversus Israelitas insurrexerunt) à Josua constitutam, & partitioni terræ præviam factam spiritus sanctus memorat: Josu. XI. 23. & XIV. 15. Superatis igitur Mesopotamiensibus (qui post illos alienigenarium primi universæ terræ Israeliticæ bellum intulerunt) quies, (annis post prioris illius initium quadraginta) reddi cæpta est: victore deinceps Othoniele, usque ad mortem, Rempublicam ad ninistrante, & populum in veri Dei cultu continere satagante, quod præcipuum horum Judicum opus fuisse, ex cap. II. 17. 18. 19. (ubi hujus partis historiæ summam propositam suisse diximus) intelligitur.

In sequente deinde historia, per ipsorum Judicum annos

temporum series hunc in modum habetur disposita.

Abimelech, ann. 3. [cap. IX. 22.]

Tola, ann. 20. [c. X. 2.]

Jair, ann. 22. [c. X. 3.]

* Philistai & Ammonita oppresserunt Israelem ann. 18. [c. X. 8.]

Jephthe, ann. 6. [c. XII. 7.]

Ibsan, ann. 7. [c. XII. 9.]

Elon, ann. 10. [c. XII. 11.]

Abdonus, ann. 8. [c. XII. 14.]

* Philistai oppresserunt Israelem ann. 40.

[c. XIII. 1.]

Samson, ann. 20. judicavit Israelem, in diebus Philistaorum. [c. XV. 20. & XVI. 21.]

EXHAUBA'S

Chronologia sacra.

Ubi notandum, duarum illarum oppressiorum priorem rosteriorem in Samsonis tempora incurrisse: quemadmodum in sequente capite declarabitur. Reliqua ad huc est libri Judicum appendix duplex, altera in quinque postremis hujus libri capitibus, altera in Rutha libello (quem He bræos in librum Judicum compegiffe, in Calcato suo Trologo confirmat Hieronymus) comprehensa. Prior, ic'eli Nica, (cap.XVII.) Daniticæ expeditionis & idololatriæ, (cap.XVIII.) nefarii stupri, à civibus urbis Gibea Levita cu jusc'am conculina illati, (cap. XIX.) & Felli Penjaminici, (cap. XX. XXI.) historias complectitur: quæ omnia temporibus illis conigisse referunt, quibus non erat rex in Israele, sed quisque quod recivm videbatur in oculis suis faciebat (cap. XVII. 6. &. XVIII. 1. XIX. 1. XXI. 25.) id est, quum nullus esset magistratus summo rraditus imperio, qui populum in officio suo cortineret : cujusmodi avapzia inter mortem Seniorum qui Josua superstites fuerunt & primam sub Custane populi servitutem extitit: quo temporis interva'lo Israelitas in terra habitantes à vero Dei cultu primum defecisse, & idololatria sese polluisse, Scriptura, indicat. (Jud. 11.7.14.) Fodem itaque tempore Benjaminiticum illud bellum gestum suisse, Josephus (lib. 5. Antiquit. cap.2.) rece retulit, quo & Phineasum Eliazari filium, Aaronis nepotem, summo Sacerdotio fund um fuisse ipsa Scriptura deserte exprimit; (Jud. XX. 28.) quem sub Josua & illi superstitibus senioribus claruisse constat. (Fosu. XXII. 31. & XXIV. 33.)

Ruthæ historia temporibus illis accidisse legitur, quibus judicabant Judices. (Ruth. I. 1) Ebud nimirum, ut ab Hebrais in Seder Olam. cap. 12. habetur traditum; vel Samgar potius, qui post bunc servavit & ipse Israelem; (Jud. 111. 31.) licit e jus temporis Hebrai in loco citato in Ebudis annis incluserint. Post ingressum enim Israelitarum in terram promissam, Salemon genuit Booz ex Rahab, Booz Obedum ex Rutha, Obedus Jessem, Jesse Davidem regem. (Math. I. 5. 6. Ruth. IIII. 21. 22.) E quibus Boozum seniorem suisse cum Rutham duceret, ipsius ad eum verba (Ruth. III. 10.) satis ins uunt: de Jesse vero in. I. Samuel. XVII. 12. expresse legitur;

EANAUsa's en avolgariv. quod Hebræis, qui ad comparationis gradus defignandos peculiares flexiones habent nullas, aliud nihil sonat; quam virorum omnium, qui Saulis temporibus vixerant, maximum natu illum fuisse habitum. Et omnes sane memoratos illos patres admodum senes suisse oportet, quum filios susciperent. Cum enim ineunte anno ab exitu ex Ægypto 480, & regni Salomonis. 4. jacta Templi fundamenta fuerint: (I. Reg. VI. 1.) demptis inde. 40. annis in deserto actis. 70. annis vitæ Davidis, (II. Sam. V. 4.) & 3. regni Salomonis; reliqui erunt, ab ingressu in terram ad nativitatem Davidis, ann. 366. uti etiam ab Aben Ezra ad postremum Ruthæ capitulum est observatum. Eos annos ita nos commodislime distribui posse existimamus: si Rachabam primo in loco annis post Israelitarum ingressionem in terram XLII. peperisse ponamus; deinde ipsi Boozo, CII. CXI. totidemque Jessa annos ante musopoviar attribuamus. Quam gignendi ætatem qui per se satis superque longam esse consideraverit; quo majoribus accessionibus ea creverit, eo minus eam in se habituram probabilitatis atque verisimilitudinis, non poterit non animadvertere, cujusmodi augmentorum gradus eorum sententias consequi necesse est, qui Salomonici Templi structuram non. 480. cum sacro textu, sed vel. 520. cum Dionysio Petavio, & Petro Possino, vel. 527. cum Nicolo Abramo, vel. 580. cum Nicolao Raimaro vel Ludovico Capello, vel 592. cum Michaele Mæstlino, vel 598. cum Laurentio Codomano, vel. 620. cum Johanne Walthero, vel 680. cum Nicolao Serario, post exodum anno cœptam fuisse volunt.

At in nostrà quoque hypothesi * Jacobo Saliano absurdum Anno Mundi esse videtur, quasi dedità opera tam tardas, in una eademque 2741. Num. familia, ponere generationes; quam ad miraculum sine necessitate recurrere, & quidem quater in eadem familia iteratum, fibi profecte non placere profiteatur: Quod ut effugiat, ad ridiculum illud de tribus Boozis commentum mavult se recipere: quod omni facræ Scripturæ testimonio destitutum, à Nicolao Lyrano (in cap. 2. Ruth) ex apocryphis nescio quibus Doctoribus, ita habetur propositum. Dicunt Dectores nostri, & bene ut videtur, quod tres fuerunt Booz, sibi succedentes; quorum primus fuit avus, lecundus

secundus filius, tertius nepos. Primus fuit filius Salmon que m genuit de Rabab; & tertius fuit iste, qui genuit Obed ex Ruth. Verum, ut in horum patrum longavitate non parum raritatis, atq; in ejusdem (ad tres vel quatuor generationes) continuatione, divinæ suisse benedictionis plurimum, fatemur libentissime; ita hic aliquid fuisse miraculi, quod naturæ ordinem & vires superaret, agnoscere omnino non possumus; quum in posteribus quoque seculis homines, qui his in longævitate nihil con-

cederent, extitiffe nullum fit dubium

Rachaba certe, si vicenaria (quum in Chananæam ingrederentur Israelitæ) extitisset, & post. 42. deinde annos (quod nostra fert hypothesis) Boozum peperisset; annum atatis. 62. non excessiffet : post quem anicularum nostro etiam seculo parientium non desunt exempla. Ad longævitatem vero quod attinet: Jehoiadam Pontificem longe post hæc tempora. CXXX, annos. vixisse Scriptura confirmat, (II. Chronic. XXIIII. 15.) * In * Plin. lib. 7. Imoli montis cacumine, quod vocant Tempsin, CL. annis vivere, cap. 48. Mutianus author est: totidemque annos censum, Claudii Casaris censurâ, T. Fullonium Bononiensem idque collatis censibus, quos ante detulerat, vitaque argumentis (etenim id cura Principi erat) verum apparuit. * In censu vero à Vespasianis Imperatoribus * Id. ibid. acto, centum Viginti annos, Parmæ tres edidere, Brixelli unus. cap, 49. CXXV. Parme duo, CXXX. Placentie unus. CXXXI. Faventie una mulier. CXXXII. Bononiæ L. Terentius Marci filius, Arimini vero M. Aponius, CL. Tertulla, CXXXVII.circa Plaentiam, in oppido Vellieacio CX. annos sex detulere, quatuor CXX. unus CXL. In regione Italia octava, centenum annorum censi sunt homines LIV. centenum demum bomines. LVII. centenum vicenum quinum bomines due, centenum tricenum bomines quatuor, centenum tricenam quinam aut septenam totidem , centenam quadragenam bomines tres.

Atque ut ad nostra tempora propius accedamus: Thomas Ravennas in 5º capite, libri De vita hominis ultra CXX. annos protrabenda, ad Julium III. Pontificem scripti, inter alia, anno Christi. 1536. Zaconum quendam ex Lacedæmone, annis fere CXXX. & alium ex eadem urbe ultra annos CXXX. supervixisse; & in Ægæo mari viros duos CXXX. annorum visos suisse confirmat. * In prælio Flodonensi Dux Anglus acobus

*Vid. Andr. Melvin. fect. 5. Fr. Bacon. genealog. Delmon. & Buchunan. rer.Scoticar. lib. fin.

Jacobus Wenston, Prestonæ in Wenston-daile apud Ebora-*D. Gualter, censes ortus, anno Domini. 1600. annos. CXXXI. natus vitam Ralegh Hi- finiit. In Hibernia Destroniæ Comitista, Edovardo IIII in flor. Mundi, Anglia regnante, Comiti marito nupta, m o tempore & viva fuit lib 1. cap. 5. & vivida; circa annum demum vitæ CXL. defuncta. Laurentium quendam Scotum anno ætatis CXL piscatum prodiisse, ex de long. vita * Buchanano refert, (in prime orationis Chronologice D. Parzi & L. Cork. Elencho) Josephus Scaliger: de suo insuper djiciens. Nes possumus producere, quos CXX. CXXV. CXXX. annos vitæ explesse scimus, vidimus, meninimus. Unus etiam senex amicis nostris miraculo fuit Lutetie, anno Christi. 1584. qui miles pugne Montis Leberii interfuerat sub Ludovico XI. Is major annorum. CXL, omnibus membrorum officiis integris Lutetiam sese contulerat liticule cujusdam persequende causa. Quibus & illa addantur Jacobi Bonfrerii Jesuitæ, in Ruth.cap. 1. Ante annos paucos in finibus Sylva Thuringiaca repertus est senex unus, qui Confirmationis sacramentum à suffraganco Episcopi Bambergensis accepit annos natus. 150. qui jam filios baberet centenarios, nepotes feptuagenarios (ut nostrorum litteris accepimus) aliique ducenti, qui annum centasimum excesserunt. Et ut tandem concludamus. Thomas Parrus Johannis filius Winningtoniæ in agro Sallopiensi anno gnamdiu ille vixit, cum eo mana: ipseque demum, nobili limi Christi. 1483. natus, quum. 80. effet annorum primam uxorem duxit : cum qua 32. annos vixit ; & sub qua commissi cum alia adulterii convictus, 105. annorum senex publicam in ecclesia Alberburiensi egit pænitentiam. Quum annorum deinde fuisser. 122, secundam accepit uxorem, que quamdiu ille vixit. cum eo mansit : ipseque demum, nobilissimi Thomæ Arundelliæ & Surriæ Comitis cura & sumptibus in lectica Londinum perductus, sub finem septembris ann. 1635. & magnæ Britanniæ regi Carolo est exhibitus; quum ann. 152. & menses aliquot vivendo peregisset. Ex his igitur satis apparet, ad nostra usque tempora nonnullos ultra annos non modo. CXX. aut CXL. sed etiam CL. vitam produxise: quos nemo miraturus est in tanta longævitate post annum CXI. prolem, ex adolescentibus præsertim fæminis, suscipere potuisse.

and word unbuosori olasta

CAP. XIII.

Annorum. 479. inter Exodum & Templi Salomonici exordium intercedentium summa in membra sua integrantia dividitur: tempusque peregrinationis in descrto, partitionis Terræ & primi anni Sabbatici, cum annis Judicum & primorum Regum Israeliticorum, speciatim explicatur & confirmatur.

T intervalli, inter Exitum ex Ægypto & jacta templi fundamenta interjecti, spacium distinctius possit intelligio in quaruordecim illa membra, (simul integram. 479. aunorum summam constituentia) dispertiri libuit.

	annı.	men es.
1. Ab exitu Israelitarum ex Ægypto usque ad		
transitum ab eis Jordanem;	40.	
II. Inde ad finita bella, & quietem terræ per		
Josuam datam.	6.	4.
III. Inde ad quietem per Othonielem, (debel-	Y	
lato Cushane Mesopotamiæ rege) terræ restitutam.	40.	
IV. Inde ad quietem per Ehudem, (occifo		
Eglone Moabitarum rege)terræ restitutam.	30.	
V. Inde ad quietem per Deboram & Barak,		
(profligato Jabinis Regis Chananzorum	40.	
exercitu) terræ restitutam.	70.	
VI. Inde ad quietem per Gideonem (Midiani-		
tis devictis) terræ restitutam.	40	
VII. Inde ad initium regni Abimelechi filii	40,	
사용하다 어느 그는 사람들은 이번 사람들이 되었다. 이 사람들은 사람들은 사람들은 사람들이 아니라 아니라 아니라 사람들이 되었다. 그렇게 되었다면 사람들이 없는 것이 없는 사람들이 없는 사람들이 없는 것이 없는 것이 없는 것이 없는 것이 없는 사람들이 없는 것이 없		
Gideonis.	9.	2.
VIII. Abimelechi, Tolæ & Jairis, anni	48.	
IX. Jephthæ,	6.	
X. Ibfanis, Elonis & Abdonis,	25.	
XI. Eli & Sampsonis,	40.	
XII. Samuelis,	21.	
XIII. Saulis regis,	40.	
XIIII. A morte Saulis ad jacta fundamenta		
Templi Salomonici,	43.	
Somma ar	n. 470	
$\mathcal{C}_{\mathcal{C}_{\mathcal{A}}}$	7/7	D .

CC 2

Primum

Primum membrum peregrinationis Israelitarum in deserto annos illos. 40. complectitur, quorum toties in Scriptura fit mentio; Exod. XVI. 35. Deuteron. II. 7. VIII. 2. XXIX. 5. 70 u. V. 6. Pfaln, XCV. 10. Nebem. IX, 21. Amos. II. 10. V. 25. Att. VII. 36. XIII.18. quanquam in loco illo, Josu. V.6. Græca editio annos habeat, XLII. Ita enim cum Augustino, questione 6. in Josuam, legit Codex noster Alexandrinus, itemque Romana editio atque Aldina, eamque secutæ Germanicæ omnes: licet in Completensi editione, ad textum Hebraicum hic conformara, verba illa [& so] resecta hic fuerint, & in Origenica, (ab Andr. Masio ex Syriaco suo exemplari expressa) ut in Graco textu superaddita, obelo signata conspiciuntur. Addita vero illa putantur, ex Numer. XIV. 33, 34. ubi (reversis ex Chananæâ post diem quadragesimum exploratoribus) anni ab exitu ex Ægypto secundi murmurantibus Israelitis moræ in deserto 40, annos hisce verbis à Deo decretos suisse legimus. Filii vestri erunt vagi in deserto annis quadraginta, & portabunt fornicationes vestras; donec consumantur cadavera vestra in deserto, juxta numerum quadraginta dierum, quibus considerastis terram, annus pro die reputabitur; & quadraginta annis recipietis iniquitates vestras. Et ex decreti illius complemento, à Mose ibidem cap. XXXII.12. sic exposito. Iratus dominus adversus Israel, circumduxit eum per desertum quadraginta annis; donec consumeretur universa generatio, que fecerat malum in conspectu Domini. Inde enim in Chronologiæ suæ lib. 1. cap. 6. colligit Henricus Wolphius, anno secundo post exitum Israelitarum ex Ægypto, addendos esse hos annos. 40, quibus justo Dei judicio in desertum reducti & mortui sunt. Verum quum non hu jus solius offensæssed etiam *caterarum iniquitatum & fornicationum suarum poenam hâc 40. annorum mora in deserto luituros peccatores illos Deus dixerit; atque inter eos maxima, & quam vindicaturum se Deus significaverat quum novi peccati occasione populus esset puniendus, [. Exod. XXXII. 34.] Vituli aurei adoratio fuerit, intra alterum ab egreffu eorum ex Ægypto mensem admissa: ab iplo ex Ægypto exitu. 40. horum annorum supputationem esse deducendam res ipsa postulat. Quum certum omnino sit à die. 15. mensis primi quo patres (Mose ducente) reliquerunt Ægyptum, Num.XXXIII.3. usque ad ejustdem mensis diem. 10.

* Vid. Deuteron. IX. 18. --- 24. quo eorum filii (Josua duce) transerunt Jordanem [Josu, 4.19.]

ipsis annis. 40. complendis quinque desuisse dies.

Q um enim paulo ante eductos ex Agypto Israelitas, Moses 80. & Aaron esset. 83. annorum [Fxod. VII. 7.] anno ab exitu 40. mensis. 5. die. 1. Aaron mortuus est, arnos. 122. natus, in monte Hore vita excessit. [Nim. XXXIII. 38. 39.] Q em per 30. dies Israelitæ in ea statione luxerunt; priusquam castrametati sunt ad torrentem Zeredi [ibid. c. XX. 28. 29. cum. XXI. 4. ---- 12.] quem transserunt. 38. annis post relictam Kadeshbarneam (unde exploratores in Chananam miserant;) quum Consecta jam esset tota illa vircrum atas, quos in deserto occubituros Dominus juraverat [Deuteron. II. 14.] Unde. 40. annos pro. 38. dictos sensit * Georgius Syncellus, rotundo * Ceorg. videlicet numero posito pro diminuto: quomodo etiam Syncellus. in loco illo Amos. V. 25. accipiendos eos esse docet * Tornicalius.

Eodem quoque anno illo ab exitu. 40. mensis. 11. die. I. ad ann. Moses Deuteronomium porulo proponere capit: quum [Deut. Mund.2545. I. 3.] & die. 1. sequentis mensis (ut vult Josephus. lib. 4. Anti-num. 66. quit. cap. ultimo) mortem obiit. 120. suisset annorum; Deut. cap' XXI. 2. & cap. XXXIV. 7.] Cui quum populus per. 30. dies parentasset (Deut. XXXIV. 7.8.) ex ea statione (castris motis) ad Jordanis ripas pervenit: ubi triduo confistens, mensis demum primi die. 10. alveum jejus siccis pedibus transiit. [Josu. 3. 1. 2. &. 4. 19.] Cum igitur ante exitum ex Ægypto Aaron. 83. Moses. 80. annorum fuerit; & currente anno ab exitu quadragesimo, Aaron. Moses. 120, annos natus vitam finierit; intra annum quadragesimum commorationem filiorum Israelis in deserto esse concludendam dubitare non licet, ac proinde, aliud nihil in illo numerorum loco Deum statuere voluisse quamtotam Israelitarum in deserto peregrinationem ad annos. 40. esse extendendam; quemadinodum 40. dierum spatio terram exploratores lustraverant.

Secundi membri spatium, ex verbis illis Calebi ad Josuam colligitur Josu. 14.7. Quadraginta annos natus eram quando misit me Moses servus Domini de Kedesk-barnea ad explorandum terram & comm. 10. Quadraginta & quinque anni sunt, ex

auo:

Facob. Userii

quo locutus est dominus verbum istud adMosem, quando ambulabat Israel per solitudinem; & nunc ecce ego hodie natus sum octoginta quinque annos. Cum enim quievisset terra à Bello, partitus est eam Josua tribubus Israelis cis Jordanem constitutis, intio à tribu sudæ facto (Josu. XI. 23. cum XIII. 7. XIV. 1.2. & XV. 1.) Quo tempore ex ea tribu Calebus (oratione hac ad Tosuam habiti) Hebronem à Mose sibi promissam, possidendam obtinuisset : ut prius cap. XI 23. ita hic denuo cap. XIV. 15. (ne celebris hic quietis terræ epocha ignoraretur) à spiritu fancto est repetitum; חסרום מסרום שופות Quieta vero fuit terra à bello. 46. anni. 2°. migrationis ex Ægypto mense. 50. quo Kadesho Barnea ad lustrandam terram exploratores suisse missos, in annalibus nostris est ostensum, numerati anni. 45. in anno ab Exitu. 47. mense. 5. desinunt; & à transitu Jordanis annos 6. cum mensibus fere 4. principatus Josux relinguunt, cæptæ & quietis & partitionis terræ epocham, illis Calebi verbis præmonstratam. Hebræi in Seder Olam, c. 11. Bellis Josuæ usque ad partitionem terræ septem annos attribuunt: Josephus vero (lib. 5. Antiquit. cap. 1.) non plures quam quinque. Terra enim explorationem biennio post exitum ex Ægypto sactam ponentes. eique. 45. Calebi annos addentes, ab Exitu ad hoc usque tempus annos. 47. numeraverunt. Moræ vero in deserto author Seder Olam. 40. tantum annos attribuens, iis ex 47. deductis, septem annos subjugationi terræ reliquit: Josephus vero, (ut videtur,) juxta aliorum rationes, (de quibus in præcedente menibro est dictum) errorem in deserto. 42, annorum fuisse existimans, eo numero ex 47. subducto, annos. quinque tantum reliquos factos invenit.

Sexto post transmissum Jordanem die, postridie Paschatis, comedentibus Israelitis de annona terræ, sequente die Manna cessavit: (Josu. V. 11.12.) Quum igitur, ut proximo autumno agriculturæ ab iis opera daretur res exigeret: tum primum ab eis observari cæptum est præceptum illud, Levitici. XXV.2.3.4. Quum ingressi sueritis in terram quam ego do vobis, tum sabbatizabit terra Domino. Sex annis seminabis agrum tuam, & sex annis putabis vineam tuam, & colliges proventum illius. Anno vero septimo Sabbathum cessationis erit ipsi terræ, sabbathum

Sabbathum Domino: agrim tuum non seminalis, & vincam tuam non putabis. Itaque ut autumrus primi ab ingreffu anni agriculture anno primo, ita autum nus anni ab ingreffu fer timi primo anno Sabbatico initium dedit; ille irse videlicet artumnus qui cæptam quietem & partitionem terræ proxinè est insecutus: atque ut ab autumno illo annorum Sabbaticorum, ita ab hoc Iubila orum epocha est deducenda. Ut enim ab ingressu terra, (juxta illam Levitici legem) Sabbaticorū iniretur ratio, agriculturæ communis ante suas cuique tribui portiones assignatas) ad victum suppeditandum requirebat necessitas: & ut à terræ possessione, ejusque inter singulas tribus partitione, Jubilæorum penderet calculus, peculiare illis supra alios annos Salbaticos annexum privilegium postulabat; quod neminem, illis advenientibus, extra propriam possessi onem esse permittel at, quardoquidem ad annum Jubilæum respectu habito, contractus omnes ita temperari oportebat, ut annus quinquages mus alienatis possessionibus quemque denuo restitueret (Levit. XXV.8. --- 16. Numer.XXXVI.4.) A primo autem anno sabbatico ad septimum, atque ita deinceps numeratione facta, utroque (ut moris est) includo termino, & septem annalibus hel domadit us in medio relictis, Jubilæus exurgebat; quemadmodum in singulari de Sacris Hebdomadibus tractatu, si Deus vitam & facultatem dederit, plenius declarabimus.

Tertium int rim præsentis supputationis membrum ex verbis illis Judic. III. 11. desumimus; Et quievit terra quadraginta annis: non quod post devictum ab Othoniele Cu shanem Risathaim regem Mesopotamiæ, per tot annos pace fruerentur Israelitæ: sed quod quiescere cæpierit terra anno quadragesimo postquam quies in ea per Josuam constituta suerat; (wii in superiore capite est ostensum) intra illud spatium, non octo solum annis quibus Israelitæ Custani servierant, sed etiam annis quibus post partitionem terræ supervixit Josua, & quibus Seniores prolong arunt dies suos post Josuam, (Josu. XXIII. 31.) id est, Josua superstites suerunt, comprehen s. Ftsi enim post quietem Israeli à Deo datam, Josuam post multis diebus sive longo tempore supersuisse legamus; (Josu. XXIII. 1.) simili tamen prorsus modo & bellum quoque eundem antea cum Chananæ regibus

Facob. Ußerii

(Josu. XI. 18.) quam omnia stamen cum iis commissa prælia, intra. 6. annorum &. 4. mensium spacium peracta suisse, in. 2. capitis hu jus membro jam demonstratum viderimus. Vt intra 32. post cæptam Terræ partitionem annos confecta ea suerint omnia, & quæ sub Josua (in decem postremis libri illius capitibus) & sub senioribus illi superstitibus (in primo libri Judicum capitulo, & sub avasxía insecuta (in quinque postremis ejus-

dem libri capitibus) contigisse referuntur.

O æ vero in fine commatis, 11 capit. III. libri Judicum leguntur verba, ad proximè sequentem versiculum referenda hunc in modum sunt. Et mortuus est Othoniel Kenazi filius : atque iterum filii Israel quod malum erat in oculis Domini. quomodo de iisdem Scriptum legitur supra cap. II.19. Postquam mortuus esset Fudex, revertebantur & multo faciebant pejora quam fecerunt patres eorum, sequentes Deos alienos & servientes eis. & infra. cap. IIII.1. Et filii Israel iterum fecerunt malum in oculis domini, quum mortuus est Ebud. Neque enim novum est, ut quæ ad eandem pericopen, pertinent in nostris libris à se invicem disjuncta conspiciantur. Quod ne mirum cuiquam videatur; sciendum est. Biblicorū versuum distinctionem à primis Masorethis traditam, diversam multis in locis ab ea fuisse, quam à posterioribns Masorethis hodiernus usus retinet; indeque factum, ut * ab illis medius legis versus in TTETT (Levit. XIII. 33.) ab his in Dul עליו אח-החשץ (Levit. V.III. 8.) effet delignatus. Iudeque R David. Kimchi in.2. Chronic. XXX. vocem 701 à fine versus 18. ad initium versus. 19. transferre non veretur; בעד בד Pro omni qui cor suum paravit. Aliaque varia scripturæ loca clarissimus * Rainoldus annnotat: in quibus accentus qui periodum & comprebensionem terminatam indicat, sape emissus quum addendus erat, sæpe additus quum omittendus Quibus addere etiam liceat; quod Esaiæ capite. LIII. in fine. commatis, 9. legitur, cum sequentis commatis principio sic esse conjungendum. Quamvis non fecerit violentiam, neque frerit decus in ore ejus: Deo tamen placuit conterere ipsum &c.

Quartum membrum in loco illo, Judic. III. 30. habetur expressum. Et quievit terra octoginta annis: non quod per tot annos Israelitis Ehud præsuerit, (quod ab omni veri similitudine

* Talmud.
Babylonic.
in Tractat.
I'WIT7cap.1.
*Eliah, Præfat. 3. Masoreth hamaforeth.
* Rainold.
Prælect.146.
de libr. Apo-

cryph.

dine est alienissimum) sed quod occiso per Ehndem Eglone Moabitarum rege, cui per. 18. annos Israelitæ servierant, quiescere cæperit terra anno octogesimo post priorem pacem ab Othoniele illi restitutam.

Quintum in illo, cap. V. 41. Et quievit terra quadraginta annis. quo timiliter significatur, per Deboram & Barakum profligato exercitu Jabinis regis Chanaanis, qui per totos. 20. annos Israelitas oppresserat, quiescere cœpisse terram, anno quadragesimo post priorem quietem ab Ehude illi redditam: intra illnd spacium comprehenso etiam Samgaris tempore, qui post Ehudem Israelem vindicavit, percussis sexcentis Philistæis stimulo bovis. (cap. III. 31.)

Sextum in illo, cap. VIII.28. Et quievit terra in diebus Gideonis annis quadraginta, quorum verborum eadem etiam est sententia: per Gideonem debellatis Midianitis, quibus per septennium Israelitæ servierant, anno quadragessimo post quietem à Debora & Barako terræ redditam, quiescere eam denuo cæpisse

in diebus Gideonis.

Septimi membri spatium in Scriptura non exprimitur; sed reliquorum omnium numerorum ex integra. 479. annorum summâ subductione colligitur. Ut enim qui à morte Josuz primos quietis terræ annos dinumerant, & in sequentium Judicum excessu terminant, ex hujusmodi deductione. 16. vel. 17. annos Josuz præfecturæ tribuendos esse concludunt: ita & nos qui meliore (ni fallimur) ratione, à quiete ad quietem annorum supputationem instituendam esse censemus, sex primorum& postremorum membrorum numeris ex numero. 479. subductis, annos.9, cum mensibus.2. spatio inter victoriam à Gideone de Midianitis partam & exordium regni Abimelechi filii e jus interposito tribuendos, relinqui invenimus. Quod sic tamen accipi volumus, ut reliquorum membrorum annos omnes plenos fuisfe ponamus. Nam quantum cuique anno ad profectionem defuerit, tantundem membri hujus spatio addendum esse intelligimus.

Octavi membri spatium, ex Abimelechi annis. 3. [cap.IX.22.] Tole, 23. [X. 2.] & Jairis. 22. [X. 3.] conficitur; Ubi notandum, idololatriæ Israelitarum, sub Abimilecho cæptæ, sub Jaire demum pænas Deum repetivisse, immissis in eos Philistæis &

Ammo-

Facob. Userii

Ammonitis. Etsi enim ante horum oppresionem mors Jairis in Scriptura commemoratur (cap. X. vers. 5. 6. 7.) tamen per prolepsin hoc sir; ut deinceps, ordine non interrupto, de ceusis, duratione & fine servituis Ammoniticz, à Japhtâ demum sublatz, simul ageretur, cujusmodi Vregu restrega in ipso sequentis XI. capitis initio, in Geneseos capite XI. & alibi passim occurrunt. Ideoque quum Hebræi unico suo præterito, aliorum etiam plusquam perfectum comprehendant; locus presens, Jud. X. 6. ita reddi posset: Et filii Israel iterum fecerant quod malum erit in oculo Domini &c. jam inde videlicet à morte Gideonis ad idolorum cultum reversi. (cap. VIII, 33) Itaque ad annum Jairis. 5. referendum oppressionis hujus initium: ad. 22. vero & ultimum, quod postea sequitur, cap. X. 8. Hi autem confregerant & conquassaverant Israelitas anni hoc, inquam decimo octavo, omnes Israelitas, qui erant trans Jordanem, &c. illud vero. cap. XI. 4. ad priora principatus lepthæ: Fuit autem post annos illos (octodecem sc. jam dictis, uti exponit Tremellius) cum bellum gererent Ammonitæ contra Israelitas &c. In Eusebiano quidem Chronico ita annotatum hic legimus: post Jair Hebraos in ditionem redigunt Ammonite annos. 18. qui cum temporibus posteriorum Judicum compulantur, secundum Judeorum traditionem. Verum eas cum Verbo Dei scripto parum conuenire comperimus. Nam in eo, calamitatis hujus anno. 18. & ultimo, Jephta posteriorum sudicum primo principatum nondum adepto, Israelitis resipiscentibus & Deos aligenarum è medio sui removentibus, misertus eorum Deus fuisse legitur. (cap. X. 16) Deinde, debellatis à Jephta Ammonitis & viginti cora tivit uibus captis, Ammonitæ plagâ magna admodum percutfi, & à facie Israelitarum depressi fuisse dicuntur, (cap. XI. 33.) unde manisestum est, ad consequentium Judicu tempora Ammonitica oppressionis annos istos 18. referri non posse. Denique ex dessidio illo, quod post depressos Ammonitas, inter Ephraimitas & Jephtham capite. XII. ortum fuisse narratur, in quo Ephraimitarum ad Jordanem jugulata sunt. 42. millia, colligitur, Israelitas pristina libertate recuperata tum abAmmonitarű tum à Philistæorű servitute suisse immunes: quippe qui alias non contra se invicem, sed junctis viribus contra communes hostes fuissent depugnaturi. Vide Maffeum

Maffaum in 5. libro Chronic. Mercatorem in Demonstrat: temporum methodi. cap. I. Salianum initio anni Mundi 2832, lib. 9. Harvilleum in 4. temporis periodo, sect. 53. difficult. 8. Bonfrerium in Judic. X.8. & Henricum Philippi in lib. Judic. quest. 7. & Jephtam, cum Ammonitis congressurum, objecisse illis Legimus; Israelitas per annos trecentos in terra Galaaditica habitavisse. (cap. XI. 26.) quum ab occupata ab his terra illa anno 40. post exitum ex Ægypto usque ad hoc tempus, non plures quam, 264. anni juxta nostras rationes intercesserint. Ad quod recte cum aliis respondent * Torniellus & Bonfrerius; non curavisse sephtam numerum assignare cui nihil deesset aut super- * Torniel. esset sed potius majorem numerum assumpsisse; sive causam su- ann.M.2591; am juvaret, sive quia modus loquendi vel scripturæ vel homi- num. 18. num passim id ferebat.

Nonum membrum ex. 6. annis Jephthæ constat. (Jud.XII-7.) Eum trecentos dixisse persecto & rotundo usum numero, propterea quod magis ad trecentos quam ad ducentos is numerus accederet. Quum autem temporis præscriptione (in possessionibus suis tuendis) contra adversarios utentibus, amplificare eam potius quam diminuere in more sit positum: suam potius quam nostram hic evertunt hypothefin, qui hoc adversus nos argumento pugnantes, indeque evincere se posse putantes, Oppressorum annos in majoribus aliis non esse includendos, ipsi suo calculo plures quam. 300. annos Jephthæ præscribendos hic relinquunt.

Decimum membrum ex Ibsanis annis. 7. (c. XII. 9.) Elonis 10. (XII. 11) & Abdonis. 8. (XII. 14.) constituitur. Eos Judices Galaaditis tantum & tribubus Transamnanis, per Jephtham ab Ammonitarum servitute liberatis præfuisse * Nicolaus Abra- * Abram. mus censet; Eli interim Pontifice aliis tribubus, Philistæorum Phar. Vet. jugo adhuc pre lis, jus dicente. Sed licet Jephthe, devictis Ammo10. cap. 12. nitis, ex pacto cum suis inito Galaaditicam solum perfecturam consecutus suerit [cap. Xl. 9. 10.] cæsis tamen postea. XLII. Ephrainitarum millibus (cap. XII. 6.7.) & post eum Ibsan Bethlehemita itemque Elon Zebulonita & Abdon Epraimita, Israelem judicavisse dicitur; (ibid. 8. 14.) totum utique, non illius portionem, à maxima & potissima Israeliticæ terræ parte (Jordane intercurrente) seclusam. Nam & eodem loquendi genere ante sephthamtam, Tola quam Jair Israelem judica-

& 2849° num. 3.

judicavisse leguntur: (cap. X.2.3.) neque alias justa aliqua redd poterit ratio, quare post Jephtham Galaaditæ non tribulium suorum aliquibus potius, quam aliis ex tribu Judx, Zebulonis

& Ephraimi delectis, sese regendos permitterent.

Hic etiam præterea est notandum, Elonis Judicis annos. 10. ab Eusebio esse prætermisses; tanquam in LXX. Interpretum editione non repertos. Sic enim ille, in Chronico, Post Esebon (ita Ibsanem ille appellat) in libro Hebræorum fertur Judex Elon rexisse populum ann. X. qui non habetur apud LXX. Interpretes: & eum secutus Beda, in libro de Temporibus: Hic cum annis decem suis in LXX. Interpretibus non babetur. Contra tamen Anianus Alexandrinus monachus Eusebium hic incusans. 'Auday Tov kerthe in isoly Haven, kelvarta Tov' I Teanh ETH d'ina Geor. Syn- δι ή έβδομήκοντα έρμωνευλαί ένδικατον κριτων αυλον κλαξαν.

cell. Chron. Præterea Adon Judicem non recensuit, Israelem decem annis Judicantem: LXX. vero Interpretes undecimum eum Judicem posuepag. 36. runt; ubi Aodi nomine Elonem intellectum fuisse constat : non

Aodum five Ebudem, secundum Judicem Eglonis interfectorem,

613.

ut falso sibi hic persuasit, * Scaliger. Et sane Ælonem (cum suo * Animad.in decennio) non nostri solum libri Græci omnes habent sed illi Euseb. num, etiam quibus usus est antiquissimus scriptor Theophilus Antiochenus, in libro 1. ad Antolycum, atque ir etiam, (quod mireris) quos in libro. 10. de Præparatione Euangelica, cap. 14. secutus est ipse Eusebius. E quorum idcirco, calculum eo modo augentium numero Geeorgius Syncellus. Nam Clementis Alexandrini corruptus ille locus est, libro. 1. Stromatum, 'Asalba'v *mζ. Σπεια εβρών ο Ζαβελωνίτης, είη οκτώ · επητα Έγλω 'Εφραίμ Elu oxla. "Evioi j vois Te 'ABarlav Ereciv Enta, cuvantuci Ta Eßedu reassacinovra Ern. Abadthan (is Ibsan est) annis. 7. Deinde Ebron (is Elon est) Zabulonites, annis. 8. Deinde Eglom (Abdon ille est,) ex Ephraim, annis. 3. Nonnulli vero cum Abattanis (sive Ibsanis) annis septem conjungunt Ebromi (sive Elonis) annos. 40. vel. 4. potius; ut in Latina sua versione Gentianus Hervetus emendavit. Nam vel. 4. vel. 3. (quot annos Egloni sive Eloni in Nicephori, Constantinopolitani Chronologia tributos videmus) hic legi oportere, illud arguit, quod numerus ille ab aliis in alterius septenario, tanquam majore numero, inclusus fuisse, significetur : quod per inde est, ac si Elonis annos illi cum Eusebio prorsus præteriissent. De commentitio enim illo (quem

(quem hic sibi + Scaliger finxit,) xieouw sive trajectione, nihil + Idem Ibid. opus est ut lestorem admoneam. Ex quibus omnibus liquet, quam incerta olim, ut alibi, ita & hic editionis quæ LXX. Interpretibus tribuitur lectio: aliis eum cum annis suis plane prætermittentibus; aliis. 10. aliis. 3. vel. 4. annos illi assignantibus; nonnullis 'Araxo'v vel Aixov (ut apud * Theophilum) eum nuncupantibus, aliis Eyaar (ut apud Nicephorum CP. aliis Espar ut apud Clementem, & aliis Aador (ut apud Anianum.) neque hu jus generis aliud quid est quod hic adjiciam, quam quod à * Georgio Syncello est notatum; Abdoni Judici Julium Africanum annos tribuisse. 20. pro. 8. errore, ex Græcorum numeralium x & n similitudine, facillime orto.

Ad undecimnm membrum referuutur quadraginta illi anni quibus Philistei oppressisse dicuntur cap. XIII, I.

LECTORI.

Hronologià Sacrà buc deductà, scribendi simul & vivendi finem fecit Reverendiss. Hiberniæ Primas, (siquis alius) Sacrà Infulà dignissimus: qui sibi, etiam & gloriæ satis vixit, sed non ita patrie; cujns (Inperstes) ingens erat ornamentum, & ex quo fatis cessit, triste desiderium. Vale Lector, & Sacris Magni. USSERII reliquiis gratus fruere.

LOCORUM SACRÆ

SCRIPTURÆ

SYLLABUS.

G	GENESIS.		GENESIS			GENESIS		
cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.
3.	28	67	9	7	67	11	26	113
4	20	56			82			117
4 - 5 .	9	87		24	73			197
	29	79	5		76		28	116
	31	68		27	74		29	116
	32	66		29	59		30	84
		76			60	i	31	106
		197	10,	I	60			115
6	2	197 80			170			138'
7	4	63		5	80			139
-	6	53	4-12-1	7	170			140
		76		10	58		32	113
	7	57	,	21	73	12	1	I20
	10:	63			74			137
In L	11	20		22	68		3	148
	7 *	57		23	70			154
	0.0	61	1	26	79		4.	137
	13	57		32	80			139
8.	4	60	11	4	79			151
	5	60		10.	59			162
	13	53			65		5	115
		60			66			120
43		67		4.4	67			138
	14	60			76	4	(4	
		6		12	87		7	139
	15	60 67	1	25	76 87 78 .69	1		196
91	1	67		26	.69		10	100
		82			7.7		12	109
				•			,	15.

GENESIS. I			I G	ENES	IS	GENESIS		
cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.
15	7	106	21	26	74	35	11	135
		137	22	5	137		12	135
	13	132	24	4	142		16	164
		135			143		27	110
		151			144	36	2	174
	14	152		5	109		3	174
	18	156		6	109		3	174
	19	155		8	109		7	110
1	26	162		10	143			121
16	2	56			149			133
	3	54		38	149		8	133
		120	25	1	141		10	174
:		139		9	116		11	174
	15	56		16	141	i	12	82
	16	56	26	14	174		. 17	174
		115	27	15	73		23	176
		120			75 85		31	175
17	I	156		41	85		33	174
	2	156		42	175		40	175
	10	156	28	4	121		43	133
	12	64			133	37	1	110
	17	117		5	116		1	133
5		119		6	175		2	164
18	2	84		9	175	38	11	141
	12	83	29	20	162	40	15	134
	13	83		21	163	1 0-	20	55
	12 13 17 3	83		21 27 34 13 25	175 162 163 163 56 164	41	15 20 46 2	162
21	3	56		34	56	43	2	172
	5	115	30	13	164	45	6	65
		151		25	134 162 162			162
		162			162	46	2	124
	7	83		26	162		3	82
*	7 9 12	83 83 56 115 151 162 83 152 132 153 196	31	3 4I 1	133 164 164		3 4 9	134 55 162 172 65 162 124 82 130 127 127 164 46
	12	132		4 I	164		9	127
	v	153	35	1	104		11	127
(- 61	196		2	170		21	164
1 1 10								46

G	ENES	IS.	Į Ę	XODI	IS.	N	UME	R 1.
cap.	vers.	Pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers:	pag.
46	26	165	12	40	45	2	32	152
		167			121	11	21	152
		186			122	14	33	204
	27.	165		**:	151		34	204
		167		7	154	16	31	127
47	9	162			158	20	14	176
		174		41	54	26.	35	183
	27	187			120		40	. 169
48	20	116	15	15	176		59	56
50	22	171	16	ă.	194		2	126
	23	183		35	204	27	26	192
			17	1	129	28	3	64
EX	ODU	S.			194	32	13	204
cap.	vers.	pag.		16	129		41	127
1	6	180	23	17	12	33 '	13	54
		187	29	38	.64	000		204
	7	187	32	34	204		38	193
2	7 8	180	38	26	82			205
	23	192	13.44		186		39	205
6	24	121	LE	VITIC		36	4	207
		133	cap.	vers.	pag.	202	1	
661	16	132	8	8	208	DE	UTE	RO.
1 1	18	124	12	2	163	cap.	vers.	pag.
		179	000	4	163	1	3	: 62
	20	126	16	29	31	CIPT ES		205
7 :1	7.	126	22	27	64	2	1 E	204
	2.1	124	25	27	64 57		14	205
661	0.0	124	- 1		206	4	5	192
661		171	On a	3	206	2.7	45	191
011	1111# 3	179		3 8 16	207	8	2	204
		205	013	16	207	0	18	204
5/4	8	205	010			111	524	204 167
(1) (1) (1) (1) (1) (1) (1) (1)	3	64	N 210	UMEI	RI.	10		167
(P)	16	82 82 186	Beap.	vers.	pag.	16	16 14 34 35	31
OL .	17	82		46	82	17	14	175
	37	82	121	11	152	31	02	205
$(\cdot)_{\Gamma}$		186			152	.26	3	122
S A M.	11,			E c				26

			r	7-0-2-3			ten e		
DE	UTE	10.	JUDIC.			judic.			
cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	
26	6	122	2	7	149	10	12	122	
29	5	204		14	196		16	210	
34	7	62			199	11	9	211	
		205		17	198		10	211	
7.5	18	205		18	198		26	211	
				19	198	12	7	198	
J	DSHU	A.			208			211	
cap.	vers.	pag.	3	2	207		11	198	
3	J	205	071		208			211	
April .	2	205		8	196		14	198	
301	31	209		FE.	196			211	
4	19	205		16	196	13		198	
5	6	204		30	196			213	
	H	206	627		208	15	17	176	
2	13	206	1	31	1.99	0	20	198	
	41	209	4	3	196	16	21	198	
31	4	210	5	31	196	17	6	199	
	18	208	6	_ I	196	18	I	199	
	23	198	8	14	211	19	1	199	
NOS.	33	210	1.07	28.	196	20	28	199	
14	7	205	100	. (1970	209	21	25 1	199	
	15	206		33	210	1			
22	31	199	19	22	198		RUT	н.	
23	c 1	207			209	cap.	vers.	pag.	
	31	207	10	2	198	I	1	199	
24	2	207 108 137 146 149	10		209	1.3	10	199 199	
300	4.17	137	13		211 198 209	14	21	199	
£ 01	*	146		3	198	101	22	199	
174	· in	149	DC.		209	1			
3.05	3	137	Tec	5	211	1. 5	AMUI	ELIS.	
100		146	COD	5	210 210	cup.	vers.	pag.	
402	404	116		6	210	-3	6 2	116	
TOI	94	137 146 116 174 198 182	1		210	13, 13	vers. 8 2	116 676 122 10	
1.5	45	198	Sod	. 8	198	12	31	122	
4	29	182		O.A			1	10	
. 5	30	193	164	LI	122	17	.12	199	
123	29 30	193	6.0.	> .		Toot		A 4 3-	
6:				३ अ			II.	SAM.	

Aut.

400	AMUE			REGI			REGI	IM.
cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.
6	1	45	1	17	6	15	19	18
		189	3	1	4		23	16
		197	8	16	4			18
		200	1		7	3 -		22
		***		17	4		27	16
	REGI			25	7			18
cap.	vers.	pag.		26	10		30	17
14	20	2			11			18
	1	I		27	11		32	16
		2		28	8		33	16
	31	i		29	8			18
15	1	I	9	14	, 8	16	1	17
		2		15	8.		2	17
	9	3		29	7	17	I	17
	10	3 3 3 9	10	36	14			19
	25	3	11	3	14		2	19
-6	33	2		4	12	-0	5	28
16	8	9			14	18	2	17
		9	12	1	14		6	17
i í	10	2	13	10	14	21	1	24
	15	2		N.	21	4.6	19	23
	21	3 3 5 5	14	17	21	22	I	23
		,	14	17 23		23	5	145
	23	2		. • •	18	~7	21	
	26	11		20	10		31 36	20
	26 29	2	15	29	14	24	I	26
	47	4			15		2	26
	21	11			22		2	26
20	31	11		2	14		368	29
22	41	4			15		8	22
•	•	5	15	8	16			29
	42	4			18			41
	49	4		13	16		9	41
	42 49 51	3 5 11 3 5 11 11 4 5 4 4 6			15 18 19 14 15 22 14 15 16 18 16 18		9	23 36 36 36 29 23 29 41 41 30 36
		6		17	16			36
					18			
				E c 2				24

> "

	AN ADVANCED BY						1	
	11.12.11	17. 17	- N	م الأسان	Usell b	ME		
	REGU	and the same of the same of	2	CHRC			HEMI	
cap.	vers.	pag.	cap.	verf.	pag.	cap.	vers.	pag.
24	14 -	36	3	2	20	9	21	204
	15	28			139	12	22	11
		41	15	10	9		TOP	
	16	37 28	20	36	6		JOB.	
	17	28	21	20	10	cap.	vers.	pag.
	18	23	22	2	9	I	7	174
25	1	38		4 7	11	2	II	174
	8	38		4	11	10	16	172
	11 ' 21	38		7	12		A T- 8.	
	21:	39	24	15	201		SAL-M	
	27	33	25	25	21	cap.	vers.	pag.
			28	24	20	66	6.	122
	CHRC		29	1.	24	78	.3	181
cap.	vers.	pag.		3	20		4	181
3	17	68		17	20	90	10	173
		70	33	1	23	95	10	204
	19.	51		2.1	23	105	8	156
177		78	34	I	. 23	,	9	156
		175	36	2 5	23		10	156
	28	115		5	23		İI	121
2	I	116			30		6 "	123
	2	116		8	29	114	. 3	191
367	16	29		9	23		~ ***	
6	28	116		23	29	PR		
7	23	103		62	29 30 31 41	cap.	vers.	pag.
· ·	24	183		ì	31	13	12	163
	35	191			41	30	17	71
8	1	116			42	-		
	2	116	_		•	2 2 1 5	SATA	
	3	116		SDRA		cap.	vers.	pag.
	*	169	cap.	vers.	pag.	7	34	56
	4	169	10	17	11.			-1
	30	116	100			JE		IAS.
L	39	116		HEM	IAS.	cap.	vers.	pag.
I.I.	3	114	cap.	vers.	pag.	I	3	26
23	19	116	9	7	137	21	9	38
	20	116			147	22	9 24	29
*				1	, 4			22

TEREMIAS.			JEREMIAS.			HOSEAS.			
cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	cap.	vers.	pag.	
	28	29	52	13	23	1	6	79	
22	ī	24.			37	2	3	55	
25		32		15	26	10	5	145	
				• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	28	12		122	
	3	24		28	38			: 15	
26	. 1	31	1 1		37	0.1	2011	5	
	. 2	31		29	38	A STATE OF THE STA	AMOS		
27	1	39		30	39	cap.	vers.	pag.	
	3	40		31	32	2	10.	204	
	12	40		32	32	15	25	122	
28		40						204	
29	2	29	E	ZEKIE	L.				
24	i `	27	pag.	vers.	pag.	M	ICHA	S.	
1.8		3,1,	I	T.	28	cap.	vers.	pag.	
70		32		2	28	6	2 5	57	
		27	2	15	28		1,5		
0.51		37			, 28	SOF	HANI	AS.	
4.11	2.	27	4.	4	28	cap.	verf.	pag.	
	- 1	37			27		4	145	
401		37	-101	501	37	1.1		-77	
341	21	27				MA	TACH	IAS.	
	22	27		TALA	0 45	1 1 1	vers.		
3.6		31	8	8	27	cap.	* * * * * * * * * * * * * * * * * * *	pag.	
3.7	1	29	The state of the s		20	1	20	and the second second	
	5	27	16	41	55	151	3	114	
•	7	27	24	I	27				
	8	27		2	27	SAF	IENT		
	11	27	29	I	27	cap.	vers.	pag.	
39	2	2.6		6	27	10	5	80	
		27		17	34				
				7	39	! JUDITH.			
-		37 26 38 39 39 39 41 23 26	33	21	39	cap.	verf.	pag. 135 149	
	8 9 1	28	1	24	39 39 39	5	9	135	
	0	28		27	29		7.	149	
41	7	20		27 28	39		9 7 8	149	
41		20			27				
42.	10	37	1 1	DANIE	7.	N	TATTI	H	
42 51 52	14	39	the second second second	vers.		cap.	vers.	pag:	
51	59	41	cap.	oerj.	pag.			100	
52	1	25	1	1	33	I	2	100	
	4	20	-	4	33	I.	6	199	
		27		4 5 18	33 33 33		6	09	
@arring!		37 37 26		15	33		11.	105	
en. i	9	37	!		34		12	108	
	9	26		19	33	1	15	55	
	12	23	-		34				
		23 26	2	1	33	1			
		37		31	34 33 34 33 33	N 1	1		
				E e 3				LIL	
							ALL PASSES		

		, .		r. APO	ST. 1	G	ALAT	•
	LUCAS	,	VG.	verf.	P48.	cap.	verf.	pag:
CAP.	vers.	P#5:	cap.	8	151	3	16	1.50
I	13	56	7		204	•	17	120
	57	55		36	age to the first terms			1 28
				42	122			140
10	HANN	ES.		43	109			154
cap.	verf.	pag.		55	107			155
8	13	149	8	4	141			159
			13	17	196			
-10	T. APC	ST.		18	204	4	4	43
	vers.	pag.		20	194		29	152
cap.	15	107	27	9	31			
6	2	106					HEB.	-
7		115		ROM		cap.	verf.	pag.
	07303		cap.	vers.	pag.	7	3	100
10.16.47		137	The same of the same of	17	103	II	7	84
		146	I	1	132	1	8	134
	3	137	9			1		138
		140		I. CO	D		9	110
	4	107				111	iı	85
		112	i cap.	vers.	pag. 161	1	15	109
		115	11	16	101		20	132
		137			_			• 7 •
	5	111		GALA			I. PET	
	112	196	cap.	vers.	pag.			
	6	132	100 100 100 100	14	120	cap.	vers.	pag.
		151	1		130	13	20	67

Nomina

Nomina Authorum quorum in hoc opere Usseriano mentio habetur.

Barbinel. Nicolaus bramus. Abulensis. Ado. Ambrosius. Anastasius Nicanus. Daniel Angelocraton. 7ac: Auzoleus. R. Azaria. В. Franc: Bacon. Cefar Baronius. Regnerus Barelius. Beda. Bellarminus. Bereschith Rabba. Matth: Beroaldus. Berolus. Biblia Antwerp: Regia. Biblia fayens. parifienfia. BibliaComplutensia, to. Bohemus. 7 ac. Bonferius. Hugo Broughtonus. Buchananust Ab. Bucholcerus. Hen: Buntingus. Buxtorfius.

Cabala bistorica R.

Ab. Levita.

Cajetanus Sethus Calvifius. Camerarius. Hen. Canisius. Melchior Canus. fac Cappellus. Cassiodorus. Lud de la Cerda. Clemens Alexandrinus. 70. Chrysostomus. Barthol. Cottomius Anton. Contius. to. Cordefius. Alph. Cumiranus. Laur. Codomannus, Delrius. 70. Deodatus. 70. Despieres. Lud. de dieu. Diodor. Tarsensis. 70. Drufius. Thaddeus Dunus. Epiphanius. Eusebius Cefanienfis Eustath. in Homer. Eutichius. Abr ben Ezra. Funccius. Genebrardus.

Stanslaus Gisepsius. Fr. Gomarus. Gordonus. Gratiani Decreta. Gregorius Turonenfis. Hugo Grotius. Harvillaus. Hermannus Contractus. Helychius. Hieronimus. Julius Hilarion. Hippolitus Portuena fis. c. Merr Homeyus. Salomo Farchi. Idacius. Aldina editio 70. Interpretum. Anglo---- duacen es-Interpretes. Sixtina editio 70. Interpretum. Catena in Jobum. fornandes. tosephus. Liber 70 ephoth. Isidorus. Liber Jukasin. Tulianus Tolet anus. R. Levi ben Gersom. Franc. Junius.

David Kimchy. Leonard Krentzhemius. Lactantius. Gul. Langius. Lansbergius. Corn. A lapide. Christ. Lauretus. to. Lorinus. To. Lucidus. Lucifer Calaritanus Tho. Lydiatus. Nic. Lyranus. Christian. Maffeus. to. Malela. Tho. Maluenda. Maimonides. 70. Maria Brassicchellensis. 70. Mariama. Manasses ben Ifrael. Martinus Martini. Marcellinus Comes. And. Masius. Maximus monachus. Mendoza. Menochius. to. Mercerus. Ger. Mercator. to. Morinus. R. Mofes Gerunden-

fis.

K.

Nennius. Niceph. Confantin. Nobilius. Oecumenius. Onkelos. Onupbrius. Origen. Orofius. Paludanus. Samar. Pentateuch. Pererius. Dien. Petavius. Petrus Trecensis. Hen. Philippi. Philo Judaus. 70. Picus Mirandulanus. Tho. Pius. Plinius. Plutarchus. Courad. Powellus. Petrus Possinus. Primasius. Procopius Gazaus. Prosper. Ptolemaus. Rabanus. Fo. Rainoldus. Gult. Raleigb. Tho. Ravennas.

N.

Ribera. Rupertus Tuitiensis. Eman. Sa. Fac. Salianus. Samerius. Fos. Scaliger. Seder Olam. Sedulius. Sixtus Senensis. Fastorum Author Siculorum. Stapleton. Severus Sulpicius. Suidas. Georg. Syncellus. G. Syrus. Talmud Babilonic. 70. Temporarius. Theodoretus. Theoph. Antiochenus Jac. Tirinus. Aug. Torniellus. Tremellius. Victor Tunnunenfis. Victorius. Hieron. Vielmius. Nic. Vignerius. Virgilius. Usuardus. 70. Woltherus'

FACOBI USSERII ARMACHANI

DE

Romanæ Ecclesiæ

SYMBOLO APOSTOLICO VETERE

Aliisque Fidei formulis, tum ab Occidentalibus tum ab Orientalibus, in prima Chatechesi & Baptismo proponi solitis, Diatriba.

ASSERUNT,

- I. Athanasii Symbolum, à Gracis interpolatum.
- II. Symbolum aliud, eidem etiam à quibusdam tributum.
- III. Hymnus Matutinus & Vespertinus veteris Ecclesia.
- IV. Hildeberti Cenomanensis de Confessione Trinitatis Hymnus, & Oratio ad Dominum.

JO. CASSIANUS.

SYMBOLUM Ecclesiarum omnium fidem loquitur.

O X O N I I,

Excudebat G. Hall, impensis, J. S. & venales prostant apud Ric. Davis, Ed. Forrest, & Joh. Forrest.

Anno Dom. 1660.